

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ αρ. ΠΕ/01/2018 (ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ)

Διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας στην Κύπρο

ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ:

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

28 Μαρτίου 2018

(Αναθεωρήθηκε στις 11 Απριλίου 2018)

Περιεχόμενα

Σύνοψη	1
Εισαγωγή	8
Μεθοδολογία ελέγχου.	10
Ενότητα 1 - Εξακρίβωση επάρκειας και αποτελεσματικότητας ενεργειών του Τμήματος Περιβάλλοντος για τη λειτουργία του Συλλογικού Συστήματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.	13
1.1 Λειτουργία Συλλογικού Συστήματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας βάσει των όρων Έγκρισής του και των προνοιών της νομοθεσίας.	13
1.1.1 Επάρκεια και αποτελεσματικότητα εποπτείας του Τμήματος Περιβάλλοντος για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης του Συστήματος με τους όρους που καθορίζονται στην Έγκριση λειτουργίας του.	13
1.1.1.1 Εξακρίβωση επάρκειας ελέγχων που διενεργεί το ΤΠ για την τήρηση των όρων Έγκρισης του Συστήματος.	15
1.1.1.2 Εξακρίβωση συμμόρφωσης του Συστήματος με τους όρους της ανανεωθείσας Έγκρισής του.	16
1.1.1.3 Αξιολόγηση πληρότητας των όρων της ανανεωθείσας Έγκρισης του Συστήματος.	23
1.1.2 Διαχείριση αποβλήτων από το Σύστημα.	23
1.1.3 Επίτευξη ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Σύστημα και από το Κράτος.	26
1.1.3.1 Επίτευξη ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Σύστημα.	26
1.1.3.1.1 Επίδοση του Συστήματος σε σχέση με τους συνολικούς στόχους για την ανάκτηση, την ανακύκλωση και την ανάκτηση ενέργειας από τη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας κατά τα έτη 2007 μέχρι 2016.	27
1.1.3.1.2 Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα για τα απόβλητα συσκευασίας από γυαλί.	30
1.1.3.1.3 Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από χαρτί.	32
1.1.3.1.4 Διαχείριση του υλικού tetrapak.	35
1.1.3.1.5 Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από ξύλο.	37
1.1.3.1.6 Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από μέταλλο (αλουμίνιο και χάλυβα).	39
1.1.3.1.7 Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από πλαστικό (PET, HDPE, PVC, Film, PP, PE, PS, εμπορικό πλαστικό).	42
1.1.3.2 Επίτευξη ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Κράτος.	44
1.1.4 Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, από το Σύστημα, για την αγορά υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί, rmd και γυαλί.	48
1.1.4.1 Θεσμικό πλαίσιο που δεσμεύει το Σύστημα αναφορικά με τις διαδικασίες που εφαρμόζει για την αγορά υπηρεσιών και προμηθειών.	48
1.1.4.2 Διαδικασία ελέγχου.	49
1.1.4.2.1 Γενικές διαπιστώσεις από τον έλεγχο των διαδικασιών που ακολούθησε το Σύστημα για τη σύναψη συμβάσεων συλλογής αποβλήτων συσκευασίας rmd, χαρτιού και γυαλιού.	49
1.1.4.2.2 Ευρήματα που αφορούν όλες τις υπό εξέταση συμβάσεις που σύνηψε το Σύστημα, από το 2007 μέχρι το 2017, για την ανάθεση του έργου συλλογής αποβλήτων συσκευασίας χαρτιού, rmd και γυαλιού.	51
1.1.4.2.3 Συλλογή rmd και χαρτιού από πόρτα σε πόρτα από τους Δήμους Λευκωσίας, Λακατάμιας, Αγλαντζιάς, Λατσιών, Έγκωμης, Αγίου Δομετίου και Στροβόλου.	56
1.1.4.2.4 Συλλογή rmd και χαρτιού από πόρτα σε πόρτα από τους Δήμους Λεμεσού, Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών, Ύψωνα και από τις Κοινότητες Μουταγιάκας, Αγίου Τύχωνα και Πάνω Πολεμιδιών.	64
1.1.4.2.5 Συλλογή rmd και χαρτιού από τους Δήμους Λάρνακας, Αραδίππου, Δρομολαζιάς/Μενεού, Αθηνού και Λειβαδιών και από τις Κοινότητες Ξυλοτύμπου, Δασακίου Άχνας, Πεντακώμου και Περιβολιών.	71

1.1.4.2.6	Συλλογή ρmδ και χαρτιού από τους Δήμους Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας, Δερύνειας και Σωτήρας και από τις Κοινότητες Ξυλοφάγου, Αυγόρου, Λιοπετρίου και Αχερίτου. -----	72
1.1.4.2.7	Συλλογή ρmδ και χαρτιού από τους Δήμους Πάφου, Γεροσκήπου και Πέγειας και από τις Κοινότητες Κισσόνεργας, Τάλας, Έμπας, Μεσόγης, Χλώρακας, Άρμου, Κονιών, Μεσόγης, Κουκλιών, Μέσα Χωριού, Τρεμιθούσας και Αναρίτας. -----	75
1.1.4.2.8	Συλλογή γυαλιού από τους Δήμους Λευκωσίας, Στροβόλου, Αγίου Δομετίου, Λατσιών, Λακατάμιας, Έγκωμης και Αγλαντζιάς. -----	77
1.1.4.2.9	Συλλογή γυαλιού από τους Δήμους Λεμεσού, Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών, Ύψωνα και από τις κοινότητες Μουταγιάκας, Αγίου Τύχωνα και Πάνω Πολεμιδιών. -----	79
1.1.4.2.10	Συλλογή γυαλιού από τους Δήμους Λάρνακας, Αραδίππου, Δρομολαξιάς/Μενεού, Αθηνού και Λειβαδιών και από τις κοινότητες Ξυλοτύμπου, Δασακίου Άχνας, Πεντακώμου και Περβολιών. -----	82
1.1.4.2.11	Συλλογή γυαλιού από τους Δήμους Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας, Δερύνειας και Σωτήρας και από τις κοινότητες Ξυλοφάγου, Αυγόρου, Λιοπετρίου και Αχερίτου. -----	83
1.1.4.2.12	Συλλογή γυαλιού από τους Δήμους Πάφου, Πέγειας και Γεροσκήπου και από τις κοινότητες Χλώρακας, Κισσόνεργας, Τάλας, Έμπας, Μεσόγης, Άρμου, Κονιών, Κουκλιών, Μέσα Χωριού, Αναρίτας και Τρεμιθούσας. -----	84
1.1.4.3	Έλεγχος δελτίων ζύγισης αποβλήτων συσκευασίας από ρmδ και χαρτί. -----	85
1.1.5	Παραχώρηση κυβερνητικής οικονομικής ενίσχυσης για την επέκταση του προγράμματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας στις επαρχίες Πάφου, Λάρνακας και Αμμοχώστου. -----	89
1.1.6	Έσοδα του Συστήματος. -----	91
1.2	Ενέργειες του Τμήματος Περιβάλλοντος για ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τομέα παροχής υπηρεσιών συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας. -----	96
Ενότητα 2 - Εξακρίβωση επάρκειας και αποτελεσματικότητας ενεργειών του Τμήματος Περιβάλλοντος για τον εντοπισμό παρανομούντων διαχειριστών συσκευασιών και την επιβολή μέτρων συμμόρφωσης προς αυτούς. -----		99
2.1	Ενέργειες του Τμήματος Περιβάλλοντος για εντοπισμό και συμμόρφωση των παρανομούντων διαχειριστών αποβλήτων συσκευασίας. -----	99
Ενότητα 3 – Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της επάρκειας των ελέγχων που διενεργεί το Τμήμα Περιβάλλοντος για την εξακρίβωση των ποσοτήτων εμπορικών και βιομηχανικών αποβλήτων συσκευασίας (Ε/ΒΑΣ) που συλλέγουν αδειοδοτημένοι διαχειριστές αποβλήτων συσκευασίας. -----		102
3.1	Άσκηση εποπτείας από το ΤΠ στους αδειοδοτημένους διαχειριστές Ε/ΒΑΣ που συνεργάζονται με το Σύστημα. -----	102
Ενότητα 4 - Εξακρίβωση επάρκειας και αποτελεσματικότητας ενεργειών του Τμήματος Περιβάλλοντος για τη λειτουργία ατομικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών. -----		105
4.1	Αδειοδότηση ατομικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών. -----	105
Ενότητα 5 – Νομικό πλαίσιο για τη διαχείριση των συσκευασιών και αποβλήτων από συσκευασίες. -----		106
5.1	Επισκόπηση νομικού πλαισίου για τη διαχείριση των συσκευασιών και αποβλήτων από συσκευασίες. -----	106
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2007-2016 -----		110
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2013-2015 -----		121
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ – ΔΕΙΓΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΧΑΡΤΙ ΚΑΙ ΡΜΔ -----		124
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ – ΔΕΙΓΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΓΥΑΛΙ -----		129
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε – ΤΕΛΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ -----		133
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ – ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ -----		134
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ – ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ -----		135
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Η – ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΥΝΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΩΝ ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ -----		138
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Θ – ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ -----		140

Πίνακας συντομογραφιών

ΤΠ	- Τμήμα Περιβάλλοντος
ΕΕΕΠ	- Έφορος Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη
ΣΕΔΑΣ	- Συμβουλευτική Επιτροπή Διαχείρισης Αποβλήτων Συσκευασίας
ΧΑΔΑ	- Χώρος Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων
ΧΥΤΑ	- Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων
Ε/ΒΑΣ	- Εμπορικά και Βιομηχανικά Απόβλητα Συσκευασιών
ΥΓΑΑΠ	- Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος

Σύνοψη

Η Ελεγκτική Υπηρεσία διεξήγαγε διαχειριστικό έλεγχο με στόχο την αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας των ενεργειών του Τμήματος Περιβάλλοντος αναφορικά με τη διαχείριση των συσκευασιών που διατίθενται στην αγορά και των αποβλήτων συσκευασίας, σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως (Αρ. 2) του 2016 και των περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμων του 2002 έως 2017. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας στην Κύπρο διενεργείται κυρίως από το μοναδικό συλλογικό σύστημα διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας που λειτουργεί στην Κύπρο, ο έλεγχός μας επικεντρώθηκε στην αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας της εποπτείας που ασκεί το Τμήμα για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης του Συστήματος με τους όρους Έγκρισης λειτουργίας του και με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και στην αξιολόγηση, από πλευράς νομιμότητας και οικονομικότητας, των διαδικασιών που ακολούθησε το Σύστημα, κατά τα έτη 2006 μέχρι 2016, για τη σύναψη συμβάσεων για την αγορά υπηρεσιών συλλογής και διαλογής αποβλήτων συσκευασίας και για την πώληση των ανακυκλώσιμων υλικών. Στο πλαίσιο του διαχειριστικού ελέγχου εξετάστηκε επίσης η επάρκεια και αποτελεσματικότητα των ενεργειών του Τμήματος για τον εντοπισμό και επιβολή μέτρων συμμόρφωσης στους παρανομούντες διαχειριστές συσκευασιών, για την εξακρίβωση των ποσοτήτων εμπορικών και βιομηχανικών αποβλήτων συσκευασίας που συλλέγουν αδειοδοτημένοι διαχειριστές αποβλήτων συσκευασίας, για τη λειτουργία ατομικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας και για την ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τομέα παροχής υπηρεσιών συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών. Εξετάστηκε επίσης, ο ρόλος των Τοπικών Αρχών στη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας καθώς και το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο για τη διαχείριση των συσκευασιών και αποβλήτων από συσκευασίες με σκοπό τον εντοπισμό τυχόν αδυναμιών. Λόγω του εύρους του αντικειμένου ελέγχου και του χρόνου που απαιτείτο για την ολοκλήρωσή του, τα ευρήματα που αφορούν στον ρόλο των Τοπικών Αρχών στη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας και στην αξιολόγηση των διαδικασιών που ακολούθησε το Σύστημα για τη σύναψη συμβάσεων για την αγορά υπηρεσιών διαλογής αποβλήτων συσκευασίας και για την πώληση των ανακυκλώσιμων υλικών θα παρουσιαστούν σε ξεχωριστή Έκθεση της Υπηρεσίας μας.

Τα σημαντικότερα ευρήματα από τα θέματα που παρουσιάζονται σε αυτή την Έκθεσή μας συνοψίζονται πιο κάτω:

1. Λειτουργία Συλλογικού Συστήματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας βάσει των όρων Έγκρισης και των προνοιών της νομοθεσίας.

(α) Γενικά:

- Το Τμήμα Περιβάλλοντος δεν διενεργεί συστηματικούς ελέγχους για την εξακρίβωση της τήρησης των όρων Έγκρισης του Συστήματος, ενώ οι περιοδικοί έλεγχοι που διενεργεί είναι ελλιπείς, καθότι σε αυτούς δεν εξετάζεται η τήρηση σημαντικών όρων της Έγκρισης.
- Το Σύστημα εφαρμόζει πολιτικές οι οποίες δεν συνάδουν με τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα που πρέπει να έχει, σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας.
- Το Σύστημα δεν τηρεί σημαντικούς όρους της Έγκρισής του π.χ. αγορά υπηρεσιών και αγαθών κατόπιν διαδικασίας προσφορών, επίτευξη

ποσοτικών στόχων για την ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί και ξύλο, ενώ η τήρηση ορισμένων άλλων όρων δεν είναι επαρκής.

(β) Διαχείριση αποβλήτων από το Σύστημα.

- Μέχρι τον Μάρτιο του 2016, το Σύστημα αναλάμβανε, από τα μέλη του, έναντι οικονομικού αντιτίμου, τη διαχείριση υλικών συσκευασίας, τα οποία, στην ουσία, δεν διαχειριζόταν, κατά παράβαση των όρων της Έγκρισής του και των προνοιών των σχετικών Κανονισμών και της Ευρωπαϊκής Οδηγίας και τα οποία συμπεριλαμβάνονταν στο υπόλειμμα διαλογής που κατέληγε σε χωματερές (π.χ. απόβλητα συσκευασίας tetrapak, από PS (πολυστερίνη) και PVC (κρεμαστάρια)).
- Στο ενημερωτικό υλικό που εξέδωσε το Σύστημα προς το κοινό εξαιρούνται ρητώς κατηγορίες αποβλήτων συσκευασίας, η διαχείριση των οποίων επιβάλλεται βάσει των όρων Έγκρισής του και της σχετικής εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας (διάφανο περιτύλιγμα, σακούλες νάιλον, πολυστερίνη, πλαστικά ποτήρια και πιάτα, πλαστικές συσκευασίες γιαουρτιού/βουτύρου και πλαστικές τσάντες).

Το Τμήμα Περιβάλλοντος είναι ενήμερο για την πολιτική αυτή του Συστήματος. Η Υπηρεσία μας ζήτησε νομική γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα κατά πόσο η ενέργεια του Συστήματος να εισπράττει τέλη από παραγωγούς για υπηρεσίες που στην ουσία δεν παρέχει, είναι σύννομη. Η Νομική Υπηρεσία, με επιστολή της ημερ. 27.3.2018, μας πληροφόρησε ότι η πιο πάνω ενέργεια δεν είναι σύννομη.

- Η πολιτική του Συστήματος να μη διαχειρίζεται όλα τα απόβλητα συσκευασίας ενθαρρύνεται και από την ισχύουσα αδειοδότησή του, η οποία δεν απαιτεί τη διαχείριση, από το Σύστημα, σε παγκύπρια βάση, του συνόλου των ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασίας για τις οποίες έχει εισπράξει τέλη από τους υπόχρεους παραγωγούς-μέλη του, αλλά των ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασιών που απαιτούνται για την κάλυψη των ελάχιστων στόχων κάθε έτους. Η Υπηρεσία μας ζήτησε νομική γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα κατά πόσο η πιο πάνω πολιτική διαχείρισης του Συστήματος είναι σύννομη. Η Νομική Υπηρεσία, με επιστολή της ημερ. 27.3.2018, μας πληροφόρησε ότι η πιο πάνω ενέργεια δεν είναι σύννομη.

(γ) Επίτευξη ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Σύστημα:

- Δεν κατέστη δυνατή η εξακρίβωση της πραγματικής επίδοσης του Συστήματος αναφορικά με τους συνολικούς στόχους ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας για τα έτη 2007 μέχρι 2012, λόγω προσμέτρησης στον υπολογισμό όλης της ποσότητας αποβλήτων χαρτιού που δεν προέρχονται από συσκευασίες, ενώ κατά τα έτη 2013 και 2014, το Σύστημα, δεν πέτυχε τους υπό αναφορά στόχους. Επισημαίνεται ότι το ποσοστό ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί και μέταλλο που πέτυχε το Σύστημα, κατά τα έτη 2009-2016 και 2016, αντίστοιχα, υπερέβη το 100% των ποσοτήτων που δηλώθηκαν ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά. Το γεγονός αυτό ενδεχομένως να οφείλεται στην προσμέτρηση ποσοτήτων αποβλήτων που δεν προέρχονται από συσκευασίες και στο ότι υπόχρεοι παραγωγοί των υπό αναφορά

αποβλήτων δεν είναι εγγεγραμμένοι στο Σύστημα. Η Υπηρεσία μας ζήτησε γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα κατά πόσο η συμπερίληψη ποσοτήτων αποβλήτων που δεν προέρχονται από συσκευασίες στους ετήσιους στόχους του Συστήματος και στους εθνικούς στόχους είναι νόμιμη. Η Νομική Υπηρεσία, με επιστολή της ημερ. 27.3.2018, μας πληροφόρησε ότι η προσμέτρηση αυτή δεν είναι σύννομη για σκοπούς επίτευξης των στόχων του συλλογικού συστήματος. Αναφέρεται επίσης ότι, κατά τα έτη 2014 μέχρι 2016, το Σύστημα δεν πέτυχε τον στόχο για την ανάκτηση ενέργειας, αφού εφάρμοζε μόνο δράσεις ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας.

- **Διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί.** Κατά τα έτη 2007 μέχρι 2009 και 2012 μέχρι 2016 το Σύστημα δεν πέτυχε τον στόχο ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί, με αποτέλεσμα να μην καταστεί δυνατή η εκπλήρωση της δέσμευσης που ανέλαβε, έναντι οικονομικού αντιτίμου, από τα μέλη του. Το Τμήμα Περιβάλλοντος και το Σύστημα δεν διενεργούν οποιοδήποτε έλεγχο επί της ορθότητας των ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί που παραδίδει το Σύστημα στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού και της μετέπειτα διαχείρισής τους από την εν λόγω μονάδα. Επισημαίνεται ότι η εν λόγω μονάδα δεν διαχειρίστηκε καμία ποσότητα αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί που παρέλαβε, κατά τα έτη 2011 μέχρι 2014, από το Σύστημα, έναντι οικονομικού αντιτίμου, ενώ κατά τα έτη 2015 και 2016, διαχειρίστηκε μερική ποσότητα του παραληφθέντος υλικού. Κατά τα έτη 2007 μέχρι 2009, το Σύστημα προσμέτρησε στον υπολογισμό του στόχου ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί, ποσότητες οι οποίες, εν γνώσει του, δεν έτυχαν οποιασδήποτε διαχείρισης, αφού τις είχε παραδώσει στην τότε μη αδειοδοτημένη μονάδα επεξεργασίας της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού.
- **Διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί.** Παρά το γεγονός ότι, από το 2009, το ποσοστό ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί που επιτυγχάνει το Σύστημα υπερβαίνει το 100% των ποσοτήτων που δηλώθηκαν ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά, το Τμήμα Περιβάλλοντος δεν προέβη σε έλεγχο του τρόπου υπολογισμού της επίτευξης του στόχου και δεν ζήτησε, από το Σύστημα, σχετικές εξηγήσεις. Κατά τα έτη 2006 μέχρι 2012 το Σύστημα προσμετρούσε στον υπολογισμό του ποσοστού ανακύκλωσης του χαρτιού συσκευασίας και το χαρτί που δεν προέρχεται από συσκευασίες, κατά παράβαση των όρων της Έγκρισής του και των προνοιών της νομοθεσίας. Από το 2013 και μετά, το Σύστημα προσμετρά στο ποσοστό ανακύκλωσης του χαρτιού συσκευασίας, το 30% των οικιακών και εμπορικών αποβλήτων χαρτιού που δεν προέρχονται από συσκευασίες, σύμφωνα με σχετικό όρο που συμπεριέλαβε, το Τμήμα, στην ανανεωθείσα Έγκριση για λειτουργία του Συστήματος. Το Τμήμα δεν αξιολόγησε τη μελέτη που ετοιμάστηκε το 2013 από το Σύστημα, σύμφωνα με την οποία, η σύσταση του χαρτιού που συλλέγεται, σε παγκύπρια βάση, αποτελείται από 37% χαρτί συσκευασίας και 63% χαρτί που δεν προέρχεται από συσκευασίες. Παρά ταύτα, τα υπό αναφορά ποσοστά εφαρμόζονται από τότε.

- **Διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας tetrapak.** Το Σύστημα δεν διαχειρίζεται ικανοποιητικά το υλικό, παρά το γεγονός ότι αναλαμβάνει, έναντι οικονομικού αντιτίμου, τη σχετική υποχρέωση από τα μέλη του. Δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για τη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας tetrapak, κατά τα έτη 2007 μέχρι 2016, γεγονός που ενισχύει την άποψη ότι το υπό αναφορά υλικό, λόγω χαμηλής εμπορικής αξίας, δεν τύγχανε διαχείρισης από το Σύστημα. Μέχρι και τον Μάρτιο του 2016 οπότε το Σύστημα ξεκίνησε να διαχειρίζεται το υπόλειμμα για ανάκτηση ενέργειας, το υπό αναφορά υλικό, κατά πάσα λογική πιθανότητα κατέληγε σε Χώρους Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ).
- **Διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας από ξύλο.** Μέχρι σήμερα, το Σύστημα δεν πέτυχε τον ποσοτικό στόχο για την ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασίας από ξύλο. Επισημαίνεται ότι, κατά τα έτη 2007, 2008, 2009, 2010 και 2013 το Σύστημα δεν διαχειρίστηκε καμία ποσότητα αποβλήτων συσκευασίας από ξύλο, κατά παράβαση των όρων Έγκρισής του, των προνοιών της νομοθεσίας και της δέσμευσης που ανέλαβε, έναντι οικονομικού αντιτίμου, από τα μέλη του, για τη διαχείριση των ποσοτήτων που δήλωσαν στο Σύστημα.
- **Διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας από μέταλλο.** Από το 2007 το Σύστημα παρουσιάζει υπερκάλυψη του στόχου ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από μέταλλο, ενώ κατά το 2016 οι ποσότητες αυτού του υλικού που ανακυκλώθηκαν, υπερέβηκαν το 100% των ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασίας από μέταλλο που δηλώθηκαν ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά. Ο λόγος επίτευξης του υπό αναφορά στόχου, από το Σύστημα, οφείλεται, κυρίως, στη διαχείριση συσκευασιών από χάλυβα, η οποία επιτυγχάνεται κυρίως μέσω καταβολής οικονομικών κινήτρων σε αδειούχους διαχειριστές. Το ποσοστό ανακύκλωσης των συσκευασιών από χάλυβα, από το 2009 και μετά, υπερβαίνει το 100% των ποσοτήτων που δηλώνονται ως να τοποθετούνται στην αγορά. Αυτό ενδεχομένως να οφείλεται είτε σε υποδήλωση των ποσοτήτων των παραγωγών-μελών του Συστήματος, είτε στο γεγονός ότι αριθμός εταιρειών που παράγουν συσκευασίες από χάλυβα δεν είναι εγγεγραμμένες στο Σύστημα και παρανομούν, είτε στο ότι οι ποσότητες που αγοράζει το Σύστημα, από αδειούχους διαχειριστές, για σκοπούς επίτευξης των ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης, περιλαμβάνουν απόβλητα χάλυβα που δεν προέρχονται από συσκευασίες.
- **Διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας από πλαστικό.** Το Σύστημα δεν διαχειρίζεται συγκεκριμένα υλικά πλαστικού (PS – πολυστερίνη και PVC – κρεμαστάρια) για στρατηγικούς λόγους, παρά το γεγονός ότι αναλαμβάνει, από τα μέλη του, έναντι οικονομικού αντιτίμου, τη σχετική ευθύνη για τη διαχείρισή τους. Το Σύστημα λανθασμένα επικαλείται την εφαρμογή της αρχής της αλληλεγγύης για την χρησιμοποίηση των εισπράξεων από υλικά συσκευασίας τα οποία αποφασίζει να μην διαχειριστεί, για την επιδότηση της διαχείρισης των υπόλοιπων αποβλήτων συσκευασίας. Επισημαίνεται ότι, το Σύστημα χρεώνει πιο ψηλό τέλος για τη διαχείριση των υπό αναφορά υλικών σε σχέση με αυτό που χρεώνει για τη διαχείριση άλλων αποβλήτων συσκευασίας.

- Δεν εντοπίστηκε οποιαδήποτε γραπτή αλληλογραφία μεταξύ του Τμήματος Περιβάλλοντος και του Συστήματος, μέσω της οποίας το Τμήμα να προβαίνει σε οποιεσδήποτε συστάσεις προς το Σύστημα για τις επιδόσεις του όσον αφορά στην επίτευξη των στόχων του.

(δ) Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, από το Σύστημα, για την αγορά υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί, pmd και γυαλί.

- **Γενικά.** Η ανανεωθείσα Έγκριση του Συστήματος, με ημερομηνία έναρξης και λήξης ισχύος την 10.6.2013 και 10.6.2019, αντίστοιχα, προνοεί για ανάθεση υπηρεσιών κατόπιν διαδικασίας προσφορών, ενώ αυτό δεν απαιτείτο από τις προηγούμενες εγκρίσεις. Το Τμήμα Περιβάλλοντος, μέχρι την περίοδο διενέργειας του ελέγχου μας, δεν άσκησε έλεγχο στο Σύστημα για την τήρηση της υπό αναφορά πρόνοιας. Κατά τα έτη 2013 μέχρι σήμερα, το Σύστημα, προέβη στην ανάθεση των πλείστων συμβάσεων συλλογής αποβλήτων συσκευασίας pmd, χαρτιού και γυαλιού, χωρίς να ακολουθήσει την ενδεδειγμένη διαδικασία προσφορών που προνοεί η ανανεωθείσα Έγκριση. Επίσης, το Σύστημα, κατά τις διαδικασίες ανάθεσης σύμβασης συλλογής αποβλήτων συσκευασίας, δεν τηρούσε σε όλες τις περιπτώσεις τις αρχές της χρηστής διοίκησης, της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας (ουσιώδεις αλλαγές στο αντικείμενο και στους όρους της σύμβασης μετά την υποβολή των προσφορών, μη ετοιμασία εκ των προτέρων τεχνικών προδιαγραφών, όρων και εκτίμησης του κόστους, συμπερίληψη όρων κατά τη διάρκεια ή την ανανέωση της σύμβασης οι οποίοι διαφοροποιούν σε σημαντικό βαθμό το αρχικό αντικείμενο της σύμβασης).
- Το μεγαλύτερο ποσοστό του κόστους συλλογής αποβλήτων συσκευασίας pmd και χαρτιού αφορά στο κόστος πληθυσμού (τιμή μονάδας ανά κάτοικο της εξυπηρετούμενης περιοχής) παρά το γεγονός ότι (i) το μεταφορικό κόστος δεν είναι ανάλογο του μεγέθους του πληθυσμού, (ii) στον πληθυσμό μιας περιοχής περιλαμβάνονται βρέφη και μικρά παιδιά ή άλλες ηλικίες, που δεν είναι σε θέση να συμμετέχουν σε πρόγραμμα ανακύκλωσης και (iii) το πρόγραμμα ανακύκλωσης είναι εθελοντικό και ποσοστό πληθυσμού επιθυμεί να μην συμμετέχει.
- Στις πλείστες συμβάσεις συμπεριλαμβάνεται όρος για αναπροσαρμογή των τιμών του αναδόχου βάσει μεταβολών σε δείκτες οι οποίοι δεν έχουν σχέση με τη συλλογή αποβλήτων π.χ. δείκτη τιμών καταναλωτή.
- Στις συμβάσεις συμπεριλαμβάνεται όρος για τη δυνατότητα χρονικής ή/και γεωγραφικής επέκτασης του έργου μέσω διαπραγμάτευσης μεταξύ του Συστήματος και του αναδόχου, με αποτέλεσμα, μετά τη λήξη της κάθε σύμβασης, να μην προωθείται η διενέργεια νέας διαδικασίας προσφορών.
- Οι εξαμηνιαίες και ετήσιες συμβάσεις που συνήφθησαν για τα έργα συλλογής αποβλήτων συσκευασίας pmd, χαρτιού και γυαλιού από τις επαρχίες Πάφου και Αμμοχώστου, από την 1.7.2013 μέχρι σήμερα και από την επαρχία Λάρνακας, από την 1.1.2014 μέχρι σήμερα, δεν προνοούν για την υποβολή, από τον εργολάβο, εγγύησης για την πιστή εκτέλεση του έργου, με αποτέλεσμα να μη διασφαλίζονται τα οικονομικά συμφέροντα του Συστήματος κατά τις υπό αναφορά περιόδους.

- Εντοπίστηκαν περιπτώσεις συμβάσεων, των οποίων οι όροι δεν διασφαλίζουν τα οικονομικά συμφέροντα του Συστήματος αλλά έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνσή του.
 - **Έλεγχος δελτίων ζύγισης αποβλήτων συσκευασίας από pmd και χαρτί.** Από έλεγχο που διενεργήσαμε στα δελτία ζύγισης που εκδόθηκαν από τη μονάδα διαλογής για τις ποσότητες συλλεχθέντων αποβλήτων συσκευασίας από pmd και χαρτί από τον Δήμο Έγκωμης, κατά το έτος 2010, εντοπίστηκαν περιπτώσεις δελτίων ζύγισης που εκδόθηκαν χειρόγραφα, αντί μέσω του μηχανογραφημένου συστήματος, τα οποία φέρουν διορθώσεις, οι οποίες δεν φέρουν οποιαδήποτε εξουσιοδότηση. Επίσης, εντοπίστηκαν περιπτώσεις δελτίων ζύγισης οχημάτων περισυλλογής αποβλήτων συσκευασίας από pmd και χαρτί, στα οποία η ένδειξη του απόβαρου των οχημάτων που καταγράφηκε παρουσιάζει σημαντική απόκλιση από αυτή που είναι καταγεγραμμένη στο πιστοποιητικό εγγραφής των οχημάτων. Εκφράσαμε την άποψη ότι τα στοιχεία αυτά δημιουργούν ερωτηματικά για την ορθότητα της καταγραφής του απόβαρου των οχημάτων περισυλλογής στα δελτία ζύγισης και του υπολογισμού της συλλεχθείσας ποσότητας αποβλήτων συσκευασίας.
- (ε) **Παραχώρηση κυβερνητικής οικονομικής ενίσχυσης για την επέκταση του προγράμματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας στις επαρχίες Πάφου, Λάρνακας και Αμμοχώστου.** Το ΤΠ δεν άσκησε επαρκή έλεγχο για την εξακρίβωση της ορθής αξιοποίησης της κυβερνητικής οικονομικής ενίσχυσης από το Σύστημα σύμφωνα με τις πρόνοιες των Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου. Συγκεκριμένα, κατά παράβαση των προνοιών των Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, το Τμήμα ενέκρινε την επιχορήγηση οικονομικών αιτημάτων του Συστήματος που αφορούσαν αποκλειστικά στην πραγματοποίηση ενημερωτικών δράσεων στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού και την καταβολή του ποσού των €40.000, προς το Σύστημα, χωρίς την προηγούμενη προσκόμιση, από το Σύστημα, αποδεικτικών στοιχείων που να τεκμηριώνουν τον τρόπο αξιοποίησης της επιχορήγησης.
- (στ) **Έσοδα του Συστήματος.**
- **Τέλη συσκευασίας.** Μέχρι τον Μάρτιο του 2016, το Σύστημα χρέωνε τα μέλη του με τέλη για τη διαχείριση ορισμένων συσκευασιών οι οποίες, αντί να προωθούνται για ανακύκλωση, συμπεριλαμβάνονταν στο υπόλειμμα διαλογής, το οποίο κατέληγε σε χωματερή. Δεν έχουν εκδοθεί, από το Υπουργικό Συμβούλιο, Κανονισμοί που να καθορίζουν τα τέλη συσκευασίας του Συστήματος, κατά παράβαση της ισχύουσας νομοθεσίας, ενώ τα εν ισχύ τέλη δεν έχουν τύχει αναθεώρησης από το 2010.
 - **Συνεισφορά από Τοπικές Αρχές.** Η εφαρμογή, από το Σύστημα, ενιαίου ποσοστού μείωσης επί του ποσού τιμολόγησης των Τοπικών Αρχών για συλλογή χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες ενδεχομένως να καταδεικνύει την ανάγκη αναπροσαρμογής των χρεώσεων προς τις Τοπικές Αρχές. Το Σύστημα δεν λαμβάνει επαρκή μέτρα για την είσπραξη των οφειλόμενων συνεισφορών των Τοπικών Αρχών. Εκτενής αναφορά για το θέμα θα γίνει σε ξεχωριστή Έκθεσή μας.

- **Έσοδα από τέλη εγγραφής.** Από εξέταση δείγματος νέων μελών για το 2014 και 2015, δεν κατέστη δυνατό να εντοπιστούν επιστολές/ δηλώσεις για όλες όσες από αυτές αφορούσαν σε μικρές επιχειρήσεις, στις οποίες επιβάλλονται χαμηλότερα τέλη, με αποτέλεσμα να μην τεκμηριώνεται η ορθότητα της επιβολής χαμηλότερων τελών εγγραφής. Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργήσαμε, εντοπίστηκαν επίσης περιπτώσεις νέων μελών για τα έτη 2014 και 2015, τα οποία δεν χρεώθηκαν από το Σύστημα με αναδρομικά τέλη.
- **Έσοδα από πώληση υλικών προς ανακύκλωση.** Δεν κατέστη δυνατή η τεκμηρίωση της λογικότητας των εσόδων από πώληση υλικών προς ανακύκλωση. Εκτενής αναφορά για το θέμα θα γίνει σε ξεχωριστή Έκθεσή μας.

2. Επίτευξη ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Κράτος: Το Κράτος, μέχρι το 2014, έτος στο οποίο αφορούν τα τελευταία διαθέσιμα επίσημα στοιχεία, δεν είχε επιτύχει τον ποσοτικό στόχο για την ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί και ξύλο, ενώ για τα απόβλητα συσκευασίας από χαρτί και μέταλλο, τα αντίστοιχα ποσοστά ανακύκλωσης ανέρχονται στο 97%, κατά πάσα λογική πιθανότητα λόγω προσμέτρησης ποσοτήτων αποβλήτων που δεν αποτελούν συσκευασίες. Οι ποσότητες που συνυπολογίστηκαν για τον καθορισμό της επίδοσης του Κράτους αναφορικά με την ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί και οι οποίες αφορούσαν στα έτη 2011-2016 είναι λανθασμένες, αφού στην πραγματικότητα η Τσιμεντοποιία Βασιλικού, κατά την υπό αναφορά περίοδο, διαχειρίστηκε μόνο το 18% των ποσοτήτων του εν λόγω υλικού που παρέλαβε από το Σύστημα έναντι καταβολής των σχετικών τελών επεξεργασίας. Το Τμήμα Περιβάλλοντος, ως αρμόδια Αρχή, απέτυχε να εντοπίσει το γεγονός ότι η υπό αναφορά μονάδα επεξεργασίας παραλάμβανε ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί, έναντι οικονομικού αντιτίμου, χωρίς ωστόσο να προβαίνει στην οποιαδήποτε διαχείρισή τους.

3. Ενέργειες του Τμήματος Περιβάλλοντος για ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τομέα παροχής υπηρεσιών συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας. Η παροχή υπηρεσιών συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας μόνο από ένα φορέα διαχείρισης περιορίζει την αποτελεσματικότητα της εποπτείας που ασκεί το Τμήμα Περιβάλλοντος και της λήψης επιβολής αυστηρών μέτρων συμμόρφωσης, καθότι ενδεχόμενη προσωρινή ή μόνιμη διακοπή των εργασιών του θα δημιουργήσει σοβαρό πρόβλημα στην ανακύκλωση υλικών συσκευασίας και στην επίτευξη των στόχων ανακύκλωσης από το Κράτος. Μέχρι σήμερα το Τμήμα δεν προώθησε ενέργειες για κατάρτιση και εφαρμογή στρατηγικής για τη δημιουργία κινήτρων και κατάλληλων συνθηκών για δραστηριοποίηση και άλλων ενδιαφερόμενων στον συγκεκριμένο τομέα. Επίσης, το Τμήμα επέδειξε μεγάλη καθυστέρηση στην αξιολόγηση αίτησης από ενδιαφερόμενη εταιρεία για εξασφάλιση έγκρισης για λειτουργία συλλογικού συστήματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.

4. Ενέργειες του Τμήματος Περιβάλλοντος για εντοπισμό και συμμόρφωση των παρανομούμενων διαχειριστών αποβλήτων συσκευασίας. Το Τμήμα Περιβάλλοντος δεν λαμβάνει επαρκή μέτρα για τον εντοπισμό όλων των παρανομούμενων υπόχρεων παραγωγών αποβλήτων συσκευασίας. Επίσης, το Τμήμα δεν ετοιμάζει πρόγραμμα ελέγχου, βάσει ανάλυσης κινδύνου, για τις επιθεωρήσεις που διενεργεί για τον εντοπισμό παράνομων υπόχρεων παραγωγών

αποβλήτων συσκευασίας. Το Τμήμα δεν επέβαλε μέτρα συμμόρφωσης κατά των παρανομούμενων μελών διαχειριστών συσκευασιών εταιρείας, που υπέβαλαν αίτηση, προς το Τμήμα, για εξασφάλιση άδειας λειτουργίας συστήματος συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας και που στο μεταξύ δεν συμμετέχουν στο συλλογικό ή σε ατομικό σύστημα ανακύκλωσης.

5. Άσκηση εποπτείας από το Τμήμα Περιβάλλοντος στους αδειοδοτημένους διαχειριστές εμπορικών/βιομηχανικών αποβλήτων συσκευασίας (Ε/ΒΑΣ) που συνεργάζονται με το Σύστημα. Οι έλεγχοι που διενεργεί το Τμήμα για επιβεβαίωση των ποσοτήτων Ε/ΒΑΣ που διαχειρίζονται και εξάγουν στο εξωτερικό οι αδειούχοι διαχειριστές είναι ελλιπείς. Οι αδειούχοι διαχειριστές των αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα και αλουμίνιο δεν υποβάλλουν στοιχεία προς το Τμήμα σε σχέση με την ακριβή σύσταση των αποβλήτων που διαχειρίζονται και εξάγουν στο εξωτερικό, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή η εξακρίβωση, από το Τμήμα, ότι αυτά αποτελούν απόβλητα από συσκευασίες. Ως εκ τούτου η παρουσίαση της επίδοσης του Συστήματος και του Κράτους αναφορικά με τον στόχο ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από μέταλλο είναι λανθασμένος. Εντοπίστηκαν επίσης αδειούχοι διαχειριστές αποβλήτων συσκευασίας από πλαστικό και χαρτί οι οποίοι υποβάλλουν, προς το Τμήμα, ανεπαρκή στοιχεία όσον αφορά στην προέλευση και στο υπόλειμμα Ε/ΒΑΣ από πλαστικό και χαρτί.

6. Αδειοδότηση ατομικών συστημάτων διαχείρισης συσκευασιών. Το Τμήμα ασκεί εποπτεία και προωθεί τις διαδικασίες για έκδοση και ανανέωση αδειών λειτουργίας ατομικών συστημάτων διαχείρισης συσκευασιών με τεράστια καθυστέρηση.

7. Επισκόπηση νομικού πλαισίου για τη διαχείριση των συσκευασιών και αποβλήτων από συσκευασίες. Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο δεν περιλαμβάνει ρύθμιση για υποχρεωτική συμμετοχή των πολιτών στη διαλογή στην πηγή και για εφαρμογή προγραμμάτων που θα προωθούν την πιο πάνω ενέργεια. Επιπρόσθετα, θεωρούμε ότι το Τμήμα πρέπει να προωθήσει τροποποίηση της νομοθεσίας έτσι ώστε να καταστεί, μεταξύ άλλων, υποχρεωτική η διαχείριση, από τους παραγωγούς, των επικίνδυνων υπολειμμάτων που περιέχονται σε ορισμένους τύπους συσκευασιών. Επίσης, λόγω της μεγάλης ποσότητας συσκευασιών από γυαλί που δημιουργούνται στους χώρους μαζικής εστίασης, εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα εξετάσει το ενδεχόμενο επιβολής μέτρων για την υποχρεωτική συμμετοχή τους στη συλλογή του γυαλιού συσκευασίας. Επίσης, το Τμήμα πρέπει να παρακολουθεί την εφαρμογή των προνοιών της ΚΔΠ 340/2017, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 15.12.2017, σύμφωνα με τις οποίες οι παραγωγοί χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες έχουν την ευθύνη, μέχρι τις 15.9.2018, να μεριμνήσουν, ατομικά ή συλλογικά, για τη λειτουργία συστήματος διαχείρισης αποβλήτων χαρτιού μη συσκευασίας.

Τα πορίσματα των ελέγχων, μαζί με τις εισηγήσεις μας, διαβιβάστηκαν με επιστολές μας στο Τμήμα Περιβάλλοντος για σχόλια και απόψεις, καθώς και για τη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων και οι απόψεις της Διεύθυνσης του Τμήματος ενσωματώθηκαν, όπου ενδείκνυται, στην παρούσα Έκθεση.

Εισαγωγή

Η Υπηρεσία μας, λαμβάνοντας υπόψη τις σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, στην ανθρώπινη υγεία και στον κρατικό προϋπολογισμό και κατά συνέπεια της επιβάρυνσης του φορολογούμενου πολίτη, που δημιουργούνται από την ανεπαρκή διαχείριση των αποβλήτων, αποφάσισε τη διενέργεια του ελέγχου για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων στην Κύπρο. Στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού αξιολογήθηκε

και η εθνική στρατηγική για τη διαχείριση των αποβλήτων καθώς και η διαχείριση των ρευμάτων αποβλήτων από ηλεκτρικούς και ηλεκτρονικούς εξοπλισμούς (ΑΗΗΕ) και ηλεκτρικές στήλες ή συσσωρευτές (ΑΗΣΣ) από το Τμήμα Περιβάλλοντος, ως αρμόδια Αρχή. Τα ευρήματα από την εξέταση των πιο πάνω θεμάτων παρουσιάστηκαν σε ξεχωριστές Εκθέσεις της Υπηρεσίας μας.

Σκοπός του διαχειριστικού ελέγχου και υπό εξέταση θέματα.

Σκοπός του παρόντος διαχειριστικού ελέγχου είναι η αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας των ενεργειών του Τμήματος για τη διαχείριση των συσκευασιών που διατίθενται στην αγορά και των αποβλήτων συσκευασίας, σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως (Αρ. 2) του 2016 και των περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμων του 2002 έως 2017.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας διενεργείται κυρίως από το μοναδικό συλλογικό σύστημα διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας που λειτουργεί στην Κύπρο, ο έλεγχός μας επικεντρώθηκε στην αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας της εποπτείας που ασκεί το Τμήμα για εξακρίβωση της συμμόρφωσης του Συστήματος με τους όρους Έγκρισης για τη λειτουργία του και με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και στην αξιολόγηση, από πλευράς νομιμότητας και οικονομικότητας, των διαδικασιών που ακολούθησε το Σύστημα, κατά τα έτη 2006 μέχρι 2016, για τη σύναψη συμβάσεων για την αγορά υπηρεσιών συλλογής και διαλογής αποβλήτων συσκευασίας και για την πώληση των ανακυκλώσιμων υλικών.

Στο πλαίσιο του διαχειριστικού ελέγχου εξετάστηκε επίσης η επάρκεια και αποτελεσματικότητα των ενεργειών του Τμήματος για τον εντοπισμό και επιβολή μέτρων συμμόρφωσης στους παρανομούντες διαχειριστές συσκευασιών, για την εξακρίβωση των ποσοτήτων εμπορικών και βιομηχανικών αποβλήτων συσκευασίας που συλλέγουν αδειοδοτημένοι διαχειριστές αποβλήτων συσκευασίας, για τη λειτουργία ατομικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας και για την ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τομέα παροχής υπηρεσιών συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών. Εξετάστηκε επίσης, ο ρόλος των Τοπικών Αρχών στη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας καθώς και το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο για τη διαχείριση των συσκευασιών και αποβλήτων από συσκευασίες με σκοπό τον εντοπισμό τυχόν αδυναμιών.

Λόγω του εύρους του αντικείμενου ελέγχου και του χρόνου που απαιτείτο για την ολοκλήρωσή του, τα ευρήματα του ελέγχου μας που αφορούν στον ρόλο των Τοπικών Αρχών στη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας, στην αξιολόγηση των διαδικασιών που ακολούθησε το Σύστημα για τη σύναψη συμβάσεων για την αγορά υπηρεσιών διαλογής αποβλήτων συσκευασίας και στην πώληση των ανακυκλώσιμων υλικών θα παρουσιαστούν σε ξεχωριστή Έκθεση της Υπηρεσίας μας.

Ρόλος του Συλλογικού Συστήματος Διαχείρισης Αποβλήτων Συσκευασίας.

Σημαντικό παράγοντα στην αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων αποτελεί η εφαρμογή της αρχής της Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού, σύμφωνα με την οποία οι εισαγωγείς και κατασκευαστές επιλεγμένων προϊόντων αναλαμβάνουν την οικονομική ευθύνη για τις δραστηριότητες που αφορούν στην πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση ή άλλες μορφές ανάκτησης για τα απόβλητα που παράγονται από τη χρήση των προϊόντων τους. Ως συνεπακόλουθο της εφαρμογής της πιο πάνω αρχής, οι διαχειριστές συσκευασιών υποχρεούνται, για

σκοπούς διαχείρισης των συσκευασιών που αφορούν τις δραστηριότητές τους να οργανώνουν ατομικά συστήματα διαχείρισης συσκευασιών ή να συμμετέχουν σε συλλογικά συστήματα διαχείρισης των συσκευασιών. Ο διαχειριστής συσκευασίας που μετέχει σε εγκεκριμένο συλλογικό σύστημα διαχείρισης, απαλλάσσεται από οποιαδήποτε άλλη ευθύνη διαχείρισης συσκευασιών και η σχετική ευθύνη μεταφέρεται στο φορέα διαχείρισης στον οποίο συμμετέχει. Η νομοθεσία προβλέπει επίσης ότι το συλλογικό σύστημα διαχείρισης οργανώνεται από φορέα διαχείρισης, ο οποίος δεν είναι κερδοσκοπικός οργανισμός, αφού εξασφαλίσει Έγκριση, για περίοδο έξι χρόνων, από το Τμήμα Περιβάλλοντος, ως αρμόδια Αρχή, κατόπιν γνωμοδότησης της Συμβουλευτικής Επιτροπής Διαχείρισης Αποβλήτων Συσκευασίας (ΣΕΔΑΣ).

Μέχρι σήμερα, λειτουργεί στην Κύπρο μόνο ένα συλλογικό σύστημα διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας (το Σύστημα) το οποίο αναλαμβάνει τη συλλογή αποβλήτων συσκευασίας και την περαιτέρω προώθησή τους για διαλογή, ανακύκλωση ή ανάκτηση ενέργειας και διάθεση. Σύμφωνα με τα τελευταία επίσημα στοιχεία του Τμήματος Περιβάλλοντος, τα οποία κοινοποιεί βάσει νομοθεσίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι δηλωμένες ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας για το Κράτος ανήλθαν, κατά τα έτη 2013 και 2014 στους 78.703 και 73.047 τόνους, αντίστοιχα, εκ των οποίων ποσοστό 86% και 85%, αντίστοιχα, αφορά σε δηλωθείσες ποσότητες υπόχρεων παραγωγών-μελών του Συστήματος¹. Οι συνολικές ανακυκλωθείσες ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας για το Κράτος ανήλθαν, κατά τα έτη 2013 και 2014 στους 44.520 και 42.859 τόνους, αντίστοιχα, εκ των οποίων ποσοστό 86% και 92%, αφορά σε ανακυκλωθείσες ποσότητες του Συστήματος¹. (Παράρτημα Β, Πίνακες 13 και 14) Τα πιο πάνω στοιχεία καταδεικνύουν τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει το Σύστημα στη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας και κατ' επέκταση στην εκπλήρωση της οικονομικής ευθύνης των υπόχρεων παραγωγών αποβλήτων συσκευασίας και στην εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.

Ευρήματα ελέγχου.

Ο έλεγχός μας αποτελείται από έξι ενότητες οι οποίες αντιστοιχούν στα επί μέρους ερωτήματα του ελέγχου μας, τα οποία παρουσιάζονται στο Παράρτημα Ζ της Έκθεσής μας. Στην αρχή κάθε ενότητας καταγράφονται τα κύρια ευρήματα που εντοπίστηκαν από την εξέταση του θέματος της κάθε ενότητας, οι εισηγήσεις της Υπηρεσίας μας και το αναμενόμενο όφελος από την εφαρμογή των εισηγήσεων μας. Τα ευρήματα από τους ελέγχους μας και οι εισηγήσεις μας γνωστοποιήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος μέσω πέντε επιστολών οι οποίες στάληκαν κατά την περίοδο 31.3.2017-28.2.2018. Επισημαίνουμε ότι μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης της Έκθεσής μας, το Τμήμα κατέθεσε τις απόψεις του αναφορικά με τα ευρήματα που καταγράφονται στην πρώτη επιστολή της Υπηρεσίας μας, οι οποίες ενσωματώθηκαν, όπου ενδείκνυται, στην παρούσα Έκθεση.

Μεθοδολογία ελέγχου.

Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

¹ Τμήμα Περιβάλλοντος, Εκθέσεις προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την υλοποίηση των προνοιών των περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμων του 2002 έως 2017 σύμφωνα με τις διατάξεις της Απόφασης 2005/207/ΕΚ, 2013 και 2014.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διεξάγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ISAs) που εκδίδονται από τη Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) και τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAIs) που εκδίδει ο Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Συγκεκριμένα λήφθηκαν υπόψη οι διατάξεις του ISSAI 300 (Θεμελιώδεις Αρχές Διαχειριστικού Ελέγχου) και του ISSAI 3000 (Πρότυπα και Κατευθυντήριες Γραμμές για Διαχειριστικό Έλεγχο βάσει των Προτύπων Ελέγχου του INTOSAI και Πρακτικής Εμπειρίας).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Προτύπου ISSAI 300, οι διαχειριστικοί έλεγχοι των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων περιλαμβάνουν την εξέταση προγραμμάτων, πράξεων, συστημάτων και διαδικασιών διαχείρισης, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον οι πόροι που διατίθενται χρησιμοποιούνται κατά τρόπο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό. Η αρχή της οικονομίας εξετάζει την ελαχιστοποίηση του κόστους των πόρων, η αρχή της αποδοτικότητας εξετάζει την επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού αποτελέσματος από τους διαθέσιμους πόρους και η αρχή της αποτελεσματικότητας εξετάζει την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου.

Η απόφαση για διενέργεια ελέγχου στο υπό αναφορά ρεύμα αποβλήτων λήφθηκε κατόπιν μελέτης και ανάλυσης των δυνατών και αδύνατων σημείων στη διαχείριση του, καθώς και των ευκαιριών και απειλών που υπάρχουν, όπως παρουσιάζονται στη σχετική κατάσταση στο Παράρτημα Η. Κατά τον προγραμματισμό του ελέγχου, λήφθηκαν υπόψη προηγούμενα ευρήματα της Υπηρεσίας μας για το θέμα, όπως καταγράφονται διαχρονικά σε Εκθέσεις και επιστολές μας, καθώς και οι απαντήσεις του Τμήματος Περιβάλλοντος επί των θεμάτων αυτών. Επίσης, ετοιμάστηκαν ερωτήματα ελέγχου και καταγράφηκαν οι αναμενόμενες βέλτιστες πρακτικές (Παράρτημα Ζ).

Πληροφορίες συλλέχθηκαν μέσω της επισκόπησης σχετικών εγγράφων, μελετών και αλληλογραφίας και της διενέργειας προσωπικών συνεντεύξεων σε αρμόδιους λειτουργούς του Τμήματος Περιβάλλοντος και εμπλεκόμενων φορέων.

Επίσης για σκοπούς συλλογής πληροφοριών αναφορικά με τις ενέργειες των Τοπικών Αρχών για τη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας που παράγονται στη διοικητική περιφέρεια τους, η Υπηρεσία μας ετοίμασε σχετικά ερωτηματολόγια τα οποία στάληκαν σε 36 Τοπικές Αρχές (28 Δήμους και 8 Κοινότητες) και σε 3 Συμπλέγματα Σκυβάλων τα οποία συμμετέχουν στο Συλλογικό Σύστημα διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας, καθώς και σε 20 Τοπικές Αρχές (2 Δήμοι και 18 Κοινότητες) και σε 1 Σύμπλεγμα Σκυβάλων τα οποία δεν συμμετέχουν στο Σύστημα αυτό. Από τους πιο πάνω ανταποκρίθηκαν συνολικά 36 Τοπικές Αρχές (23 Δήμοι και 13 Κοινότητες) και 1 Σύμπλεγμα Σκυβάλων, όπως παρουσιάζονται αναλυτικά στο Παράρτημα Θ της Έκθεσής μας, με το συνολικό ποσοστό ανταπόκρισης να ανέρχεται σε 62%. Τα κύρια αποτελέσματα της έρευνας καταγράφονται στο Παράρτημα Θ της Έκθεσής μας.

Η παρούσα Έκθεση συζητήθηκε με τη Διεύθυνση του Τμήματος Περιβάλλοντος, το οποίο υπέβαλε και σχετικές απόψεις επί του κειμένου. Πληροφορίες και διευκρινίσεις ζητήθηκαν και λήφθηκαν επίσης από το Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων Συσκευασίας.

Η λήψη των απαραίτητων για την παρούσα έρευνα στοιχείων έγινε στη βάση των προνοιών του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου, ο οποίος παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

Ομάδα Ελέγχου. Την ομάδα ελέγχου αποτέλεσαν οι:

Άκης Κίκας - Ανώτερος Πρώτος Ελεγκτής

Ρένα Χαριλάου - Πρώτος Ελεγκτής Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών

Αναστασία Νεοκλέους - Λειτουργός Ελέγχου

Μαρκέλλα Κουκκουλλή - Λειτουργός Ελέγχου

Ξένιος Αγαθοκλέους – Λειτουργός Αναδασμού, με απόσπαση στην Ελεγκτική Υπηρεσία

Ενότητα 1 - Εξακρίβωση επάρκειας και αποτελεσματικότητας ενεργειών του Τμήματος Περιβάλλοντος για τη λειτουργία του Συλλογικού Συστήματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.

1.1 Λειτουργία Συλλογικού Συστήματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας βάσει των όρων Έγκρισής του και των προνοιών της νομοθεσίας.

1.1.1 Επάρκεια και αποτελεσματικότητα εποπτείας του Τμήματος Περιβάλλοντος για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης του Συστήματος με τους όρους που καθορίζονται στην Έγκριση λειτουργίας του.

Σκοπός ελέγχου: Αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της εποπτείας που ασκεί το Τμήμα Περιβάλλοντος, ως αρμόδια Αρχή, στην τήρηση των όρων Έγκρισης του Συστήματος.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
Το ΤΠ δεν διενεργεί συστηματικούς ελέγχους για την εξακρίβωση της τήρησης των όρων Έγκρισης του Συστήματος, ενώ οι περιστασιακοί έλεγχοι που διενεργεί είναι ελλιπείς καθώς σε αυτούς δεν εξετάζεται η τήρηση σημαντικών όρων της Έγκρισης. Οι έλεγχοι και τα αποτελέσματα δεν καταγράφονται σε ειδικά έντυπα ελέγχου.	Το ΤΠ πρέπει να καταρτίσει πρόγραμμα ελέγχου για τη συστηματική και επαρκή παρακολούθηση των όρων αδειοδότησης του Συστήματος. Η διαδικασία και τα αποτελέσματα του ελέγχου να καταγράφονται σε ειδικά έντυπα ελέγχου, τα οποία να φέρουν προσυπογραφή ελέγχου από υπεύθυνο Λειτουργό.	Εξακρίβωση της νομότυπης λειτουργίας του Συστήματος βάσει των όρων Έγκρισης του και τεκμηρίωσης της πληρότητας του ελέγχου και των αποτελεσμάτων.
Το Σύστημα είναι εγγεγραμμένο στον Έφορο Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη (ΕΕΕΠ) και λειτουργεί κανονικά ως Δημόσια Εταιρεία. Στο Ιδρυτικό Έγγραφο του δεν αντικατοπτρίζεται ο κερδοσκοπικός χαρακτήρας του, σε αντίθεση με τον Κανονισμό 6(2) των ΚΔΠ747/2003 και τους όρους Έγκρισής του.	Το ΤΠ θα πρέπει να επιβεβαιώσει ότι το Σύστημα προώθησε τις απαιτούμενες ενέργειες για την απαιτούμενη από τον Νόμο μετατροπή του σε μη κερδοσκοπικό οργανισμό. Επίσης, κατά τη μελλοντική εξέταση αιτήσεων από συλλογικά συστήματα, θα πρέπει την προσκόμιση σχετικής πιστοποίησης από τον ΕΕΕΠ, όσον αφορά τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα τους.	Διασφάλιση της νομότυπης λειτουργίας του Συστήματος καθώς και της διαχείρισης των οικονομικών πόρων του με τον πιο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο, ώστε να αποφεύγονται αλόγιστες αυξήσεις στα τέλη συσκευασίας που καταβάλλουν οι υπόχρεοι παραγωγοί αποβλήτων συσκευασίας και που κατά πάσα λογική πιθανότητα μετακυλίσονται στον καταναλωτή κατά τη διαμόρφωση της τελικής τιμής πώλησης των προϊόντων.
Το Σύστημα εφαρμόζει πολιτικές οι οποίες δεν συνάδουν με τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα του.	Το ΤΠ πρέπει να εξετάσει τις πολιτικές του Συστήματος (καταβολή στη διευθυντική ομάδα φιλοδωρήματος με βάση την απόδοση, αγορά	Διασφάλιση της λειτουργίας του Συστήματος στα πλαίσια του μη κερδοσκοπικού οργανισμού και της διαχείρισης των

	υπηρεσιών και αγαθών χωρίς τη διενέργεια των ενδεδειγμένων διαδικασιών προσφορών) στα πλαίσια λειτουργίας του ως μη κερδοσκοπικού οργανισμού.	οικονομικών πόρων του με τον πιο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο.
<p>Το Σύστημα δεν τηρεί σημαντικούς όρους της Έγκρισής του π.χ. αγορά υπηρεσιών και αγαθών κατόπιν διαδικασίας προσφορών, επίτευξη ποσοτικών στόχων για την ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί και ξύλο, ενώ η τήρηση ορισμένων άλλων όρων δεν είναι επαρκής π.χ. ετοιμασία και υποβολή προτάσεων για διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας, συνεργασία με αδειοδοτημένους διαχειριστές αποβλήτων, αναλύσεις για τη διαπίστωση ύπαρξης βαρέων μετάλλων σε συσκευασίες. Μέχρι σήμερα το ΤΠ δεν επέβαλε οποιαδήποτε μέτρα συμμόρφωσης στο Σύστημα.</p>	<p>Το ΤΠ πρέπει να απαιτήσει από το Σύστημα την προώθηση άμεσων ενεργειών για την πλήρη συμμόρφωση του με τους όρους της Έγκρισής του και στις περιπτώσεις όπου ενδείκνυται, να επιβάλει μέτρα συμμόρφωσης.</p>	<p>Διασφάλιση της λειτουργίας του Συστήματος σύμφωνα με τους όρους της Έγκρισής του και κατ' επέκταση του δημόσιου συμφέροντος.</p>
<p>Οι όροι της Έγκρισης του Συστήματος παρουσιάζουν κενά και αδυναμίες π.χ. μη συμπερίληψη πρόνοιων για τακτοποίηση των οικονομικών υποχρεώσεων του Συστήματος προς το Κράτος, μη καθορισμός μεθοδολογίας για τη διενέργεια διαφόρων ελέγχων από το Σύστημα.</p>	<p>Το ΤΠ πρέπει να αξιολογήσει την πληρότητα των όρων της υφιστάμενης Έγκρισης του Συστήματος και να προβεί στις αναγκαίες τροποποιήσεις υφιστάμενων όρων ή προσθήκης νέων όρων.</p>	<p>Διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων του Κράτους και διενέργειας διαδικασιών λειτουργίας και ελέγχου με τον πιο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο.</p>

Το Υπουργείο ΓΑΑΠ αδειοδότησε το Σύστημα την 1.8.2006 και ακολούθως ενέκρινε την ανανέωση της λειτουργίας του για την εξαετία που λήγει στις 10.6.2019. Στα πλαίσια αξιολόγησης της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της εποπτείας που ασκεί το ΤΠ, ως αρμόδια Αρχή, για την τήρηση των όρων Έγκρισης του Συστήματος, εξετάσαμε την επάρκεια των ελέγχων που διενεργεί το Τμήμα και τον βαθμό συμμόρφωσης του Συστήματος με τους όρους της ανανεωθείσας Έγκρισής του. Επιπρόσθετα, αξιολογήσαμε την πληρότητα των όρων της ανανεωθείσας Έγκρισης του Συστήματος. Με επιστολή μας στις 31.3.2017 ενημερώσαμε το Τμήμα για τα ευρήματά μας σχετικά με τους πιο πάνω ελέγχους και το Τμήμα μάς παρέθεσε τις σχετικές απόψεις του με επιστολή του στις 22.9.2017. Ακολούθως παραθέτουμε τα σημαντικότερα ευρήματά μας και τις σχετικές απόψεις του Τμήματος για τα θέματα αυτά.

1.1.1.1 Εξακρίβωση επάρκειας ελέγχων που διενεργεί το ΤΠ για την τήρηση των όρων Έγκρισης του Συστήματος.

(α) Το Τμήμα δεν ασκεί ετήσιο έλεγχο για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης του Συστήματος με τους όρους της Έγκρισής του, ενώ η εποπτεία που ασκεί γενικά στη λειτουργία του Συστήματος φαίνεται να είναι ανεπαρκής. Συγκεκριμένα, μέχρι την περίοδο του ελέγχου μας τον Δεκέμβριο του 2015, το ΤΠ διενήργησε, για τα έτη 2010-2012, μερικό έλεγχο της τήρησης των όρων Έγκρισης του Συστήματος, ενώ, στο πλαίσιο παρακολούθησης του θέματος, τον Ιούλιο του 2016, διενήργησε και μερικό έλεγχο στη λειτουργία του Συστήματος για το έτος 2013.

(β) Το Τμήμα δεν εφαρμόζει συγκεκριμένο πρόγραμμα ελέγχου για τη λειτουργία του Συστήματος, ενώ σε περιπτώσεις όπου εντοπίζει αδυναμίες, αυτές, δεν καταγράφονται σε γραπτή αλληλογραφία, στην οποία να τεκμηριώνονται οι απόψεις του Τμήματος και οι τυχόν συστάσεις προς το Σύστημα, ούτε τηρούνται γραπτά στοιχεία για τυχόν παρακολούθηση των αδυναμιών του Συστήματος από το Τμήμα.

(γ) Ο έλεγχος που διενεργείται από το Τμήμα δεν καταγράφεται σε ειδικά έντυπα ελέγχου, με αποτέλεσμα να καθίσταται δύσκολη, τόσο η αξιολόγηση της εργασίας που διενεργήθηκε, όσο και της τεκμηρίωσης των πορισμάτων του Τμήματος.

Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι διενήργησε αναλυτικό έλεγχο για την εξακρίβωση της τήρησης, από το Σύστημα, των όρων της Έγκρισης για τα έτη 2013 μέχρι 2016 και έλεγχο των ετήσιων εκθέσεων του Συστήματος για τα έτη 2013 μέχρι 2015. Επιπρόσθετα, το Τμήμα ανέθεσε, κατόπιν διαδικασίας προσφορών, σε εξωτερικό σύμβουλο, την αξιολόγηση της αποδοτικής λειτουργίας του Συστήματος για τα έτη 2007 μέχρι 2014, η οποία ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2015. Αναφορικά με τη σύστασή μας για κατάρτιση προγράμματος ελέγχου για τη συστηματική παρακολούθηση των όρων αδειοδότησης του Συστήματος και την ετοιμασία κατάλληλων εντύπων ελέγχου, το Τμήμα ανέφερε ότι θα προσπαθήσει να υιοθετήσει τη σύστασή μας στο πλαίσιο που του επιτρέπουν οι πόροι που διαθέτει σε ανθρώπινο δυναμικό και οι υπόλοιπες προτεραιότητές του.

(δ) Το Τμήμα δεν διενεργεί έλεγχο στις συμφωνίες που συνάπτει το Σύστημα με μονάδες/διαχειριστές και εργολάβους συλλογής αποβλήτων συσκευασίας, με αποτέλεσμα να μην εντοπίζει έγκαιρα την τυχόν συμπερίληψη σε αυτές, όρων που δεν προάγουν την ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας και να μην είναι σε θέση να πιστοποιήσει τη συμμόρφωση του Συστήματος όσον αφορά στην τήρηση του σχετικού όρου της Έγκρισής του. Αναφέρουμε σχετικά ότι, από έλεγχο που διενεργήσαμε σε συμβόλαια που συνήψε το Σύστημα με τους πιο πάνω, από την περίοδο σύστασής του μέχρι σήμερα, εντοπίσαμε περιπτώσεις όρων οι οποίοι, κατά την άποψή μας, δημιουργούν αλόγιστη αύξηση στο κόστος του προγράμματος ανακύκλωσης. Εκτενέστερη αναφορά γίνεται στο Κεφάλαιο 1.1.4 «Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, από το Σύστημα, για την αγορά υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί, pmd και γυαλί» της Έκθεσής μας.

Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι προτίθεται να ζητεί από το Σύστημα, είτε μέσω τροποποίησης της υφιστάμενης Έγκρισής του είτε μέσω συμπερίληψης σχετικού όρου στη νέα Έγκρισή του, την προσκόμιση αντιγράφων των συμβάσεων που συνάπτει.

(ε) Το Τμήμα δεν παρακολουθεί την υποχρέωση του Συστήματος για υποβολή προτάσεων για τη διαχείριση των αποβλήτων, ούτε ζητεί την υποβολή

αναθεωρημένων προτάσεων στις περιπτώσεις όπου κρίνει ότι η προτεινόμενη διαδικασία δεν είναι αποτελεσματική.

Το Τμήμα συμφώνησε με την υπόδειξή μας και ανέφερε ότι θα προσπαθήσει στο πλαίσιο που του επιτρέπουν οι ανθρώπινοι πόροι που διαθέτει, να παρακολουθεί την υποχρέωση του Συστήματος για υποβολή των απαιτούμενων προτάσεων.

(στ) Το Τμήμα δεν διενεργεί ελέγχους για την εξακρίβωση της ισότιμης τιμολόγησης των υπόχρεων παραγωγών-μελών του Συστήματος.

Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι θα διερευνήσει τη δυνατότητα διενέργειας σποραδικών δειγματοληπτικών ελέγχων της τιμολόγησης των υπόχρεων παραγωγών-μελών, στο πλαίσιο που του επιτρέπουν οι πόροι που διαθέτει σε ανθρώπινο δυναμικό και οι υπόλοιπες προτεραιότητές του.

(ζ) Το Τμήμα, μέχρι την περίοδο διενέργειας του ελέγχου μας, τον Ιανουάριο του 2017, δεν παρακολουθούσε την τήρηση, από το Σύστημα, του όρου της ανανεωθείσας Έγκρισής του αναφορικά με την εφαρμογή ενδεδειγμένων διαδικασιών προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών και προμήθειας αγαθών ούτε ζητούσε σχετική ενημέρωση από το Σύστημα αναφορικά με περιπτώσεις αλλαγής των συνεργατών του ή τροποποίησης των όρων συνεργασίας τους, με αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση να αξιολογεί τη νομιμότητα των ενεργειών του Συστήματος.

Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι ζήτησε από το Σύστημα, σχετική ενημέρωση για τις προσφορές που προκήρυξε και για τυχόν αλλαγές στους συνεργάτες του και για τροποποιήσεις συμβολαίων.

(η) Μέχρι την περίοδο διενέργειας του ελέγχου μας, τον Ιανουάριο του 2017, δεν διενεργήθηκε έλεγχος από το Τμήμα, ως αρμόδια Αρχή ή από άλλο αρμόδιο δημόσιο φορέα, για την εξακρίβωση της λογικότητας των τελών συσκευασίας που επιβάλλει το Σύστημα στους υπόχρεους παραγωγούς.

Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι η λογικότητα των αρχικών τελών συσκευασίας που επέβαλε το Σύστημα και των επακόλουθων αναθεωρήσεων τους, εξετάστηκαν από τη ΣΕΔΑΣ και το Γενικό Λογιστήριο.

1.1.1.2 Εξακρίβωση συμμόρφωσης του Συστήματος με τους όρους της ανανεωθείσας Έγκρισής του.

Από ελέγχους που διενεργήσαμε τον Δεκέμβριο του 2015 και τον Ιούλιο του 2016 για σκοπούς εξακρίβωσης της συμμόρφωσης του Συστήματος με τους όρους της ανανεωθείσας Έγκρισής του, διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

(α) Μη κερδοσκοπικός χαρακτήρας του Συστήματος. Οι όροι Έγκρισης του Συστήματος προϋποθέτουν τη λειτουργία του ως μη κερδοσκοπικού οργανισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις που απορρέουν από το Ιδρυτικό Έγγραφο και το Καταστατικό του. Η απαίτηση αυτή καθορίζεται στον Κανονισμό 6(2) των περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών (Ευθύνη Οικονομικών Παραγόντων) Κανονισμών του 2003 (ΚΔΠ 747/2003) σύμφωνα με τον οποίο το σύστημα συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας οργανώνεται από φορέα διαχείρισης, ο οποίος συστήνεται είτε από διαχειριστή συσκευασίας, ή από διαχειριστή συσκευασίας από κοινού με αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, και ο οποίος δεν είναι κερδοσκοπικός οργανισμός. Σχετικά με το θέμα αυτό διαπιστώσαμε ότι το Ιδρυτικό Έγγραφο του Συστήματος δεν προνοεί για τον κερδοσκοπικό χαρακτήρα του, αλλά αντίθετα περιλαμβάνει πρόνοιες, οι οποίες φαίνεται να αντίκεινται με τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα του. Ο ΕΕΕΠ, με επιστολή του ημερ. 18.1.2016, μάς

πληροφόρησε ότι το Σύστημα είναι εγγεγραμμένο στον Έφορο Εταιρειών και λειτουργεί κανονικά ως Δημόσια Εταιρεία, καθώς και ότι για τη μετατροπή του σε μη κερδοσκοπικό οργανισμό θα έπρεπε να προχωρήσει στην τροποποίηση του Ιδρυτικού του Εγγράφου με Ειδική Απόφαση των μετόχων και Έκδοση Διατάγματος Δικαστηρίου. Επιπρόσθετα σε συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στις 10.5.2016, εκπρόσωπος του ΕΕΕΠ, έδωσε σαφείς οδηγίες προς τους εκπροσώπους όλων των συλλογικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων και στο ΤΠ, για τις ενέργειες που πρέπει να προωθηθούν για τη νομότυπο μετατροπή τους σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς.

Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι το Σύστημα συμφώνησε να προωθήσει τις απαιτούμενες ενέργειες που θα το καταστήσουν εταιρεία δια εγγυήσεων. Ωστόσο, λόγω του υπερβολικού χρόνου που απαιτείται για την ολοκλήρωση των διαδικασιών, μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2017, το Σύστημα δεν είχε υποβάλει τα απαιτούμενα έγγραφα προς τον ΕΕΕΠ για την προώθηση του πιο πάνω σκοπού.

(β) Πολιτικές του Συστήματος που δεν συνάδουν με τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα του.

- (i) **Καταβολή φιλοδωρήματος στη διευθυντική ομάδα του Συστήματος.** Θεωρούμε ότι η πρακτική του Συστήματος για καταβολή φιλοδωρήματος στη διευθυντική ομάδα του, η οποία αποτελείται από έναν Γενικό Διευθυντή και τρεις Διευθυντές Τμημάτων, το οποίο βασίζεται στην απόδοση του Συστήματος και που δύναται να ανέλθει μέχρι το 20% και 16% των απολαβών τους, αντίστοιχα, παραπέμπει σε κερδοσκοπικό οργανισμό. Σχετικά με το θέμα αυτό επισημάναμε ότι, το άρθρο 111 του Καταστατικού, όπως αυτό τροποποιήθηκε για να συνάδει με τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα του Συστήματος, διαλαμβάνει ότι τα εισοδήματα και η περιουσία της Εταιρείας θα χρησιμοποιούνται μόνο για την προαγωγή των σκοπών της Εταιρείας και κανένα ποσοστό από αυτά δεν θα πληρώνεται με τη μορφή μερίσματος, δώρου ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο με τη μορφή κέρδους στα μέλη της Εταιρείας. Ωστόσο, δεν εμποδίζεται η πληρωμή με καλή πίστη εύλογης και αρμόζουσας αμοιβής σε υπάλληλο ή υπαλλήλους της Εταιρείας ή σε μέλος της, σε ανταμοιβή για υπηρεσία η οποία δόθηκε πραγματικά προς την Εταιρεία και η πληρωμή τόκου για νόμιμο επιτόκιο για χρήματα που δανείστηκε η Εταιρεία ή για την πληρωμή εύλογου ενοικίου για ακίνητα τα οποία εκμισθώθηκαν προς την Εταιρεία από κάποιο μέλος της Εταιρείας. Ως εκ τούτου, το υπό αναφορά άρθρο δεν προνοεί για τη δυνατότητα καταβολής φιλοδωρήματος προς το προσωπικό της Εταιρείας. Επιπρόσθετα, το φιλοδώρημα δεν καταβάλλεται ως αποζημίωση για υπηρεσία η οποία δόθηκε πραγματικά προς την Εταιρεία, αλλά αποτελεί πρόσθετη ανταμοιβή προς το προσωπικό ως επιβράβευση για την επίτευξη στόχων απόδοσης του Συστήματος.

Το ΤΠ διαφώνησε με την άποψη ότι η καταβολή φιλοδωρήματος στη διευθυντική ομάδα του Συστήματος παραπέμπει σε κερδοσκοπικό οργανισμό, καθότι η νομοθεσία δεν απαγορεύει την καταβολή του.

- (ii) **Κόστος απασχόλησης του πρώην Γενικού Διευθυντή του Συστήματος.** Κατά την άποψη της Υπηρεσίας μας το συνολικό κόστος απασχόλησης του Γενικού Διευθυντή του Συστήματος, όπως αυτό ίσχυε μέχρι τέλη Φεβρουαρίου 2017, ήταν υπερβολικό σε σχέση με το μέγεθος

(περίπου 15 εργαζόμενοι) και τις δραστηριότητες του Συστήματος. Όπως πληροφορηθήκαμε, ο Γενικός Διευθυντής του Συστήματος τερμάτισε, στις 28.2.2017, την απασχόλησή του και παράλληλα, έχει εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο, η απευθείας ανάθεση υπηρεσιών σε αυτόν (χωρίς προκήρυξη προσφορών), με σύναψη συμβολαίου ως εξωτερικός σύμβουλος, με σταθερές μηνιαίες απολαβές, για περίοδο δύο ετών. Επισημαίνεται επίσης ότι η θέση του Γενικού Διευθυντή πληρώθηκε τον Ιούλιο του 2017, με απολαβές που κυμαίνονται στο ήμισυ αυτών που ίσχυαν προηγουμένως για τη συγκεκριμένη θέση.

Το ΤΠ εξέφρασε την άποψη ότι το ύψος του συνολικού κόστους απασχόλησης που καταβαλλόταν στον Γενικό Διευθυντή του Συστήματος μέχρι τον Μάρτιο του 2017 ενδέχεται να είναι δικαιολογημένο λαμβάνοντας υπόψη ότι το Σύστημα διαχειρίζεται προϋπολογισμό πέραν των €7 εκ., καθώς και ότι, το προσωπικό του Συστήματος εποπτεύει τις εργασίες που διενεργούνται από τους υπεργολάβους του, το προσωπικό των οποίων δύναται να ανέλθει και στα 200 άτομα. Μας πληροφόρησε επίσης ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Τμήματος η εξέταση της διαδικασίας που ακολούθησε το Σύστημα για την αγορά υπηρεσιών εξωτερικού συμβούλου από τον πρώην Γενικό Διευθυντή του, καθότι θεωρεί ότι βάσει του περί Εταιρειών Νόμο, η λήψη της απόφασης αυτής εναπόκειται στο Διοικητικό Συμβούλιο και στους μετόχους του Συστήματος.

- (iii) **Μη εφαρμογή ενδεδειγμένων διαδικασιών προσφορών για την αγορά υπηρεσιών και προμηθειών.** Η πολιτική του Συστήματος να μην εφαρμόζει σε όλες τις περιπτώσεις, ενδεδειγμένες διαδικασίες προσφορών, όπως αυτές καθορίζονται στους όρους της Έγκρισής του, για την ανάθεση υπηρεσιών, δεν συνάδει με τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα του, αφού έχει ως αποτέλεσμα τη μη εξασφάλιση των πιο οικονομικά συμφερούσων τιμών. Θεωρούμε ότι σκοπός της θεσμοθετημένης πρόνοιας για λειτουργία του φορέα διαχείρισης ως μη κερδοσκοπικού οργανισμού είναι η διασφάλιση της οικονομικής και αποτελεσματικής διαχείρισης των εσόδων και περιουσιακών του στοιχείων. Ως εκ τούτου, θα αποφεύγονται περιπτώσεις κατά τις οποίες ο φορέας διαχείρισης θα προβαίνει σε αλόγιστες δαπάνες και χωρίς προηγουμένως να εξασφαλίσει τις πιο οικονομικά συμφέρουσες τιμές, καθώς και σε συνεπακόλουθες αλόγιστες αυξήσεις στα τέλη συσκευασίας που καταβάλλουν τα μέλη (υπόχρεοι παραγωγοί συσκευασιών), το κόστος των οποίων κατά πάσα λογική πιθανότητα μετακυλείται στον καταναλωτή κατά τη διαμόρφωση της τελικής τιμής πώλησης των προϊόντων.

Το ΤΠ ανέφερε ότι δεν συμμερίζεται την άποψη της Υπηρεσίας μας ότι το κόστος που καταβάλλουν οι υπόχρεοι παραγωγοί συσκευασιών ως τέλη συσκευασίας προς το Σύστημα μετακυλείται στον καταναλωτή κατά τη διαμόρφωση της τελικής τιμής πώλησης των προϊόντων, καθότι η τυχόν αύξηση στην τελική τιμή του προϊόντος καθορίζεται από τον κάθε επιχειρηματία βάσει και άλλων παραγόντων π.χ. του ανταγωνισμού.)

- (γ) **Συνεργασία με αδειοδοτημένους διαχειριστές αποβλήτων για την ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας.** Σύμφωνα με τον όρο 14.1 της αρχικής Έγκρισης του Συστήματος και τον όρο 2 των Γενικών Όρων Λειτουργίας της ανανεωθείσας Έγκρισής του, το Σύστημα πρέπει να συνεργάζεται και να

συνάπτει συμφωνίες αποκλειστικά και μόνο με αδειοδοτημένες, από την αρμόδια Αρχή, εταιρείες/ μονάδες ή υπεργολάβους, δυνάμει των άρθρων 24, 25 και 28 των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως (Αρ. 2) του 2016 και των εκάστοτε τροποποιήσεών του, για την ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας. Κατά τα έτη 2007, 2008 και 2009, το Σύστημα, παρέδιδε τις ποσότητες αποβλήτων συσκευασιών από γυαλί στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού η οποία κατά τη συγκεκριμένη περίοδο δεν ήταν αδειοδοτημένη από το ΤΠ και ως εκ τούτου, τα υλικά δεν τύγχαναν διαχείρισης με εγκεκριμένο τρόπο. Επίσης, παρά το γεγονός ότι η άδεια λειτουργίας της υπό αναφορά μονάδας επεξεργασίας έληξε τον Μάιο του 2016, το Σύστημα εξακολουθεί μέχρι σήμερα να συνεργάζεται μαζί της, κατά παράβαση των όρων της Έγκρισής του.

Το ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι η εν λόγω μονάδα επεξεργασίας τυπικά δεν θεωρείται αδειοδοτημένη από τον Μάιο του 2016 και μετά, καθότι η έλλειψη προσωπικού στο Τμήμα δημιουργεί καθυστέρηση στην έγκαιρη ολοκλήρωση της διαδικασίας. Επίσης ενδέχεται η ολοκλήρωση αδειοδότησης μιας εταιρείας να καθυστερήσει για επουσιώδη διαδικαστικούς λόγους και όχι για περιβαλλοντικούς. Η Υπηρεσία μας διαφωνεί με την πιο πάνω άποψη του Τμήματος και θεωρεί ότι το Τμήμα θα έπρεπε να θέσει στις προτεραιότητες του την εποπτεία της εν λόγω μονάδας επεξεργασίας, ειδικά μετά από τα ευρήματα του ελέγχου μας, σύμφωνα με τα οποία, κατά τα έτη 2010 μέχρι 2016, η εν λόγω μονάδα επεξεργασίας, διαχειριζόταν μερικώς ή καθόλου τις ποσότητες ελαστικών και αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί που παραλάμβανε, έναντι οικονομικού αντιτίμου, από αδειοδοτημένους διαχειριστές, με ενδεχόμενη περιβαλλοντική επίπτωση σε περίπτωση ατυχήματος ή κλοπής των αποθεμάτων. Εκτενέστερη αναφορά του θέματος γίνεται στο Κεφάλαιο 1.1.3 «Επίτευξη ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Σύστημα και από το Κράτος» της Έκθεσής μας.

(δ) Υποβολή προτάσεων για τη διαχείριση των αποβλήτων. Μέχρι την περίοδο διενέργειας των ελέγχων μας, το Σύστημα είτε δεν είχε υποβάλει προτάσεις για τη διαχείριση αποβλήτων σύμφωνα με τις πρόνοιες των όρων 1.2, 1.3, 1.6 και 2.1.3.2 της ανανεωθείσας Έγκρισής του, είτε οι προτάσεις που υπέβαλε δεν ήταν ικανοποιητικές για να επιτευχθούν οι αναμενόμενοι στόχοι για την ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασιών από ξύλο και γυαλί. Επισημαίνεται ότι στα πλαίσια τήρησης του όρου 1.4 της ανανεωθείσας Έγκρισής του, το Σύστημα υπέβαλε πρόταση μόνο για τη διαχείριση των συσκευασιών φυτοφαρμάκων και όχι και για άλλες συσκευασίες με επικίνδυνα υπολείμματα, καθότι εκκρεμεί η ετοιμασία σχετικού νομοσχεδίου, από το ΤΠ, για την εφαρμογή της υποχρέωσης των παραγωγών και για το επικίνδυνο υπόλειμμα που περιέχεται σε ορισμένους τύπους συσκευασιών.

Το ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι θα προσπαθήσει στο πλαίσιο που του επιτρέπουν οι πόροι που διαθέτει σε ανθρώπινο δυναμικό να προωθήσει την τροποποίηση της νομοθεσίας για τη διαχείριση των συσκευασιών με επικίνδυνα υπολείμματα και να αξιολογεί τις προτάσεις για τη διαχείριση αποβλήτων που υποβάλλει το Σύστημα. Μας πληροφόρησε επίσης ότι ήδη αξιολογεί την πρόταση που υπέβαλε το Σύστημα για την ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασίας από ξύλο βάσει του όρου 1.3 της Έγκρισής του, ενώ ζήτησε από το Σύστημα, όπως υποβάλει προτάσεις βάσει των όρων 1.2 και 1.6 των όρων της Έγκρισής του και αναθεωρημένης πρότασης για τη διαχείριση των αποβλήτων από συσκευασίες από γυαλί βάσει του όρου 2.1.3.2 της Έγκρισής του.

(ε) Αλλαγή προγράμματος με νησίδες σε από πόρτα σε πόρτα. Σύμφωνα με τον ειδικό όρο 2.2.4 της ανανεωθείσας Έγκρισης, το Σύστημα έπρεπε εντός ενός έτους από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της Έγκρισής του στις 10.6.2013, δηλαδή μέχρι τον Ιούνιο του 2014, όπου εφαρμόζεται το πρόγραμμα με νησίδες στις επαρχίες Πάφου, ελεύθερης Αμμοχώστου και Λάρνακας, να προβεί σε σταδιακή αλλαγή του σε σύστημα συλλογής από πόρτα σε πόρτα σε συνεργασία με τις Τοπικές Αρχές. Διαπιστώσαμε ότι, μέχρι σήμερα, το Σύστημα δεν εφάρμοσε το πρόγραμμα συλλογής από πόρτα σε πόρτα σε ορισμένες περιοχές της επαρχίας Πάφου (Αναρίτα, Άρμου, Κονιά, Κούκλια, Τρεμιθούσα, Μέσα Χωριό, Μεσόγη, Πέγεια και Πισσούρι), της Λάρνακας (Ξυλοτύμπου και Ξυλοφάγου) και της ελεύθερης Αμμοχώστου (Αγία Νάπα, Αυγόρου, Δασάκι Άχνας).

Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι η εφαρμογή της αλλαγής του προγράμματος με νησίδες σε από πόρτα σε πόρτα εναπόκειται στο Σύστημα και στην εκάστοτε εμπλεκόμενη Τοπική Αρχή. Το Τμήμα ανέφερε επίσης ότι το πρόγραμμα από πόρτα σε πόρτα δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε τουριστικές περιοχές, καθότι λόγω των δεδομένων τους, απαιτείται συχνότερη εξυπηρέτηση κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

(στ) Διαδικασίες ανάθεσης υπηρεσιών και προμήθειας αγαθών. Το Σύστημα δεν εφάρμοζε σε όλες τις περιπτώσεις, τις ενδεδειγμένες διαδικασίες προσφορών, όπως αυτές καθορίζονται στους όρους της Έγκρισής του, για την αγορά προμηθειών και ανάθεση υπηρεσιών. Σε γραπτό ερώτημα που του υποβλήθηκε από το ΤΠ, στις 12.1.2016, αναφορικά με τη διαδικασία που ακολουθεί για την αγορά προμηθειών ή ανάθεση υπηρεσιών, απάντησε ότι διενεργεί προσφορές στις περιπτώσεις κατά τις οποίες κρίνει ότι, ως αποτέλεσμα της διαδικασίας, θα εξασφαλίσει τις πιο οικονομικά συμφέρουσες τιμές, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις προχωρεί με διαπραγμάτευση των όρων των συμβάσεων, τεκμηριώνοντας τους λόγους της απόφασης. Επισημάναμε ότι, από έλεγχο που διενεργήσαμε στη διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί, rmd και γυαλί που διενήργησε το Σύστημα κατά τα έτη 2006 μέχρι σήμερα, διαπιστώσαμε ότι, το Σύστημα στις πλείστες περιπτώσεις δεν ακολούθησε την ενδεδειγμένη διαδικασία προσφορών, ενώ σε άλλες περιπτώσεις είτε δεν ετοίμασε έκθεση αξιολόγησης, είτε στην έκθεση αξιολόγησης δεν τεκμηριώνονται οι λόγοι της απόφασης κατακύρωσης.

Αναφέρεται επίσης ότι, σύμφωνα με τον ειδικό όρο 3.6 της ανανεωθείσας Έγκρισής του και τον όρο 14.3 της αρχικής Έγκρισής του, το Σύστημα, πρέπει να ενημερώσει γραπτώς τον Διευθυντή του ΤΠ, σε περίπτωση αλλαγής των συνεργατών του ή τροποποίησης των όρων συνεργασίας τους. Σχετικά με το θέμα αυτό, επισημάναμε ότι, το 2012, το Σύστημα διέκοψε τη συνεργασία που τηρούσε με εργολάβο για τη συλλογή αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί και rmd από περιοχές της επαρχίας Λεμεσού και για την υλοποίηση του υπό αναφορά έργου, συνήψε κοινοπραξία με τον εργολάβο, ο οποίος ήδη εκτελούσε το έργο της συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί από τις υπό αναφορά περιοχές, χωρίς να προβεί σε σχετική γραπτή ενημέρωση του Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος για την αλλαγή του συνεργάτη και για την τροποποίηση των όρων συνεργασίας. Εκτενής αναφορά για τα πιο πάνω θέματα γίνεται στο Κεφάλαιο 1.1.4. «Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, από το Σύστημα, για την αγορά υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί, rmd και γυαλί» της Έκθεσής μας.

Αναφορικά με τα πιο πάνω θέματα το ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι ζήτησε από το Σύστημα την εφαρμογή των όρων 3.5 και 3.6 βάσει των οποίων πρέπει να ενημερώνει, ανά εξάμηνο, τον Διευθυντή του ΤΠ για τις προσφορές που

προκηρύσσει καθώς και για περιπτώσεις αλλαγής των συνεργατών του ή τροποποίησης των όρων συνεργασίας του.

(ζ) Έσοδα του Συστήματος. Σύμφωνα με τον ειδικό όρο 4.1, η χρηματοδότηση του Συστήματος πρέπει να καλύπτεται από τα τέλη συσκευασίας και εγγραφής που καταβάλλουν οι υπόχρεοι παραγωγοί - μέλη, από τις συνεισφορές των Τοπικών Αρχών για τη συλλογή αποβλήτων που δεν αποτελούν συσκευασίες και από τα έσοδα πώλησης των ανακυκλώσιμων υλικών. Τα ευρήματα μας σχετικά με το θέμα αυτό παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο 1.1.6 «Έσοδα του Συστήματος» της Έκθεσής μας.

(η) Καταβολή αναδρομικών τελών συσκευασίας από τα μέλη-παραγωγούς του Συστήματος. Σύμφωνα με τους όρους της αρχικής Έγκρισής του, τα μέλη που εγγράφονταν με καθυστέρηση, κατέβαλλαν, στο Σύστημα, τέλη συσκευασίας, με αναδρομική ισχύ από την ημερομηνία αδειοδότησης του Συστήματος την 1.8.2006. Το ΤΠ προέβη σε τροποποίηση του υπό αναφορά όρου, σύμφωνα με την οποία, τα αναδρομικά τέλη των μελών που εγγράφονται με καθυστέρηση στο Σύστημα, υπολογίζονται με βάση το 50% της κανονικής χρέωσης για την περίοδο 2006-2010 και από το 2011 και μετά στο 100% της κανονικής χρέωσης. Επισημάναμε ότι, η κείμενη νομοθεσία δεν προβλέπει για την είσπραξη, από το Σύστημα, αναδρομικών τελών από τους παρανομούντες μέλη-παραγωγούς, αλλά για την επιβολή μέτρων συμμόρφωσης από την αρμόδια Αρχή. Σε περίπτωση κατά την οποία το Τμήμα αποφασίσει ότι θα πρέπει να εισπράττονται αναδρομικά τέλη από τους παρανομούντες διαχειριστές αποβλήτων συσκευασίας, τότε αυτά θα έπρεπε, κατά την άποψή μας, να καταβάλλονται στο Κράτος. Η όποια πολιτική θα πρέπει να διασφαλίζει τη δίκαιη και ίση μεταχείριση των παραγωγών.

Το ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι θα διερευνήσει περαιτέρω το πιο πάνω θέμα.

(θ) Επίτευξη ποσοτικών στόχων. Μέχρι σήμερα το Σύστημα δεν έχει επιτύχει τους ποσοτικούς στόχους που αφορούν στην ανακύκλωση του γυαλιού και του ξύλου. Ωστόσο, παρατηρήσαμε ότι συνεχίζει να εγγράφει ως μέλη υπόχρεους παραγωγούς των υπό αναφορά αποβλήτων συσκευασίας και να αναλαμβάνει την εκπλήρωση της υποχρέωσης τους για διαχείριση των υλικών. Ανησυχίες δημιουργεί επίσης το γεγονός ότι το Σύστημα ανακυκλώνει περισσότερες ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί και χάλυβα από αυτές που δηλώνονται ως να τοποθετούνται στην αγορά, γεγονός που καταδεικνύει την ύπαρξη παρανομούντων παραγωγών που δεν έχουν εγγραφεί στο σύστημα ή τη δήλωση χαμηλότερων ποσοτήτων συσκευασιών, από τους υπόχρεους παραγωγούς, σε σχέση με τις πραγματικές που διοχετεύονται στην αγορά. Ο εντοπισμός και η επιβολή μέτρων συμμόρφωσης στους παρανομούντες διαχειριστές αποβλήτων συσκευασίας αποτελεί καθαρά ευθύνη του ΤΠ, ως αρμόδια Αρχή, το οποίο θα πρέπει να επιβάλλει εξώδικες ρυθμίσεις και να εφαρμόζει μέτρα συμμόρφωσης ανάλογα με το μέγεθος της παρανομίας. Παρατηρήσαμε επίσης ότι δεν γίνεται ορθολογιστικός υπολογισμός του στόχου ανακύκλωσης για τα υλικά συσκευασίας από χαρτί και χάλυβα. Εκτενής αναφορά για το θέμα γίνεται στο Κεφάλαιο 1.1.3 «Επίτευξη ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Σύστημα και από το Κράτος» της Έκθεσής μας.

(ι) Γεωγραφική κάλυψη. Σύμφωνα με τον ειδικό όρο 6.1 της ανανεωθείσας Έγκρισής του, το Σύστημα πρέπει, εντός 12 μηνών, να διερευνήσει και να αξιολογήσει τη δυνατότητα επέκτασης του προγράμματος, με εφαρμογή της συλλογής των αποβλήτων από νησίδες, σε συμπλέγματα χωριών κοντά στα αστικά κέντρα και να ενημερώσει σχετικά τον Διευθυντή του ΤΠ. Το Τμήμα μάς

πληροφόρησε ότι το Σύστημα δεν υπέβαλε σχετική αναφορά προς τον Διευθυντή. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με αναφορές του Συστήματος στην Ετήσια Έκθεσή του για το έτος 2014, αυτό δεν προτίθεται να προβεί σε άλλες γεωγραφικές επεκτάσεις εκτός ίσως από μικροπροσθήκες κοινοτήτων που γειτνιάζουν με υφιστάμενα προγράμματα και μπορούν εύκολα να καλυφθούν, ενώ στην Ετήσια Έκθεση του Συστήματος για το έτος 2015, δεν γίνεται καμιά αναφορά για γεωγραφικές επεκτάσεις.

Το ΤΠ μας ανέφερε ότι ζήτησε γραπτή ενημέρωση από το Σύστημα για τις ενέργειες που έχει προβεί για επέκταση του προγράμματος σε συμπλέγματα χωριών κοντά στα αστικά κέντρα, παρά το γεγονός ότι η εφαρμογή του υπό αναφορά όρου της Έγκρισης δεν είναι υποχρεωτική. Μας πληροφόρησε επίσης ότι εξ' όσων γνωρίζει, το Σύστημα έχει επεκτείνει το πρόγραμμα σε πρόσθετες Τοπικές Αρχές είτε με δικά του μέσα είτε μέσω συνεργασιών με διαχειριστές που εξυπηρετούν περιοχές που δεν καλύπτονται από το ίδιο.

(ια) Επικοινωνιακή στρατηγική. Σύμφωνα με τους ειδικούς όρους 7.1-7.5 της ανανεωθείσας Έγκρισής του, που αφορούν στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, το Σύστημα πρέπει, για τα έτη 2013-2018, να ετοιμάσει και να υλοποιήσει επικοινωνιακή στρατηγική για το καταναλωτικό κοινό και τους εμπλεκόμενους με τη διαχείριση οικονομικούς φορείς. Το πρόγραμμα ενημέρωσης πρέπει να εφαρμόζεται συνολικά για όλη την Κύπρο και να προσαρμόζεται ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της κάθε Τοπικής Αρχής ή του κάθε ρεύματος αποβλήτων. Επίσης, το Σύστημα θα πρέπει να ενημερώνει τον Διευθυντή του ΤΠ για την κάθε δράση και το κόστος του προγράμματος περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Μέχρι την περίοδο διενέργειας του ελέγχου μας, τον Ιανουάριο του 2017, το Σύστημα δεν είχε υποβάλει προς το Τμήμα την επικοινωνιακή στρατηγική του. Διαπιστώσαμε επίσης ότι οι εκστρατείες που διοργανώνει το Σύστημα για την ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα ανακύκλωσης, δεν πραγματοποιούνται ομοιόμορφα σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία που συγκεντρώσαμε από την ιστοσελίδα του Συστήματος, αυτό, διοργάνωσε, κατά τα έτη 2014, 2015 και 2016, 13, δέκα και οκτώ εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης του κοινού, αντίστοιχα, εκ των οποίων οι δέκα, οκτώ και έξι εκδηλώσεις, αντίστοιχα, πραγματοποιήθηκαν στην επαρχία Λευκωσίας.

Το ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι ενημερώνεται για τις επικοινωνιακές δράσεις του Συστήματος μέσω των ετήσιων εκθέσεων του και των ηλεκτρονικών δελτίων ενημέρωσης που αποστέλλει το Σύστημα. Μας πληροφόρησε επίσης ότι ζήτησε από το Σύστημα να του υποβάλει την επικοινωνιακή στρατηγική βάσει του όρου 7.5 της Έγκρισής του.

(ιβ) Αναλύσεις για τη διαπίστωση ύπαρξης βαρέων μετάλλων σε συσκευασίες. Το Σύστημα διενεργεί ελέγχους για την ύπαρξη βαρέων μετάλλων σε μικρότερο αριθμό εταιρειών από αυτόν που ορίζεται στην Έγκρισή του. Επίσης, η δειγματοληψία γίνεται τυχαία, χωρίς να προηγηθεί ανάλυση κινδύνου έτσι ώστε να εντοπιστούν οι κατηγορίες συσκευασιών που ενδέχεται να εμπερικλείουν μεγαλύτερο κίνδυνο.

Το ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι θα εξετάσει το ενδεχόμενο υιοθέτησης της σύστασής μας για παρακολούθηση της διαδικασίας και τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργεί το Σύστημα για τη διαπίστωση ύπαρξης βαρέων μετάλλων σε συσκευασίες.

(ιγ) Επιβολή μέτρων συμμόρφωσης στο Σύστημα. Λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πάνω διαπιστώσεις υποδείξαμε στο Τμήμα ότι πρέπει άμεσα να προωθήσει ενέργειες για ενδελεχή εξέταση της λειτουργίας του Συστήματος βάσει των όρων της

Έγκρισής του και σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης του, οι οποίες προέκυψαν εξ υπαιτιότητας του, να επιβάλει τα απαιτούμενα μέτρα συμμόρφωσης. Επισημαίνουμε ότι, βάσει του Κανονισμού 13 των ΚΔΠ 747/2003, η αρμόδια Αρχή δύναται να ανακαλέσει την Έγκριση όταν, μεταξύ άλλων λόγων, το σύστημα λειτουργεί κατά παράβαση των όρων έγκρισης και της κείμενης νομοθεσίας, ειδικά σε σχέση με τις απαιτούμενες άδειες για τις εγκαταστάσεις ή διεργασίες που διεξάγονται με βάση την έγκριση, όταν δεν επιτυγχάνονται οι ποσοτικοί στόχοι που επιβάλλονται με βάση τον Νόμο και όταν οι έλεγχοι που διενεργούνται από την αρμόδια Αρχή αποδείξουν ότι το σύστημα δεν λειτουργεί αποδοτικά.

1.1.1.3 Αξιολόγηση πληρότητας των όρων της ανανεωθείσας Έγκρισης του Συστήματος.

Από έλεγχο που διενεργήσαμε για το θέμα αυτό παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

(α) των οικονομικών του υποχρεώσεων προς τις διάφορες Κρατικές Δεν περιλαμβάνεται πρόνοια για τακτοποίηση των οικονομικών υποχρεώσεων του Συστήματος προς το Κράτος.

Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι θα εξετάσει το ενδεχόμενο απαίτησης από το Σύστημα προσκόμισης πιστοποιητικού εξόφλησης Υπηρεσίες, όπως τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Έφορο Φορολογίας.

(β) Σύμφωνα με τους όρους της υφιστάμενης Έγκρισής του, το Σύστημα πρέπει να διενεργεί, μέσω ανεξάρτητου ελεγκτικού οίκου, σποραδικούς ελέγχους, για την ορθότητα των δηλώσεων των στοιχείων συσκευασιών που τοποθετούνται στην κυπριακή αγορά, τα οποία υποβάλλονται από τα μέλη-παραγωγούς. Ωστόσο, η Έγκρισή του δεν καθορίζει το μέγεθος του δείγματος και τη μεθοδολογία που πρέπει να ακολουθείται, με αποτέλεσμα να εναπόκειται στην κρίση του Συστήματος ο καθορισμός του τρόπου ελέγχου της ορθότητας των δηλώσεων.

Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι θα εξετάσει τη δυνατότητα τροποποίησης του σχετικού όρου έτσι ώστε να διασαφηνίζεται η διαδικασία δειγματοληψίας που πρέπει να εφαρμόζει το Σύστημα στα πλαίσια του υπό αναφορά ελέγχου.

1.1.2 Διαχείριση αποβλήτων από το Σύστημα.

Σκοπός ελέγχου: Εξακρίβωση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασίας, μέσω της εκπλήρωσης της υποχρέωσης του Συστήματος έναντι των υπόχρεων παραγωγών-μελών του και της διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασίας, από το Σύστημα, σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και της Έγκρισης λειτουργίας του.

Επισημαίνεται ότι, η επιστολή που απέστειλε στις 14.6.2017 η Υπηρεσία μας προς το Τμήμα, με την οποία έθεσε τα ευρήματά της αναφορικά με τον έλεγχο του πιο πάνω θέματος και ζήτησε τις σχετικές απόψεις του Τμήματος παραμένει μέχρι σήμερα αναπάντητη.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<ul style="list-style-type: none"> Μέχρι τον Μάρτιο του 2016, το Σύστημα αναλάμβανε, από τα μέλη του, έναντι οικονομικού αντιτίμου, τη διαχείριση υλικών συσκευασίας, τα οποία, στην ουσία, δεν διαχειρίζονταν, κατά παράβαση των όρων Έγκρισης για τη λειτουργία του και των προνοιών των σχετικών Κανονισμών και της Ευρωπαϊκής Οδηγίας και τα οποία συμπεριλαμβάνονταν στο υπόλειμμα διαλογής που κατέληγε σε χωματερές (π.χ. απόβλητα συσκευασίας tetrapak, από PS (κρεμαστάρια) και PVC (πολυστερίνη)). Στο ενημερωτικό υλικό που εξέδωσε το Σύστημα προς το κοινό εξαιρούνται ρητώς κατηγορίες αποβλήτων συσκευασίας, η διαχείριση των οποίων επιβάλλεται βάσει των όρων Έγκρισης για τη λειτουργία του και της σχετικής εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας (διάφανο περιτύλιγμα, σακούλες νάιλον, πολυστερίνη, πλαστικά ποτήρια και πιάτα, πλαστικές συσκευασίες γιαουρτιού/βουτύρου και πλαστικές τσάντες). <p>Το ΤΠ είναι ενήμερο για τις πιο πάνω πολιτικές του Συστήματος.</p> <ul style="list-style-type: none"> Η πολιτική του Συστήματος να μη διαχειρίζεται όλα τα απόβλητα συσκευασίας ενθαρρύνεται και από την ισχύουσα αδειοδότησή του, η οποία δεν απαιτεί τη διαχείριση, από το Σύστημα, σε παγκύπρια βάση, του συνόλου των ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασίας για τις οποίες έχει εισπράξει τέλη από τα μέλη του σε παγκύπρια βάση, αλλά των ποσοτήτων που απαιτούνται για την κάλυψη των ελάχιστων στόχων κάθε έτους. 	<p>Το Τμήμα πρέπει να εξετάσει τη στρατηγική απόφαση του Συστήματος να μην διαχειρίζεται ορισμένες συσκευασίες, παρά το γεγονός ότι αναλαμβάνει τη σχετική δέσμευση από τους παραγωγούς-μέλη του, έναντι υψηλού οικονομικού αντιτίμου.</p> <p>Η Υπηρεσία μας ζήτησε γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα κατά πόσο η διαχείριση, από το Σύστημα, των ποσοτήτων που απαιτούνται για κάλυψη των ελάχιστων στόχων κάθε έτους και όχι των ποσοτήτων για των οποίων έχει εισπράξει τέλη από τα μέλη του, είναι σύμφωνη. Ζήτησε επίσης να πληροφορηθεί κατά πόσο η ενέργεια του Συστήματος να εισπράττει τέλη από παραγωγούς για υπηρεσίες που στην ουσία δεν τους τις παρέχει, είναι σύμφωνη. Η Νομική Υπηρεσία, με επιστολή της ημερ. 27.3.2018, επισήμανε ότι οι πιο πάνω ενέργειες δεν είναι σύμφωνες.</p>	<p>Διασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασίας, από το Σύστημα και συμμόρφωσης με τις προνοιές της νομοθεσίας και της Έγκρισης για τη λειτουργία του.</p> <p>Διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των μελών-παραγωγών του Συστήματος και κατ'επέκταση του υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ τους.</p> <p>Διασφάλιση ότι το Σύστημα δεν επωφελείται εσόδων που αφορούν στην ανάληψη της ευθύνης των παραγωγών την οποία ουσιαστικά δεν εκπληρώνει.</p>

Σκοπός του Συστήματος, σύμφωνα με την Έγκριση λειτουργίας του, είναι «η ανάληψη οποιασδήποτε ευθύνης διαχείρισης συσκευασιών και η επίτευξη υποχρεώσεων για κάθε υπόχρεο διαχειριστή συσκευασιών που συμμετέχει στο συλλογικό σύστημα, σύμφωνα με τις διατάξεις που απορρέουν από τον Νόμο και των εκάστοτε τροποποιήσεων αυτού». Η Έγκριση του Συστήματος «καλύπτει υποχρεωτικά όλες τις πρωτογενείς, δευτερογενείς και τριτογενείς συσκευασίες που διατίθενται στην αγορά, οι οποίες μετά τη χρήση τους καθίστανται απόβλητα συσκευασίας», καθώς και «παρόμοιου είδους απόβλητα, όπου εφαρμόζεται». Σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων συσκευασιών από το Σύστημα, επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

(α) Μέχρι τον Μάρτιο του 2016, το Σύστημα αναλάμβανε, από τα μέλη του, έναντι οικονομικού αντιτίμου, τη διαχείριση υλικών συσκευασίας, τα οποία, στην ουσία, δεν διαχειριζόταν, κατά παράβαση των όρων της Έγκρισης λειτουργίας του και των προνοιών των σχετικών Κανονισμών και της Ευρωπαϊκής Οδηγίας και τα οποία συμπεριλαμβάνονταν στο υπόλειμμα διαλογής που κατέληγε σε χωματερή (π.χ. απόβλητα συσκευασίας tetrapak, από PS (κρεμαστάρια) και PVC (πολυστερίνη)). Το θέμα αυτό αναπτύσσεται και στα Κεφάλαια 1.1.3.1.4 «Διαχείριση του υλικού tetrapak» και 1.1.3.1.7 «Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από πλαστικό» της Έκθεσής μας.

(β) Διαπιστώσαμε επίσης ότι το Σύστημα επιλέγει να μη διαχειρίζεται συγκεκριμένα υλικά συσκευασίας π.χ. πλαστικές μεμβράνες, πλαστικές σακούλες, πλαστικές συσκευασίες φαγητού και πολυστερίνη συσκευασίας, παρά το γεγονός ότι η Έγκριση λειτουργίας του καθορίζει την υποχρέωσή του για τη διαχείρισή τους. Επίσης, τα υπό αναφορά υλικά περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 94/62/ΕΚ για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας ως επεξηγηματικά παραδείγματα των κριτηρίων τα οποία πληροί κάποιο αντικείμενο ώστε να θεωρηθεί «συσκευασία» και συνεπώς το Σύστημα θα έπρεπε να προωθεί για διαχείριση.

Η στρατηγική αυτή του Συστήματος αντικατοπτρίζεται και στο ενημερωτικό υλικό που εξέδωσε το Σύστημα, σύμφωνα με το οποίο, από τις κατηγορίες αποβλήτων που συλλέγει και διαχειρίζεται εξαιρούνται ρητώς υλικά όπως διάφανο περιτύλιγμα, σακούλες νάιλον, πολυστερίνη, πλαστικά ποτήρια και πιάτα, πλαστικές συσκευασίες γιαουρτιού/βουτύρου και πλαστικές τσάντες.

Το ΤΠ είναι ενήμερο για τη συγκεκριμένη πολιτική του Συστήματος καθότι στο επιχειρηματικό σχέδιο που υποβλήθηκε από το Σύστημα προς στο ΤΠ, το 2012, για σκοπούς ανανέωσης της Έγκρισης λειτουργίας του, γίνεται σαφής αναφορά στη στόχευση, από το Σύστημα, συγκεκριμένων υλικών. Στο ίδιο έγγραφο αναφέρεται ότι το Σύστημα στοχεύει συγκεκριμένα στη συλλογή και διαλογή υλικών που επιδέχονται ανακύκλωση σχετικά εύκολα και με λογικό κόστος και βρίσκονται στην αγορά σε σημαντικές ποσότητες, ενώ αποφεύγεται, παράλληλα η διαχείριση υλικών που λόγω του περιεχομένου τους δυνατό να επιφέρουν μόλυνση στα άλλα υλικά.

Όπως μας αναφέρθηκε από τους διαχειριστές του συλλογικού Συστήματος, τα υλικά που εξαιρούνται ρητά από τις συσκευασίες οι οποίες συλλέγονται, ή/και δεν περιλαμβάνονται στους στόχους του Συστήματος με βάση την Έγκρισή του (π.χ. πλαστικό τύπου PE ή PP, πολυστερίνη), καθώς και απόβλητα συσκευασίας τα οποία, λόγω μικρού μεγέθους ή/και κατάστασης καθαριότητας (με οργανικά ή άλλα υπολείμματα), δεν θεωρούνται αξιοποιήσιμα για σκοπούς ανακύκλωσης, περιλαμβάνονται στο υπόλειμμα των συλλεχθείσων ποσοτήτων pmc και χαρτιού το οποίο, μέχρι τον Φεβρουάριο του 2016, μεταφερόταν στη χωματερή Κοτσιάτη. Από τον Μάρτιο του ίδιου χρόνου, το υπόλειμμα

που προκύπτει από τη διαλογή των ρευμάτων rmd και χαρτιού διοχετεύεται στην τοπική τσιμεντοβιομηχανία για χρήση ως εναλλακτικό καύσιμο. Σύμφωνα με στοιχεία του Συστήματος, κατά την περίοδο 1.3-30.6.2016, διοχετεύθηκαν, για σκοπούς ανάκτησης ενέργειας, 730 τόνοι υπολείμματος. Το συνολικό υπόλειμμα διαλογής για το 2015 ανήλθε σε 2.373 τόνους, σε σύγκριση με 2.442 τόνους το 2014 και 2.359 τόνους το 2013.

(γ) Η πολιτική του Συστήματος να μην διαχειρίζεται όλα τα απόβλητα συσκευασίας ενθαρρύνεται και από την ισχύουσα αδειοδότησή του η οποία δεν απαιτεί, τη διαχείριση από το Σύστημα, σε παγκύπρια βάση, του συνόλου των ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασίας για τις οποίες έχει εισπράξει τέλη από τα μέλη του, αλλά των ποσοτήτων που απαιτούνται για την κάλυψη των ελάχιστων στόχων κάθε έτους.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε τις επιφυλάξεις της για τη νομιμότητα της χρέωσης και είσπραξης τελών για είδη αποβλήτων συσκευασίας τα οποία δεν τυγχάνουν διαχείρισης, ενέργεια που επηρεάζει δυσμενώς τον ανταγωνισμό και την ίση μεταχείριση των παραγωγών. Επιπλέον, με την πρακτική αυτή, το Σύστημα επωφελείται εσόδων που αφορούν στην ανάληψη της ευθύνης των παραγωγών/ διαχειριστών αποβλήτων, την οποία ουσιαστικά δεν εκπληρώνει. Για το λόγο αυτό, η Υπηρεσία μας ζήτησε νομική γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα κατά πόσο η διαχείριση, από το Σύστημα, των ποσοτήτων που απαιτούνται για κάλυψη των ελάχιστων στόχων κάθε έτους και όχι των ποσοτήτων για των οποίων έχει εισπράξει τέλη από τα μέλη του, είναι σύννομη. Επίσης, η Υπηρεσία μας, ζήτησε από τον Γενικό Εισαγγελέα όπως πληροφορηθεί κατά πόσο η ενέργεια του Συστήματος να εισπράττει τέλη από παραγωγούς για υπηρεσίες που στην ουσία δεν τους τις παρέχει, είναι σύννομη. Η Νομική Υπηρεσία, με επιστολή της ημερ. 27.3.2018, μας πληροφόρησε ότι οι πιο πάνω ενέργειες δεν είναι σύννομες. Επισήμανε ότι, η πρακτική να καλύπτονται ποσοστά υλικών από κάποια άλλα αντιβαίνει τόσο τις διατάξεις των σχετικών Νόμων, όσο και της Ευρωπαϊκής Οδηγίας. Ανέφερε επίσης ότι το Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης δεν έχει διακριτική ευχέρεια αναφορικά με τις κατηγορίες αποβλήτων συσκευασιών που πρέπει να συλλέγει και διαχειρίζεται. Αντίθετα, έχει υποχρέωση όπως συλλέγει και διαχειρίζεται όλες τις κατηγορίες συσκευασιών αποβλήτων, σύμφωνα με τους όρους έγκρισής του από την αρμόδια Αρχή.

1.1.3 Επίτευξη ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Σύστημα και από το Κράτος.

Σκοπός ελέγχου: Αξιολόγηση της επίδοσης του Συστήματος και του Κράτους αναφορικά με τους συνολικούς ποσοτικούς στόχους ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας και της επίδοσης του Συστήματος αναφορικά με την ανακύκλωση και ανάκτηση αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί, χαρτί, rmd και ξύλο για τα έτη 2007 μέχρι 2016.

Επισημαίνεται ότι, η επιστολή που απέστειλε στις 5.4.2017 η Υπηρεσία μας προς το Τμήμα, με την οποία έθεσε τα ευρήματά της αναφορικά με τον έλεγχο του πιο πάνω θέματος και ζήτησε τις σχετικές απόψεις του Τμήματος παραμένει μέχρι σήμερα αναπάντητη.

1.1.3.1 Επίτευξη ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Σύστημα.

Σύμφωνα με τον όρο 6 της αρχικής Έγκρισης λειτουργίας του Συστήματος που έχει ημερομηνία έναρξης την 1.8.2006 και λήξης ισχύος την 31.7.2012, το Σύστημα θα

πρέπει, από την ημερομηνία έναρξης ισχύος μέχρι τις 31.7.2007 (μετά την πάροδο ενός χρόνου), να επιτύχει, τουλάχιστον, τους στόχους για ανάκτηση και ανακύκλωση αποβλήτων που προνοεί η νομοθεσία και οι οποίοι θα έπρεπε να επιτευχθούν και από το Κράτος, μέχρι τις 31.12.2005. Συγκεκριμένα, το συλλογικό σύστημα, θα έπρεπε να:

- Ανακτήσει το 50%, τουλάχιστον και το 65% το μέγιστο, του βάρους των αποβλήτων συσκευασίας.
- Ανακυκλώσει το 25%, τουλάχιστον και το 45%, το μέγιστο, και οπωσδήποτε το 15%, κατά βάρος κάθε υλικού συσκευασίας (γυαλί, πλαστικό, χαρτί και μέταλλο), του βάρους του συνόλου των υλικών συσκευασίας που περιέχονται στα απόβλητα συσκευασίας.

Λόγω της τροποποίησης του βασικού Νόμου Ν.32(Ι)/2002, η αρχική Έγκριση λειτουργίας του Συστήματος προνοεί επίσης ότι, το Σύστημα θα πρέπει, το αργότερο μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2012, να επιτύχει ανάκτηση ή αποτέφρωση σε εγκαταστάσεις αποτέφρωσης αποβλήτων με ανάκτηση ενέργειας, 60% ως ελάχιστο, κατά βάρος, των αποβλήτων συσκευασίας και ανακύκλωση μεταξύ 55% ως ελάχιστο και 80% ως μέγιστο, κατά βάρος, των αποβλήτων συσκευασίας. Επιπλέον, μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2012, θα έπρεπε να επιτευχθούν οι ακόλουθοι ελάχιστοι στόχοι ανακύκλωσης, για τα ακόλουθα απόβλητα συσκευασίας:

- 60% κατά βάρος, για το γυαλί.
- 60% κατά βάρος, για το χαρτί και χαρτόνι.
- 50% κατά βάρος, για τα μέταλλα.
- 22,5% κατά βάρος, για τα πλαστικά, λαμβάνοντας αποκλειστικά υπόψη υλικά που ανακυκλώνονται εκ νέου σε πλαστικά και
- 15% κατά βάρος, για το ξύλο.

Η ανανεωθείσα Έγκριση λειτουργίας του Συστήματος, με ημερομηνία έναρξης και λήξης ισχύος την 10.6.2013 και 10.6.2019, αντίστοιχα, παρέτεινε την ημερομηνία επίτευξης των στόχων, από 31.12.2012 στις 10.6.2014. Επίσης, προνοεί ότι το Σύστημα θα πρέπει σταδιακά να αυξάνει τους υπό αναφορά ποσοτικούς συνολικούς στόχους ώστε μέχρι το τέλος της ισχύος της Έγκρισής του το ποσοστό μέγιστης ανάκτησης να ανέλθει στο 75% και μέγιστης ανακύκλωσης στο 70%. (συγκεκριμένα κάθε δύο έτη να επιτυγχάνει αύξηση της ανακύκλωσης των αποβλήτων συσκευασίας κατά 5%). Επίσης, ανεξάρτητα του ποσοστού ανακύκλωσης που επιτυγχάνεται, το Σύστημα θα πρέπει να επιτύχει και ανάκτηση ενέργειας σε ποσοστό 5%.

1.1.3.1.1 Επίδοση του Συστήματος σε σχέση με τους συνολικούς στόχους για την ανάκτηση, την ανακύκλωση και την ανάκτηση ενέργειας από τη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας κατά τα έτη 2007 μέχρι 2016.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<ul style="list-style-type: none"> • Για τα έτη 2007 μέχρι 2012 δεν κατέστη δυνατή η εξακρίβωση της πραγματικής επίδοσης του Συστήματος αναφορικά με τους συνολικούς στόχους ανακύκλωσης και 	<ul style="list-style-type: none"> • Για σκοπούς (α) ορθολογιστικού υπολογισμού της επίδοσης του Συστήματος για την ανακύκλωση και ανάκτηση αποβλήτων συσκευασίας, (β) εξακρίβωσης της 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιολόγηση της απόδοσης/επίδοσης του Συστήματος για την ανακύκλωση και ανάκτηση αποβλήτων συσκευασίας έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η

<p>ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας, ενώ κατά τα έτη 2013 και 2014, το Σύστημα, δεν πέτυχε τους υπό αναφορά στόχους.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το Σύστημα προσμετρά, με τη σύμφωνη γνώμη του ΤΠ, στις ποσότητες ανακύκλωσης απόβλητα χαρτιού και μετάλλου που δεν προέρχονται από συσκευασίες, ενώ κατά τα έτη 2007-2009 προσμέτρησε και ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί οι οποίες, εν γνώσει του, δεν έτυχαν οποιασδήποτε διαχείρισης. • Κατά τα έτη 2014 μέχρι 2016, το Σύστημα, δεν πέτυχε τον στόχο για την ανάκτηση ενέργειας. Η πρακτική που εφαρμόζε το Σύστημα, μέχρι τον Μάρτιο του 2016, που αφορούσε σε μόνο δράσεις ανακύκλωσης, δεν ικανοποιούσε τις απαιτήσεις του πρόσθετου στόχου για διενέργεια δράσεων ανάκτησης ενέργειας ή επαναχρησιμοποίησης. • Δεν εντοπίστηκε οποιαδήποτε γραπτή αλληλογραφία μεταξύ του Συστήματος και του ΤΠ, μέσω της οποίας, το Τμήμα να προβαίνει σε οποιοδήποτε συστάσεις προς το Σύστημα, για τις επιδόσεις του όσον αφορά στην επίτευξη των στόχων του. 	<p>συμμόρφωσης του με τους στόχους που καθορίζονται από τη νομοθεσία και την εκάστοτε Έγκριση του και (γ) ενημέρωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με την πραγματική επίδοση του Συστήματος, το Τμήμα, πρέπει να λαμβάνει υπόψη μόνο στοιχεία που να επιβεβαιώνουν την πραγματική διαχείριση υλικών συσκευασίας και όχι να συμπεριλαμβάνει στον υπολογισμό ποσότητες αποβλήτων που δεν προέρχονται από συσκευασίες.</p> <p>Η Υπηρεσία μας ζήτησε γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα κατά πόσο είναι νόμιμη η συμπερίληψη ποσοτήτων αποβλήτων που δεν προέρχονται από συσκευασίες για σκοπούς υπολογισμού της επίτευξης των ετήσιων στόχων του Συστήματος και των εθνικών στόχων. Η Νομική Υπηρεσία, με επιστολή της ημερ. 27.3.2018, μας πληροφόρησε ότι η προσμέτρηση αυτή δεν είναι σύννομη για σκοπούς επίτευξης των στόχων του συλλογικού συστήματος.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το ΤΠ θα πρέπει να παρακολουθεί, σε τακτική και σε ετήσια βάση, την επίδοση του Συστήματος αναφορικά με την επίτευξη των ετήσιων στόχων που καθορίζονται από τη νομοθεσία και στην εκάστοτε Έγκρισή του, για ανάκτηση, ανακύκλωση και ανάκτηση ενέργειας από απόβλητα συσκευασίας και να προβαίνει στις κατάλληλες συστάσεις και τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που προκύπτουν. 	<p>εξακρίβωση της συμμόρφωσης του με τους στόχους που καθορίζονται από τη νομοθεσία και την εκάστοτε Έγκρισή του αλλά και η ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με τα πραγματικά ποσοστά επίτευξης και ανακύκλωσης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έγκαιρη λήψη κατάλληλων μέτρων, από το ΤΠ, σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης του Συστήματος εξ υπαιτιότητάς του.
--	---	---

Για την επίδοση του Συστήματος αναφορικά με τους συνολικούς στόχους ανάκτησης, ανακύκλωσης και ανάκτησης ενέργειας κατά τα έτη 2007 μέχρι 2016 βλέπε Πίνακα 1 στο Παράρτημα Α. Σχετικά με το θέμα αυτό, επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

(α) **Στόχος για την ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας.** Το Σύστημα, από το 2007 μέχρι σήμερα, προσμετρά, με τη σύμφωνη γνώμη του ΤΠ, στο ποσοστό ανακύκλωσης, ποσότητες υλικών οι οποίες είτε δεν αποτελούν απόβλητα συσκευασίας είτε δεν έτυχαν ανακύκλωσης. Συγκεκριμένα αναφέρουμε τα ακόλουθα:

- Κατά τα έτη 2007 μέχρι 2012, το Σύστημα, προσμετρούσε στο ποσοστό ανακύκλωσης ολόκληρη την ποσότητα χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες, ενώ από το 2013 μέχρι σήμερα, προσμετρά, ως χαρτί συσκευασίας, το 30% της ποσότητας του χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες. Για τα έτη 2007 μέχρι 2012 δεν κατέστη δυνατή η εξακρίβωση της πραγματικής επίδοσης του Συστήματος και κατά πόσο αυτή είναι εντός του πλαισίου που ορίζουν οι καθορισμένοι στόχοι, για το λόγο ότι, μέχρι το έτος 2012, δεν τηρούνταν στοιχεία για τις ποσότητες του χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες που διαχειρίστηκε το Σύστημα. Εάν δεν λαμβανόταν υπόψη για τα έτη 2013, 2014, 2015 και 2016, το 30% της υπό αναφορά ποσότητας χαρτιού, το συνολικό ετήσιο ποσοστό ανακύκλωσης χαρτιού, θα ήταν 47%, 54%, 59% και 76%, αντίστοιχα. Ως εκ τούτου, κατά τα έτη 2013 και 2014, το Σύστημα, δεν θα πετύχαινε τον στόχο ανακύκλωσης, που είχε καθοριστεί στο 55%.
- Κατά τα έτη 2007 μέχρι 2009, το Σύστημα, προσμετρούσε στον υπολογισμό των στόχων ανακύκλωσης τις ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί που παρέδιδε στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού η οποία κατά την περίοδο εκείνη δεν ήταν αδειοδοτημένη για τη διαχείρισή του και συνεπώς το υπό αναφορά υλικό δεν τύγγανε διαχείρισης. Ως εκ τούτου, τα πραγματικά συνολικά ποσοστά ανακύκλωσης του Συστήματος για τα έτη 2007 μέχρι 2009, ενδεχομένως να ήταν ακόμη πιο χαμηλά.
- Το Σύστημα προσμετρά ποσότητες αποβλήτων από μέταλλο που δεν προέρχονται από συσκευασίες.

Η Υπηρεσία μας ζήτησε γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα κατά πόσο είναι νόμιμη η συμπερίληψη ποσοτήτων αποβλήτων που δεν προέρχονται από συσκευασίες για σκοπούς υπολογισμού της επίτευξης των ετήσιων στόχων του Συστήματος και των εθνικών στόχων. Η Νομική Υπηρεσία, με επιστολή της ημερ. 27.3.2018, μας πληροφόρησε ότι η προσμέτρηση αυτή δεν είναι σύννομη για σκοπούς επίτευξης των στόχων του συλλογικού συστήματος.

(β) **Στόχος για την ανάκτηση αποβλήτων συσκευασίας.** Σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως (Αρ. 2) του 2016 (Ν.185(Ι)/2011), ανάκτηση σημαίνει οποιαδήποτε εργασία η οποία σχετίζεται με επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση ή ανάκτηση ενέργειας. Οι συνολικοί στόχοι για την ανάκτηση και την ανακύκλωση που καθορίζονται στη νομοθεσία και στην Έγκριση του Συστήματος ενθαρρύνουν την αξιοποίηση άλλων μορφών ανάκτησης πέραν της ανακύκλωσης και για τον σκοπό αυτό, στους αντίστοιχους στόχους που ίσχυαν για τα έτη 2007 μέχρι 2011, υπάρχει ένα περιθώριο 5%, μεταξύ του ελάχιστου ποσοστού ανάκτησης (50%) και του μέγιστου ποσοστού ανακύκλωσης (45%). Επίσης, στους αντίστοιχους στόχους που ισχύουν από το 2012 μέχρι σήμερα, το ελάχιστο ποσοστό ανάκτησης είναι κατά 5% μεγαλύτερο από το ελάχιστο ποσοστό ανακύκλωσης. Διαπιστώσαμε ότι, το Σύστημα, μέχρι τον Φεβρουάριο του 2016 διενεργούσε ανάκτηση αποβλήτων συσκευασίας μόνο μέσω δράσεων ανακύκλωσης, ενώ από τον Μάρτιο του 2016 διενεργεί και δράσεις ανάκτησης ενέργειας.

(γ) **Ανάκτηση ενέργειας.** Κατά τα έτη 2014 μέχρι 2016, το Σύστημα, δεν πέτυχε τον στόχο για την ανάκτηση ενέργειας, ο οποίος σύμφωνα με την ανανεωθείσα Έγκρισή του, θα έπρεπε να αποτελεί ξεχωριστή δράση και να ανέρχεται, κάθε χρόνο, στο 5% των δηλωμένων ποσοτήτων των παραγωγών-μελών του Συστήματος. Το Σύστημα ξεκίνησε, από τον Μάρτη του 2016, την ανάκτηση ενέργειας μέσω της διαχείρισης του υπολείμματος που παραμένει από τη διαλογή των υλικών στις μονάδες διαλογής.

(δ) Δεν εντοπίστηκε οποιαδήποτε γραπτή αλληλογραφία μεταξύ του Συστήματος και του ΤΠ, μέσω της οποίας, το Τμήμα να προβαίνει σε οποιοσδήποτε συστάσεις προς το Σύστημα, για τις επιδόσεις του αναφορικά με την επίτευξη των στόχων του.

1.1.3.1.2 Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα για τα απόβλητα συσκευασίας από γυαλί.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
Το Σύστημα πέτυχε τον στόχο ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί μόνο κατά τα έτη 2010 και 2011 με αποτέλεσμα κατά τα έτη 2007-2009 και 2012-2016 να μην υλοποίησε την υποχρέωση που ανέλαβε από τα μέλη του έναντι οικονομικού αντιτίμου.	Το ΤΠ πρέπει να αξιολογήσει τους λόγους μη επίτευξης του συγκεκριμένου στόχου από το Σύστημα και σε περίπτωση κατά την οποία κρίνει ότι οι ενέργειες του Συστήματος, μέχρι σήμερα, είναι ανεπαρκείς, να λάβει τα δέοντα μέτρα.	Επαρκής και αποτελεσματική παρακολούθηση, από το ΤΠ, της επίδοσης του Συστήματος αναφορικά με τους στόχους ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί, η οποία να τεκμηριώνεται δεόντως.
Το Σύστημα δεν διενεργεί έλεγχο της ορθότητας των ποσοτήτων που παραδίδει στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού και της μετέπειτα διαχείρισής τους από την εν λόγω μονάδα. Δεδομένου ότι μετά την ανακύκλωση του γυαλιού δεν υπάρχουν οποιαδήποτε στοιχεία που να επιβεβαιώνουν την ποσότητα που παραδόθηκε στην εν λόγω μονάδα επεξεργασίας, π.χ. δελτία εξαγωγής, η πιο πάνω αδυναμία καθίσταται πιο σημαντική.	<ul style="list-style-type: none"> Το ΤΠ πρέπει να διασφαλίσει ότι το Σύστημα πραγματοποιεί, σε δειγματοληπτική βάση, προγραμματισμένους και αιφνίδιους ελέγχους, στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού, κατά την παράδοση και το ζύγισμα των αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί και επισύναψη του αντίστοιχου ζυγολογίου στο κάθε τιμολόγιο. Το ΤΠ πρέπει να εξετάσει την εφαρμογή διαφορετικής πολιτικής κατά την είσπραξη τέλους διαχείρισης από την Τσιμεντοποιία Βασιλικού, με τρόπο που να επιβάλλει όχι μόνο την παραλαβή του αποβλήτου αλλά και την αποτελεσματική διαχείρισή του π.χ. καταβολή μέρους του τέλους κατά την παραλαβή του υλικού και εξόφλησης του υπολοίπου με την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων για τη διαχείριση του γυαλιού. 	Διασφάλιση της ορθής τιμολόγησης του Συστήματος από την Τσιμεντοποιία Βασιλικού για τις ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί που παραλαμβάνει και διαχειρίζεται.
Κατά τα έτη 2007, 2008 και 2009 το Σύστημα παράδωσε, κατά παράβαση των όρων Έγκρισής του, ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί στην	Το ΤΠ πρέπει να διασφαλίζει την ορθότητα της διαχείρισης των ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί από το Σύστημα και την Τσιμεντοποιία	Διενέργεια επαρκών ελέγχων από το ΤΠ αναφορικά με τη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας

Τσιμεντοποιία Βασιλικού, η οποία κατά την υπό αναφορά περίοδο δεν ήταν αδειοδοτημένος διαχειριστής. Οι ποσότητες αυτές, παρά το γεγονός ότι δεν έτυχαν οποιασδήποτε διαχείρισης, προσμετρήθηκαν στον υπολογισμό του ποσοτικού στόχου ανακύκλωσης και ανάκτησης του Συστήματος.	Βασιλικού.	από γυαλί.
--	------------	------------

Για την επίδοση του Συστήματος αναφορικά με τους στόχους ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί κατά τα έτη 2007 μέχρι 2016 βλέπε Πίνακα 2 στο Παράρτημα Α. Σχετικά με το θέμα αυτό, επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

(α) Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης και ανάληψης ευθύνης παραγωγών-μελών.

- Το Σύστημα πέτυχε τον στόχο ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί μόνο κατά τα έτη 2010 και 2011, με αποτέλεσμα κατά τα έτη 2007 μέχρι 2009 και 2012 μέχρι 2016, να μην καταστεί δυνατή η εκπλήρωση της δέσμευσης που ανέλαβε, έναντι οικονομικού αντιτίμου, από τα μέλη του.
- Κατά τα έτη 2007 μέχρι 2009, το Σύστημα, παρέδιδε τις ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού, παρά το γεγονός ότι η εν λόγω μονάδα διαχείρισης δεν ήταν αδειοδοτημένη για σκοπούς διαχείρισης αποβλήτων κατά την υπό αναφορά περίοδο και συνεπώς δεν πρόβαινε σε καμία διαχείριση του συγκεκριμένου απόβλητου. Παρά ταύτα, το Σύστημα, προσμέτρησε στον υπολογισμό των ποσοτήτων ανακύκλωσης τις συγκεκριμένες ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί. Εκφράσαμε την άποψη ότι το ΤΠ θα έπρεπε να πληροφορήσει το Σύστημα ότι η συνεργασία του με μη αδειοδοτημένο διαχειριστή αποβλήτων παρέβαινε τους όρους της Έγκρισής του. Επίσης, δεν θα έπρεπε να αποδεχτεί τους υπολογισμούς του Συστήματος για την ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί, για τα έτη 2007 μέχρι 2009. Συναφώς αναφέρεται ότι μέχρι σήμερα η ανανέωση της άδειας λειτουργίας της εν λόγω μονάδας επεξεργασίας βρίσκεται σε εκκρεμότητα. Η Υπηρεσία μας με επιστολές της ημερ. 31.3.2017 και 5.4.2017 προς το ΤΠ αναφέρει το πιο πάνω γεγονός επισημαίνοντας ότι από τον Μάιο του 2016 και μετά το Σύστημα, κατά παράβαση των όρων Έγκρισής λειτουργίας του, συνεργάζεται με μη αδειοδοτημένη μονάδα επεξεργασίας. Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι η εν λόγω μονάδα επεξεργασίας προέβη σε ενέργειες για ανανέωση της άδειας της, ότι η καθυστέρηση στη διαδικασία οφείλεται στην υποστελέχωση του Τμήματος και σε επουσιώδη διαδικαστικούς λόγους καθώς και ότι η μονάδα δεν παρουσιάζει οποιοδήποτε πρόβλημα από περιβαλλοντικής πλευράς.

(β) Εξακρίβωση παραδοθείσας και ανακυκλωθείσας ποσότητας αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί από την Τσιμεντοποιία Βασιλικού.

Για τον υπολογισμό της επίτευξης του στόχου ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί, το Σύστημα προσμετρά στις ποσότητες γυαλιού που

παραδίδει στην Τιμεντοποιία Βασιλικού και τις ποσότητες γυαλιού που παραδίδουν στην υπό αναφορά μονάδα επεξεργασίας άλλοι αδειούχοι διαχειριστές.

- Παραδοθείσα ποσότητα.** Κατά το ζύγισμα των ποσοτήτων που παραλαμβάνονται από την Τιμεντοποιία, εκδίδεται ζυγολόγιο και οι εργολάβοι συλλογής, οι αδειούχοι διαχειριστές και αρμόδιο πρόσωπο της Τιμεντοποιίας, ενημερώνουν ειδικό λογισμικό πρόγραμμα του Συστήματος. Ακολούθως, η Τιμεντοποιία εκδίδει τιμολόγιο προς το Σύστημα, στο οποίο αναγράφονται οι παραληφθείσες και ανακυκλωθείσες ποσότητες από οικιακά και εμπορικά απόβλητα γυαλιού συσκευασίας, χωρίς όμως να επισυνάπτονται τα σχετικά ζυγολόγια. Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι ο μοναδικός έλεγχος που διενεργεί για τον έλεγχο της ορθότητας των τιμολογίων που εκδίδει η Τιμεντοποιία Βασιλικού, σε σχέση με τις ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί που παραλαμβάνει και διαχειρίζεται, είναι η αντιπαραβολή των τιμολογίων με στοιχεία από το ζύγισμα που καταχωρίζονται σε λογισμικό σύστημα, στο οποίο έχει πρόσβαση το Σύστημα. Μας πληροφόρησε επίσης ότι το Σύστημα δεν πραγματοποιεί επιτόπιους ελέγχους για την εξακρίβωση της ορθότητας της διαδικασίας παράδοσης και ζυγίσματος.
- Ανακυκλωθείσα ποσότητα.** Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι δεν διενεργεί έλεγχο για να εξακριβώσει κατά πόσο η Τιμεντοποιία Βασιλικού ανακυκλώνει τις ποσότητες αποβλήτων που παραλαμβάνει, καθότι θεωρεί ότι η ευθύνη αυτή εμπίπτει στις αρμοδιότητες του ΤΠ, ως αρμόδια Αρχή για τον έλεγχο των αδειοδοτημένων μονάδων επεξεργασίας. Όπως αναφέρεται και στο Κεφάλαιο 1.1.3.2 «Επίτευξη ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Κράτος» της Έκθεσής μας, σύμφωνα με στοιχεία του ΤΠ, τα οποία συγκέντρωσε κατόπιν υπόδειξης της Υπηρεσία μας, φαίνεται ότι, από το σύνολο των 33.560 τόνων που παρέλαβε η Τιμεντοποιία Βασιλικού, από το Σύστημα, κατά τα έτη 2011 μέχρι 2016, έτυχαν διαχείρισης μόνο οι 6.073 τόνοι (18%), οι οποίοι αποτελούν μέρος των παρεληφθεισών ποσοτήτων κατά τα έτη 2015 και 2016. Ως εκ τούτου φαίνεται ότι η Τιμεντοποιία εισέπραξε τέλη διαχείρισης από το Σύστημα για απόβλητα που δεν διαχειρίστηκε και ότι οι ποσότητες αυτές συνυπολογίστηκαν στους στόχους του Συστήματος και του Κράτους.

1.1.3.1.3 Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από χαρτί.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Το Σύστημα, από το 2009, ανακυκλώνει περισσότερες ποσότητες αποβλήτων χαρτιού συσκευασίας από αυτές που δηλώνονται ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά. Το ΤΠ δεν προέβη σε έλεγχο του τρόπου υπολογισμού του στόχου ανακύκλωσης και δεν</p>	<p>Το ΤΠ θα πρέπει να εξετάσει τους λόγους για τους οποίους οι ανακυκλωθείσες ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί του Συστήματος υπερβαίνουν τις ποσότητες που δηλώθηκαν ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά και να ζητήσει από το Σύστημα όπως τεκμηριώσει τον τρόπο υπολογισμού της επίτευξης του</p>	

ζήτησε, από το Σύστημα, εξηγήσεις για το αποτέλεσμα.	στόχου ανακύκλωσης για το υπό αναφορά υλικό.	
Κατά τα έτη 2006 μέχρι 2012 το Σύστημα προσμετρούσε στον υπολογισμό των ποσοτήτων ανακύκλωσης του χαρτιού συσκευασίας και το χαρτί που δεν προέρχεται από συσκευασίες, κατά παράβαση των όρων της Έγκρισής του και των προνοιών της νομοθεσίας.	Το ΤΠ θα πρέπει να προωθεί ενέργειες για τη διασφάλιση του ορθού υπολογισμού του στόχου ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί.	Διασφάλιση της ορθότητας του υπολογισμού του στόχου ανακύκλωσης αποβλήτων χαρτιού συσκευασίας βάσει των προνοιών της νομοθεσίας.
Από το 2013 και μετά το Σύστημα προσμετρά στις ποσότητες ανακύκλωσης του χαρτιού συσκευασίας, το 30% των εμπορικών και οικιακών αποβλήτων χαρτιού που δεν προέρχονται από συσκευασίες, σύμφωνα με σχετικό όρο που συμπεριέλαβε το ΤΠ στους όρους της ανανεωθείσας Έγκρισής του.	Δεδομένου ότι δεν υπάρχει νομική κάλυψη για την ισχύ του εν λόγω όρου ούτε και στοιχεία που να δικαιολογούν τον καθορισμό του συγκεκριμένου ποσοστού συμπερίληψης χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες, το ΤΠ θα πρέπει να εξετάσει τους λόγους προσμέτρησης των ποσοτήτων χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες στον στόχο ανακύκλωσης χαρτιού συσκευασίας.	
Το Τμήμα δεν αξιολόγησε μελέτη που ετοιμάστηκε το 2013, από το Σύστημα, σύμφωνα με την οποία, η σύσταση του χαρτιού που συλλέγεται αποτελείται από 37% χαρτί συσκευασίας και 63% χαρτί που δεν προέρχεται από συσκευασίες. Παρά ταύτα, τα υπό αναφορά ποσοστά εφαρμόζονται από τότε.	Το ΤΠ πρέπει να εξετάσει με τη δέουσα προσοχή, τη σχετική μελέτη που ετοιμάστηκε από το Σύστημα και να ζητήσει περαιτέρω στοιχεία, όπου χρειάζεται, για την εξακρίβωση της ορθότητας του υπολογισμού. Επιπρόσθετα το Τμήμα πρέπει να προωθήσει τη διενέργεια μελετών για την εξακρίβωση της σύστασης του χαρτιού που συλλέγεται σε διάφορες περιοχές της Κύπρου.	Αντικειμενικός καθορισμός της κατανομής του χαρτιού που συλλέγεται σε διάφορες περιοχές της Κύπρου σε χαρτί συσκευασίας και σε χαρτί που δεν προέρχεται από συσκευασίες για σκοπούς ορθολογικού υπολογισμού του ποσοστού επίτευξης ανακύκλωσης χαρτιού συσκευασίας, της οικονομικής συμμετοχής των Τοπικών Αρχών στο κόστος προγράμματος συλλογής χαρτιού και των οικονομικών κινήτρων που παρέχονται, από το Σύστημα, στους αδειούχους διαχειριστές χαρτιού.

Για την επίδοση του Συστήματος αναφορικά με τους στόχους ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί κατά τα έτη 2007 μέχρι 2016 βλέπε Πίνακα 3 στο Παράρτημα Α. Σχετικά με το θέμα αυτό, επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

(α) Ανακύκλωση περισσότερων ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί από αυτές που δηλώθηκαν ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά. Σύμφωνα με στοιχεία του Συστήματος, παρουσιάζεται υπερκάλυψη από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας, του υπό αναφορά στόχου ανακύκλωσης, ενώ από το 2009 και μετά το ποσοστό ανακύκλωσης υπερβαίνει το 100% των ποσοτήτων που δηλώθηκαν ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά. Από έλεγχο που διενεργήσαμε στον τρόπο

υπολογισμού του ποσοστού ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί, παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

- **Προσμέτρηση του χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες στους στόχους ανάκτησης και ανακύκλωσης.** Από την έναρξη της ισχύος της Έγκρισης του Συστήματος το 2006 μέχρι και το 2012, το Σύστημα προσμετρούσε στον υπολογισμό του ποσοστού ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί και τις ποσότητες του χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες, κατά παράβαση των όρων αδειοδότησης και των προνοιών της σχετικής νομοθεσίας, με αποτέλεσμα τα ποσοστά επίτευξης να παρουσιάζονται αυξημένα. Το ΤΠ δεν προέβη σε οποιεσδήποτε γραπτές υποδείξεις προς το Σύστημα για τον λανθασμένο τρόπο υπολογισμού και δεν ζήτησε τον επανυπολογισμό του σύμφωνα με τα ορθά δεδομένα.
- **Προσμέτρηση του 30% της ανακυκλωθείσας ποσότητας χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες στους στόχους ανάκτησης και ανακύκλωσης.** Το ΤΠ συμπεριέλαβε στους όρους της Έγκρισης του Συστήματος, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 10 Ιουνίου 2013, όρο σύμφωνα με τον οποίο, στους υπολογισμούς για την επίτευξη του ποσοστού ανακύκλωσης των αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί, γίνεται αποδεκτό να προσμετρείται το 30% των οικιακών και των εμπορικών αποβλήτων χαρτιού που δεν προέρχονται από συσκευασίες. Με επιστολή μας ημερ. 5.4.2017 ζητήσαμε από το ΤΠ όπως μας εξηγήσει τους λόγους προσμέτρησης χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες στον υπολογισμό του ποσοστού ανακύκλωσης του χαρτιού συσκευασίας και των συνολικών ποσοστών για την ανακύκλωση και την ανάκτηση των αποβλήτων συσκευασίας δεδομένου ότι δεν υπάρχει νομική κάλυψη για την ισχύ του εν λόγω όρου, καθώς και ότι το ΤΠ δεν τηρεί οποιαδήποτε στοιχεία που να επιβεβαιώνουν τον τρόπο καθορισμού του ποσοστού αυτού. Επιπρόσθετα, θεωρούμε ότι, η συμπερίληψη του πιο πάνω όρου δημιουργεί υποχρέωση στο Σύστημα να συλλέγει το χαρτί που δεν προέρχεται από συσκευασίες, η οποία δεν προκύπτει από την υφιστάμενη ανάληψη της ευθύνης των παραγωγών-μελών του. Η τήρηση του όρου αυτού δημιουργεί, επίσης, πρόσθετο κόστος για το Σύστημα, αφού αφενός αυξάνει το βάρος του συλλεχθέντος αποβλήτου από το οικιακό πρόγραμμα και αφετέρου, το Σύστημα, αγοράζει, μέσω της καταβολής οικονομικού κινήτρου, το 30% των ποσοτήτων χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες που διαχειρίζονται αδειούχοι διαχειριστές.
- **Παραγωγοί αποβλήτων χαρτιού συσκευασίας οι οποίοι δεν είναι εγγεγραμμένοι σε συλλογικό σύστημα.** Η υπερκάλυψη του στόχου ανακύκλωσης αλλά και το γεγονός ότι, από το 2009, το Σύστημα ανακυκλώνει περισσότερες ποσότητες αποβλήτων χαρτιού συσκευασίας από αυτές που δηλώνονται ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά κάθε χρόνο, ενδεχομένως να οφείλονται και στο ότι αρκετοί παραγωγοί αποβλήτων χαρτιού συσκευασίας δεν είναι εγγεγραμμένοι στο Σύστημα, με αποτέλεσμα, οι δηλωθείσες ποσότητες, βάσει των οποίων υπολογίζεται το ποσοστό ανακύκλωσης, να είναι μειωμένες. Δεδομένου ότι το Σύστημα δεν δραστηριοποιείται σε παγκύπρια βάση, καθώς και ότι είναι αδύνατο να ανακτήσει όλα τα απόβλητα συσκευασίας χαρτιού των παραγωγών-μελών του που διοχετεύτηκαν στην αγορά, συμπεραίνεται ότι το ποσοστό των παρανομούντων παραγωγών συσκευασιών χαρτιού που δεν έχουν εγγραφεί στο Σύστημα και συνεπώς δεν καταβάλλουν τέλη, είναι σημαντικό και ανησυχητικό. Το Σύστημα μάς

πληροφόρησε ότι θεωρεί πολύ σημαντικό το θέμα των παρανομούντων διαχειριστών αποβλήτων και για το λόγο αυτό καταβάλλει προσπάθειες για τον εντοπισμό και την εγγραφή τους στο Σύστημα, παρά το γεγονός ότι η ευθύνη αυτή εμπίπτει στις αρμοδιότητες του ΤΠ.

- **Ενδεχόμενη υποδήλωση ποσοτήτων από μέλη-παραγωγούς αποβλήτων συσκευασίας χαρτιού.** Εκφράσαμε την άποψη ότι, τόσο η υπερκάλυψη του στόχου ανακύκλωσης όσο και το γεγονός ότι το Σύστημα ανακυκλώνει περισσότερες ποσότητες από αυτές που δηλώνονται από τα μέλη του ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά, ενδεχομένως να οφείλεται και στο γεγονός ότι ορισμένοι παραγωγοί-μέλη του δηλώνουν στο Σύστημα, μειωμένες ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας χαρτιού, ώστε να καταβάλλουν λιγότερα τέλη διαχείρισης. Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι για σκοπούς εξακρίβωσης της ορθότητας των ποσοτήτων που δηλώνουν οι παραγωγοί-μέλη του, διενεργεί έλεγχο στις δηλωθείσες ποσοτήτων που υποβάλλει περίπου το 1% του συνολικού αριθμού των παραγωγών-μελών του, ποσοστό το οποίο ενδεχομένως να μην είναι επαρκές για τον εντοπισμό των υπό αναφορά περιπτώσεων.

Παρά το γεγονός ότι σύμφωνα με την Έγκρισή του, το Σύστημα πρέπει, σε περίπτωση που η επίτευξη στόχου ανά υλικού ξεπερνά το 100%, να παραθέτει πλήρη δικαιολόγηση και τεκμηρίωση, εντούτοις, η σχετική δικαιολόγηση από το Σύστημα, η οποία γίνεται μέσω της ετήσιας έκθεσής του, περιορίζεται μόνο στην ύπαρξη παρανομούντων διαχειριστών αποβλήτων συσκευασίας.

(β) Καθορισμός της κατανομής του απόβλητου χαρτιού. Τον Ιανουάριο του 2014, το Σύστημα υπέβαλε προς το ΤΠ μελέτη για την ποιοτική σύσταση του χαρτιού που παραλαμβάνεται για τα οικιακά και εμπορικά/βιομηχανικά απόβλητα, σύμφωνα με σχετικό όρο της Έγκρισής του, για την οποία ωστόσο το ΤΠ δεν προέβη σε γραπτή αξιολόγηση και δεν παράθεσε προς το Σύστημα τις απόψεις του. Παρά ταύτα ο υπολογισμός της σύστασης του χαρτιού από το Σύστημα γίνεται, από το 2013 και μετά, βάσει των ποσοστών της μελέτης, σύμφωνα με τα οποία η ποσότητα χαρτιού που συλλέγεται, στα πλαίσια του οικιακού προγράμματος, μέσα από το ρεύμα του χαρτιού και του rmd, αποτελείται από 37% χαρτί συσκευασίας και 63% χαρτί που δεν προέρχεται από συσκευασίες. Κατόπιν εξέτασης της εν λόγω μελέτης διαπιστώσαμε ότι δεν τεκμηριώνεται η δειγματοληψία και η μεθοδολογία που ακολούθησε το Σύστημα για την εξαγωγή των ποσοστών σύστασης του χαρτιού. Θεωρούμε ότι ο καθορισμός της σύστασης του χαρτιού είναι σημαντικός, καθότι επηρεάζει το ποσοστό επίτευξης των στόχων του Συστήματος, την οικονομική συμμετοχή των Τοπικών Αρχών στο κόστος του προγράμματος συλλογής χαρτιού και τα οικονομικά κίνητρα που παρέχονται στους αδειούχους διαχειριστές χαρτιού.

1.1.3.1.4 Διαχείριση του υλικού tetrapak.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
Δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για τη διαχείριση του υπό αναφορά υλικού, κατά τα έτη 2007 μέχρι 2016, γεγονός που ενισχύει την άποψη ότι το υπό αναφορά υλικό, λόγω χαμηλής εμπορικής αξίας	Το ΤΠ πρέπει να διερευνήσει τον τρόπο διαχείρισης του υλικού tetrapak από το Σύστημα και να προβεί σε σχετικές γραπτές συστάσεις προς το Σύστημα όπου ενδείκνυται.	Διασφάλιση της υλοποίησης της υποχρέωσης του Συστήματος για αποτελεσματική διαχείριση του υλικού tetrapak μετά την ανάληψη της ευθύνης του

<p>δεν τύγχανε διαχείρισης από το Σύστημα, και ότι προφανώς, μέχρι τον Μάρτιο του 2016, κατά την οποία περίοδο το Σύστημα ξεκίνησε να διαχειρίζεται το υπόλειμμα για ανάκτηση ενέργειας, να κατέληγε σε ΧΑΔΑ. Επισημαίνεται ότι κατά την υπό αναφορά περίοδο το Σύστημα αναλάμβανε την υποχρέωση για τη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας από tetrapak, από τα μέλη του, έναντι οικονομικού αντιτίμου.</p> <p>Κατά τα έτη 2007 και 2013, το Σύστημα δεν συνέλεξε καμία ποσότητα του υπό αναφορά υλικού, ενώ κατά τα έτη 2008, 2009, 2011 και 2012, δεν προώθησε την ανακύκλωση όλης της ποσότητας που συνέλεξε.</p> <p>Κατά τα έτη 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2014, 2015 και 2016, η αναλογία της συλλεχθείσας ποσότητας tetrapak σε σχέση με τη δηλωθείσα ανέρχεται μόνο σε 2%, 4%, 6%, 9%, 10%, 8%, 5% και 8%, αντίστοιχα.</p>		<p>παραγωγού από τα μέλη του.</p>
--	--	-----------------------------------

Στον Πίνακα 4 στο Παράρτημα Α παραθέτουμε στοιχεία για τη διαχείριση του υλικού tetrapak από το Σύστημα κατά τα έτη 2007 μέχρι 2016. Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι προσμετρά το υλικό tetrapak στον υπολογισμό του στόχου του χαρτιού συσκευασίας, παρά το γεγονός ότι το υλικό αυτό συλλέγεται μέσω του ρεύματος rmd, για το λόγο ότι το μεγαλύτερο μέρος του υπό αναφορά υλικού αποτελείται από χαρτί. Αναφορικά με τη διαχείριση του υλικού tetrapak από το Σύστημα παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

(α) Κατά τα έτη 2007 και 2013, το Σύστημα δεν συνέλεξε καμία ποσότητα του υπό αναφορά υλικού, ενώ κατά τα έτη 2008, 2009, 2011 και 2012, δεν προώθησε την ανακύκλωση όλης της ποσότητας που συνέλεξε, σε αντίθεση με τα έτη 2010, 2014, 2015 και 2016, κατά τα οποία προέβη σε ανακύκλωση της ποσότητας που συνέλεξε κάθε έτος αντίστοιχα. Ζητήσαμε από το Σύστημα να μας πληροφορήσει για τους λόγους για τους οποίους δεν συνέλεξε ποσότητες και δεν προώθησε την ανακύκλωση του υλικού tetrapak κατά τα υπό αναφορά έτη. Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι η διαχείριση του υλικού tetrapak είναι δύσκολη, καθότι αυτό αποτελείται από μείγμα υλικών και όχι μόνο χαρτί και είναι αποδεκτό μόνο από ορισμένους εξειδικευμένους μύλους χαρτιού που βρίσκονται στο εξωτερικό, καθώς και ότι η περαιτέρω προώθηση και διάθεσή του στο εξωτερικό δεν είναι οικονομικά συμφέρουσα. Μας πληροφόρησε επίσης ότι το Σύστημα προώθησε την ανακύκλωση του υλικού τις χρονιές που εξασφάλισε ενδιαφέρον για τη διάθεσή του, ενώ κατά τα

υπόλοιπα έτη διατήρησε το απόθεμα σε αποθήκη. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι η αποθήκευση ποσοτήτων μη ανακυκλωμένου υλικού δεν φαίνεται να συνάδει με το γεγονός ότι οι ποσότητες που ανακυκλώθηκαν κάθε έτος, ακόμα και στις χρονιές που έπονται έτη που δεν προωθήθηκε ανακύκλωση, συνάδουν με τις αντίστοιχες συλλεχθείσες ποσότητες κάθε έτους και συνεπώς δεν φαίνεται να προωθήθηκαν, σε κανένα έτος, για ανακύκλωση, ποσότητες που βρίσκονταν σε απόθεμα στην αποθήκη.

(β) Δεδομένου ότι κατά τα έτη 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2014 και 2015, η αναλογία της συλλεχθείσας σε σχέση με τη δηλωθείσα ποσότητα του tetrapak ανέρχεται μόνο σε 2%, 4%, 6%, 9%, 10%, 8%, 5% και 8%, αντίστοιχα, ζητήσαμε από το Σύστημα να μας πληροφορήσει για τους λόγους στους οποίους οφείλεται το χαμηλό ποσοστό συλλογής του υλικού, επισημαίνοντας ότι το συγκεκριμένο υλικό αφορά κυρίως συσκευασίες χυμού και γάλακτος, οι οποίες τυγχάνουν ευρείας κατανάλωσης και αποτελούνται από υλικά που μπορούν να ανακυκλωθούν, από το κοινό, με ευκολία. Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι οι μειωμένες συλλεχθείσες ποσότητες οφείλονται στη μειωμένη ποσότητα του υλικού που τοποθετήθηκε στην αγορά κατά τα υπό εξέταση έτη. Κατά την άποψη της Υπηρεσία μας, η εξήγηση αυτή δεν είναι επαρκής για τεκμηρίωση του χαμηλού ποσοστού της συλλεχθείσας σε σχέση με τη δηλωθείσα ποσότητα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, εκφράσαμε την άποψη ότι το υλικό tetrapak δεν φαίνεται να τυγχάνει διαχείρισης από το Σύστημα, λόγω χαμηλής εμπορικής αξίας και προφανώς, μέχρι τον Μάρτιο του 2016, οπότε το Σύστημα ξεκίνησε να διαχειρίζεται το υπόλειμμα για ανάκτηση ενέργειας, κατέληγε σε ΧΑΔΑ. Εκφράσαμε επίσης την άποψη, η οποία ισχύει και για άλλα υλικά τα οποία το Σύστημα δεν διαχειρίζεται για στρατηγικούς λόγους, ότι το Σύστημα, από τη στιγμή που αναλαμβάνει, από τους παραγωγούς-μέλη του, την ευθύνη της διαχείρισης του υλικού, έναντι οικονομικού αντιτίμου, έχει την υποχρέωση να διαχειριστεί το υλικό, είτε μέσω ανακύκλωσης είτε μέσω αξιοποίησής του για παραγωγή ενέργειας.

1.1.3.1.5 Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από ξύλο.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Μέχρι σήμερα, το Σύστημα δεν πέτυχε τον ποσοτικό στόχο για την ανακύκλωση συσκευασιών από ξύλο, κατά παράβαση των σχετικών όρων της πρώτης και δεύτερης Έγκρισής του.</p> <p>Κατά τα έτη 2007, 2008, 2009, 2010 και 2013 το Σύστημα δεν διαχειρίστηκε καμία ποσότητα συσκευασιών από ξύλο κατά παράβαση των όρων της Έγκρισής του, των προνοιών της νομοθεσίας και της δέσμευσης που ανέλαβε από τους παραγωγούς-μέλη του για</p>	<p>Το ΤΠ πρέπει να καταθέσει τις απόψεις του σχετικά με τη μη επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου από το Σύστημα και να μας πληροφορήσει, σε περίπτωση κατά την οποία κρίνει ότι οι ενέργειες του Συστήματος, μέχρι σήμερα, είναι ανεπαρκείς, για τον τρόπο που προτίθεται να επιληφθεί του θέματος.</p> <p>Το γεγονός ότι το Σύστημα αναλαμβάνει τη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας, έναντι οικονομικού αντιτίμου, χωρίς να</p>	<p>Επαρκής και αποτελεσματική παρακολούθηση, από το ΤΠ, της ανταπόκρισης του Συστήματος έναντι της νομικής ευθύνης που έχει για τη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας από ξύλο και της επίδοσης του Συστήματος αναφορικά με τους στόχους ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από ξύλο.</p>

<p>τη διαχείριση των ποσοτήτων που δήλωσαν στο Σύστημα, έναντι οικονομικού αντιτίμου.</p>	<p>διαθέτει τα μέσα να ανταποκριθεί στην υπό αναφορά νομική ευθύνη, πρέπει να προβληματίσει το ΤΠ και να θέσει περιορισμούς στην Έγκριση του συλλογικού συστήματος, έτσι ώστε το Σύστημα να αναλαμβάνει μόνο το ποσοστό ευθύνης παραγωγών που είναι σε θέση να ανταποκριθεί και να τεκμηριώνει δεόντως την ικανότητα του αυτή.</p> <p>Το ΤΠ πρέπει να συμβάλει στη δημιουργία της απαιτούμενης υποδομής για ανακύκλωση των συσκευασιών από ξύλο, έτσι ώστε οι παραγωγοί των συσκευασιών αυτών να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις νομικές υποχρεώσεις τους, δεδομένου ότι, η προσπάθεια αυτή θα συμβάλει και στην επίτευξη των αντίστοιχων εθνικών στόχων.</p>	
---	---	--

Για την επίδοση του Συστήματος αναφορικά με τους στόχους ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από ξύλο κατά τα έτη 2007 μέχρι 2016 βλέπε Πίνακα 3 στο Παράρτημα Α. Σχετικά με το θέμα αυτό, επισημάναμε τα ακόλουθα:

(α) Μη επίτευξη ποσοτικού στόχου ανακύκλωσης. Μέχρι σήμερα, το Σύστημα δεν πέτυχε τον ποσοτικό στόχο για την ανακύκλωση των συσκευασιών από ξύλο, κατά παράβαση των σχετικών όρων της πρώτης και δεύτερης Έγκρισής του.

(β) Μη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας από ξύλο παρά το γεγονός ότι το Σύστημα εισέπραξε σχετικά τέλη συσκευασίας. Κατά τα έτη 2007, 2008, 2009, 2010 και 2013, το Σύστημα, δεν διαχειρίστηκε καμία ποσότητα συσκευασιών από ξύλο, κατά παράβαση των όρων της Έγκρισής του, των προνοιών της νομοθεσίας και της δέσμευσης που ανέλαβε από τους παραγωγούς-μέλη του για τη διαχείριση των ποσοτήτων συσκευασιών από ξύλο που δήλωσαν στο Σύστημα, έναντι οικονομικού αντιτίμου.

Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση του Συστήματος για το έτος 2014, οι μειωμένες ποσότητες ανάκτησης των συσκευασιών από ξύλο και το χαμηλό ποσοστό επίτευξης του στόχου, οφείλεται στην έλλειψη αδειοδοτημένων διαχειριστών ξύλου. Αναφέρεται επίσης ότι, το ξύλο είτε αυτό προέρχεται από συσκευασία είτε όχι, αποτελεί υλικό το οποίο έχει ζήτηση από μεγάλη μερίδα του κοινού που το χρησιμοποιεί κυρίως για καύση σε φούρνους εστιατορίων και οικιών, σε τζάκια, ξυλόσομπες κλπ, ενώ ένα άλλο μέρος των συσκευασιών από ξύλο καταλήγει σε άλλης μορφής παράγωγα όπως pellets και «φυλλακούδι» τα οποία δεν προσμετρούνται ως ανακύκλωση. Όπως αναφέρεται και στο Κεφάλαιο 1.1.1.2 της Έκθεσής μας, το ΤΠ με επιστολή του ημερ. 22.9.2017 μας πληροφόρησε ότι αξιολογεί γραπτή πρόταση που υποβλήθηκε από το Σύστημα, για σκοπούς συμμόρφωσής του με τους όρους της Έγκρισής του,

για την επίτευξη του καθορισμένου στόχου για την ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασίας από ξύλο.

Επισημάναμε ότι, ενόψει της επικείμενης τροποποίηση της σχετικής ευρωπαϊκής Οδηγίας, για τον καθορισμό των ποσοτικών στόχων για τη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας για την περίοδο 2017-2030, με την οποία αναμένεται ότι ο εθνικός στόχος για τη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας από ξύλο θα αυξηθεί στο 60%, το ΤΠ θα πρέπει να προβληματιστεί και να προωθήσει ενέργειες για να καταστεί εφικτή η αποτελεσματική διαχείριση του συγκεκριμένου αποβλήτου συσκευασίας.

Εκφράσαμε επίσης τον προβληματισμό κατά πόσο το συλλογικό σύστημα πρέπει να αναλαμβάνει την ευθύνη των διαχειριστών συσκευασιών, έναντι της είσπραξης αντίστοιχου οικονομικού αντιτίμου για τη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας που παράγουν, τη στιγμή που, όχι μόνο δεν ετοίμασε και υπέβαλε προς το ΤΠ, για έγκριση, κανένα βιώσιμο πρόγραμμα διαχείρισης, αλλά όπως το ίδιο υποστηρίζει, προς το παρόν, δεν διαθέτει τα μέσα για να επιτύχει τον καθοριζόμενο στόχο.

1.1.3.1.6 Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από μέταλλο (αλουμίνιο και χάλυβα).

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Η επίτευξη του υπό αναφορά στόχου, από το Σύστημα, γίνεται ως επί το πλείστον μέσω της διαχείρισης συσκευασιών από χάλυβα, η οποία, ωστόσο, επιτυγχάνεται κυρίως μέσω καταβολής οικονομικών κινήτρων σε αδειούχους διαχειριστές.</p>	<p>Το ΤΠ πρέπει να προβληματιστεί από τον ανομοιόμορφο τρόπο διαχείρισης των υλικών αλουμινίου και χάλυβα από το Σύστημα και να προωθήσει κατάλληλες ενέργειες έτσι ώστε αφενός, το κόστος διαχείρισης των υπό αναφορά υλικών, από το Σύστημα, να αντικατοπτρίζεται ορθά στα αντίστοιχα τέλη συσκευασίας που χρεώνει το Σύστημα τους παραγωγούς-μέλη του και αφετέρου, το Σύστημα να είναι σε θέση να επιτύχει τον στόχο ανακύκλωσης των υπό αναφορά υλικών ο οποίος, σύμφωνα με την επικείμενη τροποποίηση της σχετικής ευρωπαϊκής Οδηγίας αναμένεται να ανέλθει στο 75% για το κάθε υλικό.</p> <p>Επιπρόσθετα το ΤΠ, αναφορικά με τη διαχείριση των συσκευασιών από αλουμίνιο, θα πρέπει να εξετάσει τους λόγους της χαμηλής επίδοσης του Συστήματος, πέραν της</p>	<p>Ομοιόμορφη διαχείριση των υλικών αλουμινίου και χάλυβα από το Σύστημα για περιβαλλοντικούς σκοπούς αλλά και έτσι ώστε, το κόστος της διαχείρισης των υπό αναφορά υλικών να αντικατοπτρίζεται ορθά στα τέλη συσκευασίας που καταβάλλουν οι παραγωγοί-μέλη προς το Σύστημα.</p>

<p>Το ποσοστό ανακύκλωσης των συσκευασιών από χάλυβα, από το 2009 και μετά, υπερβαίνει το 100% των ποσοτήτων που δηλώνονται ως να τοποθετούνται στην αγορά. Οι λόγοι μπορεί να αφορούν είτε σε υποδήλωση των ποσοτήτων των παραγωγών-μελών του Συστήματος, είτε στο γεγονός ότι αριθμός εταιρειών που παράγουν συσκευασίες από χάλυβα δεν είναι εγγεγραμμένες στο Σύστημα και παρανομούν είτε στο ότι οι αδειούχοι διαχειριστές στους οποίους το Σύστημα καταβάλλει οικονομικά κίνητρα για τη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα, να διαχειρίζονται χάλυβα που να μην προέρχεται μόνο από συσκευασίες.</p>	<p>κλοπής.</p> <p>Το ΤΠ πρέπει να ζητήσει εξηγήσεις από το Σύστημα για τον τρόπο υπολογισμού του ποσοστού ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα καθώς και τους λόγους στους οποίους το υπό αναφορά ποσοστό ανακύκλωσης υπερβαίνει το 100% των ποσοτήτων που δηλώνονται ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά.</p> <p>Το ΤΠ, θα πρέπει επίσης να προωθήσει κατάλληλες ενέργειες, αφενός για εξακρίβωση της σύστασης των ποσοτήτων από χάλυβα που διαχειρίζονται οι αδειούχοι διαχειριστές και αφετέρου, για εντοπισμό των παρανομούντων διαχειριστών αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα που δεν είναι εγγεγραμμένοι σε συλλογικό σύστημα και δεν λειτουργούν ατομικό σύστημα για τη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας που παράγουν.</p> <p>Εισηγούμαστε επίσης, όπως το Σύστημα, αυξήσει τους ελέγχους που διενεργεί, μέσω ανάθεσης σε ελεγκτικό οίκο, για την ορθότητα των δηλώσεων συσκευασιών εταιρειών που διαχειρίζονται συσκευασίες από χάλυβα.</p>	<p>Διασφάλιση ότι στον υπολογισμό του στόχου ανακύκλωσης συσκευασιών από μέταλλο, τα υλικά από χάλυβα που συνυπολογίζονται αφορούν συσκευασίες. Διασφάλιση επίσης, ότι το Σύστημα δεν καταβάλλει οικονομικά κίνητρα σε αδειούχους διαχειριστές για τη διαχείριση υλικών από χάλυβα που δεν αποτελούν συσκευασίες.</p>
---	--	---

Για τον υπολογισμό του ποσοστού ανακύκλωσης των αποβλήτων συσκευασίας από μέταλλο, συνυπολογίζεται το αποτέλεσμα της διαχείρισης, από το Σύστημα, των αποβλήτων συσκευασίας από αλουμίνιο και χάλυβα (σίδηρο). Η επίδοση του Συστήματος αναφορικά με τους στόχους ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από μέταλλο κατά τα έτη 2007 μέχρι 2016 παρουσιάζεται στους Πίνακες 6, 7 και 8 στο Παράρτημα Α.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον Πίνακα 8, το Σύστημα πετυχαίνει υπερκάλυψη του στόχου ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από μέταλλο από

τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του, ενώ κατά το 2016 οι ανακυκλωθείσες ποσότητες υπερβήκαν το 100% των ποσοτήτων που δηλώθηκαν ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά. Από έλεγχο που διενεργήσαμε στον τρόπο υπολογισμού του πιο πάνω ποσοστού, παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

(i) Ανομοιόμορφος τρόπος επίτευξης διαχείρισης συσκευασιών από αλουμίνιο και χάλυβα. Το ποσοστό ανακύκλωσης για τα απόβλητα συσκευασίας από αλουμίνιο, κυμάνθηκε κατά τα έτη 2007 μέχρι 2016, μεταξύ 0,2% και 30%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα απόβλητα συσκευασίας από χάλυβα, κυμάνθηκε κατά την υπό αναφορά περίοδο, μεταξύ 48% και 160%. Εκφράσαμε την άποψη ότι το ποσοστό ανακύκλωσης για τις συσκευασίες από αλουμίνιο φαίνεται να είναι πολύ χαμηλό, δεδομένου ότι, συσκευασίες από αλουμίνιο π.χ. τενεκεδάκια και κονσέρβες, αποτελούν είδος ευρείας κατανάλωσης και εύκολης ανακύκλωσης από το κοινό. Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι, λόγω των σημαντικών εσόδων που αποφέρει το αλουμίνιο από τη διαχείρισή του, τυγχάνει κλοπής ακόμη και από τους κάδους ανακύκλωσης του Συστήματος. Το Σύστημα μάς πληροφόρησε επίσης ότι, από τη στιγμή που πετυχαίνει τον συνολικό στόχο για την ανακύκλωση των συσκευασιών από μέταλλο, δεν αποτελεί προτεραιότητά του η βελτίωση της επίδοσής του στην ανακύκλωση των συσκευασιών από αλουμίνιο. Όσον αφορά στο ποσοστό ανακύκλωσης συσκευασιών από χάλυβα, αυτό επιτυγχάνεται κυρίως μέσω της καταβολής οικονομικών κινήτρων σε αδειούχους διαχειριστές. Σχετικά με το θέμα αυτό, εκφράσαμε την άποψη ότι το Σύστημα πρέπει να καταβάλλει την ίδια προσπάθεια για διαχείριση όλων των υλικών συσκευασίας των οποίων αναλαμβάνει την ευθύνη να προωθήσει προς ανακύκλωση ή ανάκτηση ενέργειας, έναντι οικονομικού αντιτίμου. Ενόψει και της επικείμενης τροποποίησης της ευρωπαϊκής Οδηγίας για τη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας κατά την περίοδο 2017 μέχρι 2030, σύμφωνα με την οποία το αλουμίνιο και ο χάλυβας θα διαχειρίζονται ξεχωριστά και το ποσοστό διαχείρισής τους αναμένεται να ανέλθει στο 75%, θεωρούμε ότι η ανομοιόμορφη διαχείριση των υπό αναφορά υλικών, από το Σύστημα, πρέπει να προβληματίσει το ΤΠ και να προωθήσει κατάλληλες ενέργειες. Επιπρόσθετα ζητήσαμε από το ΤΠ να μας πληροφορήσει εάν εξέτασε τους λόγους της χαμηλής επίδοσης του Συστήματος πέραν της κλοπής, αναφορικά με τη διαχείριση των συσκευασιών από αλουμίνιο.

(ii) Υψηλό ποσοστό ανακύκλωσης συσκευασιών από χάλυβα. Οι συσκευασίες από χάλυβα αφορούν κυρίως βαρέλια με πρώτες ύλες οικοδομής, τενεκεδάκια, κονσέρβες και κυλίνδρους υγραερίου, τους οποίους όμως το Σύστημα δεν συλλέγει και δεν διαχειρίζεται. Το ποσοστό ανακύκλωσης των συσκευασιών από χάλυβα από το Σύστημα κυμαίνεται, από το 2009 μέχρι το 2016, μεταξύ 104% και 160%. Δεδομένου ότι είναι πρακτικά αδύνατη η ανακύκλωση, από το Σύστημα, όχι μόνο όλης της δηλωμένης ποσότητας των παραγωγών-μελών του, αλλά και περισσότερης από αυτής, συμπεραίνεται ότι, το υψηλό ποσοστό ανακύκλωσης των συσκευασιών από χάλυβα μπορεί να οφείλεται είτε σε υποδήλωση των ποσοτήτων των παραγωγών-μελών του Συστήματος, είτε στο γεγονός ότι αριθμός εταιρειών που παράγουν συσκευασίες από χάλυβα δεν είναι εγγεγραμμένες στο Σύστημα και παρανομούν. Επίσης, δεδομένου ότι το φορτίο εξαγωγής χάλυβα περιλαμβάνει ποσότητα θρυμματισμένου και όχι συμπιεσμένου χάλυβα, ενδέχεται οι αδειούχοι διαχειριστές, στους οποίους το Σύστημα καταβάλλει

οικονομικά κίνητρα για τη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα, να διαχειρίζονται χάλυβα που να μην προέρχεται μόνο από συσκευασίες. Συναφώς αναφέρεται ότι για την επιβεβαίωση των ποσοτήτων συσκευασίας από χάλυβα που διαχειρίζονται οι αδειούχοι διαχειριστές και την έκδοση σχετικής βεβαίωσης προς αυτούς, το ΤΠ βασίζεται πάνω στα έγγραφα εξαγωγής των ποσοτήτων και σε υπεύθυνη δήλωση της εταιρείας. Κατά την άποψή μας, για σκοπούς εξακρίβωσης της σύστασης των ποσοτήτων από χάλυβα που εξαγουν οι αδειούχοι διαχειριστές, το Τμήμα θα πρέπει να διενεργεί και επιτόπιους ελέγχους στα υποστατικά και στα βιβλία των αδειούχων διαχειριστών.

1.1.3.1.7 Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από πλαστικό (PET, HDPE, PVC, Film, PP, PE, PS, εμπορικό πλαστικό).

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Το Σύστημα δεν διαχειρίζεται συγκεκριμένα υλικά πλαστικού (PS – πολυστερίνη και PVC – κρεμαστάρια) για στρατηγικούς λόγους παρά το γεγονός ότι αναλαμβάνει τη σχετική ευθύνη για τη διαχείρισή τους από τους παραγωγούς-μέλη του έναντι οικονομικού αντιτίμου.</p> <p>Επισημαίνεται ότι το Σύστημα χρεώνει πιο ψηλό τέλος για τη διαχείριση των υπό αναφορά υλικών σε σχέση με αυτό που χρεώνει για τη διαχείριση άλλων αποβλήτων συσκευασίας.</p>	<p>Το ΤΠ θα πρέπει να εξετάσει τη στρατηγική απόφαση του Συστήματος να μην διαχειρίζεται τα απόβλητα συσκευασίας PS και PVC, παρά το γεγονός ότι αναλαμβάνει τη σχετική δέσμευση από τους παραγωγούς-μέλη του, έναντι οικονομικού αντιτίμου.</p>	<p>Επαρκής και αποτελεσματική παρακολούθηση, από το ΤΠ, της ανταπόκρισης του Συστήματος έναντι της νομικής ευθύνης που έχει για τη διαχείριση αποβλήτων από πλαστικές συσκευασίες.</p>
<p>Σύμφωνα με την αρχή της αλληλεγγύης το Σύστημα δικαιούται να χρησιμοποιεί τις εισπράξεις από τέλη συσκευασίας για την επιδότηση της διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας που τυγχάνουν διαχείρισης. Ωστόσο, το Σύστημα λανθασμένα επικαλείται την εφαρμογή της υπό αναφορά αρχής για την χρησιμοποίηση των εισπράξεων από υλικά συσκευασίας τα οποία αποφασίζει να μην διαχειριστεί, για την επιδότηση της διαχείρισης των υπόλοιπων αποβλήτων συσκευασίας.</p>	<p>Το Τμήμα πρέπει να εξετάσει την τιμολογιακή πολιτική του Συστήματος και να αξιολογήσει τη λογικότητα των τελών συσκευασίας που επιβάλλει το Σύστημα στα υλικά που επιλέγει να μην διαχειριστεί.</p>	<p>Διασφάλιση ότι το ύψος της τιμολόγησης των αποβλήτων συσκευασίας είναι αντίστοιχο του πραγματικού κόστους που επωμίζεται το Σύστημα για τη διαχείρισή τους.</p>
<p>Το Σύστημα ανακυκλώνει υλικά συσκευασίας από πλαστικό</p>	<p>Το ΤΠ πρέπει στα πλαίσια των ελέγχων του,</p>	<p>Διασφάλιση της συμμόρφωσης του</p>

χωρίς να είναι σε θέση να γνωρίζει εάν τα εν λόγω υλικά έχουν τη δυνατότητα να ανακυκλωθούν εκ νέου σε πλαστικά, όπως καθορίζεται στους όρους της Έγκρισής του.	να ελέγξει την τήρηση της υπό αναφορά πρόνοιας της Έγκρισης λειτουργίας του Συστήματος.	Συστήματος με τους όρους της Έγκρισής του.
---	---	--

Για τον υπολογισμό του ποσοστού ανακύκλωσης των αποβλήτων συσκευασίας από πλαστικό, συνυπολογίζεται το αποτέλεσμα της διαχείρισης, από το Σύστημα, των αποβλήτων συσκευασίας από PET, HDPE, PVC, Film, PP, PE και PS. Για την επίδοση του Συστήματος αναφορικά με τους στόχους ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από πλαστικό κατά τα έτη 2007 μέχρι 2016 βλέπε Πίνακες 9, 10 και 11 στο Παράρτημα Α.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον Πίνακα 11, το Σύστημα, από το 2009 και μετά, επιτυγχάνει τον ποσοτικό στόχο για την ανακύκλωση του πλαστικού συσκευασίας, όπως αυτός καθορίζεται στην Έγκρισή του. Σχετικά με το θέμα παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

(α) Σύμφωνα με τον όρο 5.2 της ανανεωθείσας Έγκρισής του, ο ποσοτικός στόχος για την ανακύκλωση του πλαστικού, καθορίζεται στο 22,5%, κατά βάρος, λαμβάνοντας αποκλειστικά υπόψη υλικά που ανακυκλώνονται εκ νέου σε πλαστικά. Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι, παρόλο ότι ανακυκλώνει τα υλικά PET, HDPE, PVC, Film, PP και PS, δεν είναι σε θέση να γνωρίζει εάν όλα τα υπό αναφορά υλικά έχουν τη δυνατότητα να ανακυκλωθούν εκ νέου σε πλαστικά.

(β) Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι τα υλικά συσκευασίας PS και PVC, τα οποία αφορούν κυρίως σε πολυστερίνη και κρεμαστάρια, αντίστοιχα, δεν τυγχάνουν διαχείρισης, ούτε αποτελούν στρατηγικό στόχο της εταιρείας, παρά το γεγονός ότι αυτή αναλαμβάνει τη σχετική ευθύνη για τη διαχείρισή τους από τους παραγωγούς-μέλη του, έναντι οικονομικού αντιτίμου. Όσον αφορά τη διαχείριση της πολυστερίνης, το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι, τόσο το ίδιο όσο και άλλοι αδειούχοι διαχειριστές, δεν έχουν οικονομικό κίνητρο για τη διαχείρισή της λόγω του μικρού βάρους που έχει, καθώς και ότι η διαχείριση των κρεμασταριών δεν διενεργείται γιατί αυτά δεν προωθούνται για ανακύκλωση από τα καταστήματα και το κοινό. Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, εκφράσαμε το ερώτημα γιατί το Σύστημα αναλαμβάνει την ευθύνη για τη διαχείριση των πιο πάνω υλικών, και μάλιστα έναντι πιο υψηλού τέλους, σε σχέση με αυτό που χρεώνει για τη διαχείριση άλλων αποβλήτων συσκευασίας (2010-2016: €131,05/τόνο) και από τη στιγμή, που μέχρι τον Μάρτη του 2016, τα συλλεχθέντα αυτά υλικά κατέληγαν στις χωματερές. Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι, το ψηλό τέλος για τη διαχείριση των υλικών αυτών, καθώς και για άλλα τα οποία το Σύστημα στρατηγικά δεν διαχειρίζεται, καθορίστηκε, αφενός, ως αντικίνητρο προς τους παραγωγούς-μέλη του να τα παράγουν, και αφετέρου, γιατί σύμφωνα με την αρχή της αλληλεγγύης, οι εισπράξεις από τα υπό αναφορά αυτά υλικά, επιδοτούν τη διαχείριση των υπόλοιπων αποβλήτων συσκευασίας. Εκφράσαμε την άποψη, ότι η δημιουργία κινήτρων για εναλλακτική χρήση υλικών συσκευασίας, όπου αυτό εφαρμόζεται, δεν αποτελεί αρμοδιότητα του Συστήματος, αλλά του ΤΠ ως αρμόδιας Αρχής και δεν πρέπει να πραγματοποιείται μέσω της τιμολογιακής πολιτικής του. Όσον αφορά στην αρχή της αλληλεγγύης που εφαρμόζει το Σύστημα, αυτή πρέπει να εφαρμόζεται μεταξύ αποβλήτων συσκευασίας τα οποία τυγχάνουν διαχείρισης και όχι σε απόβλητα συσκευασίας τα οποία, το Σύστημα, στρατηγικά αποφασίζει να μη διαχειριστεί. Εκφράσαμε, επίσης, την άποψη ότι, το ύψος της τιμολόγησης των απόβλητων συσκευασίας πρέπει να είναι αντίστοιχο του πραγματικού κόστους που επωμίζεται το Σύστημα για τη διαχείρισή τους.

1.1.3.2 Επίτευξη ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Κράτος.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Το Κράτος μέχρι το 2014 δεν είχε επιτύχει τον ποσοτικό στόχο για την ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί και ξύλο. Επίσης, κατά τα έτη 2013 και 2014 η επίδοση του Κράτους στην ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από αλουμίνιο είναι πολύ χαμηλή, ενώ το ποσοστό ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα υπερβαίνει το 100% των ποσοτήτων που δηλώθηκαν ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά.</p>	<p>Το ΤΠ θα πρέπει να εξετάσει τους λόγους στους οποίους οφείλεται η χαμηλή επίδοση του Κράτους στην ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί, ξύλο και αλουμίνιο και να προωθήσει ενέργειες, ως αρμόδια Αρχή, για τη βελτίωσή τους.</p> <p>Επίσης θα πρέπει να εξετάσει τους λόγους στους οποίους οφείλεται η ανακύκλωση, κατά τα έτη 2013 και 2014 περισσότερων ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα από αυτές που δηλώθηκαν ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά και να προωθήσει ενέργειες για τη διενέργεια πιο ορθολογιστικού υπολογισμού.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διασφάλιση της ορθότητας του υπολογισμού της επίτευξης των στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας, από το Κράτος, βάσει των προνοιών της νομοθεσίας. • Επίτευξη των ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Κράτος, σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και τις υποχρεώσεις του προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.
<p>Στον υπολογισμό των στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί και μέταλλο του Κράτους, λανθασμένα προσμετρήθηκαν και ποσότητες χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες.</p>	<p>Το ΤΠ θα πρέπει να διερευνήσει τον τρόπο υπολογισμού των στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Κράτος, προσμέτρησε, κατά παράβαση των προνοιών της νομοθεσίας, υλικά που δεν προέρχονται από συσκευασίες.</p>	<p>Διασφάλιση της ορθότητας του υπολογισμού των στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας, από το Κράτος, βάσει των προνοιών της νομοθεσίας.</p>
<p>Οι ποσότητες που συνυπολογίστηκαν για τον καθορισμό της επίδοσης του Κράτους αναφορικά με την ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί και οι οποίες αφορούσαν στα έτη 2011-2016 είναι λανθασμένες, αφού στην πραγματικότητα η Τσιμεντοποιία Βασιλικού, κατά την υπό αναφορά περίοδο, διαχειρίστηκε μόνο το 18% των ποσοτήτων του εν λόγω υλικού που</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Το ΤΠ θα πρέπει να αξιολογήσει τη σημερινή κατάσταση του αποθέματος αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού, και να ζητήσει τη λήψη μέτρων από την εν λόγω μονάδα επεξεργασίας για την ταχύτερη διαχείριση των αποβλήτων και μείωση του αποθέματος. • Επίσης, το ΤΠ πρέπει 	<ul style="list-style-type: none"> • Διασφάλιση της ορθής τιμολόγησης του Συστήματος από την Τσιμεντοποιία Βασιλικού για τις ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί που παραλαμβάνει και διαχειρίζεται. • Διασφάλιση της ορθότητας του υπολογισμού των στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης

<p>παρέλαβε από το Σύστημα έναντι καταβολής των σχετικών τελών επεξεργασίας.</p> <p>Το ΤΠ, ως αρμόδια Αρχή, απέτυχε να εντοπίσει το γεγονός ότι η υπό αναφορά μονάδα επεξεργασίας παραλάμβανε ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί, έναντι οικονομικού αντιτίμου, χωρίς ωστόσο να προβαίνει στην οποιαδήποτε διαχείρισή τους.</p>	<p>να εξετάσει την εφαρμογή διαφορετικού συστήματος είσπραξης τέλους από την Τσιμεντοποιία Βασιλικού, με τρόπο που να επιβάλλει όχι μόνο την παραλαβή του αλλά και τη διαχείρισή του π.χ. καταβολής μέρους του τέλους κατά την παραλαβή του υλικού και εξόφλησης του υπολοίπου με την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων για τη διαχείριση του γυαλιού.</p>	<p>αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί, από το Κράτος, βάσει των προνοιών της νομοθεσίας.</p>
<p>Το ΤΠ για σκοπούς υπολογισμού της δηλωθείσας ποσότητας αποβλήτων συσκευασίας από παραγωγούς αποβλήτων, συνυπολογίζει στη συνολική δηλωθείσα ποσότητα, ένα ποσοστό 12% της συνολικής δηλωθείσας ποσότητας, για τον τρόπο καθορισμό του οποίου δεν υπάρχουν στοιχεία.</p>	<p>Το ΤΠ πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο αντιπαραβολής των δικών του στοιχείων αναφορικά με τις δηλωθείσες ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από παραγωγούς αποβλήτων με στοιχεία που θα συγκεντρώσει από άλλες πηγές π.χ. ΟΕΔΑ και να αξιολογήσει τυχόν αποκλίσεις.</p>	<p>Τεκμηρίωση των δηλωθεισών ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασίας που διαχειρίστηκε το Κράτος και οι οποίες κοινοποιούνται προς ενδιαφερόμενους φορείς και Υπηρεσίες στην Κύπρο και προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.</p>

Οι ποσοτικοί στόχοι για την ανάκτηση και την ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από το Κράτος καθορίζονται στο άρθρο 6 των περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμων του 2002 έως 2017 (Ν. 32(Ι)/2002). Στους Πίνακες 12, 13 και 14 του Παραρτήματος Β παρουσιάζονται στοιχεία για την επίδοση του Κράτους κατά τα έτη 2012 μέχρι 2014. Επισημαίνεται ότι τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για το πιο πάνω θέμα αφορούν στο έτος 2014, καθότι το ΤΠ, δεν ετοίμασε, μέχρι την περίοδο ολοκλήρωσης του ελέγχου μας τον Ιανουάριο του 2018, τα αντίστοιχα στοιχεία που αφορούν το έτος 2015, τα οποία, σύμφωνα με το άρθρο 20(1) του υπό αναφορά Νόμου, έπρεπε να ετοιμαστούν και να υποβληθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούλιο του 2017. Σχετικά με το θέμα αυτό επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

(α) Επιδόσεις του Κράτους κατά το έτος 2014. Το Κράτος μέχρι το 2014 δεν είχε επιτύχει τον ποσοτικό στόχο για την ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί και ξύλο. Επίσης όσον αφορά στον ποσοτικό στόχο για την ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από μέταλλο για τα έτη 2013 και 2014, η επίδοση του Κράτους στην ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από αλουμίνιο είναι πολύ χαμηλή, ενώ αναφορικά με την ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα, το Κράτος, ανακυκλώνει περισσότερες ποσότητες από αυτές που δηλώθηκαν ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά. Ζητήσαμε από το Τμήμα να μας πληροφορήσει τους λόγους στους οποίους οφείλεται η χαμηλή επίδοση του Κράτους στην ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί, ξύλο και αλουμίνιο και για τις ενέργειες που προώθησε, ως αρμόδια Αρχή, για τη βελτίωσή τους, καθώς και για τους λόγους στους οποίους οφείλεται η ανακύκλωση περισσότερων ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα από αυτές που δηλώθηκαν ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά.

(β) Λανθασμένη προσμέτρηση αποβλήτων που δεν προέρχονται από συσκευασίες στον υπολογισμό των στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης του Κράτους με αποτέλεσμα αυτοί να παρουσιάζονται πλασματικά αυξημένοι.

Η επίδοση του Κράτους αναφορικά με την ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί εξαρτάται ως επί το πλείστον από την επίδοση του Συστήματος. Όπως ήδη αναφέρεται στο Κεφάλαιο 1.1.3.1.3 «Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από χαρτί», στις ποσότητες ανακύκλωσης χαρτιού συσκευασίας από το Σύστημα, συμπεριλαμβάνεται, κατά παράβαση των προνοιών της νομοθεσίας, κατά τα έτη 2007 μέχρι 2012, όλη η ποσότητα χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες που συλλέχθηκε από το Σύστημα και κατά τα έτη 2013 μέχρι 2016, το 30% της ποσότητας χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες που συλλέχθηκε από το Σύστημα. Συνεπώς, ο στόχος ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί του Συστήματος και του Κράτους, κατά τα υπό αναφορά έτη, είναι πλασματικά αυξημένος. Επίσης, όπως ήδη αναφέρεται στο Κεφάλαιο 1.1.3.1.6 «Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από μέταλλο (αλουμίνιο και χάλυβα)», στις ποσότητες ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα, από το Σύστημα, συμπεριλαμβάνονται, κατά παράβαση των προνοιών της νομοθεσίας και ποσότητες οι οποίες δεν αποτελούν απόβλητα συσκευασίας, με αποτέλεσμα ο συγκεκριμένος στόχος ανακύκλωσης για το Σύστημα και για το Κράτος να παρουσιάζεται και αυτός αυξημένος. Η Υπηρεσία μας ζήτησε από το Τμήμα όπως μας πληροφορήσει τους λόγους βάσει των οποίων αποδέχτηκε την προσμέτρηση υλικών που δεν προέρχονται από συσκευασίες για τον υπολογισμό των ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας από το Κράτος και για τις ενέργειες που ενδέχεται να προωθήσει για σκοπούς πιο ορθολογιστικού υπολογισμού των ποσοστών ανακύκλωσης και ανάκτησης από το Κράτος.

Όσον αφορά τα στοιχεία που αφορούν στην ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί, ζητήσαμε από το Τμήμα να μας εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους η συνολική ποσότητα αποβλήτων που διαχειρίστηκε το Σύστημα κατά το έτος 2013, η οποία, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, ανέρχεται στους 23.982 τόνους, είναι μεγαλύτερη από αυτή που διαχειρίστηκε το Κράτος, η οποία, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, ανήλθε σε 23.120 τόνους.

(γ) Πλασματικά αποτελέσματα του στόχου ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί από το Κράτος, για τα έτη 2011-2016, λόγω μη διαχείρισης του υλικού από την Τσιμεντοποιία Βασιλικού, παρά το γεγονός ότι καταβλήθηκε σχετικό τέλος επεξεργασίας.

Η ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί γίνεται ως επί το πλείστον από την Τσιμεντοποιία Βασιλικού, η οποία χρησιμοποιεί το γυαλί ως πρώτη ύλη στην παραγωγή τσιμέντου. Για τον σκοπό αυτό η εν λόγω μονάδα επεξεργασίας παραλαμβάνει ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί από το Σύστημα και από άλλους αδειούχους διαχειριστές, έναντι οικονομικού αντιτίμου. Οι παραληφθείσες ποσότητες προσμετρούνται στον υπολογισμό του στόχου επίτευξης του Συστήματος και του Κράτους για την ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί, παρά το γεγονός ότι δεν γίνεται οποιοσδήποτε έλεγχος από το Σύστημα και το ΤΠ, ως αρμόδια Αρχή, για την εξακρίβωση της περαιτέρω διαχείρισης του υλικού.

Για σκοπούς εξακρίβωσης της διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί από την Τσιμεντοποιία Βασιλικού και διαπίστωσης τυχόν αποθεμάτων του εν λόγω υλικού τα οποία δεν έτυχαν επεξεργασίας, παρόλο που είχαν καταβληθεί για αυτά το σχετικό τέλος, υποβάλαμε αίτημα προς την εν λόγω μονάδα επεξεργασίας, μέσω του

ΤΠ, για διενέργεια επιτόπιας επίσκεψης, το οποίο απορρίφθηκε. Στη συνέχεια, η Υπηρεσία μας, ζήτησε επανειλημμένα, από το ΤΠ, τόσο προφορικά σε συναντήσεις όσο και σε μηνύματα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας ημερ. 28.11.2016, 9.12.2016, 30.12.2016 και 10.8.2017 και σε επιστολή ημερ. 7.7.2017 όπως αποστείλει στην υπό αναφορά μονάδα επεξεργασίας Επιθεωρητή του Τμήματος, για να επιθεωρήσει τις εγκαταστάσεις και να ενημερώσει σχετικά την Υπηρεσία μας. Στη βάση των πιο πάνω ζητήσαμε όπως ενημερωθούμε το συντομότερο δυνατό, κατά πόσο το Τμήμα είχε προβεί σε τεκμηριωμένο έλεγχο των ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί για τα οποία έχει πληρωθεί τέλος επεξεργασίας και έχουν τύχει ή δεν έχουν τύχει οποιασδήποτε επεξεργασίας μέχρι σήμερα και σε περίπτωση που το έχει πράξει, να μας υποβάλει τη σχετική πληροφόρηση.

Σύμφωνα με στοιχεία που μάς προσκόμισε το Τμήμα στις 27.9.2017, φαίνεται ότι από το σύνολο των 33.560 τόνων που παρέλαβε η Τσιμεντοποιία Βασιλικού, κατά τα έτη 2011 μέχρι 2016, από το Σύστημα, μόνο οι 6.073 τόνοι (18%) έτυχαν διαχείρισης, με αποτέλεσμα, λαμβάνοντας και υπόψη τις επιπλέον ποσότητες που παραλήφθηκαν από συλλογείς/μεταφορείς εκτός του Συστήματος, το απόθεμα αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί να εκτιμάται, περί τα τέλη του 2016, σε 35.000 τόνους. Με επιστολή μας ημερ. 9.10.2017, επισημάναμε ότι η Τσιμεντοποιία έχει ήδη εισπράξει τα τέλη διαχείρισης των αποβλήτων, παρόλο που δεν το έχει πράξει, καθώς και ότι οι ποσότητες αυτές συνυπολογίζονται και αναφέρονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως να έτυχαν διαχείρισης, γεγονός που δεν αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα. Βάσει των πιο πάνω ζητήσαμε από το ΤΠ, όπως μας πληροφορήσει για τη σημερινή κατάσταση του αποθέματος αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού, αφού έχει παρέλθει ακόμα ένας χρόνος και η κατάσταση ενδεχομένως να έχει επιδεινωθεί, καθώς και για τα μέτρα που ζήτησε το Τμήμα, από την Τσιμεντοποιία να λάβει, για την ταχύτερη διαχείριση των αποβλήτων και μείωση του αποθέματος. Επισημάναμε επίσης ότι το παρόν σύστημα δεν παρέχει αρκετά κίνητρα στην Τσιμεντοποιία αναφορικά με την έγκαιρη, κατάλληλη και ορθή διαχείριση των αποβλήτων που παραλαμβάνει στις εγκαταστάσεις της, αφού όλα τα τέλη που αναλογούν στη διαχείριση εισπράσσονται κατά την παραλαβή των αποβλήτων, ανεξάρτητα του αν έτυχαν διαχείρισης ή όχι. Συνεπώς, εισηγηθήκαμε όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο το μεγαλύτερο μέρος του τέλους να εισπράσσεται μετά τη βεβαίωση διαχείρισης των υπό αναφορά αποβλήτων.

Ο Διευθυντής του ΤΠ με επιστολή του ημερομηνίας 13.1.2018 μας πληροφόρησε ότι το απόθεμα αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού, περί τα τέλη Δεκεμβρίου του 2017, παρέμεινε σταθερό στις 35.000 περίπου τόνους. Μας πληροφόρησε επίσης ότι αποδέχεται τις συστάσεις μας και για το λόγο αυτό κατά την αξιολόγηση του Συστήματος για την ανανέωση της αδειοδότησής του, το 2019, θα τεθούν συγκεκριμένοι όροι για τη διαχείριση του γυαλιού από τη μονάδα επεξεργασίας, σύμφωνα με τους οποίους θα καθορίζεται το ανώτατο ύψος του αποθέματος που θα πρέπει να τηρεί η μονάδα επεξεργασίας και η χρονική διάρκεια εντός της οποίας θα διενεργείται η διαχείρισή του. Επίσης, θα τεθεί όρος σύμφωνα με τον οποίο η πληρωμή από το Σύστημα, προς τη μονάδα επεξεργασίας, θα διενεργείται με την προσκόμιση αποδεικτικών αξιοποίησής τους. Μας ανέφερε επίσης ότι στις Εκθέσεις που απέστειλε το Τμήμα προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την επίτευξη των ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης, διευκρινίζεται ότι τα απόβλητα συσκευασίας από γυαλί παραδίδονται στη μονάδα επεξεργασίας χωρίς ωστόσο να τυγχάνουν άμεσης διαχείρισης από τη μονάδα.

(δ) Πληρότητα και ορθότητα των στοιχείων για τον υπολογισμό των επιδόσεων του Κράτους. Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στους Πίνακες 12, 13 και 14 συλλέγονται από το ΤΠ σε ετήσια βάση, και αφού τύχουν επεξεργασίας, κοινοποιούνται σε ενδιαφερόμενους φορείς και Υπηρεσίες. Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι για να καθίσταται δυνατός ο υπολογισμός των ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης του Κράτους, τηρεί μητρώο με τους παραγωγούς αποβλήτων συσκευασίας και τις αντίστοιχες ποσότητες αποβλήτων που παράγουν. Μας πληροφόρησε, ωστόσο, ότι ενδέχεται να υπάρχουν παραγωγοί αποβλήτων συσκευασίας π.χ. νεοσύστατες εταιρείες, εισαγωγείς ή πρόσωπα που διενεργούν εμπόριο μέσω του διαδικτύου, οι οποίοι να μην είναι δηλωμένοι στο μητρώο του Τμήματος, κατά παράβαση των προνοιών της σχετικής νομοθεσίας. Επίσης, για το λόγο ότι σημαντικός αριθμός παραγωγών αποβλήτων ποσοτήτων μικρότερων των δύο τόνων, οι οποίοι λόγω απουσίας, μέχρι τον Νοέμβριο του 2017, νομικής υποχρέωσης για εγγραφή σε συλλογικό σύστημα ή δημιουργίας δικού τους ατομικού συστήματος διαχείρισης αποβλήτων, δεν δήλωναν, στο ΤΠ, τις ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας που διαχειρίζονταν, το Τμήμα συνυπολογίζει στη συνολική δηλωθείσα ποσότητα αποβλήτων συσκευασίας, ένα ποσοστό 12% της συνολικής δηλωθείσας ποσότητας. Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχουν στοιχεία που να τεκμηριώνουν τον καθορισμό του υπό αναφορά ποσοστού, θεωρεί ότι είναι ενδεικτικό της μη δηλωθείσας ποσότητας αποβλήτων συσκευασίας.

1.1.4 Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, από το Σύστημα, για την αγορά υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί, ρmδ και γυαλί.

Σκοπός ελέγχου: Αξιολόγηση των διαδικασιών που ακολούθησε το Σύστημα για τη σύναψη συμβάσεων για την αγορά υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί, ρmδ και γυαλί, κατά τα έτη 2007 μέχρι 2017, σύμφωνα με τους όρους της Έγκρισής του και τις αρχές της χρηστής διοίκησης και της ίσης μεταχείρισης. Επίσης, η εξακρίβωση ότι οι συμφωνίες που συνάπτει το Σύστημα διασφαλίζουν τα οικονομικά συμφέροντά του και δεν περιλαμβάνουν όρους οι οποίοι έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνσή του, η οποία κατά την άποψή μας μετακυλιείται, μέσω των τελών συσκευασιών στους παραγωγούς-μέλη του και στους καταναλωτές, και μέσω των τιμών χρέωσης των προγραμμάτων συλλογής, στις Τοπικές Αρχές και στους πολίτες.

Επισημαίνεται ότι, η επιστολή της Υπηρεσίας μας ημερ. 9.5.2017, προς το Τμήμα, με την οποία τίθενται τα ευρήματα αναφορικά με τον έλεγχο του πιο πάνω θέματος, παραμένει αναπάντητη μέχρι σήμερα.

1.1.4.1 Θεσμικό πλαίσιο που δεσμεύει το Σύστημα αναφορικά με τις διαδικασίες που εφαρμόζει για την αγορά υπηρεσιών και προμηθειών.

(α) Όροι αδειοδότησης.

- (i) **Αγορά υπηρεσιών και προμηθειών βάσει ενδεδειγμένης διαδικασίας.** Σύμφωνα με τον όρο 3.5 της ανανεωθείσας Έγκρισής του, με ημερομηνία έναρξης και λήξης ισχύος την 10.6.2013 και 10.6.2019, αντίστοιχα, το Σύστημα, για οποιαδήποτε ανάγκη για παροχή υπηρεσιών/ αγοράς προϊόντων συνολικής αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των €5.000, υποχρεούται να προκηρύσσει σχετικές προσφορές. Για την κάθε προκήρυξη προσφοράς θα πρέπει να ενημερώνει γραπτώς ανά εξάμηνο τον Διευθυντή του ΤΠ και συγκεκριμένα για το είδος της προσφοράς, τους προσφοροδότες, το ποσό και το τελικό αποτέλεσμα. Για τις υπηρεσίες/

αγορές προϊόντων χαμηλότερης αξίας των €5.000, το Σύστημα υποχρεούται να τηρεί εμπειριστατωμένες διαδικασίες και σχετικά αποδεικτικά τα οποία να είναι στη διάθεση του Διευθυντή του ΤΠ όποτε αυτά ζητηθούν.

- (ii) **Αλλαγή συνεργατών του Συστήματος ή τροποποίησης όρων συμβολαίων.** Σύμφωνα με τον όρο 3.6 της ανανεωθείσας Έγκρισής του, το Σύστημα, σε περίπτωση αλλαγής των συνεργατών του ή τροποποίησης όρων συνεργασίας τους πρέπει να ενημερώνει τον Διευθυντή του ΤΠ για το θέμα. Ο σχετικός όρος περιλαμβάνεται και στην αρχική Έγκριση του Συστήματος που έχει ημερομηνία έναρξης την 1.8.2006 και λήξης ισχύος την 31.7.2012.

(β) Εφαρμογή αρχών χρηστής διοίκησης, ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας. Το ύψος των τελών διαχείρισης συσκευασιών που επιβάλλει το Σύστημα προς τους παραγωγούς-μέλη του και των τιμών που χρεώνει το Σύστημα στις Τοπικές Αρχές για τα προγράμματα συλλογής αποβλήτων που δεν προέρχονται από συσκευασίες, διαμορφώνεται ανάλογα με τις οικονομικές επιβαρύνσεις που υφίσταται το Σύστημα. Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι το Σύστημα πρέπει να εξασφαλίζει υπηρεσίες και αγαθά κατόπιν διενέργειας προσφορών έτσι ώστε να εξασφαλίζει τις πιο οικονομικά συμφέρουσες τιμές. Επίσης, για τον λόγο ότι η έγκριση για λειτουργία του Συστήματος παραχωρείται από το Κράτος, η Υπηρεσία μας θεωρεί αυτονόητο ότι η λειτουργία του Συστήματος πρέπει να διέπεται από τις αρχές της χρηστής διοίκησης, της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας έτσι ώστε να καθίσταται δυνατός ο έλεγχός του και η σαφής και ικανοποιητική τεκμηρίωση των αποφάσεων και ενεργειών του.

1.1.4.2 Διαδικασία ελέγχου.

Στα πλαίσια του υπό αναφορά ελέγχου εξετάσαμε τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων που εφάρμοσε το Σύστημα, κατά τα έτη 2007 μέχρι 2017, για την αγορά υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί, rmd και γυαλί από τις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Αμμοχώστου, Λάρνακας και Πάφου και τους όρους των συμβάσεων. Λόγω της ευρύτητας του φάσματος του αντικειμένου, εστίασαμε την προσοχή μας στην αξιολόγηση των συμβάσεων που συνήφθησαν μεταξύ του Συστήματος και των μεγαλύτερων Δήμων και Κοινοτήτων. Στον Πίνακα 15 στο Παράρτημα Γ παρουσιάζονται οι συμβάσεις που εξετάστηκαν για κάθε εξυπηρετούμενη περιοχή, η διάρκεια τους και ο τρόπος ανάθεσης της σύμβασης/ επιλογής του εργολάβου συλλογής αποβλήτων συσκευασίας χαρτιού και rmd, από το Σύστημα. Στον Πίνακα 16 στο Παράρτημα Δ, παρουσιάζονται οι αντίστοιχες συμβάσεις που εξετάστηκαν και αφορούν τη συλλογή αποβλήτων συσκευασίας γυαλιού.

1.1.4.2.1 Γενικές διαπιστώσεις από τον έλεγχο των διαδικασιών που ακολούθησε το Σύστημα για τη σύναψη συμβάσεων συλλογής αποβλήτων συσκευασίας rmd, χαρτιού και γυαλιού.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<ul style="list-style-type: none"> Από το 2013 μέχρι σήμερα, το Σύστημα, στις πλείστες περιπτώσεις ανάθεσης σύμβασης συλλογής αποβλήτων συσκευασίας rmd, χαρτιού 	<p>Το ΤΠ πρέπει να ασκεί συστηματικό έλεγχο στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που εφαρμόζει το Σύστημα και να απαιτεί από το</p>	<ul style="list-style-type: none"> Διασφάλιση ότι η ανάθεση των δράσεων του προγράμματος ανακύκλωσης (συλλογή, διαλογή, διάθεση) του Συστήματος γίνεται

<p>και γυαλιού, δεν εφάρμοσε την ενδεδειγμένη διαδικασία προσφορών που προνοεί η ανανεωθείσα Έγκρισή του. Το ΤΠ, μέχρι την περίοδο διενέργειας του ελέγχου μας, δεν άσκησε έλεγχο στο Σύστημα σε σχέση με την τήρηση της υπό αναφορά πρόνοιας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το ΤΠ παρέλειψε να συμπεριλάβει στην αρχική Έγκριση του Συστήματος σχετικό όρο για την ανάθεση υπηρεσιών κατόπιν διαδικασίας προσφορών. • Εντοπίσαμε περιπτώσεις συμβάσεων, των οποίων οι όροι δεν διασφάλιζαν τα οικονομικά συμφέροντα του Συστήματος αλλά είχαν ως αποτέλεσμα την πρόσθετη οικονομική επιβάρυνσή του. Επίσης, το Σύστημα, κατά τις διαδικασίες ανάθεσης σύμβασης συλλογής αποβλήτων συσκευασίας, δεν τηρούσε σε όλες τις περιπτώσεις τις αρχές της χρηστής διοίκησης, της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας. 	<p>Σύστημα την προώθηση άμεσων ενεργειών για την πλήρη συμμόρφωση του με τους όρους της Έγκρισής του. Σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης του Συστήματος, το ΤΠ πρέπει να επιβάλλει μέτρα συμμόρφωσης.</p>	<p>βάσει ενδεδειγμένων διαδικασιών προσφορών και των αρχών της χρηστής διοίκησης, της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας ώστε να εξασφαλίζονται οι πιο οικονομικά συμφέρουσες τιμές και όροι.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διασφάλιση ότι το Σύστημα δεν αποδέχεται τη συμπερίληψη όρων στις συμβάσεις για την εκτέλεση του προγράμματος ανακύκλωσης οι οποίοι έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνσή του, η οποία μετακυλείται, μέσω των τελών συσκευασίας στους παραγωγούς-μέλη του και στη συνέχεια στους καταναλωτές, και μέσω των τιμών χρέωσης των προγραμμάτων συλλογής, στις Τοπικές Αρχές και στη συνέχεια στους πολίτες.
---	--	--

Κατά τα έτη 2013 μέχρι σήμερα, το Σύστημα, στις πλείστες περιπτώσεις δεν εφάρμοσε την ενδεδειγμένη διαδικασία που προνοεί ο όρος 3.5 της ανανεωθείσας Έγκρισής του για την αγορά υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων συσκευασίας, σύμφωνα με τον οποίο θα έπρεπε να προκηρύσσει προσφορές και να ενημερώνει σχετικά τον Διευθυντή του ΤΠ. Διαπιστώσαμε επίσης, όπως ήδη αναφέρουμε στο Κεφάλαιο 1.1.1.2 «Εξακρίβωση συμμόρφωσης του Συστήματος με τους όρους της ανανεωθείσας Έγκρισής του» της Έκθεσής μας, ότι το ΤΠ, μέχρι την περίοδο διενέργειας του ελέγχου μας, δεν άσκησε οποιοδήποτε έλεγχο, στο Σύστημα, σε σχέση με την τήρηση του υπό αναφορά όρου της Έγκρισής του. Θεωρούμε επίσης το γεγονός ότι η παράλειψη από το ΤΠ, ως αρμόδια Αρχή, να μην συμπεριλάβει πρόνοια στην αρχική Έγκριση του Συστήματος, με ημερομηνία έναρξης και λήξης ισχύος την 1.8.2006 και 31.7.2012, αντίστοιχα, για ανάθεση υπηρεσιών βάσει διαδικασίας προσφορών, είχε ως αποτέλεσμα το Σύστημα να προχωρεί στην ανάθεση των δράσεων του προγράμματος ανακύκλωσης (συλλογή, διαλογή, διάθεση) με διαδικασίες οι οποίες να μην διασφαλίζουν αφενός τις πρόνοιες της χρηστής διοίκησης και αφετέρου την εξασφάλιση των πλέον οικονομικά συμφερούσων τιμών και όρων για το Σύστημα.

Παρατηρήσαμε επίσης ότι το 2012, το Σύστημα, κατά παράβαση του σχετικού όρου των Εγκρίσεών του, δεν ενημέρωσε τον Διευθυντή του ΤΠ για την τροποποίηση των όρων συνεργασίας του με συγκεκριμένο εργολάβο συλλογής αποβλήτων συσκευασίας και τη σύσταση κοινοπραξίας μαζί του για τη συλλογή αποβλήτων pmc,

χαρτιού και γυαλιού από Δήμους και κοινότητες της επαρχίας Λεμεσού. Σχετικά με το θέμα αυτό, εκφράσαμε την άποψη ότι το Σύστημα, με τη συμμετοχή του στην κοινοπραξία για τη συλλογή αποβλήτων συσκευασίας από την επαρχία Λεμεσού, δεν είναι σε θέση να ασκεί ανεξάρτητο και αντικειμενικό έλεγχο στις εργασίες της κοινοπραξίας, ούτε μπορεί να διασφαλιστεί ότι εξασφαλίζει τους πιο οικονομικά για το συμφέρον του όρους, λόγω της παράλληλης επιδίωξης για κερδοφορία της κοινοπραξίας.

Διαπιστώσαμε επίσης περιπτώσεις σύναψης συμβάσεων, στις οποίες οι όροι των συμβάσεων δεν διασφάλιζαν τα οικονομικά συμφέροντα του Συστήματος αλλά είχαν ως αποτέλεσμα την επιπρόσθετη οικονομική επιβάρυνσή του. Επίσης, παρά το γεγονός ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η ανάθεση της σύμβασης συλλογής αποβλήτων συσκευασίας γινόταν κατόπιν διαδικασίας ανοικτού διαγωνισμού, δεν κατέστη δυνατό να εξακριβωθεί η τήρηση των αρχών χρηστής διοίκησης, ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας, λόγω μη ικανοποιητικής τεκμηρίωσης των λόγων κατακύρωσης στους συγκεκριμένους αναδόχους από το Διοικητικό Συμβούλιο του Συστήματος, αποδοχής ανομοιόμορφων προσφορών και διαπραγμάτευσης σημαντικών όρων των συμβάσεων με τους αναδόχους μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης των προσφορών.

Ακολουθώντας παραθέτουμε αδυναμίες που εντοπίσαμε και οι οποίες αφορούν όλες τις υπό εξέταση συμβάσεις και στη συνέχεια παρουσιάζουμε τις κυριότερες λεπτομέρειες και ευρήματα που προέκυψαν από τον έλεγχο των συμβάσεων για κάθε επαρχία και υλικό συλλογής ξεχωριστά.

1.1.4.2.2 Ευρήματα που αφορούν όλες τις υπό εξέταση συμβάσεις που σύνηψε το Σύστημα, από το 2007 μέχρι το 2017, για την ανάθεση του έργου συλλογής αποβλήτων συσκευασίας χαρτιού, pmδ και γυαλιού.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η ανάθεση των συμβάσεων δεν γίνεται σε όλες τις περιπτώσεις κατόπιν ενδεδειγμένης διαδικασίας προσφορών. • Μετά την υποβολή των προσφορών γίνονται ουσιώδεις αλλαγές στο αντικείμενο και στους όρους της σύμβασης. • Δεν ετοιμάζονται εκ των προτέρων όροι και τεχνικές προδιαγραφές του αντικειμένου της σύμβασης. • Δεν διενεργείται εκ των προτέρων εκτίμηση του κόστους του αντικειμένου της σύμβασης. • Συμπερίληψη όρων, κατά τη διάρκεια της σύμβασης ή 	<p>Το ΤΠ πρέπει να ασκεί επαρκή έλεγχο στις διαδικασίες ανάθεσης που διενεργεί το Σύστημα και να βεβαιώνεται ότι αυτές γίνονται βάσει των αρχών της χρηστής διοίκησης, της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας.</p> <p>Για σκοπούς άσκησης πιο αποτελεσματικού ελέγχου από το ΤΠ εισηγούμεστε όπως στην Έγκριση του Συστήματος με περισσότερη σαφήνεια και λεπτομέρεια τη διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων που πρέπει να ακολουθείται από το Σύστημα.</p>	<p>Διασφάλιση ότι η ανάθεση των συμβάσεων συλλογής από το Σύστημα γίνεται βάσει των αρχών της χρηστής διοίκησης, της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας έτσι ώστε το Σύστημα να εξασφαλίζει τις πιο οικονομικά συμφέρουσες τιμές και όρους και να είναι σε θέση να τεκμηριώνει τις αποφάσεις του.</p>

κατά την ανανέωσή της, οι οποίοι διαφοροποιούν σε σημαντικό βαθμό το αντικείμενό της.		
<p>Το μεγαλύτερο ποσοστό του κόστους συλλογής αποβλήτων συσκευασίας pmδ και χαρτιού αφορά το κόστος πληθυσμού (τιμή μονάδας ανά κάτοικο της εξυπηρετούμενης περιοχής) παρά το γεγονός ότι</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το μεταφορικό κόστος δεν είναι ανάλογο του μεγέθους του πληθυσμού. • Στον πληθυσμό μιας περιοχής περιλαμβάνονται βρέφη και μικρά παιδιά ή άλλες ηλικίες οι οποίοι δεν είναι σε θέση να συμμετέχουν σε πρόγραμμα ανακύκλωσης, και • Το πρόγραμμα ανακύκλωσης είναι εθελοντικό και ποσοστό πληθυσμού δεν επιθυμεί να συμμετέχει. 	<p>Το ΤΠ πρέπει να εξετάσει τη λογικότητα της συμπερίληψης του οικονομικού όρου στις συμβάσεις, σύμφωνα με τον οποίο επιβάλλεται χρέωση ανά κάτοικο που εξυπηρετείται.</p> <p>Το κόστος για την πραγματοποίηση των σταθερών δρομολογίων πρέπει να υπολογίζεται βάσει του κόστους καυσίμων και της συνολικής απόστασης που διανύεται και να αναπροσαρμόζεται ανάλογα με τις αυξομειώσεις στις τιμές των καυσίμων.</p>	<p>Διασφάλιση ότι οι συμβάσεις συλλογής που συνάπτει το Σύστημα με τους εργολάβους δεν περιλαμβάνουν οικονομικούς όρους οι οποίοι ενθαρρύνουν την αδικαιολόγητη τιμολόγηση των υπηρεσιών του Συστήματος.</p> <p>Οι εργολάβοι συλλογής θα ανακτούν, μέσω της τιμολόγησης του Συστήματος, μόνο πραγματικά και όχι πλασματικά κόστη που προκύπτουν από την υλοποίηση της δράσης.</p>
<p>Σύμφωνα με τις πρόνοιες πλειστών συμβάσεων οι τιμές του αναδόχου δύναται να αναπροσαρμοστούν ετησίως, λαμβάνοντας υπόψη</p> <ul style="list-style-type: none"> • τη μεταβολή του δείκτη τιμών καταναλωτή, παρά το γεγονός ότι ο δείκτης αφορά αγαθά και υπηρεσίες που δεν έχουν σχέση με τη συλλογή αποβλήτων και • τη μεταβολή του ετήσιου κόστους του εργατικού δυναμικού του αναδόχου, παρά το γεγονός ότι αυτό αυξομειώνεται ανάλογα με τις επιχειρηματικές αποφάσεις του αναδόχου. • τη μεταβολή στην τιμή των καυσίμων, η οποία ωστόσο λαμβάνεται ήδη υπόψη και στον υπολογισμό του δείκτη τιμών καταναλωτή. 	<p>Το ΤΠ πρέπει να διασφαλίζει ότι δεν γίνεται αυθαίρετη και αδικαιολόγητη αναθεώρηση των συμφωνηθέντων/ κατακυρωθείσων τιμών από τον ανάδοχο και το Σύστημα.</p> <p>Το κόστος για την πραγματοποίηση των σταθερών δρομολογίων πρέπει να αναπροσαρμόζεται μόνο ανάλογα με τις αυξομειώσεις στις τιμές των καυσίμων.</p>	<p>Διασφάλιση ότι οι αρχικές κατακυρωθείσες/ συμφωνηθείσες τιμές της σύμβασης ισχύουν καθόλη τη διάρκεια της σύμβασης και ότι αυτές αναθεωρούνται αντικειμενικά.</p> <p>Διασφάλιση ότι η σύμβαση δεν περιλαμβάνει όρους που να επιτρέπουν την αυθαίρετη και αδικαιολόγητη διαφοροποίηση των τιμών από μέρος του εργολάβου και του Συστήματος.</p>
<p>Η συμπερίληψη όρου στις συμβάσεις για δυνατότητα χρονικής ή/και γεωγραφικής επέκτασης του έργου μέσω διαπραγμάτευσης μεταξύ του</p>	<p>Το ΤΠ πρέπει να διασφαλίζει ότι σε περίπτωση σημαντικής διαφοροποίησης του αντικειμένου ή όρου της</p>	<p>Διασφάλιση ότι οι συμβάσεις που συνάπτει το Σύστημα δεν περιλαμβάνουν όρους που να επιτρέπουν την</p>

<p>Συστήματος και του αναδόχου, ενθαρρύνει το Σύστημα να προβαίνει σε συνεχή διαπραγμάτευση με τον υφιστάμενο εργολάβο και να μην προωθεί την ανάθεση της υπηρεσίας μέσω προκήρυξης προσφορών, παρόλη τη σημαντική διαφοροποίηση του αντικειμένου της σύμβασης.</p>	<p>σύμβασης, το Σύστημα προκηρύσσει νέες προσφορές.</p> <p>Σε περίπτωση συμπερίληψης στους όρους της σύμβασης πρόνοιες για χρονική και γεωγραφική επέκταση του συμβολαίου, αυτή θα πρέπει να καθορίζει με λεπτομέρεια τη συχνότητα και περίοδο της επιτρεπόμενης χρονικής ανανέωσης του συμβολαίου και το ποσοστό της γεωγραφικής επέκτασης.</p>	<p>ουσιώδη διαφοροποίηση του αντικειμένου.</p>
<p>Οι εξαμηνιαίες και ετήσιες συμβάσεις που συνήφθησαν για τα έργα συλλογής αποβλήτων συσκευασίας pmδ, χαρτιού και γυαλιού από τις επαρχίες Πάφου και Αμμοχώστου, από την 1.7.2013 μέχρι σήμερα και από την επαρχία Λάρνακας, από την 1.1.2014 μέχρι σήμερα, δεν προνοούν για την υποβολή, από τον εργολάβο, εγγύησης για την πιστή εκτέλεση του έργου, με αποτέλεσμα να μη διασφαλίζονται τα οικονομικά συμφέροντα του Συστήματος κατά τις υπό αναφορά περιόδους.</p>	<p>Το ΤΠ πρέπει να διασφαλίζει ότι το Σύστημα συνάπτει συμβάσεις που διασφαλίζουν τα οικονομικά συμφέροντά του. Ως εκ τούτου, οι συμβάσεις συλλογής που συνάπτει το Σύστημα πρέπει να προνοούν την υποβολή από τον εργολάβο, εγγύησης πιστής εκτέλεσης του έργου, η οποία να λήγει εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος μετά την ολοκλήρωση της σύμβασης.</p>	<p>Διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων του Συστήματος στις συμβάσεις που συνάπτει.</p>

Τα ευρήματά μας από τον έλεγχο που διενηργήσαμε στις διαδικασίες που ακολούθησε το Σύστημα, κατά τα έτη 2007 μέχρι 2017, για τη σύναψη συμβάσεων για την αγορά υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων συσκευασίας και τα οποία αφορούν όλες τις υπό εξέταση συμβάσεις, είναι τα ακόλουθα:

(α) Διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων.

- (i) Η διαδικασία για την ανάθεση των συμβάσεων δεν γίνεται σε όλες τις περιπτώσεις βάσει των αρχών της χρηστής διοίκησης και της ίσης μεταχείρισης, αφού αφενός, δεν γίνεται κατόπιν προκήρυξης ανοικτού διαγωνισμού, έτσι ώστε να συμμετάσχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι εργολάβοι και αφετέρου, μετά την υποβολή των προσφορών, γίνονται ουσιώδεις αλλαγές στο αντικείμενο και στους όρους της σύμβασης.
- (ii) Δεν ετοιμάζονται όροι και τεχνικές προδιαγραφές για τις συμβάσεις, έτσι ώστε οι υποψήφιοι να γνωρίζουν τους όρους εντολής (όπως συχνότητα συλλογής, ετήσια αναθεώρηση τιμών, προδιαγραφές οχημάτων και προσωπικού, καταβολή εγγύησης πιστής εκτέλεσης) και να είναι σε θέση να υποβάλουν ομοιόμορφες και συγκρίσιμες προσφορές.
- (iii) Δεν διενεργείται εκτίμηση του κόστους πριν την ανάθεση της εργασίας έτσι ώστε να τεκμηριώνεται η λογικότητα των ποσών των συμβάσεων. Όπως αναφέρουμε στη συνέχεια, οι τιμές των αρχικών συμβάσεων είναι

σημαντικά υψηλότερες σε σχέση με τις τιμές των συμβάσεων που ακολούθησαν. Επίσης, φαίνεται να υπάρχει περιθώριο περαιτέρω μείωσης των τιμών που επιβάλλονται βάσει των συμβάσεων που ισχύουν σήμερα.

- (iv) Κατά τη διάρκεια των συμβάσεων ή κατά την ανανέωσή τους συμπεριλαμβάνονται όροι οι οποίοι διαφοροποιούν σε μεγάλο βαθμό το αντικείμενο της προηγούμενης σύμβασης και ως εκ τούτου το Σύστημα θα έπρεπε να προχωρούσε σε νέα διαδικασία προσφορών, ώστε να εξασφαλίσει οικονομικές προτάσεις και από άλλους πιθανούς ενδιαφερόμενους.

(β) Συνολικό κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο σύμφωνα με τις συμβάσεις. Η τιμολόγηση της υπηρεσίας συλλογής αποβλήτων συσκευασίας χαρτιού και pmδ αποτελείται από το κόστος της συλλεχθείσας ποσότητας (τιμή μονάδας ανά συλλεχθέντα τόνο) και από το κόστος πληθυσμού (τιμή μονάδας ανά κάτοικο). Δεν μας δόθηκε εξήγηση από το ΤΠ και το Σύστημα, για τους λόγους συμπερίληψης, στο συνολικό κόστος της σύμβασης, του κόστους πληθυσμού, τη στιγμή που τιμολογείται όλη η συλλεχθείσα ποσότητα καθώς και για τον τρόπο καθορισμού των τιμών μονάδας ανά συλλεχθέντα τόνο και ανά εξυπηρετούμενο κάτοικο. Σύμφωνα με το Σύστημα, το κόστος πληθυσμού, το οποίο είναι συνάρτηση του μεγέθους του πληθυσμού της εξυπηρετούμενης περιοχής, αφορά στο κόστος του εργολάβου που προκύπτει για να πραγματοποιήσει όλα τα προγραμματισμένα δρομολόγια και το κόστος της συλλεχθείσας ποσότητας περιλαμβάνει όλα τα υπόλοιπα κόστη που προκύπτουν από την παροχή της υπηρεσίας. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την διαφωνία της αναφορικά με τον συσχετισμό του κόστους των δρομολογίων με το μέγεθος του πληθυσμού των επηρεαζόμενων περιοχών, αφού το μεταφορικό κόστος για τον εργολάβο είναι το ίδιο, είτε συλλέξει ποσότητα υλικών από ένα σπίτι ή από μια πολυκατοικία. Θεωρούμε ότι η εν λόγω χρέωση δεν αντιστοιχεί σε προσφερόμενη υπηρεσία, αλλά αντίθετα, παραπέμπει σε φορολογία ανά κάτοικο για τη δημιουργία αποβλήτων, την οποία επωφελείται ο εργολάβος. Επίσης θεωρούμε αδικαιολόγητο το γεγονός ότι βάσει του υφιστάμενου τρόπου τιμολόγησης, το Σύστημα καταβάλλει τέλος για όλους τους κατοίκους της εξυπηρετούμενης περιοχής, παρά το γεγονός ότι σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται βρέφη και μικρά παιδιά ή άλλες ηλικίες οι οποίοι δεν είναι σε θέση να συμμετέχουν σε πρόγραμμα ανακύκλωσης, ή κάτοικοι οι οποίοι δεν επιλέγουν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα, λόγω της εθελοντικής του φύσης.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι το Σύστημα πρέπει να επανεξετάσει τη λογικότητα της συμπερίληψης του οικονομικού όρου στις συμβάσεις, σύμφωνα με τον οποίο επιβάλλεται χρέωση ανά κάτοικο που εξυπηρετείται. Σχετικά με το θέμα αυτό, επισημάναμε ότι, το κόστος για την πραγματοποίηση των σταθερών δρομολογίων πρέπει να υπολογίζεται βάσει του κόστους καυσίμων και της συνολικής απόστασης που διανύεται και να αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα ανάλογα με τις αυξομειώσεις στις τιμές των καυσίμων.

(γ) Αναθεώρηση τιμών. Σύμφωνα με τις πρόνοιες πλείστων συμβάσεων, οι τιμές του αναδόχου δύναται να αναπροσαρμοστούν ετησίως, με βάση συγκεκριμένο τύπο, στον οποίο λαμβάνεται υπόψη η μεταβολή

- του δείκτη τιμών καταναλωτή που εκδίδεται από τη Στατιστική Υπηρεσία για τον μήνα που προηγείται της ετήσιας περιόδου για την οποία θα γίνει η ρύθμιση της τιμής, σε σχέση με τον δείκτη τιμών καταναλωτή του αμέσως προηγούμενου μήνα από το μήνα ανάθεσης του έργου,
- του κόστους του εργατικού δυναμικού του αναδόχου κατά την ετήσια

περίοδο για την οποία θα γίνει η ρύθμιση της τιμής, σε σχέση με το κόστος του εργατικού δυναμικού κατά τον αμέσως προηγούμενο μήνα ανάθεσης του έργου,

- του κόστους καυσίμων (μέση τιμή ανά λίτρο diesel κατά τη διάρκεια του έτους) κατά την ετήσια περίοδο για την οποία θα γίνει η ρύθμιση της τιμής, σε σχέση με το κόστος καυσίμων, δηλαδή την τιμή ανά λίτρο diesel την τελευταία μέρα του αμέσως προηγούμενου μήνα από το μήνα ανάθεσης του έργου.

Επισημαίνεται ότι η υπό αναφορά πρόνοια των συμβάσεων δεν έτυχε εφαρμογής σε όλες τις περιπτώσεις.

Σχετικά με το θέμα αυτό επισημάναμε τα ακόλουθα:

- (i) Η αρχική τιμή της σύμβασης δεν θα έπρεπε να αναπροσαρμόζεται βάσει της ετήσιας μεταβολής του δείκτη τιμών καταναλωτή, ο οποίος αποτελεί συνάρτηση της μεταβολής της τιμής διάφορων κατηγοριών αγαθών και υπηρεσιών που δεν έχουν σχέση με την παροχή υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων συσκευασίας, ούτε της μεταβολής του ετήσιου κόστους του εργατικού δυναμικού του αναδόχου, το οποίο αυξομειώνεται ανάλογα με επιχειρηματικές αποφάσεις του αναδόχου. Κατά την άποψή μας η αρχική τιμή θα έπρεπε να τυγχάνει αναπροσαρμογής μόνο βάσει των δεικτών κόστους που ετοιμάζονται από τη Στατιστική Υπηρεσία, οι οποίοι πρέπει να εφαρμόζονται στα επιμέρους συστατικά μέρη της αρχικής τιμής.
- (ii) Σύμφωνα με τον τύπο που εφαρμόστηκε για την αναθεώρηση των τιμών, οι διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται στον δείκτη τιμών καταναλωτή και στα κόστη του εργατικού δυναμικού και των καυσίμων, επηρεάζουν κατά 10%, 60% και 30%, αντίστοιχα, τις αρχικές τιμές. Το Σύστημα δεν ήταν σε θέση να τεκμηριώσει τη λογικότητα της στάθμισης των υπό αναφορά παραγόντων.
- (iii) Σε διάφορες περιπτώσεις επιβλήθηκαν αυξήσεις στις τιμές κατόπιν αναθεώρησής τους, ενώ, κατά τα έτη 2013 και 2014 το Σύστημα συμφώνησε με τους εργολάβους να μην διενεργηθεί η προβλεπόμενη αναθεώρηση τιμών, λόγω της οικονομικής κρίσης. Ζητήσαμε όπως πληροφορηθούμε εάν διενεργήθηκε οποιοσδήποτε υπολογισμός για τα έτη 2013 και 2014, έτσι ώστε να εξακριβωθεί ότι δεν θα έπρεπε να προκύψει μείωση των τιμών, δεδομένου ότι ο δείκτης τιμών καταναλωτή κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2013/2012, 2014/2013 και 2015/2014, μειώθηκε κατά 0,4%, 1,4% και 2,1%, αντίστοιχα.
- (iv) Παρατηρήσαμε επίσης ότι η μεταβολή στην τιμή των καυσίμων λαμβάνεται υπόψη και στον υπολογισμό του δείκτη τιμών καταναλωτή, συνεπώς λογίζεται δύο φορές στην αναπροσαρμογή της τιμής της σύμβασης.

(δ) Πρόνοια στις συμβάσεις για χρονική και γεωγραφική επέκταση του έργου.

Σύμφωνα με τους όρους των συμβάσεων ο εργοδότης διατηρεί το δικαίωμα χρονικής ή/και γεωγραφικής επέκτασης του έργου μέσω διαπραγμάτευσης με τον ανάδοχο. Κατά την άποψή μας ο πιο πάνω όρος δίδει τη δυνατότητα στον εργοδότη να προβαίνει σε συνεχή διαπραγμάτευση με τον υφιστάμενο εργολάβο και να μην προωθεί την ανάθεση της υπηρεσίας μέσω προκήρυξης νέου διαγωνισμού, η οποία ενδεχομένως να οδηγήσει στην εξασφάλιση πιο οικονομικά συμφερούσων τιμών. Επισημάναμε επίσης ότι, σε περίπτωση συμπερίληψης στους όρους της σύμβασης πρόνοιας για δυνατότητα χρονικής και γεωγραφικής επέκτασης του συμβολαίου, αυτή

θα πρέπει να καθορίζει με λεπτομέρεια τη συχνότητα και περίοδο της επιτρεπόμενης χρονικής ανανέωσης του συμβολαίου και το ποσοστό της γεωγραφικής επέκτασης.

(ε) Υποβολή ενγυητικής επιστολής πιστής εκτέλεσης. Οι εξαμηνιαίες συμβάσεις που συνήφθησαν για τα έργα συλλογής αποβλήτων συσκευασίας pmd, χαρτιού και γυαλιού από τις επαρχίες Πάφου και Αμμοχώστου, από την 1.7.2013 μέχρι σήμερα και από την επαρχία Λάρνακας, από την 1.1.2014 μέχρι σήμερα, δεν προνοούν για την υποβολή, από τον εργολάβο, εγγύησης για την πιστή εκτέλεση του έργου, με αποτέλεσμα να μη διασφαλίζονται τα οικονομικά συμφέροντα του Συστήματος κατά τις υπό αναφορά περιόδους.

1.1.4.2.3 Συλλογή pmd και χαρτιού από πόρτα σε πόρτα από τους Δήμους Λευκωσίας, Λακατάμιας, Αγλαντζιάς, Λατσιών, Έγκωμης, Αγίου Δομετίου και Στροβόλου.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Το μεγάλο μέγεθος του έργου λειτούργησε ανασταλτικά στη δημιουργία ανταγωνισμού και αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα στην ανάθεση του, από το Σύστημα, σε συγκεκριμένο εργολάβο συλλογής και στις μετέπειτα ανανεώσεις της σύμβασης με τον ίδιο εργολάβο. Ως εκ τούτου δεν μπορεί να τεκμηριωθεί το γεγονός ότι το Σύστημα εξασφάλισε τις πλέον οικονομικά συμφέρουσες τιμές για την εκτέλεση του προγράμματος συλλογής.</p>	<p>Το ΤΠ θα πρέπει να εισηγηθεί στο Σύστημα να εξετάσει το ενδεχόμενο διαχωρισμού των έργων συλλογής σε μικρότερες περιοχές, τουλάχιστον σε δύο, έτσι ώστε αφενός περισσότεροι ενδιαφερόμενοι να πληρούν τις προδιαγραφές για να μπορούν να υποβάλουν προσφορά και αφετέρου, να καθίσταται δυνατή η άσκηση αποτελεσματικότερου ελέγχου στους εργολάβους.</p>	<p>Διασφάλιση της ύπαρξης ικανοποιητικού ανταγωνισμού και της εξασφάλισης των πιο οικονομικά συμφερούσων τιμών για την εκτέλεση του προγράμματος συλλογής.</p> <p>Διενέργεια αποτελεσματικότερου ελέγχου στους εργολάβους και διασφάλιση ότι σε περίπτωση αθέτησης όρων της σύμβασης από έναν εργολάβο, το Σύστημα θα έχει τη δυνατότητα να διακόψει τη συνεργασία μαζί του και να συνεχίσει την εκτέλεση του έργου από τον εργολάβο άλλης περιοχής, ως προσωρινή εναλλακτική λύση.</p>
<p>Οι συμβάσεις περιλαμβάνουν όρους οι οποίοι δημιουργούν αδικαιολόγητη οικονομική επιβάρυνση στο Σύστημα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η συμπερίληψη πρόνοιας στη δεύτερη σύμβαση με ισχύ από Φεβρουάριο του 2010 μέχρι Ιανουάριο του 2015, για αγορά, από τον ανάδοχο, τριών απορριμματοφόρων οχημάτων συμπίεσης δύο τμημάτων, έγινε χωρίς να προηγηθεί οποιαδήποτε εμπειριστατωμένη μελέτη. Τελικά 	<p>Το ΤΠ οφείλει να διασφαλίζει ότι το Σύστημα συνάπτει συμφωνίες οι οποίες διασφαλίζουν τα οικονομικά συμφέροντά του και δεν αποδέχεται τη συμπερίληψη όρων που έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνσή του.</p>	<p>Διασφάλιση ότι το Σύστημα συνάπτει συμφωνίες οι οποίες διασφαλίζουν τα οικονομικά συμφέροντά του και δεν αποδέχεται τη συμπερίληψη όρων που έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνσή του.</p>

το ένα όχημα κρίθηκε ακατάλληλο ενώ η χρήση των άλλων δύο είναι περιορισμένη λόγω του μεγέθους τους. Η ανάκτηση του κόστους των οχημάτων έγινε μέσω επιβολής υψηλότερων τελών συλλογής από τον ανάδοχο.

- Η απόφαση του Συστήματος να διακόψει πρόωρα την αρχική σύμβαση και να δημιουργήσει νέα σύμβαση για την εκτέλεση του ίδιου έργου, με τον ίδιο εργολάβο, είχε ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνση του Συστήματος με το ποσό των €150.000 το οποίο καταβλήθηκε στον υπό αναφορά εργολάβο, ο οποίος επωφελήθηκε περαιτέρω, από τη χρονική και γεωγραφική επέκταση του έργου που προνοούσε η δεύτερη σύμβαση.

- Η συμπερίληψη όρου για επιβολή χρέωσης ανά κάτοικο και ανά συλλεχθέντα τόνο επιβαρύνει σημαντικά και αδικαιολόγητα το Σύστημα. Το κόστος πληθυσμού (χρέωση ανά κάτοικο) είναι πολλαπλάσιο από δύο μέχρι και 14 φορές του κόστους συλλεχθείσας ποσότητας (χρέωση ανά συλλεχθέντα τόνο), χωρίς ωστόσο να αντικατοπτρίζει οποιοδήποτε πραγματικό κόστος που προκύπτει από το πρόγραμμα συλλογής και το οποίο δεν ανακτάται από τη χρέωση ανά συλλεχθέντα τόνο.

- Το συνολικό κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο χαρτιού και rpd που προέκυψε κατά τα έτη 2015 μέχρι 2017, είναι σημαντικά μειωμένο σε σχέση με τα αντίστοιχα κόστη που προέκυψαν από την εφαρμογή των συμβάσεων με ισχύ από Οκτώβριο του 2008 μέχρι Ιανουάριο του 2015, γεγονός που υποδεικνύει ότι το Σύστημα θα μπορούσε να εξασφάλιζε πιο οικονομικά συμφέρουσες τιμές κατά την περίοδο 2008-2014.

Σχετικά με τη διαδικασία που ακολούθησε το Σύστημα για τη σύναψη συμβάσεων για την αγορά της πιο πάνω υπηρεσίας, κατά την περίοδο από τον Σεπτέμβριο του 2008 μέχρι τις 31.1.2018, καθώς και για τις πρόνοιες των σχετικών συμβάσεων, αναφέρουμε τα ακόλουθα:

- **A' Σύμβαση 1.10.2008-30.9.2011.** Κατόπιν πρόσκλησης του Συστήματος το 2008, υποβλήθηκαν προσφορές για τη συλλογή ρmδ και χαρτιού, από πόρτα σε πόρτα, από τους Δήμους Λευκωσίας, Λακατάμιας, Αγλαντζιάς, Λατσιών, Έγκωμης και Αγίου Δομετίου, από τους τρεις υφιστάμενους εργολάβους του Συστήματος, οι οποίοι ήδη συνέλεξαν ρmδ/χαρτί στη Λεμεσό (εργολάβος Β), γυαλί στη Λεμεσό (εργολάβος Α) και ρmδ/χαρτί και γυαλί στον Δήμο Στροβόλου (εργολάβος ΣΤ), αντίστοιχα. Η αρχική πρόταση του Συστήματος ήταν ο διαχωρισμός του έργου σε δύο περίπου ίσες σε πληθυσμό και μέγεθος περιοχές, την εξυπηρέτηση των οποίων να αναλάμβαναν δύο διαφορετικές εταιρείες, για σκοπούς ενίσχυσης του ανταγωνισμού και για παροχή άμεσης εναλλακτικής λύσης, σε περίπτωση αποτυχίας της μίας εταιρείας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Μετά την υποβολή των προσφορών και κατόπιν διαλόγου με τους ενδιαφερόμενους εργολάβους, το Σύστημα, για σκοπούς μείωσης του κόστους του έργου, αποφάσισε όπως το έργο ανατεθεί σε έναν μόνο εργολάβο. Ωστόσο, το μέγεθος του έργου λειτούργησε αποτρεπτικά στην επιλογή του χαμηλότερου προσφοροδότη, αφού λόγω της αδυναμίας που επέδειξε στην επίλυση σοβαρών θεμάτων που προέκυψαν σε σχέση με τις εργασίες που ήδη εκτελούσε στη Λεμεσό, θεωρήθηκε ότι δεν διέθετε τα απαραίτητα μέσα και την τεχνογνωσία για να αναλάβει και δεύτερο, μεγάλο έργο. Επισημαίνεται ότι βάσει της προσφοράς του χαμηλότερου προσφοροδότη η τιμή μονάδας ανά τόνο συλλεχθέντος υλικού και ανά κάτοικο που εξυπηρετείται ανερχόταν στα €17,36 και στα €3,04 πλέον ΦΠΑ, αντίστοιχα, ενώ βάσει της προσφοράς του αμέσως επόμενου χαμηλότερου προσφοροδότη (εργολάβος Α), στον οποίο έγινε και η ανάθεση της σύμβασης, η τιμή μονάδας ανά τόνο συλλεχθέντος υλικού ρmδ και χαρτιού ανερχόταν στα €28 και €25 πλέον ΦΠΑ, αντίστοιχα και η τιμή μονάδας ανά κάτοικο που εξυπηρετείται στα €4,30 πλέον ΦΠΑ. Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ την 1.10.2008, για τρία έτη και αφορούσε στην εξυπηρέτηση των Δήμων Λευκωσίας, Λακατάμιας, Αγλαντζιάς, Λατσιών, Έγκωμης και Αγίου Δομετίου.

Ο υπολογισμός της αμοιβής του αναδόχου γινόταν βάσει τιμής μονάδας ανά τόνο συλλεχθέντος υλικού προς διαλογή που παραδιδόταν στη μονάδα διαλογής και τιμής μονάδας ανά κάτοικο που εξυπηρετείται, βάσει της τελευταίας τότε απογραφής πληθυσμού (περίπου 160.000 κάτοικοι).

Η σύμβαση προνοούσε την ετήσια αναθεώρηση της τιμής του αναδόχου, αρχόμενης από τον Ιανουάριο του 2010, βάσει του δείκτη τιμών καταναλωτή και του κόστους του εργατικού δυναμικού και των καυσίμων.

Προνοούσε επίσης την τοποθέτηση, από τον ανάδοχο, 1.200 και 115 καινούργιων τροχήλατων κάδων των 1.100 λίτρων για το ρmδ και το χαρτί, αντίστοιχα, οι οποίοι, μετά το πέρας της σύμβασης, δηλαδή μετά από τρία έτη, θα έπρεπε να αγοραστούν από τον εργοδότη στην τιμή των €85 πλέον ΦΠΑ έκαστος, εκτός σε περίπτωση που θα γινόταν ανανέωση της σύμβασης με τον ίδιο ανάδοχο, οπότε θα συνεχιζόταν η χρήση των ιδίων κάδων.

- **B' Σύμβαση 1.2.2010-31.1.2015.** Τον Φεβρουάριο του 2010, δηλαδή 20 είκοσι μήνες πριν τη λήξη της αρχικής σύμβασης, αποφασίστηκε η επέκταση του συμβολαίου με τον εργολάβο Α κατά 40 μήνες από την

ημερομηνία λήξης της αρχικής σύμβασης, δηλαδή, μέχρι την 31.1.2015. Ως εκ τούτου, η διάρκεια της αναθεωρημένης σύμβασης ανήλθε σε 60 μήνες, περίοδος η οποία ήταν σημαντικά μεγαλύτερη από εκείνη της αρχικής σύμβασης, που ήταν 36 μήνες.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες της αναθεωρημένης σύμβασης, δόθηκε στον ανάδοχο προθεσμία μέχρι την 1.8.2010 για να προμηθευτεί με απορριμματοφόρα οχήματα συμπίεσης δύο τμημάτων (two compartment trucks), ώστε να αποφεύγεται οποιαδήποτε ανάμιξη των δύο υλικών, τα οποία θα χρησιμοποιούσε σε όλο το έργο, με σκοπό τη μείωση των δρομολογίων και την αύξηση της συχνότητας συλλογής του χαρτιού, από δύο σε τέσσερις φορές τον μήνα. Όπως διαφάνηκε στη συνέχεια, η χρήση των υπό αναφορά οχημάτων ήταν περιορισμένη, λόγω του μεγάλου μεγέθους τους και της δυσκινησίας τους σε στενούς δρόμους και της απουσίας πρόνοιας για συμπίεση των υλικών.

Στην αναθεωρημένη σύμβαση συμπεριλήφθηκε και η εξυπηρέτηση του Δήμου Στροβόλου (67.000 κάτοικοι), αφού η εταιρεία που τον εξυπηρετούσε εξέφρασε την επιθυμία για μη ανανέωση της σύμβασης μετά τη λήξη της στις 31.1.2010.

Ο τρόπος υπολογισμού της αμοιβής του αναδόχου, καθώς και η ετήσια αναθεώρησή της, η οποία εφαρμόστηκε μόνο κατά το έτος 2012, είναι ο ίδιος με αυτόν που προνοούσε η προηγούμενη σύμβαση. Η τιμή μονάδας ανά τόνο συλλεχθέντος υλικού αυξήθηκε στα €35 για κάθε τόνο χαρτιού και rmd και η τιμή μονάδας ανά κάτοικου που εξυπηρετείται μειώθηκε στα €3,28.

Η σύμβαση προνοούσε επίσης ότι, ο ανάδοχος θα έπρεπε να αγοράσει από το Σύστημα τους 643 κάδους rmd και χαρτιού που βρίσκονταν τοποθετημένοι στο Δήμο Στροβόλου, στην τιμή των €85 πλέον ΦΠΑ ανά κάδο, οι οποίοι, μαζί με τους υπόλοιπους 1.427 κάδους που βρίσκονταν τοποθετημένοι στους υπόλοιπους Δήμους βάσει της προηγούμενης σύμβασης, θα περιέρχονταν στην ιδιοκτησία του Συστήματος κατά τη λήξη της σύμβασης, χωρίς την καταβολή οποιουδήποτε χρηματικού ποσού. Επίσης, ο ανάδοχος θα λάμβανε σε 15 ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από την 1.10.2010, το συνολικό ποσό των €150.000, ως αποζημίωση για κάδους που είχε προμηθεύσει στο υφιστάμενο έργο με βάση την προηγούμενη σύμβαση.

- **Γ' Σύμβαση 1.2.2015-31.1.2018.** Ένα μήνα πριν τη λήξη της δεύτερης σύμβασης στις 31.1.2015, το Σύστημα αποφάσισε την ανανέωση της σύμβασης με εργολάβο Α, για περίοδο τριών ετών, με δικαίωμα ανανέωσης για άλλα δύο έτη. Ο τρόπος υπολογισμού της αμοιβής του αναδόχου είναι ο ίδιος με αυτόν που προνοούσε η προηγούμενη σύμβαση, ενώ δεν προνοείται αναπροσαρμογή τιμών για τα έτη 2015 και 2016. Η τιμή μονάδας ανά τόνο συλλεχθέντος υλικού αυξήθηκε στα €38 για κάθε τόνο χαρτιού και rmd και η τιμή μονάδας ανά κάτοικου που εξυπηρετείται μειώθηκε στα €3,20.

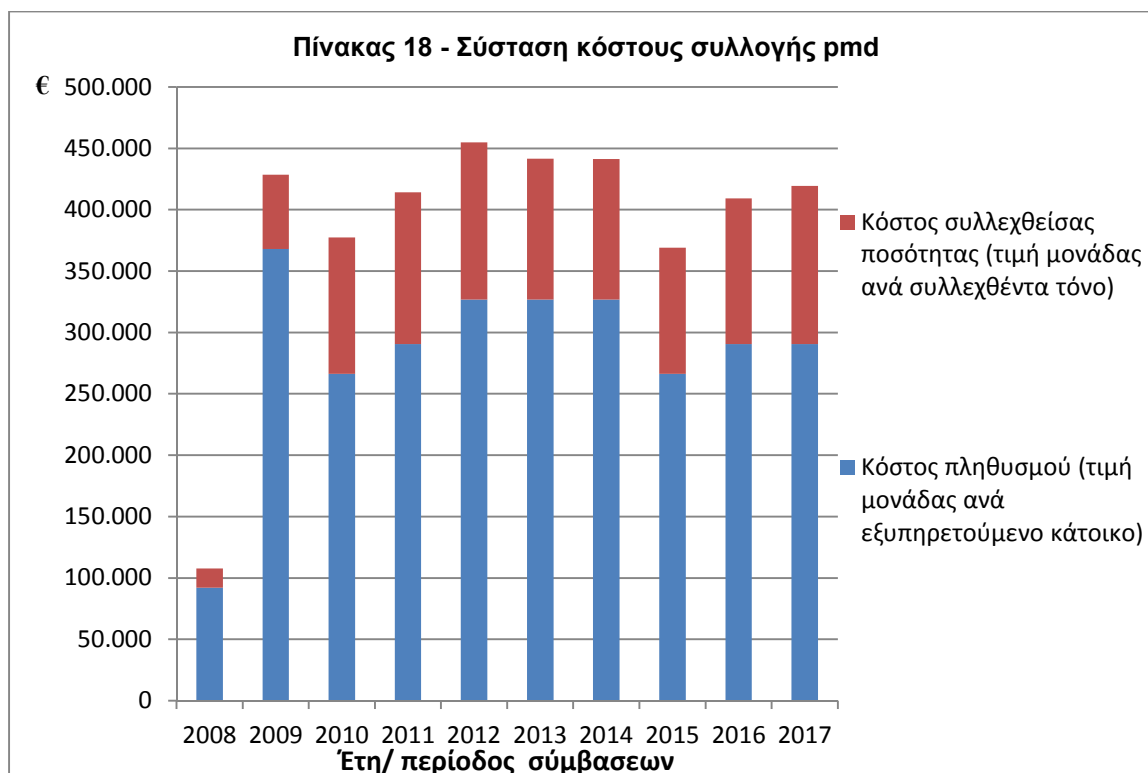
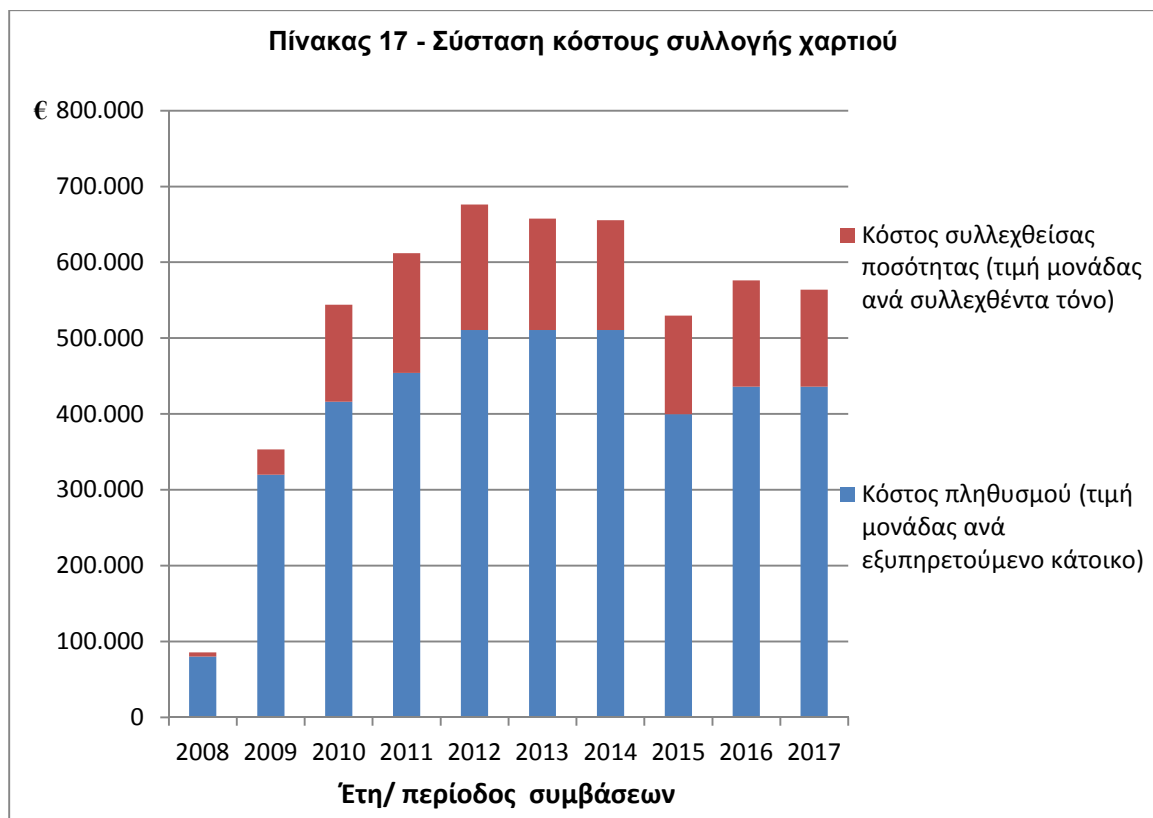
Όπως αναφέρει το Σύστημα σε σχετική έκθεσή του, η ανάθεση της σύμβασης αποφασίστηκε κατόπιν διαπραγμάτευσης με τον εργολάβο Α και όχι κατόπιν προκήρυξης ανοικτού διαγωνισμού, λόγω του μεγέθους του έργου, για την εκτέλεση του οποίου απαιτείται όπως ο εργολάβος διαθέτει μεγάλο εξοπλισμό, καθώς και ότι η εμπειρία από προηγούμενους

διαγωνισμούς κατέδειξε ότι οι εργολάβοι συλλογής αποφεύγουν να ανταγωνιστούν ο ένας τον άλλον στην περιοχή του. Αναφέρει επίσης ότι, με τη διαπραγμάτευση της σύμβασης με τον εργολάβο Α, επιτεύχθηκε σημαντική μείωση στο κόστος του έργου, το οποίο ήταν υψηλότερο σε σχέση με τα έργα σε άλλες περιοχές.

Επιπρόσθετα των παρατηρήσεων που παρουσιάζονται στην παράγραφο 1.1.4.2.2 της Έκθεσής μας, επισημαίνουμε τα ακόλουθα αναφορικά με τις συμβάσεις συλλογής αποβλήτων συσκευασίας pmδ και χαρτιού από την επαρχία Λευκωσίας.

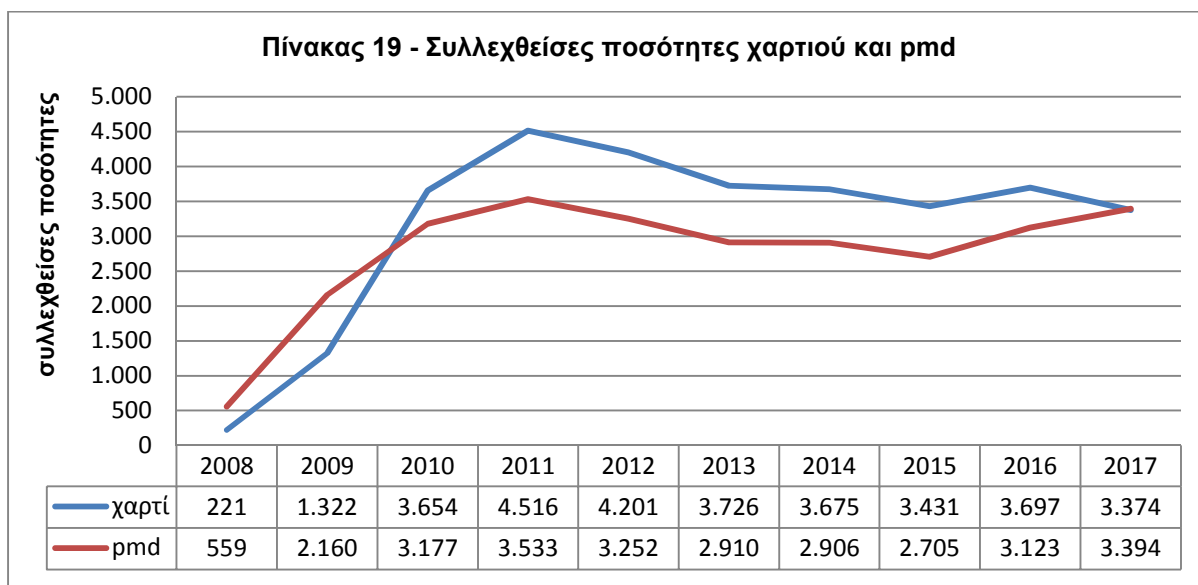
(α) Απουσία ανταγωνισμού. Το μεγάλο μέγεθος του έργου αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα για την ανάθεσή του στον εργολάβο Α, τόσο το 2008 όσο και το 2010 και 2015. Δεδομένου ότι μέχρι το 2010 λειτουργούσε το μοντέλο εξυπηρέτησης μίας μόνο περιοχής (Δήμου Στροβόλου), θεωρούμε ότι το Σύστημα θα έπρεπε να εξετάσει σε μεγαλύτερο βάθος το ενδεχόμενο διαχωρισμού του έργου της Λευκωσίας σε μικρότερες περιοχές, τουλάχιστον σε δύο. Ως εκ τούτου, περισσότεροι ενδιαφερόμενοι θα ικανοποιούσαν τις προδιαγραφές για την εκτέλεση του έργου και το Σύστημα θα είχε τη δυνατότητα, μέσω του ανταγωνισμού, να εξασφαλίσει πιο οικονομικά συμφέρουσες τιμές. Επίσης, ενδεχομένως να καθίστατο δυνατή η άσκηση αποτελεσματικότερου ελέγχου στους εργολάβους, μέσω της σύγκρισης των αποτελεσμάτων τους και σε περίπτωση αθέτησης όρων της σύμβασης από έναν εργολάβο, η διασφάλιση της δυνατότητας του Συστήματος, να διακόψει τη συνεργασία μαζί του, διατηρώντας ως προσωρινή εναλλακτική λύση, τη συνέχιση της εκτέλεσης του έργου από τον εργολάβο άλλης περιοχής.

(β) Συνολικό κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο σύμφωνα με τις συμβάσεις. Στους ακόλουθους Πίνακες παρουσιάζεται η σύσταση του κόστους συλλογής χαρτιού και pmδ και το συνολικό κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο χαρτιού και pmδ μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ για κάθε περίοδο/ έτος των συμβάσεων.

Βάσει των πιο πάνω στοιχείων το κόστος πληθυσμού (τιμή ανά κάτοικο) υπερέβαινε, κατά τους πρώτους μήνες εκτέλεσης της σύμβασης (το 2008), μέχρι και 14 φορές, το κόστος της συλλεχθείσας ποσότητας χαρτιού και κατά 10 φορές το έτος 2009. Αντίστοιχα, το κόστος πληθυσμού υπερέβαινε, τόσο κατά τους πρώτους μήνες εκτέλεσης της σύμβασης, το 2008, όσο και κατά το έτος 2009, μέχρι και έξι φορές, το κόστος της συλλεχθείσας ποσότητας pmd. Κατά τα επόμενα έτη, το κόστος

πληθυσμού ήταν μέχρι και δύο με τέσσερις φορές μεγαλύτερο από το κόστος της συλλεχθείσας ποσότητας.

Βάσει των πιο πάνω στοιχείων, για τα έτη 2008 και 2009, το συνολικό κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο χαρτιού ανήλθε στα €387 και €267 ανά τόνο, αντίστοιχα, και είναι σημαντικά υψηλότερο από το αντίστοιχο κόστος που προέκυψε βάσει των επόμενων δύο συμβάσεων. Το ίδιο συμπέρασμα εξάγεται και για το συνολικό κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο pmd. Επισημαίνεται ότι, δεν μπορεί να εξαχθεί συμπέρασμα ότι η μείωση στις τιμές ανά συλλεχθέντα τόνο χαρτιού και pmd που προκύπτει βάσει των όρων της τρίτης σύμβασης (2015-2017), οφείλεται στο ότι το Σύστημα εξασφάλισε πιο χαμηλές τιμές σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές, καθότι οι τιμές που αφορούν στα έτη 2010-2014 είναι αυξημένες, γιατί συμπεριλαμβάνουν και το κόστος της επένδυσης που πραγματοποίησε ο εργολάβος για την αγορά των απορριματοφόρων οχημάτων συμπίεσης δύο τμημάτων (two compartment trucks).

(γ) Σύμφωνα με τις πρόνοιες της δεύτερης σύμβασης, ο ανάδοχος είχε προθεσμία μέχρι την 1.8.2010 να προμηθευτεί με απορριματοφόρα οχήματα συμπίεσης δύο τμημάτων (two compartment trucks), τα οποία θα χρησιμοποιούσε σε όλο το έργο, με

σκοπό τη μείωση των δρομολογίων και την αύξηση της συχνότητας συλλογής του χαρτιού από δύο σε τέσσερις φορές το μήνα. Τα οχήματα συλλογής δύο τμημάτων θα έπρεπε να δέχονται ταυτόχρονα υλικά του ρεύματος του rmd και του χαρτιού, χωρίς να γίνεται καμία ανάμιξη των δύο ρευμάτων υλικών και οπωσδήποτε να φέρουν συμπιεστές τύπου πρέσας σύγχρονης κατασκευής. Επισημαίνεται ότι ο ανάδοχος θα ανακτούσε το κόστος της επένδυσης μέσω των τιμών χρέωσης που θα επέβαλλε στο συλλογικό σύστημα για τη συλλογή των αποβλήτων συσκευασίας χαρτιού και rmd. Επίσης, στη σύμβαση προνοείται ότι ο ανάδοχος πρέπει να διαθέτει οχήματα που να μπορούν να χρησιμοποιούνται σε όλες τις Τοπικές Αρχές και σε όλες τις καταστάσεις (για παράδειγμα σε στενούς δρόμους). Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι ο ανάδοχος επένδυσε σε τρία διπλά οχήματα, εκ των οποίων το ένα κρίθηκε ακατάλληλο λόγω του μεγάλου μεγέθους του και της δυσκινησίας του σε στενούς δρόμους και της απουσίας πρόνοιας για συμπίεση των υλικών, ενώ η χρήση των υπόλοιπων οχημάτων είναι περιορισμένη λόγω του μεγάλου μεγέθους τους και ότι το έργο εκτελείται με τα υφιστάμενα οχήματα του εργολάβου. Δεδομένου των πιο πάνω, φαίνεται ότι η συμπερίληψη του συγκεκριμένου όρου στη σύμβαση, ο οποίος επηρέασε το ύψος των συμφωνηθέντων τιμών του προγράμματος συλλογής, καθώς και η επένδυση στα απορριμματοφόρα οχήματα συμπίεσης δύο τμημάτων, έγινε χωρίς να προηγηθεί οποιαδήποτε εμπειριστατωμένη μελέτη στην οποία να καθορίζεται ο αριθμός και οι προδιαγραφές των απαιτούμενων οχημάτων.

(δ) Σύμφωνα με τους όρους της δεύτερης σύμβασης, που αφορούν στην αμοιβή αναδόχου, το Σύστημα κατέβαλε στον εργολάβο το συνολικό ποσό των €150.000, σε 15 ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από την 1.10.2010, ως αποζημίωση για κάδους που είχε προμηθεύσει στο υφιστάμενο έργο με βάση την προηγούμενη σύμβαση των έργων, η οποία αντικαταστάθηκε πριν τη λήξη της με την υπό αναφορά σύμβαση. Επισημαίνεται ότι, ο ανάδοχος, βάσει της αρχικής σύμβασης, τοποθέτησε με δικά του έξοδα, 1.315 τροχήλατους κάδους των 1.100 λίτρων, 115 για το χαρτί και 1.200 για το rmd, οι οποίοι με το πέρας της αρχικής σύμβασης θα αγοράζονταν, από το Σύστημα, στην τιμή των €85 πλέον ΦΠΑ έκαστος, εκτός σε περίπτωση ανανέωσης της σύμβασης με τον ίδιο ανάδοχο, οπότε θα συνεχιζόταν η χρήση των ιδίων κάδων. Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι η διακοπή του αρχικού συμβολαίου 20 μήνες πριν την καθορισμένη λήξη του και η σύναψη νέας συμφωνίας με άλλες τιμές μονάδας, είχαν ως αποτέλεσμα την οικονομική ζημιά του εργολάβου, γιατί δεν πρόλαβε να ανακτήσει το κόστος αγοράς των κάδων. Ως εκ τούτου, μέρος του ποσού των €150.000 ($1.315 \text{ κάδοι} * €85 = €111.775$) καταβλήθηκε ως αποζημίωση στον εργολάβο για το κόστος που δεν ανάκτησε με το πέρας της αρχικής σύμβασης, ενώ για το υπόλοιπο ποσό της αποζημίωσης δεν μας δόθηκαν ικανοποιητικές εξηγήσεις. Με βάση τα πιο πάνω, θεωρούμε ότι η απόφαση του Συστήματος να διακόψει πρόωρα την αρχική σύμβαση και να δημιουργήσει νέα σύμβαση για την εκτέλεση του ίδιου έργου, με τον ίδιο εργολάβο, είχε ως αποτέλεσμα αφενός, την οικονομική επιβάρυνση του Συστήματος με επιπλέον ποσό ύψους €150.000 και αφετέρου, σημαντικό οικονομικό όφελος για τον συγκεκριμένο εργολάβο, ο οποίος επωφελήθηκε, τόσο από την επέκταση της διάρκειας της σύμβασης, όσο και από τη συμπερίληψη, στο έργο, του Δήμου Στροβόλου.

1.1.4.2.4 Συλλογή pmd και χαρτιού από πόρτα σε πόρτα από τους Δήμους Λεμεσού, Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών, Ύψωνα και από τις Κοινότητες Μουταγιάκας, Αγίου Τύχωνα και Πάνω Πολεμιδιών.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Το Σύστημα προχώρησε τον Νοέμβριο του 2012, στη σύσταση κοινοπραξίας με συγκεκριμένο εργολάβο, η οποία ανέλαβε την εκτέλεση του έργου συλλογής pmd και χαρτιού και στη συνέχεια του γυαλιού, από περιοχές της επαρχίας Λεμεσού, χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση του ΤΠ, κατά παράβαση των όρων της Έγκρισής του.</p> <p>Δεν καθίσταται δυνατή η τεκμηρίωση της αντικειμενικότητας και της ποιότητας του ελέγχου που ασκεί το Σύστημα στις εργασίες της κοινοπραξίας.</p>	<p>Το ΤΠ, ως αρμόδια Αρχή, πρέπει να διακριβώσει κατά πόσο η συμμετοχή του Συστήματος στην εν λόγω κοινοπραξία (50% ποσοστό) δημιουργεί οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων και επηρεάζει με οποιοδήποτε τρόπο τους όρους της Έγκρισής του Συστήματος και τις πρόνοιες της νομοθεσίας. Επιπρόσθετα, το ΤΠ πρέπει να διασφαλίσει ότι ο έλεγχος της απόδοσης της κοινοπραξίας γίνεται από ανεξάρτητο φορέα.</p>	<p>Διασφάλιση της νομιμότητας της συμμετοχής του Συστήματος στην κοινοπραξία η οποία εκτελεί το έργο συλλογής pmd, χαρτιού και γυαλιού από περιοχές της επαρχίας Λεμεσού.</p> <p>Διασφάλιση της άσκησης επαρκούς και συστηματικού ελέγχου των εργασιών της κοινοπραξίας.</p>
<p>Η συμπερίληψη του οικονομικού όρου στις συμβάσεις για χρέωση ανά κάτοικο της εξυπηρετούμενης περιοχής (κόστος πληθυσμού) είχε ως αποτέλεσμα την αδικαιολόγητη οικονομική επιβάρυνση του Συστήματος.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το Σύστημα συμπεριέλαβε όρο εντολής στους ανοικτούς διαγωνισμούς που προκήρυξε το 2007, σύμφωνα με τον οποίο το ποσοστό του κόστους πληθυσμού (χρέωση ανά κάτοικο) θα έπρεπε να ανέλθει μεταξύ του 70% και 85% του συνολικού κόστους του έργου και το υπόλοιπο ποσοστό θα αφορούσε το κόστος της συλλεχθείσας ποσότητας (χρέωση ανά συλλεχθέντα τόνο). Ως εκ τούτου, ενθάρρυνε τους εργολάβους να υποβάλουν οικονομικές προσφορές, των οποίων το μεγαλύτερο μέρος δεν σχετιζόταν με το πραγματικό κόστος που προέκυπτε από την παροχή της υπηρεσίας συλλογής. Επισημαίνεται ότι η τιμή για τη συλλεχθείσα ποσότητα που υπέβαλε ο επιτυχών προσφοροδότης ήταν πιο ψηλή από αυτήν που υποβλήθηκε από τον πιο ακριβό προσφοροδότη. 	<p>Το ΤΠ οφείλει να διασφαλίζει ότι το Σύστημα συνάπτει συμφωνίες οι οποίες διασφαλίζουν τα οικονομικά συμφέροντά του και δεν αποδέχεται τη συμπερίληψη όρων που έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνσή του.</p> <p>Το ΤΠ πρέπει να επανεξετάσει τη λογικότητα του οικονομικού όρου σύμφωνα με τον οποίο επιβάλλεται χρέωση ανά κάτοικο που εξυπηρετείται.</p>	<p>Διασφάλιση ότι το Σύστημα συνάπτει συμφωνίες οι οποίες διασφαλίζουν τα οικονομικά συμφέροντά του και δεν αποδέχεται τη συμπερίληψη όρων που έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνσή του.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Σύμφωνα με υπολογισμό του κόστους ανά συλλεχθέντα τόνο χαρτιού και rmd κατά τους μήνες Απρίλιο και Μάιο του 2009, αντίστοιχα, ο σχεδόν διπλάσιος πληθυσμός του Δήμου Λεμεσού σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό των Δήμων Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας και Κάτω Πολεμιδιών είχε ως αποτέλεσμα τον διπλασιασμό του συνολικού κόστους ανά συλλεχθέντα τόνο, αφού η συλλεχθείσα ποσότητα στις δύο περιοχές ήταν σχεδόν η ίδια. • Η ανάληψη έργου συλλογής από την κοινοπραξία τον Νοέμβριο του 2012 είχε ως αποτέλεσμα την αδικαιολόγητη αύξηση της χρέωσης ανά κάτοικο από €1,35 σε €1,80 για τη συλλογή χαρτιού και από €0,73 σε €1,20 για τη συλλογή rmd. 		
<p>Η απόφαση του Συστήματος για παροχή οικονομικού κινήτρου στον εργολάβο συλλογής, για βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών του, αρχόμενης από τον Ιανουάριο του 2011, είχε ως αποτέλεσμα μόνο την οικονομική επιβάρυνση του Συστήματος, αφού ο εργολάβος αποφάσισε τελικά την πρόωρη διακοπή του συμβολαίου του τον Οκτώβριο του 2010.</p>	<p>Το Τμήμα πρέπει να διασφαλίζει ότι το Σύστημα προωθεί ενέργειες που διασφαλίζουν τα οικονομικά συμφέροντά του και δεν αντίκεινται στους όρους των συμβάσεων.</p>	<p>Διασφάλιση ότι το Σύστημα προωθεί έγκαιρα ενέργειες για διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων του οι οποίες να βρίσκονται στα πλαίσια που καθορίζουν οι όροι των συμβάσεων.</p>

Το Σύστημα ανέθεσε, κατόπιν προκήρυξης ανοικτών διαγωνισμών, στον εργολάβο Β, τα προγράμματα συλλογής rmd και χαρτιού από τους Δήμους Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας και Κάτω Πολεμιδιών τον Ιανουάριο του 2007, και από τον Δήμο Λεμεσού, τον Δεκέμβριο του 2007. Στη συνέχεια, τον Δεκέμβριο του 2007, το Σύστημα ανέθεσε, μέσω διαδικασίας διαπραγμάτευσης, στον εργολάβο Β, τη συλλογή rmd και χαρτιού από τις Κοινότητες Ύψωνα, Μουταγιάκας και Αγίου Τύχωνα και τον Φεβρουάριο του 2010, το Σύστημα, ανανέωσε τη συνεργασία του με τον υπό αναφορά εργολάβο, προσθέτοντας στις εξυπηρετούμενες περιοχές και την Κοινότητα Πάνω Πολεμιδιών. Τον Οκτώβριο του 2012 το Σύστημα τερμάτισε τη συνεργασία του με τον εν λόγω εργολάβο και από τον Νοέμβριο του 2012 το πρόγραμμα συλλογής rmd και χαρτιού από τις περιοχές της Λεμεσού εκτελείται από κοινοπραξία, στην οποία συμμετέχει το Σύστημα και ο εργολάβος Α που εκτελούσε ήδη το έργο συλλογής rmd και χαρτιού σε περιοχές της Λευκωσίας και γυαλιού σε περιοχές της Λευκωσίας και Λεμεσού. Το Σύστημα ανανέωσε με τους ίδιους όρους, την 1.2.2015 και 1.1.2016, το συμβόλαιο συνεργασίας του με την υπό αναφορά κοινοπραξία, ενώ κατά την τρίτη ανανέωση του συμβολαίου, για την περίοδο από 1.1.2017 μέχρι 31.12.2017, συμφωνήθηκε διαφοροποίηση των τιμών.

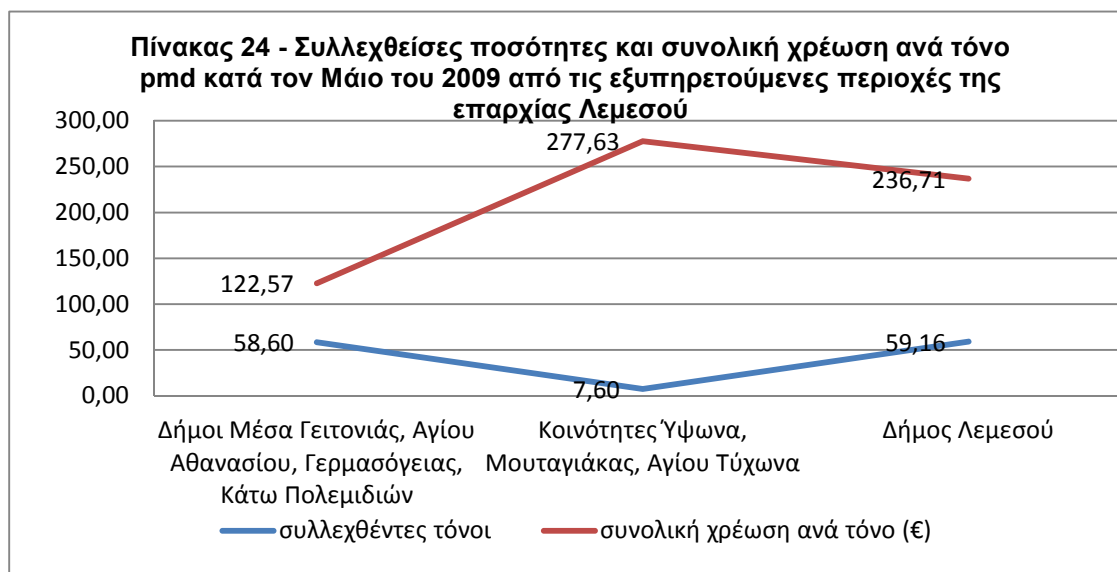
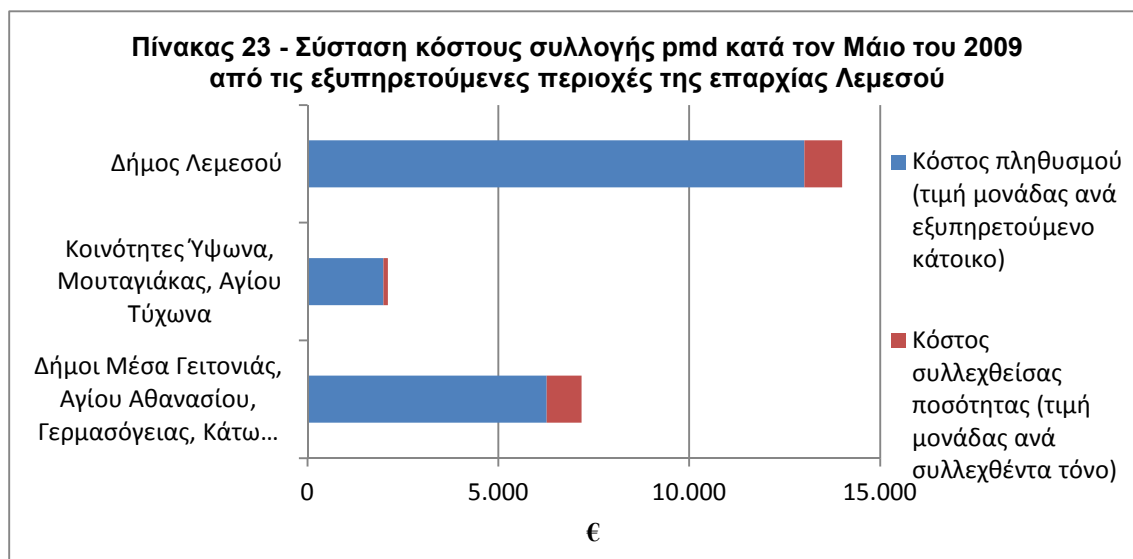
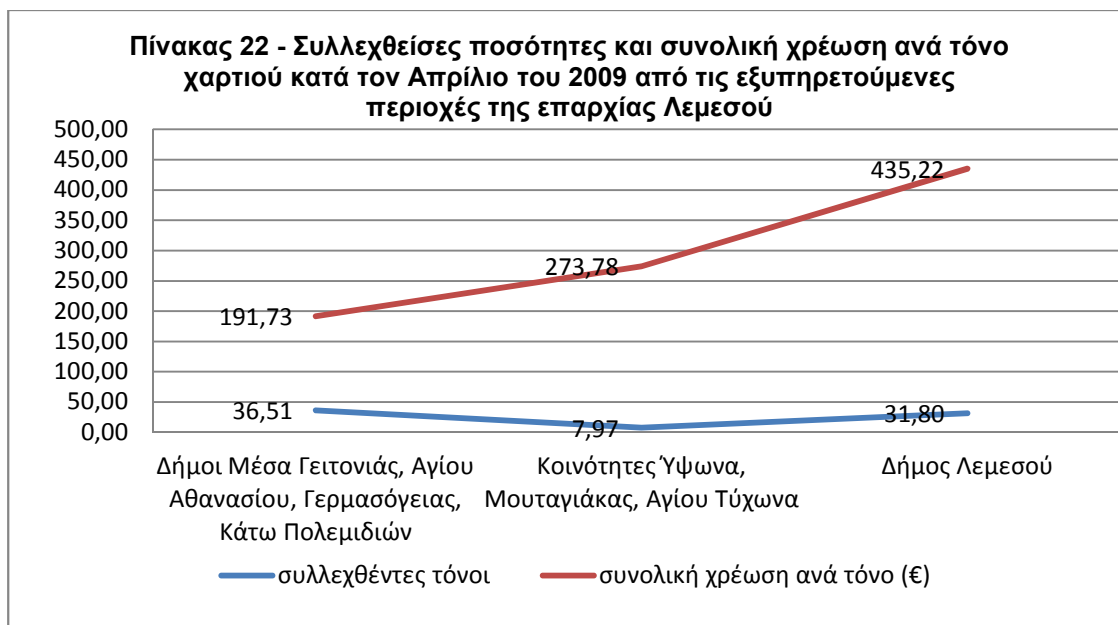
Επιπρόσθετα των παρατηρήσεων που παρουσιάζονται στην παράγραφο 1.1.4.2.2 της Έκθεσής μας, επισημαίνουμε τα ακόλουθα αναφορικά με τη διαδικασία που ακολούθησε το Σύστημα για τη σύναψη συμβάσεων για την αγορά της πιο πάνω υπηρεσίας, κατά την περίοδο από τον Ιανουάριο του 2007 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017, καθώς και για τις πρόνοιες των σχετικών συμβάσεων.

(α) Χρέωση κόστους ανά εξυπηρετούμενο κάτοικο.

- (i) Σύμφωνα με τους όρους εντολής των υπό αναφορά διαγωνισμών, η συνολική τιμή που θα προκύπτει από τον αριθμό των κατοίκων (κόστος πληθυσμού) δεν δύναται να είναι μικρότερη του 70% και μεγαλύτερη του 85% της ολικής τιμής για τη συλλογή από πόρτα σε πόρτα. Το υπόλοιπο 15%-30% της συνολικής τιμής αντιπροσωπεύει το κόστος της συλλεχθείσας ποσότητας σε τόνους. Εκφράσαμε την άποψη ότι ο όρος αυτός δημιουργεί στρέβλωση στον υπολογισμό του προϋπολογιζόμενου κόστους για τη συλλογή των υλικών, αφού ενθαρρύνει τους προσφοροδότες να υποβάλουν υψηλή τιμή, ο οποίος δεν σχετίζεται με το πραγματικό κόστος που προκύπτει από την παροχή της υπηρεσίας. Επισημαίνεται ότι, το 72% της συνολικής τιμής του επιτυχόντος προσφοροδότη, η οποία ανέρχεται σε €792.825, αφορά στο κόστος για τον αριθμό των κατοίκων που εξυπηρετούνται, ενώ το υπόλοιπο 28% αφορά στο κόστος για τη συλλεχθείσα ποσότητα υλικού σε τόνους. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τον υψηλότερο προσφοροδότη είναι 84% και 16%, συνεπώς το προϋπολογιζόμενο κόστος συλλογής του πιο ακριβού προσφοροδότη ανά τόνο ήταν χαμηλότερο από αυτό του επιτυχόντος προσφοροδότη.

Ενδεικτικά παραθέτουμε στοιχεία από τις πραγματικές χρεώσεις (μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ) που προέκυψαν από τη συλλογή χαρτιού και pm�, κατά τους μήνες Απρίλιο και Μάιο του 2009, αντίστοιχα, από τις υπό αναφορά εξυπηρετούμενες περιοχές.

Από τα πιο πάνω στοιχεία φαίνεται ότι κατά τον Απρίλιο και Μάιο του 2009, πέρα του 90% του κόστους συλλογής χαρτιού και ρmδ κάθε εξυπηρετούμενης περιοχής προέκυπτε από τη χρέωση ανά κάτοικο (Πίνακες 21 και 23).

Επίσης, η συνολική χρέωση που επιβλήθηκε στο Σύστημα, για τη συλλογή 31,8 τόνων χαρτιού από τον Δήμο Λεμεσού ήταν σχεδόν διπλάσια από τη συνολική χρέωση που επιβλήθηκε στο Σύστημα για τη συλλογή ίσης περίπου ποσότητας (36,51 τόνων) χαρτιού από τους Δήμους Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας και Κάτω Πολεμιδιών, για το λόγο ότι ο πληθυσμός του Δήμου Λεμεσού είναι σχεδόν διπλάσιος από το σύνολο του πληθυσμού των άλλων τεσσάρων Δήμων (Πίνακας 22). Συμπεραίνεται επίσης ότι κατά τον Μάιο του 2009, το κόστος συλλογής ρmδ από τον Δήμο Λεμεσού ήταν σχεδόν διπλάσιο από το κόστος συλλογής ρmδ από τους Δήμους Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας και Κάτω Πολεμιδιών, παρά το γεγονός ότι η συλλεχθείσα ποσότητα ήταν σχεδόν η ίδια (Πίνακας 24).

Λαμβανομένου υπόψη των πιο πάνω στοιχείων ενισχύεται η άποψή μας ότι η χρέωση ανά εξυπηρετούμενο κάτοικο, όχι μόνο δεν ανταποκρίνεται σε πραγματική παροχή υπηρεσίας, αλλά αυξάνει αδικαιολόγητα το τελικό κόστος που καταβάλλει το Σύστημα προς τον εργολάβο.

- (ii) Κατά τα έτη 2007 μέχρι 2010, οι τιμές ανά κάτοικο για τη συλλογή χαρτιού και ρmδ κυμαίνονταν περίπου στο ίδιο επίπεδο, ενώ από το 2010 και μετά, η χρέωση ανά κάτοικο για τη συλλογή χαρτιού είναι πολύ μεγαλύτερη από τη χρέωση ανά κάτοικο για τη συλλογή ρmδ, χωρίς ωστόσο, κατά την άποψη μας να υφίστανται λόγοι που να δικαιολογούν τη διαφορά αυτή. Ο ακόλουθος Πίνακας παρουσιάζει στοιχεία για τη χρέωση ανά κάτοικο που επιβλήθηκε κατά τα έτη 2007 μέχρι 2017.

Πίνακας 25 – Τιμές ανά μονάδα για τη συλλογή χαρτιού και ρmδ από την επαρχία Λεμεσού κατά τα έτη 2007 – 2017				
	Συλλογή χαρτιού		Συλλογή ρmδ	
	Τιμή/κάτοικο	Τιμή/τόνο	Τιμή/κάτοικο	Τιμή/τόνο
	€	€	€	€
Δήμοι Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών (2007 - 2010)	1,35	16,08	1,32	15,57
Κοινότητες Ύψωνα, Μουταγιάκας, Αγίου Τύχωνα (2007 - 2010)	1,32	15,68	1,28	15,18
Δήμος Λεμεσού (2007 - 2010)	1,45	17,24	1,42	16,69
Δήμοι Λεμεσού, Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών και Κοινότητες Ύψωνα, Μουταγιάκας, Αγίου Τύχωνα και Πάνω Πολεμιδιών (2010 - 2015)	1,35	33	0,73	33
Δήμοι Λεμεσού, Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών και Κοινότητες Ύψωνα, Μουταγιάκας, Αγίου Τύχωνα και Πάνω Πολεμιδιών (2012 - 2016)	1,80	38	1,20	38
Δήμοι Λεμεσού, Αγίου Αθανασίου, Μέσα Γειτονιάς, Κάτω Πολεμιδιών, Γερμασόγειας, Ύψωνα και Κοινότητες Αγίου Τύχωνα, Μουταγιάκας και Πάνω Πολεμιδιών (2017)	1,65	37	1,10	37

Στους ακόλουθους Πίνακες παρουσιάζεται το συνολικό κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο χαρτιού και ρμδ για κάθε περίοδο/έτος των συμβάσεων ξεχωριστά.

Πίνακας 26 – Κόστος συλλογής χαρτιού στην επαρχία Λεμεσού

	Έτος/ περίοδος	Κόστος πληθυσμού	Κόστος συλλεχθείσας ποσότητας	Συλλεχθέντες τόνοι	Κόστος/ συλλεχθέντα τόνο	Σημειώσεις
		€	€		€	
Δήμοι Αγ. Αθανασίου, Γερμασόγειας, Μ. Γειτονιάς, Κ. Πολεμιδιών	2007	76.950	2.155	134	590	Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ στις 15.1.2007
	2008	76.950	6.239	388	214	
	2009	76.950	11.513	716	124	
Δήμος Λεμεσού	2008	159.500	8.792	510	330	Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ στις 15.12.2007
	2009	159.500	11.258	653	261	
Κοινότητες Μουταγιάκας, Αγ. Τύχωνα, Ύψωνα	2009	24.684	1,662	106	249	Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ στις 15.12.2007
Δήμοι Λεμεσού, Αγ. Αθανασίου, Γερμασόγειας, Μ. Γειτονιάς, Κ. Πολεμιδιών, Κοινότητες Μουταγιάκας, Αγ. Τύχωνα, Ύψωνα, Π. Πολεμιδιών	2010	234.754	85.998	2.606	123	Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ την 1.2.2010 (έγινε ανάλογη προσαρμογή στις ποσότητες)
	2011	256.095	100.749	3.053	117	
	2012	270.323	99.808	2.950	125	
Δήμοι Λεμεσού, Αγ. Αθανασίου, Γερμασόγειας, Μ. Γειτονιάς, Κ. Πολεμιδιών, Κοινότητες Μουταγιάκας, Αγ. Τύχωνα, Ύψωνα, Π. Πολεμιδιών	2013	341.460	96.748	2.546	172	Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ την 1.11.2012
	2014	341.460	93.214	2.453	177	
	2015	341.460	102.790	2.705	164	
	2016	341.460	106.970	2.815	159	
	2017	313.005	106.782	2.886	145	

Πίνακας 27 – Κόστος συλλογής ρμδ στην επαρχία Λεμεσού

	Έτος/ περίοδος	Κόστους πληθυσμού	Κόστος συλλεχθείσας ποσότητας	Συλλεχθέντες τόνοι	Κόστος / συλλεχθέντα τόνο	Σημειώσεις
		€	€		€	
Δήμοι Αγ. Αθανασίου, Γερμασόγειας, Μ. Γειτονιάς, Κ. Πολεμιδιών	2007	75.240	3.581	230	343	Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ στις 15.1.2007
	2008	75.240	5.263	338	238	
	2009	75.240	10.121	650	131	
Δήμος Λεμεσού	2008	156.200	7.360	441	371	Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ στις 15.12.2007
	2009	156.200	12.484	748	226	
Κοινότητες Μουταγιάκας, Αγ. Τύχωνα, Ύψωνα	2009	23.936	1.427	94	270	Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ στις 15.12.2007
Δήμοι Λεμεσού, Αγ. Αθανασίου, Γερμασόγειας, Μ. Γειτονιάς, Κ. Πολεμιδιών, Κοινότητες Μουταγιάκας, Αγ. Τύχωνα, Ύψωνα, Π. Πολεμιδιών	2010	126.941	62.931	1.907	100	Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ την 1.2.2010 (έγινε ανάλογη προσαρμογή στις ποσότητες)
	2011	138.481	77.121	2.337	92	
	2012	153.341	76.295	2.255	102	
Δήμοι Λεμεσού, Αγ. Αθανασίου, Γερμασόγειας, Μ. Γειτονιάς, Κ. Πολεμιδιών, Κοινότητες Μουταγιάκας, Αγ. Τύχωνα, Ύψωνα, Π. Πολεμιδιών	2013	227.640	84.702	2.229	140	Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ την 1.11.2012
	2014	227.640	87.134	2.293	137	
	2015	227.640	84.322	2.219	141	
	2016	227.640	94.810	2.495	129	
	2017	208.670	99.012	2.676	115	

Από τα πιο πάνω στοιχεία συμπεραίνουμε τα ακόλουθα:

- Κατά τα πρώτα έτη της ένταξης περιοχών στο πρόγραμμα συλλογής, οπότε οι συλλεχθείσες ποσότητες ήταν σαφώς χαμηλές, το συνολικό κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο ήταν αδικαιολόγητα αυξημένο σε σχέση με τα επόμενα έτη λόγω του ότι σημαντική συνιστώσα στον υπολογισμό του κόστους αποτελούσε η χρέωση ανά κάτοικο. Επισημαίνεται ότι το κόστος πληθυσμού (χρέωση ανά εξυπηρετούμενο κάτοικο) κατά το πρώτο έτος της ένταξης κάθε περιοχής στο πρόγραμμα συλλογής κυμαινόταν μεταξύ του 94%-97% του συνολικού κόστους.
- Παρατηρείται μεγάλη διακύμανση στο συνολικό κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο ανά ομάδα περιοχών, παρά το γεγονός ότι δεν υφίστανται σημαντικοί λόγοι που να δημιουργούν πρόσθετα κόστη στο πρόγραμμα συλλογής π.χ. απόσταση μέχρι το τελικό σημείο διαχείρισης των υλικών.
- Η κοινοπραξία, στην οποία συμμετέχει το Σύστημα, αύξησε τα τέλη ανά κάτοικο για τη συλλογή του χαρτιού και του ρμδ κατά 33% και 64%,

αντίστοιχα, χωρίς αυτό να δικαιολογείται. Επισημαίνεται ότι με βάση τις οικονομικές της καταστάσεις η κοινοπραξία πραγματοποιεί κέρδη κάθε χρόνο, τα οποία τα επωφελούνται από κοινού το Σύστημα και ο εργολάβος Α.

(β) Παροχή πρόσθετου ποσού ανά μήνα στον αρχικό εργολάβο υπό μορφή πρόσθετης αμοιβής. Αρχόμενης από τον Ιανουάριο του 2011, το Σύστημα αποφάσισε την καταβολή πρόσθετης αμοιβής ανά μήνα, στον εργολάβο Β, ως κίνητρο για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών του στο έργο συλλογής rmd και χαρτιού στην περιοχή της Λεμεσού. Σύμφωνα με σχετική αλληλογραφία, ο εργολάβος Β, επανειλημμένα ενεργούσε πλημμελώς στην εκτέλεση των υποχρεώσεών του, συνεπεία της οικονομικής ζημιάς με την οποία επιβαρυνόταν από την εκτέλεση του προγράμματος συλλογής και το Σύστημα αποφάσισε την καταβολή, προς αυτόν, σε περίπτωση καλής απόδοσης, μηνιαίας επιπλέον αμοιβής, η οποία θα κυμαινόταν περίπου στο 15% της συνήθους πληρωμής. Επισημαίνεται ότι η καταβολή πρόσθετης αμοιβής δεν προνοείται στους όρους της σχετικής σύμβασης, σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση κατά την οποία ο εργολάβος παραβιάσει οποιοδήποτε όρο της, ο εργοδότης δύναται να την τερματίσει εάν η παραβίαση δεν θεραπευθεί εντός 30 εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία έγγραφης ενημέρωσης του εργολάβου, καθώς και ότι ο εργολάβος έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει κάθε ζημιά που θα υποστεί ο εργοδότης από την παραβίαση. Συνεπώς, θεωρούμε ότι το Σύστημα θα έπρεπε να προχωρήσει στον τερματισμό της σύμβασης και στην κατάσχεση της εγγυητικής πιστής εκτέλεσης και να προκηρύξει νέο ανοικτό διαγωνισμό για ανάθεση της υπηρεσίας σε άλλο ανάδοχο.

(γ) Σύσταση κοινοπραξίας που συμμετέχει στην εκτέλεση του έργου συλλογής rmd και χαρτιού από περιοχές της Λεμεσού. Το Σύστημα προχώρησε, τον Νοέμβριο του 2012, στην ίδρυση κοινοπραξίας στην οποία ανέθεσε την εκτέλεση του έργου συλλογής rmd και χαρτιού από περιοχές της Λεμεσού, χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση του ΤΠ, κατά παράβαση του όρου 3.6 της Έγκρισής του, σύμφωνα με τον οποίο σε περίπτωση αλλαγής των συνεργατών του συστήματος ή τροποποίησης όρων συνεργασίας τους πρέπει να ενημερώνεται γραπτώς ο Διευθυντής του ΤΠ.

(δ) Έλεγχος και αξιολόγηση της κοινοπραξίας. Σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, το Σύστημα διατηρεί το δικαίωμα να ελέγχει και να αξιολογεί την απόδοση της κοινοπραξίας. Οι έλεγχοι θα διενεργούνται από αρμόδια άτομα που θα διορίζονται από το Σύστημα για να πραγματοποιούν τέτοιους ελέγχους και τα οποία θα είναι είτε μέλη του προσωπικού του Συστήματος είτε τρίτα άτομα που θα καθορίζονται από το Σύστημα. Δεδομένου ότι το Σύστημα συμμετέχει με ποσοστό 50% στην κοινοπραξία, θεωρούμε ότι το Σύστημα δεν είναι σε θέση να ασκεί αντικειμενικό έλεγχο στις εργασίες της κοινοπραξίας και να διεκδικήσει αποζημιώσεις από τυχόν πλημμελή εκτέλεση του έργου. Σχετικά με το θέμα αυτό επισημάναμε ότι το ΤΠ, ως αρμόδια Αρχή, πρέπει να διασφαλίσει ότι ο έλεγχος της απόδοσης της κοινοπραξίας γίνεται από ανεξάρτητο φορέα.

1.1.4.2.5 Συλλογή rmd και χαρτιού από τους Δήμους Λάρνακας, Αραδίππου, Δρομολαξιάς/Μενεού, Αθένου και Λειβαδιών και από τις Κοινότητες Ξυλοτύμπου, Δασακίου Άχνας, Πεντακώμου και Περβολιών.

Το Σύστημα σύνηψε, τον Σεπτέμβριο του 2010, κατόπιν διαδικασίας κλειστού διαγωνισμού, σύμβαση με τον εργολάβο Γ, για την ανάληψη του προγράμματος συλλογής rmd και χαρτιού από τους Δήμους Λάρνακας και Αραδίππου και από την

Κοινότητα Λειβαδιών, για τη χρονική περίοδο από 1.10.2010 μέχρι 30.9.2013. Η σύμβαση τυγχάνει εξαμηνιαίας και ετήσιας χρονικής επέκτασης μέχρι σήμερα. Επισημαίνεται ότι, κατά τη διάρκεια της υπό αναφορά χρονικής επέκτασης της σύμβασης έγιναν και γεωγραφικές επεκτάσεις στην περιοχή κάλυψης του έργου, με την προσθήκη των Δήμων Αθηνού και Δρομολαξιάς/Μενεού και των κοινοτήτων Ξυλοτύμπου, Δασακίου Άχνας, Πεντακώμου και Περβολιών καθώς και αυξήσεις στις συμφωνηθείσες τιμές.

Οι διαπιστώσεις μας αναφορικά με τις συμβάσεις που σύνηψε το Σύστημα για την εκτέλεση του προγράμματος συλλογής αποβλήτων συσκευασίας pmd και χαρτιού από περιοχές της επαρχίας Λάρνακας παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο 1.1.4.2.2 της Έκθεσής μας.

1.1.4.2.6 Συλλογή pmd και χαρτιού από τους Δήμους Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας, Δερύνειας και Σωτήρας και από τις Κοινότητες Ξυλοφάγου, Αυγόρου, Λιοπετρίου και Αχερίτου.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Οι συμβάσεις περιλαμβάνουν όρους η οποίοι δημιουργούν αδικαιολόγητη οικονομική επιβάρυνση στο Σύστημα:</p> <ul style="list-style-type: none"> Οι συμβάσεις που ισχύουν από τον Αύγουστο του 2012 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017 προνοούν για χρέωση ανά νησίδα/ σημείο συλλογής και ανά συλλεχθέντα τόνο παρά το γεγονός ότι το κόστος επίσκεψης του εργολάβου στις νησίδες ανακύκλωσης περιλαμβάνεται στο κόστος συλλογής των υλικών. Στις 142 από τις 219 νησίδες που υπήρχαν στις περιοχές που κάλυπτε η σύμβαση που τέθηκε σε ισχύ τον Αύγουστο του 2012, είχαν τοποθετηθεί κάδοι συλλογής pmd και χαρτιού, με αποτέλεσμα η επιβολή χρέωσης ανά νησίδα, για κάθε ρεύμα ξεχωριστά να έχει ως αποτέλεσμα τη διπλή χρέωση της επίσκεψης στην κάθε νησίδα. Μέχρι τον Αύγουστο του 2012 το κόστος συλλογής χαρτιού και pmd ήταν αδικαιολόγητα αυξημένο. Όταν από τον Αύγουστο του 2012 μειώθηκε η τιμή ανά επίσκεψη νησίδας και ξεκίνησε η επιβολή πρόσθετης χρέωσης ανά συλλεχθέντα τόνο, ο αριθμός των συλλογών μειώθηκε, οι ποσότητες των συλλεχθέντων τόνων αυξήθηκαν και το κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο μειώθηκε. 	<p>Το ΤΠ πρέπει να διασφαλίζει ότι το Σύστημα διασφαλίζει τα οικονομικά συμφέροντά του και δεν αποδέχεται τη συμπερίληψη όρων σε συμβάσεις οι οποίοι έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνση του.</p> <p>Το ΤΠ και το Σύστημα πρέπει να επανεξετάσουν τον τρόπο υπολογισμού της αμοιβής του αναδόχου που αναλαμβάνει τη συλλογή υλικών από νησίδες ανακύκλωσης.</p> <p>Η αμοιβή του αναδόχου πρέπει να υπολογίζεται μόνο βάσει του εκτιμώμενου κόστους συλλογής και μεταφοράς των υλικών στις μονάδες διαχείρισης.</p>	<p>Διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων του Συστήματος.</p> <p>Διασφάλιση ότι η αμοιβή του αναδόχου προκύπτει από πραγματική εργασία που διενεργεί στα πλαίσια εκτέλεσης του προγράμματος συλλογής.</p>

Το Σύστημα συνήψε, τον Μάρτιο του 2010, κατόπιν διαδικασίας ανοικτού διαγωνισμού, σύμβαση με τον εργολάβο Δ, για την ανάληψη του προγράμματος συλλογής rmd και χαρτιού, από νησίδες ανακύκλωσης, από τους Δήμους Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας και από τις Κοινότητες Ξυλοφάγου, Σωτήρας (μετατροπή σε Δήμο από 1.1.2012) Αυγόρου και Λιοπετρίου, για τη χρονική περίοδο από 1.1.2010 μέχρι 31.7.2012. Μετά τη λήξη της υπό αναφορά σύμβασης, το Σύστημα προέβη σε απευθείας ανάθεση του συγκεκριμένου έργου, για χρονική περίοδο πέντε μηνών, στον εργολάβο Γ, ο οποίος ήδη εκτελούσε το έργο συλλογής rmd, χαρτιού και γυαλιού από περιοχές της επαρχίας Λάρνακας. Έκτοτε, το Σύστημα προβαίνει σε εξαμηνιαίες και ετήσιες ανανεώσεις της σύμβασης με τον εν λόγω εργολάβο. Αναφέρεται ότι τον Ιούνιο του 2010, αποχώρησε από το έργο συλλογής η κοινότητα Λιοπετρίου, τον Ιούνιο του 2015 συμπεριλήφθηκε στο έργο η κοινότητα Αχερίτου, τον Οκτώβριο του 2015 το πρόγραμμα ανακύκλωσης διακόπηκε από τον Δήμο Παραλιμνίου, ενώ η συλλογή υλικών από τους Δήμους Δερύνειας και Σωτήρας μετατράπηκε, από τον Μάρτιο και Μάιο του 2015, αντίστοιχα, από νησίδες σε από πόρτα σε πόρτα.

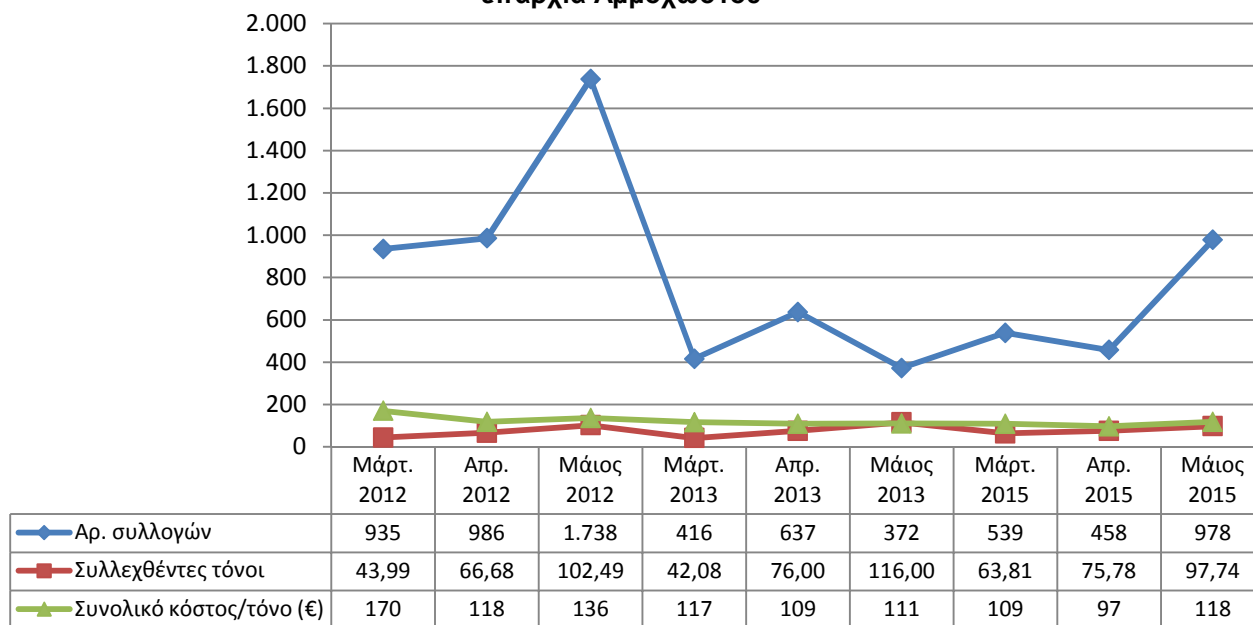
Επιπρόσθετα των παρατηρήσεων που παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο 1.1.4.2.2 της Έκθεσής μας, επισημαίνουμε τα ακόλουθα σχετικά με τις υπό αναφορά συμβάσεις.

(α) Αμοιβή αναδόχου. Σύμφωνα με τους όρους εντολής του ανοικτού διαγωνισμού που προκηρύχθηκε τον Μάρτιο του 2009, ο προσφέρων θα έπρεπε να υποβάλει δύο βασικές τιμές, μία για το ρεύμα του rmd και μία για το ρεύμα χαρτιού και η τιμή για κάθε ρεύμα θα έπρεπε να αποτελείται από δύο μέρη, τη χρέωση ανά επίσκεψη σε κάθε νησίδα/ σημείο συλλογής και τη χρέωση ανά τόνο συλλεχθέντος υλικού. Επισημαίνεται ότι η σύμβαση που συνήψε το Σύστημα τον Μάρτιο του 2010 προνοεί μόνο για επιβολή χρέωσης για επίσκεψη σε κάθε νησίδα/ σημείο για κάθε ρεύμα, ενώ η σύμβαση που υπογράφηκε τον Αύγουστο του 2012 και οι μετέπειτα χρονικές ανανεώσεις, προνοούν για την επιβολή και των δύο χρεώσεων. Δεδομένου ότι στις 142 νησίδες, από τις 219 που υπήρχαν στις περιοχές που κάλυπτε η σύμβαση, είχαν τοποθετηθεί κάδοι συλλογής τόσο rmd, όσο και χαρτιού, η επιβολή χρέωσης ανά νησίδα, για κάθε ρεύμα ξεχωριστά είχε ως αποτέλεσμα τη διπλή χρέωση της επίσκεψης στη νησίδα. Επίσης, ο τρόπος υπολογισμού της αμοιβής του αναδόχου από τον Αύγουστο του 2012 μέχρι σήμερα, δηλαδή η χρέωση ανά νησίδα/σημείο συλλογής και ανά τόνο υλικού που συλλέγεται, έχει ως αποτέλεσμα να προκύπτει αυξημένο κόστος για το Σύστημα, αφού θεωρούμε ότι το κόστος επίσκεψης του εργολάβου στις νησίδες ανακύκλωσης περιλαμβάνεται στο κόστος συλλογής των υλικών.

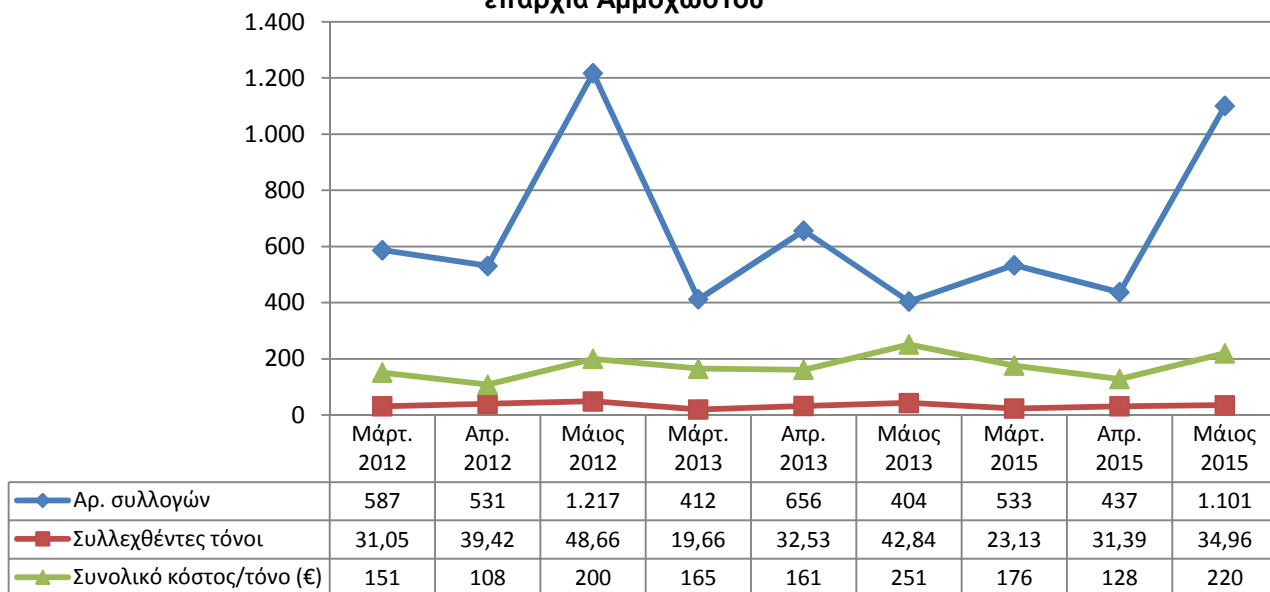
Επισημάναμε ότι το Σύστημα πρέπει να επανεξετάσει τον τρόπο υπολογισμού της αμοιβής του αναδόχου που αναλαμβάνει τη συλλογή υλικών από νησίδες ανακύκλωσης.

(β) Ανάλυση κόστους συλλογής χαρτιού και rmd. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που παρατίθενται στον Πίνακα 28, από τον Αύγουστο του 2012 και μετά, όταν η τιμή ανά επίσκεψη νησίδας για συλλογή χαρτιού μειώθηκε από €8 σε €5,25 και ξεκίνησε η επιβολή χρέωσης ύψους €65 ανά συλλεχθέντα τόνο χαρτιού, ο αριθμός των συλλογών μειώθηκε, οι ποσότητες των συλλεχθέντων τόνων αυξήθηκαν και το κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο χαρτιού μειώθηκε. Συνεπώς φαίνεται ότι, κατά την περίοδο λειτουργίας του έργου συλλογής χαρτιού μέχρι τον Ιούλιο του 2012, πραγματοποιούνταν αχρείαστες επισκέψεις σε νησίδες ανακύκλωσης, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους συλλογής χαρτιού.

Πίνακας 28 - Κόστος συλλογής χαρτιού για τις εξυπηρετούμενες περιοχές στην επαρχία Αμμοχώστου

Πίνακας 29 - Κόστος συλλογής pmd για τις εξυπηρετούμενες περιοχές στην επαρχία Αμμοχώστου

Όσον αφορά στη συλλογή pmd (Πίνακας 29), φαίνεται ότι και σε αυτή την περίπτωση η αυξημένη συχνότητα επισκέψεων στις νησίδες ανακύκλωσης δεν συνέβαλε στην αύξηση των ποσοτήτων συλλεχθέντων τόνων pmd.

1.1.4.2.7 Συλλογή rmd και χαρτιού από τους Δήμους Πάφου, Γεροσκήπου και Πέγειας και από τις Κοινότητες Κισσόνεργας, Τάλας, Έμπας, Μεσόγης, Χλώρακας, Άρμου, Κονιών, Μεσόγης, Κουκλιών, Μέσα Χωριού, Τρεμιθούσας και Αναρίτας.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Οι συμβάσεις περιλαμβάνουν όρους η οποίοι δημιουργούν αδικαιολόγητη οικονομική επιβάρυνση στο Σύστημα:</p> <ul style="list-style-type: none"> Κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου του 2009 μέχρι Αυγούστου του 2012 η χρέωση για συλλογή από κάθε μειώθηκε από €7 σε €5,25 και ανά συλλεχθέντα τόνο χαρτιού και rmd από €100 και €100, αντίστοιχα, σε €75 και €65, αντίστοιχα, χωρίς να υπάρξει οποιαδήποτε χρονική η γεωγραφική επέκταση στο έργο. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι η παροχή υπηρεσιών συλλογής, προς το Σύστημα, κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας του έργου, γινόταν σε πολύ υψηλές τιμές. Συνεπώς εάν το Σύστημα ανέθετε την υπηρεσία συλλογής στη βάση ενδεδειγμένης διαδικασίας προσφορών ενδεχομένως να εξασφάλιζε πιο οικονομικά συμφέρουσες τιμές. Η επιβολή χρέωσης για επίσκεψη σε κάθε νησίδα, για κάθε ρεύμα, έχει ως αποτέλεσμα τη διπλή χρέωση της επίσκεψης σε νησίδες που περιλαμβάνουν κάδους και των δύο υλικών, αφού το κόστος επίσκεψης για τον εργολάβο είναι το ίδιο. Η επιβολή χρέωσης ανά νησίδα, ανά συλλογή και ανά συλλεχθέντα τόνο, έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αυξημένου κόστους για το Σύστημα, αφού το πραγματικό κόστος της υπηρεσίας προκύπτει από τη συλλογή και τη μεταφορά των υλικών στις μονάδες διαχείρισης, το οποίο περιλαμβάνει και το κόστος επίσκεψης στις νησίδες ανακύκλωσης. 	<p>Το ΤΠ πρέπει να υποδείξει στο Σύστημα ότι για σκοπούς εξασφάλισης των πλέον συμφερούσων τιμών, από άποψη κόστους και ποιότητας, καθώς και συμμόρφωσης με τους όρους της Έγκρισής του, πρέπει να αναθέτει την εκτέλεση υπηρεσιών στη βάση ενδεδειγμένων διαδικασιών προσφορών.</p> <p>Το ΤΠ και το Σύστημα πρέπει να επανεξετάσουν τον τρόπο υπολογισμού της αμοιβής του αναδόχου που αναλαμβάνει τη συλλογή υλικών από νησίδες ανακύκλωσης.</p> <p>Η αμοιβή του αναδόχου πρέπει να υπολογίζεται μόνο βάσει του εκτιμώμενου κόστους συλλογής και μεταφοράς των υλικών στις μονάδες διαχείρισης.</p>	<p>Διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων του Συστήματος.</p> <p>Διασφάλιση ότι η αμοιβή του αναδόχου προκύπτει από πραγματική εργασία που διενεργεί στα πλαίσια εκτέλεσης του προγράμματος συλλογής.</p>

Το Σύστημα συνήψε, τον Σεπτέμβριο του 2009, σύμβαση με τον εργολάβο Ε, για την ανάληψη του προγράμματος συλλογής ρμδ και χαρτιού, από νησίδες ανακύκλωσης, από τους Δήμους Πάφου, Γεροσκήπου και Πέγειας και από τις Κοινότητες Χλώρακας, Κισσόνεργας, Τάλας, Έμπας και Μεσόγης, για τη χρονική περίοδο από 1.6.2009 μέχρι 31.7.2012. Επισημαίνεται ότι το Σύστημα ανέθεσε στον εργολάβο Ε και τη συλλογή συσκευασιών από γυαλί από Δήμους και Κοινότητες της επαρχίας Πάφου, καθώς και ότι το Σύστημα, μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017, προβαίνει σε χρονικές και γεωγραφικές επεκτάσεις της σύμβασης. Αναφέρεται ότι τον Μάιο του 2014, συμπεριλήφθηκαν στο έργο οι κοινότητες Αρμού, Κονιών, Κουκλιών, Μέσα Χωριού και Τρεμιθούσας, το 2017 συμπεριλήφθηκε η κοινότητα Αναρίτας, ενώ τον Ιούνιο του 2015 αποχώρησε από το έργο συλλογής ο Δήμος Γεροσκήπου. Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι η συλλογή υλικών από τον Δήμο Πάφου και την κοινότητα Κισσόνεργας μετατράπηκε το 2014 και 2015, αντίστοιχα, από νησίδες, σε από πόρτα σε πόρτα.

Επιπρόσθετα των παρατηρήσεων που παρουσιάζονται στην παράγραφο 1.1.4.2.2 της Έκθεσής μας, επισημαίνουμε τα ακόλουθα αναφορικά με τη διαδικασία που ακολούθησε το Σύστημα για τη σύναψη συμβάσεων για την αγορά της πιο πάνω υπηρεσίας, κατά την περίοδο από τον Σεπτέμβριο του 2009 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017, καθώς και για τις πρόνοιες των σχετικών συμβάσεων.

(α) Διαδικασία ανάθεσης της υπηρεσίας. Τον Μάρτιο του 2009, το Σύστημα, αντί να προκηρύξει ανοικτό διαγωνισμό για την ανάθεση του έργου συλλογής υλικών συσκευασιών από ρμδ και χαρτί από περιοχές της επαρχίας Πάφου, ζήτησε προσφορές από υφιστάμενους εργολάβους με τους οποίους συνεργαζόταν ήδη σε άλλες επαρχίες και από έναν εργολάβο που έδρευε στην επαρχία Πάφου. Όπως πληροφορηθήκαμε, υποβλήθηκε προσφορά μόνο από τον εργολάβο που εδρεύει στην Πάφο, στον οποίο το Σύστημα, ανέθεσε, από την 1.9.2009, το έργο συλλογής. Οι τιμές μονάδας, σύμφωνα με την υπό αναφορά προσφορά, ανέρχονταν σε €7 για το ρμδ και €7 για το χαρτί, ανά νησίδα ανά συλλογή και σε €100 ανά συλλεχθέντα τόνο χαρτιού και ρμδ. Επισημαίνεται ότι, κατόπιν διαπραγμάτευσης του Συστήματος με τον εν λόγω εργολάβο, η τιμή μονάδος ανά συλλεχθέντα τόνο χαρτιού μειώθηκε στα €80, ενώ στη συνέχεια, επιτεύχθηκε περαιτέρω μείωση στα €6 ανά νησίδα ανά συλλογή και στα €70 και €90 ανά συλλεχθέντα τόνο χαρτιού και ρμδ, αντίστοιχα και από την 1.8.2012, στα €5,25 ανά νησίδα ανά συλλογή και στα €75 και €65 ανά συλλεχθέντα τόνο χαρτιού και ρμδ, αντίστοιχα. Δεδομένου ότι, κατά τις υπό αναφορά χρονικές περιόδους στις οποίες επιτεύχθηκαν οι εν λόγω μειώσεις, δεν υπήρξαν χρονικές ή γεωγραφικές επεκτάσεις οι οποίες να δικαιολογούσαν τη διαφοροποίηση των τιμών μονάδας, θεωρούμε ότι η παροχή υπηρεσιών προς το Σύστημα κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας του έργου, δηλαδή από το 2009 μέχρι το 2012, γινόταν σε πολύ υψηλές τιμές. Συνεπώς, έχουμε την άποψη ότι εάν το Σύστημα ακολουθούσε το 2009 τις ενδεδειγμένες διαδικασίες για την ανάθεση του έργου, μέσω προκήρυξης ανοικτού διαγωνισμού, ενδεχομένως να εξασφάλιζε πιο οικονομικά συμφέρουσες τιμές.

(β) Αμοιβή αναδόχου. Όπως αναφέρουμε και στην παράγραφο 1.1.4.2.6 της Έκθεσής μας, αναφορικά με τους όρους των συμβάσεων συλλογής αποβλήτων συσκευασίας ρμδ και χαρτί, από νησίδες σε περιοχές της επαρχίας Αμμοχώστου, η επιβολή χρέωσης για κάθε επίσκεψη ανά νησίδα, για κάθε ρεύμα, έχει ως αποτέλεσμα τη διπλή χρέωση της επίσκεψης ανά νησίδα στις περιπτώσεις όταν αυτές περιλαμβάνουν κάδους και των δύο υλικών, αφού το κόστος επίσκεψης για τον εργολάβο είναι το ίδιο. Επίσης, θεωρούμε ότι η επιβολή χρέωσης ανά νησίδα, ανά

συλλογή και ανά συλλεχθέντα τόνο, έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αυξημένου κόστους για το Σύστημα, αφού το πραγματικό κόστος της υπηρεσίας προκύπτει από τη συλλογή και τη μεταφορά των υλικών στις μονάδες διαχείρισης, το οποίο περιλαμβάνει και το κόστος επίσκεψης στις νησίδες ανακύκλωσης. Συνεπώς, θεωρούμε ότι η αμοιβή του αναδόχου πρέπει να υπολογίζεται μόνο βάσει του εκτιμώμενου κόστους συλλογής και μεταφοράς των υλικών στις μονάδες διαχείρισης.

1.1.4.2.8 Συλλογή γυαλιού από τους Δήμους Λευκωσίας, Στροβόλου, Αγίου Δομετίου, Λατσιών, Λακατάμιας, Έγκωμης και Αγλαντζιάς.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
Οι συμβληθείσες τιμές για την τριετία 2007-2009 του έργου συλλογής γυαλιού από τον Δήμο Στροβόλου είναι σημαντικά υψηλότερες από τις αντίστοιχες που συμφώνησε το Σύστημα, με άλλο εργολάβο, για τη συλλογή γυαλιού από τους περιφερειακούς Δήμους Λεμεσού.	Το ΤΠ πρέπει να διασφαλίζει ότι το Σύστημα διασφαλίζει τα οικονομικά συμφέροντά του και δεν αποδέχεται τη συμπερίληψη όρων σε συμβάσεις οι οποίοι έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνση του.	Διασφάλιση ότι το Σύστημα συνάπτει συμφωνίες οι οποίες διασφαλίζουν τα οικονομικά συμφέροντά του και δεν αποδέχεται τη συμπερίληψη όρων που έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνσή του.

Τον Ιανουάριο του 2007, το Σύστημα, κατόπιν ανοικτού διαγωνισμού με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα τιμή, ανέθεσε στον εργολάβο ΣΤ το έργο συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί στον Δήμο Στροβόλου. Η συμφωνία, η οποία έληγε τον Ιανουάριο του 2010, προνοούσε την καταβολή €111 πλέον ΦΠΑ ανά συλλεχθέντα τόνο γυαλιού και ετήσιου εφάπαξ ποσού, για τρία έτη, ύψους €51.258 πλέον ΦΠΑ, για την προμήθεια και τοποθέτηση 110 κάδων τύπου καμπάνας.

Τον Οκτώβριο του 2008 το Σύστημα υπέγραψε, κατόπιν διαπραγμάτευσης, σύμβαση για τρία έτη, μέχρι τον Οκτώβριο του 2011, με τον υφιστάμενο εργολάβο, για τη γεωγραφική επέκταση του έργου με την προσθήκη των Δήμων Λευκωσίας, Αγλαντζιάς, Λατσιών, Λακατάμιας, Αγίου Δομετίου και Έγκωμης. Η συμφωνία προνοούσε την καταβολή €68 πλέον ΦΠΑ ανά συλλεχθέντα τόνο γυαλιού και ετήσιου εφάπαξ ποσού, για τρία έτη, ύψους €122.667 πλέον ΦΠΑ για την προμήθεια και τοποθέτηση 275 κάδων τύπου καμπάνας.

Τον Οκτώβριο του 2011, το Σύστημα ανέθεσε, κατόπιν διαδικασίας ανοικτού διαγωνισμού, στον εργολάβο Α έργο συλλογής γυαλιού από τους Δήμους Λευκωσίας, Αγλαντζιάς, Λατσιών, Λακατάμιας, Αγίου Δομετίου και Έγκωμης, για τρία έτη, μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2014. Η σύμβαση προνοούσε την καταβολή €89 πλέον ΦΠΑ ανά τόνο υλικού για τη συλλογή και μεταφορά του σε καθορισμένη μονάδα διαχείρισης και για την αγορά των υφιστάμενων κάδων τύπου καμπάνας που είχε τοποθετήσει ο προηγούμενος εργολάβος. Τον Ιανουάριο του 2015, το Σύστημα συνήψε νέα σύμβαση με τον εργολάβο Α, διάρκειας τριών ετών, μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017, στην οποία προστέθηκε και η εξυπηρέτηση του Δήμου Στροβόλου και βάσει της οποίας το κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο μειώθηκε στα €65, πλέον ΦΠΑ.

Επιπρόσθετα των παρατηρήσεων που παρουσιάζονται στην παράγραφο 1.1.4.2.2 της Έκθεσής μας, επισημαίνουμε τα ακόλουθα αναφορικά με τη διαδικασία που ακολούθησε το Σύστημα για τη σύναψη συμβάσεων για την αγορά της πιο πάνω

υπηρεσίας, κατά την περίοδο από τον Ιανουάριο του 2007 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017, καθώς και για τις πρόνοιες των σχετικών συμβάσεων.

(α) **Κόστος αρχικής σύμβασης.** Από την εξέταση της σύμβασης που σύνηψε το Σύστημα με τον επιτυχόντα εργολάβο τον Ιανουάριο του 2007, παρατηρήσαμε ότι οι συμβληθείσες τιμές διαφέρουν σημαντικά από τις κατακυρωθείσες τιμές. Παρουσιάζουμε σχετικά τα ακόλουθα στοιχεία.

Πίνακας 30 – Κόστος αρχικής σύμβασης για τη συλλογή γυαλιού από τον Δήμο Στροβόλου

	2007	2008	2009	Σύνολο
Εκτιμώμενες ποσότητες	300	560	830	1.690
	€	€	€	€
Κόστος βάσει της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ				
Κόστος συλλεχθέντων τόνων βάσει εκτιμώμενων ποσοτήτων	33.300	62.160	92.130	187.590
Εφάπαξ ποσό για προμήθεια 110 κάδων	51.258	51.258	51.258	153.774
Ολικό βάσει σύμβασης	84.558	113.418	143.388	341.364
Κόστος βάσει προσφοράς (χωρίς ΦΠΑ)	48.620	90.758	134.516	273.894
Διαφορά	35.938	22.660	8.872	67.470

Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι, τον Ιανουάριο του 2007 ανέθεσε στον εργολάβο ΣΤ, κατόπιν διαδικασίας προσφορών, ακόμη δύο συμβάσεις που αφορούσαν στη διαλογή και διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί και χαρτί στην επαρχία Λευκωσίας και τη συλλογή αποβλήτων συσκευασίας από pmc και χαρτί από τον Δήμο Στροβόλου. Μετά την κατακύρωση των προσφορών, το Σύστημα διαπραγματεύτηκε με τον υπό αναφορά εργολάβο τους όρους και των τριών συμβάσεων, με σκοπό την εξασφάλιση πιο ευνοϊκών όρων. Ωστόσο, η διαπραγμάτευση είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών του έργου συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί από τον Δήμο Στροβόλου.

(β) Όπως αναφέρουμε και στην παράγραφο 1.1.4.2.2 της Έκθεσής μας, το Σύστημα δεν διενήργησε εκτίμηση του κόστους κάθε φάσης του έργου, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή η τεκμηρίωση της λογικότητας των τιμών που συμφωνούσε με τους εργολάβους. Σχετικά με το θέμα αυτό διαπιστώσαμε ότι, οι συμβληθείσες τιμές για την τριετία 2007-2009, του έργου συλλογής γυαλιού από τον Δήμο Στροβόλου είναι υψηλότερες κατά 51% περίπου από τις αντίστοιχες που συμφωνήθηκαν για τη συλλογή γυαλιού από τους περιφερειακούς Δήμους Λεμεσού. Σημειώνεται ότι και στις δύο περιπτώσεις οι εργολάβοι ανέλαβαν την προμήθεια και τοποθέτηση 110 κάδων τύπου καμπάνας, καθώς και ότι οι εκτιμώμενες ποσότητες συλλογής γυαλιού από τον Δήμο Στροβόλου ήταν κατά 18% μεγαλύτερες από αυτές των περιφερειακών Δήμων Λεμεσού, γεγονός που θα αναμέναμε να συμβάλει στην εξασφάλιση χαμηλότερων τιμών, λόγω οικονομιών κλίμακας.

1.1.4.2.9 Συλλογή γυαλιού από τους Δήμους Λεμεσού, Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών, Ύψωνα και από τις κοινότητες Μουταγιάκας, Αγίου Τύχωνα και Πάνω Πολεμιδιών.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Οι συμβάσεις περιλαμβάνουν όρους η οποίοι δημιουργούν αδικαιολόγητη οικονομική επιβάρυνση στο Σύστημα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι συνεχείς μειώσεις στην τιμή ανά συλλεχθέντα τόνο που συμφωνούσε το Σύστημα με τον ανάδοχο του έργου, κατά τα έτη 2013 και 2014, καθώς και η τιμή ανά συλλεχθέντα τόνο που επιβλήθηκε από την κοινοπραξία το 2015, καταδεικνύουν ότι οι αντίστοιχες τιμές που συμφωνήθηκαν με τον εργολάβο, κατά τα προηγούμενα έτη, ήταν υπερβολικά υψηλές. • Το Σύστημα δεν εξασφάλισε ενδεικτικές τιμές για το κόστος της προμήθειας και τοποθέτησης κάδων στις συμβληθείσες περιοχές της επαρχίας Λεμεσού με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή η αξιολόγηση της λογικότητας των συμφωνηθέντων τιμών με τον ανάδοχο. Επισημαίνεται ότι λαμβανομένου υπόψη το κόστος που προέκυψε από την παροχή αντίστοιχης υπηρεσίας στις επαρχίες Αμμοχώστου και Πάφου, φαίνεται ότι οι τιμές για την επαρχία Λεμεσού ήταν υπερτιμημένες. • Το Σύστημα, κατά το 2009, αποδέχτηκε την αδικαιολόγητη χρέωση από τον ανάδοχο, για μεταφορά των υλικών στη μονάδα διαχείρισης. 	<p>Το Τμήμα οφείλει να διασφαλίζει ότι το Σύστημα κατά τη σύναψη συμφωνιών, διασφαλίζει στο ακέραιο τα οικονομικά συμφέροντά του.</p>	<p>Διασφάλιση ότι το Σύστημα συνάπτει συμφωνίες οι οποίες διασφαλίζουν τα οικονομικά συμφέροντά του και δεν αποδέχεται τη συμπερίληψη όρων που έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνσή του.</p>

Τον Δεκέμβριο του 2006, το Σύστημα, κατόπιν ανοικτού διαγωνισμού με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα τιμή, ανέθεσε στον εργολάβο Α, το έργο συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί από τους Δήμους Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας και Κάτω Πολεμιδιών. Η συμφωνία, η οποία έληγε τον Ιανουάριο του 2010, προνοούσε την καταβολή €68,34 πλέον ΦΠΑ ανά συλλεχθέντα τόνο γυαλιού και ετήσιου εφάπαξ ποσού, για τρία έτη, ύψους €42.715 πλέον ΦΠΑ για την προμήθεια και τοποθέτηση 110 κάδων τύπου καμπάνας. Επισημαίνεται ότι το Σύστημα ανέθεσε επίσης στον εργολάβο Α τα έργα συλλογής γυαλιού, χαρτιού και pmδ από τους Δήμους Λευκωσίας, Λακατάμιας, Λατσιών, Αγλαντζιάς, Αγίου Δομετίου, Έγκωμης και Στροβόλου, οι συμβάσεις των οποίων ανανεώνονται, κατόπιν διαπραγμάτευσης, μέχρι σήμερα.

Τον Δεκέμβριο του 2007 αποφασίστηκε η γεωγραφική επέκταση του έργου με την προσθήκη του Δήμου Λεμεσού και των Κοινοτήτων Ύψωνα, Μουταγιάκας και Αγίου Τύχωνα, βάσει της ίδιας τιμής ανά συλλεχθέντα τόνο και της πρόσθετης καταβολής ετήσιου εφάπαξ ποσού, για τρία έτη, ύψους €71.700, για την προμήθεια και τοποθέτηση ακόμα 200 κάδων τύπου καμπάνας. Επισημαίνεται ότι τον Ιανουάριο του 2008, επιβλήθηκε αύξηση ύψους 7,3% στην τιμή ανά συλλεχθέντα τόνο, η οποία ανήλθε στα €73.

Τον Ιανουάριο του 2010 αποφασίστηκε η ανανέωση της σύμβασης για τρία έτη με τον εργολάβο Α και η περαιτέρω γεωγραφική επέκταση του έργου με την προσθήκη της Κοινότητας Πάνω Πολεμιδιών και του Δήμου Στροβόλου. Η τιμή για ολόκληρο το έργο καθορίστηκε στα €75 ανά συλλεχθέντα τόνο γυαλιού, στην οποία συμπεριλαμβανόταν η αγορά των χρησιμοποιημένων κάδων από το προηγούμενο έργο του Δήμου Στροβόλου και η οποία, τον Ιανουάριο του 2012, αυξήθηκε στα €87 σημειώνοντας αύξηση 16%.

Η διάρκεια της σύμβασης επεκτάθηκε μέχρι τις 30.4.2013 με τους ίδιους όρους, στη συνέχεια μέχρι τις 30.9.2014, με μείωση της τιμής από €87 στα €77 ανά συλλεχθέντα τόνο και στη συνέχεια μέχρι τις 31.12.2014, με περαιτέρω μείωση της τιμής στα €60 ανά συλλεχθέντα τόνο.

Την 1.1.2015 το έργο αναλήφθηκε από την κοινοπραξία που ίδρυσε το Σύστημα με τον εργολάβο Α, η οποία είχε αναλάβει τον Νοέμβριο του 2012 και το έργο συλλογής rmd και χαρτιού από τις υπό αναφορά περιοχές της Λεμεσού.

Επιπρόσθετα των παρατηρήσεων που παρουσιάζονται στην παράγραφο 1.1.4.2.2 της Έκθεσής μας, επισημαίνουμε τα ακόλουθα αναφορικά με τη διαδικασία που ακολούθησε το Σύστημα για τη σύναψη συμβάσεων για την αγορά της πιο πάνω υπηρεσίας, κατά την περίοδο από τον Δεκέμβριο του 2006 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017, καθώς και για τις πρόνοιες των σχετικών συμβάσεων.

(α) Κόστος συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί. Ο υπολογισμός της αμοιβής εργολάβου βασίζεται στο κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο υλικού που θα παραδίδεται στη μονάδα διαχείρισης, πλέον του εφάπαξ ποσού που καταβάλλεται στον εργολάβο έναντι του κόστους αγοράς των κάδων. Στον ακόλουθο Πίνακα καταγράφουμε τις ετήσιες συμφωνηθείσες τιμές για το έργο συλλογής γυαλιού από περιοχές της επαρχίας Λεμεσού και από τον Δήμο Στροβόλου, από τον Δεκέμβριο του 2006 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017.

Πίνακας 31 – Ετήσιο κόστος έργου συλλογής γυαλιού από περιοχές της επαρχίας Λεμεσού από τον Δεκέμβριο του 2006 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017

Περιοχές	Έτος	Τιμή ανά συλλεχθέντα τόνο	Εφάπαξ ποσό ανά καινούριο κάδο	Επεξηγήσεις
Δήμοι Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών	2007	€68	€1.165	Προμήθεια 110 κάδων
Δήμοι Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών, Δήμος Λεμεσού, Κοινότητες Μουταγιάκας, Αγίου Τύχωνα, Ύψωνα	2008	€73	€1.165+€1.076	Επιβολή αύξησης στην τιμή ανά συλλεχθέντα τόνο κατά 7,3% από τον Ιανουάριο του 2008, Προμήθεια πρόσθετων 200 κάδων
«» «»	2009	€73	€1.165+€1.076	
Δήμοι Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών, Λεμεσού, Στροβόλου, Κοινότητες Μουταγιάκας, Αγίου Τύχωνα, Ύψωνα, Πάνω Πολεμιδιών	2010	€75		Η τιμή ανά συλλεχθέντα τόνο περιλαμβάνει το κόστος για την απόκτηση των χρησιμοποιημένων κάδων από τον Δήμο Στροβόλου
«» «»	2011	€75	-	
«» «»	1/2012-4/2013	€87	-	Επιβλήθηκε αύξηση 16% από τον Ιανουάριο του 2012
«» «»	5/2013-9/2014	€77	-	Μείωση τιμής κατόπιν διαπραγμάτευσης
«» «»	10-12/2014	€60	-	Μείωση τιμής κατόπιν διαπραγμάτευσης
«» «»	2015	€63	-	
«» «»	2016	€63	-	
«» «»	2017	€63	-	

Ανάληψη έργου από τον εργολάβο Α

Ανάληψη έργου από κοινοπραξία μεταξύ του Συστήματος και του εργολάβου Α

Σχετικά με το θέμα αυτό αναφέρουμε τα ακόλουθα:

- (i) **Εκτίμηση του κόστους.** Δεν μας δόθηκαν στοιχεία για την εκτίμηση της δαπάνης κάθε φάσης του έργου, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή η τεκμηρίωση της λογικότητας των τιμών ανά συλλεχθέντα τόνο που συμφωνούσε το Σύστημα με τον εργολάβο. Οι συνεχείς μειώσεις στην τιμή ανά συλλεχθέντα τόνο κατά τα έτη 2013 και 2014, καθώς και η τιμή ανά συλλεχθέντα τόνο που επιβλήθηκε από την κοινοπραξία το 2015, καταδεικνύουν ότι οι αντίστοιχες τιμές που συμφωνήθηκαν με τον εργολάβο κατά τα προηγούμενα έτη, ήταν υπερβολικά υψηλές.

- (ii) **Προμήθεια κάδων.** Το Σύστημα συμφώνησε, τον Δεκέμβριο του 2006, στην καταβολή, προς τον εργολάβο, του συνολικού εφάπαξ ποσού ύψους €128.145 για την προμήθεια και τοποθέτηση 110 κάδων στους Δήμους Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας και Κάτω Πολεμιδιών (€1.165 ανά κάδο) και τον Δεκέμβριο του 2007 στην καταβολή του συνολικού εφάπαξ ποσού ύψους €215.100 για την προμήθεια και τοποθέτηση 200 κάδων στον Δήμο Λεμεσού και στις Κοινότητες Ύψωνα, Μουταγιάκας και Αγίου Τύχωνα (€1.076 ανά κάδο). Το Σύστημα δεν εξασφάλισε ενδεικτικές τιμές για το κόστος της υπό αναφορά υπηρεσίας για να είναι σε θέση να αξιολογήσει τη λογικότητα των συμφωνηθέντων τιμών. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με διαδικασία προσφορών που διενήργησε το Σύστημα τον Ιανουάριο του 2009, για την προμήθεια 550 κάδων γυαλιού, στα πλαίσια της επέκτασης του προγράμματος συλλογής σε περιοχές στις επαρχίες Αμμοχώστου και Πάφου, προμηθεύτηκε τους κάδους μέσω ενοικιαγοράς διάρκειας 10 ετών, στην τιμή των €750 ανά κάδο, πλέον περίπου €20 ανά κάδο για την τοποθέτησή τους. Συνεπώς, φαίνεται ότι η επιλογή του Συστήματος να προμηθευτεί κατά τα έτη 2006 και 2007 τους κάδους απευθείας από τον εργολάβο δεν ήταν οικονομικά συμφέρουσα.

(β) Τιμολόγηση μεταφοράς υλικών προς την Τσιμεντοποιία Βασιλικού.

Σύμφωνα με τις συμφωνίες που σύνηψε το Σύστημα για την περίοδο 1.1.2007 μέχρι 1.1.2010, η τιμή ανά τόνο συλλεχθέντος γυαλιού περιλάμβανε και τη μεταφορά των υλικών σε ειδική μονάδα στη βιομηχανική περιοχή Τσιφλικούθκια, η οποία βρίσκεται σε απόσταση 30 χλμ από το κέντρο της Λεμεσού, ενώ σε περίπτωση μεταφοράς τους σε άλλο σημείο από το καθορισμένο με βάση τους όρους των συμφωνιών, το Σύστημα θα κατέβαλλε για κάθε χιλιόμετρο το ποσό των €1,71 - €2,05 πλέον ΦΠΑ, το οποίο αυξήθηκε από 1.1.2008 σε €2,20 πλέον ΦΠΑ. Από το 2009, τα υλικά μεταφέρονταν στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού, λόγω άρνησης του υπό αναφορά διαχειριστή για παραλαβή και διαχείρισή τους. Παρατηρήσαμε ότι, παρά το γεγονός ότι η Τσιμεντοποιία Βασιλικού βρίσκεται σε απόσταση εντός 30 χλμ από το κέντρο της Λεμεσού, εντούτοις το Σύστημα κατέβαλλε προς τον εργολάβο το πρόσθετο τέλος, το οποίο κυμαινόταν από €63 μέχρι €66 για κάθε διαδρομή. Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργήσαμε παρατηρήσαμε ότι, κατά τους μήνες Μάρτιο, Απρίλιο και Μάιο του 2009, ο εργολάβος εκτελούσε περίπου 10-14 μεταφορές υλικού γυαλιού κάθε μήνα, ενώ κατά τον μήνα Δεκέμβριο πραγματοποίησε 20 μεταφορές υλικού γυαλιού προς την Τσιμεντοποιία Βασιλικού, με αποτέλεσμα το Σύστημα να καταβάλει σημαντικό πρόσθετο ποσό για την μεταφορά του υλικού προς τον διαχειριστή. Οι συμβάσεις που σύνηψε το Σύστημα, από τον Φεβρουάριο του 2010 και μετά, προνοούν για τη μεταφορά των υλικών σε συγκεκριμένη τοποθεσία ή εναλλακτικά σε άλλη μονάδα που δεν θα υπερβαίνει τα 30 χλμ απόσταση από το κέντρο της Λεμεσού χωρίς πρόσθετη χρέωση.

1.1.4.2.10 Συλλογή γυαλιού από τους Δήμους Λάρνακας, Αραδίππου, Δρομολαξιάς/Μενεού, Αθηνού και Λειβαδιών και από τις κοινότητες Ξυλοτύμπου, Δασακίου Άχνας, Πεντακώμου και Περβολιών.

Το Σύστημα συνήψε, τον Σεπτέμβριο του 2010, σύμβαση με τον εργολάβο Γ, για την ανάληψη του προγράμματος συλλογής γυαλιού από τους Δήμους Λάρνακας, Αραδίππου και Αθηνού και από τις Κοινότητες Δρομολαξιάς/Μενεού, Ξυλοτύμπου και Λειβαδιών, για τη χρονική περίοδο από 1.10.2010 μέχρι 30.9.2013. Επισημαίνεται ότι ο εν λόγω εργολάβος είχε επίσης αναλάβει το έργο συλλογής ρμδ και χαρτιού από τους Δήμους Λάρνακας και Αραδίππου και από την Κοινότητα Ξυλοτύμπου.

Πριν τη λήξη της υπό αναφορά σύμβασης, το Σύστημα συνήψε, την 1.8.2012, τροποποιητική σύμβαση με τον εν λόγω εργολάβο, για την εξυπηρέτηση των ίδιων περιοχών, για χρονική περίοδο πέντε μηνών, με αύξηση στην τιμή ανά συλλεχθέντα τόνο γυαλιού, από €70 σε €75. Η σύμβαση αυτή τυγχάνει έκτοτε εξαμηνιαίας και ετήσιας χρονικής επέκτασης. Επισημαίνεται ότι, παράλληλα με τη χρονική επέκταση της σύμβασης, γίνονταν και γεωγραφικές επεκτάσεις στο έργο, με την προσθήκη των Κοινοτήτων Δασακίου Άχνας τον Νοέμβριο του 2012, Πεντακώμου τον Απρίλιο του 2016 και Περβολιών τον Μάιο του 2017, ενώ από 1.5.2013 μειώθηκε η συμφωνηθείσα τιμή ανά συλλεχθέντα τόνο γυαλιού στα €60.

Οι διαπιστώσεις μας αναφορικά με τις συμβάσεις που σύνηψε το Σύστημα για την εκτέλεση του προγράμματος συλλογής αποβλήτων συσκευασίας γυαλιού από περιοχές της επαρχίας Λάρνακας παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο 1.1.4.2.2 της Έκθεσής μας.

1.1.4.2.11 Συλλογή γυαλιού από τους Δήμους Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας, Δερύνειας και Σωτήρας και από τις κοινότητες Ξυλοφάγου, Αυγόρου, Λιοπετρίου και Αχερίτου.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Οι τιμές που εξασφάλισε το Σύστημα, κατά τα έτη 2010 μέχρι 2014, για τη συλλογή γυαλιού από περιοχές της επαρχίας Αμμοχώστου ήταν υπερβολικά υψηλές. Δεν υπάρχουν στοιχεία για την αξιολόγηση που διενήργησε το Σύστημα στις προσφορές που υποβλήθηκαν με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή η επαλήθευση της λογικότητάς τους.</p>	<p>Το ΤΠ οφείλει να διασφαλίζει ότι η ανάθεση των συμβάσεων από το Σύστημα γίνεται κατόπιν ενδεδειγμένων διαδικασιών προσφορών και η απόφαση του Συστήματος να τεκμηριώνεται δεόντως.</p> <p>Επίσης, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι το Σύστημα δεν αποδέχεται οικονομικούς όρους οι οποίοι να έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνση του.</p>	<p>Διασφάλιση ότι το Σύστημα συνάπτει συμφωνίες οι οποίες διασφαλίζουν τα οικονομικά συμφέροντά του και δεν αποδέχεται τη συμπερίληψη όρων που έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνσή του.</p>

Το Σύστημα σύνηψε, τον Μάρτιο του 2010, κατόπιν διαδικασίας ανοικτού διαγωνισμού, σύμβαση με τον εργολάβο Δ, για την ανάληψη του προγράμματος συλλογής γυαλιού, από τους Δήμους Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας και από τις Κοινότητες Ξυλοφάγου, Σωτήρας (Μετατροπή σε Δήμο από 1.1.2012), Αυγόρου και Λιοπετρίου, για τη χρονική περίοδο από 1.1.2010 μέχρι 31.7.2012. Μετά τη λήξη της υπό αναφορά σύμβασης, το Σύστημα προέβη σε απευθείας ανάθεση του συγκεκριμένου έργου, για χρονική περίοδο πέντε μηνών, στον εργολάβο Γ, ο οποίος ήδη εκτελούσε το έργο συλλογής rmd, χαρτιού και γυαλιού από περιοχές της επαρχίας Λάρνακας και το έργο συλλογής rmd και χαρτιού από περιοχές της επαρχίας Αμμοχώστου. Έκτοτε, το Σύστημα προβαίνει σε εξαμηνιαίες ή ετήσιες ανανεώσεις της σύμβασης με τον εν λόγω εργολάβο. Τον Ιούνιο του 2010, αποχώρησε από το έργο συλλογής η κοινότητα Λιοπετρίου, ενώ το πρόγραμμα λειτούργησε στην κοινότητα Αχερίτου από τον Ιούνιο του 2015 μέχρι τον Ιούνιο του 2017, ενώ το πρόγραμμα ανακύκλωσης διακόπηκε από τον Δήμο Παραλιμνίου κατά την περίοδο Οκτωβρίου του 2015 μέχρι Απρίλιο του 2016.

Επιπρόσθετα των παρατηρήσεων που παρουσιάζονται στην παράγραφο 1.1.4.2.2 της Έκθεσής μας, επισημαίνουμε ότι το Σύστημα, κατόπιν διενέργειας ανοικτού διαγωνισμού, ανέθεσε το 2009, τη σύμβαση συλλογής γυαλιού στον χαμηλότερο προσφοροδότη του οποίου η προσφορά ανέρχονταν στα €90, πλέον ΦΠΑ, ανά τόνο γυαλιού, για τη συλλογή και μεταφορά των υλικών σε Μονάδα Διαχείρισης. Ωστόσο, το Σύστημα δεν προέβη σε υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της παρασχεθείσας υπηρεσίας, ούτε ετοίμασε πρακτικό αξιολόγησης των προσφορών που υποβλήθηκαν, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή η επαλήθευση της λογικότητας των τιμών που υποβλήθηκαν, ούτε της διαδικασίας αξιολόγησης που ακολουθήθηκε. Από εξέταση που διενηργήσαμε στο συνολικό κόστος ανά συλλεχθέντα τόνο γυαλιού που κατέβαλε το Σύστημα για την τριμηνιαία περίοδο από Μάρτιο μέχρι Μάιο του 2012, του 2013 και του 2015, διαπιστώσαμε ότι, για τις συνολικές ποσότητες των 135, 133 και 176 τόνων γυαλιού που συλλέχθησαν κατά τις υπό αναφορά περιόδους, αντίστοιχα, το συνολικό κόστος ανά τόνο γυαλιού ανήλθε στα €90, €71 και €64, αντίστοιχα. Τα κόστη αυτά καταδεικνύουν ότι οι τιμές που εξασφάλισε το Σύστημα, κατά τα έτη 2010 μέχρι 2014, για τη συλλογή γυαλιού από περιοχές της επαρχίας Αμμοχώστου, ήταν υπερβολικά υψηλές.

1.1.4.2.12 Συλλογή γυαλιού από τους Δήμους Πάφου, Πέγειας και Γεροσκήπου και από τις κοινότητες Χλώρακας, Κισσόνεργας, Τάλας, Έμπας, Μεσόγης, Άρμου, Κονιών, Κουκλιών, Μέσα Χωριού, Αναρίτας και Τρεμιθούσας.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Οι τιμές μονάδας που ίσχυαν κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας του έργου συλλογής γυαλιού σε περιοχές της επαρχίας Πάφου, μέχρι τον Μάιο του 2013, ήταν πολύ υψηλές. Επισημαίνεται ότι, η αρχική σύμβαση τυχάνει συνεχούς ανανέωσης μέχρι σήμερα, παρά το γεγονός ότι το αρχικό αντικείμενο της σύμβασης διαφοροποιήθηκε σε σημαντικό βαθμό λόγω γεωγραφικών προσθηκών και αφαιρέσεων στο έργο.</p>	<p>Το Τμήμα οφείλει να διασφαλίζει ότι το Σύστημα κατά τη σύναψη συμφωνιών, διασφαλίζει στο ακέραιο τα οικονομικά συμφέροντά του.</p>	<p>Διασφάλιση ότι το Σύστημα συνάπτει συμφωνίες οι οποίες διασφαλίζουν τα οικονομικά συμφέροντά του και δεν αποδέχεται τη συμπερίληψη όρων που έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνσή του.</p>

Το Σύστημα συνήψε, τον Σεπτέμβριο του 2009, σύμβαση με τον εργολάβο Ε, για την ανάληψη του προγράμματος συλλογής γυαλιού από νησίδες ανακύκλωσης, από τους Δήμους Πάφου, Γεροσκήπου και Πέγειας και από τις Κοινότητες Χλώρακας, Κισσόνεργας, Τάλας, Έμπας και Μεσόγης, για τη χρονική περίοδο από 1.6.2009 μέχρι 31.7.2012. Επισημαίνεται ότι το Σύστημα ανέθεσε στον εν λόγω εργολάβο, για την ίδια περίοδο και το έργο συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από pmd και χαρτί, από περιοχές της επαρχίας Πάφου, καθώς και ότι, το Σύστημα, μέχρι σήμερα, προβαίνει σε χρονικές και γεωγραφικές επεκτάσεις της αρχικής σύμβασης με τον εν λόγω εργολάβο.

Επιπρόσθετα των παρατηρήσεων που παρουσιάζονται στην παράγραφο 1.1.4.2.2 της Έκθεσής μας, επισημαίνουμε ότι το Σύστημα, τον Μάρτιο του 2009, εφάρμοσε, για την ανάθεση του έργου συλλογής συσκευασιών από γυαλί από περιοχές της επαρχίας Πάφου, την ίδια διαδικασία που ακολούθησε για την ανάθεση του έργου συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από pmd και χαρτί, σύμφωνα με την οποία, αντί να προκηρύξει

ανοικτό διαγωνισμό, ζήτησε προσφορές από υφιστάμενους εργολάβους με τους οποίους συνεργαζόταν ήδη σε άλλες επαρχίες και από έναν εργολάβο που έδρευε στην επαρχία Πάφου. Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι υποβλήθηκε προσφορά μόνο από τον εργολάβο που εδρεύει στην Πάφο, στον οποίο έγινε και η ανάθεση του έργου από 1.9.2009. Η τιμή μονάδας, σύμφωνα με την προσφορά, ανέρχονταν στα €312 πλέον ΦΠΑ ανά συλλεχθέντα τόνο γυαλιού, η οποία, κατόπιν διαπραγμάτευσης μειώθηκε στα €110 πλέον ΦΠΑ ανά συλλεχθέντα τόνο και στη συνέχεια, από 1.8.2012 στα €85 πλέον ΦΠΑ ανά συλλεχθέντα τόνο και από 1.5.2013 στα €68 πλέον ΦΠΑ ανά συλλεχθέντα τόνο. Στον πιο κάτω Πίνακα παραθέτουμε το κόστος συλλογής γυαλιού κατά την τριμηνία Μαρτίου μέχρι Μαΐου του 2012, του 2013 και του 2015.

Πίνακας 32 - Κόστος συλλογής γυαλιού κατά την τριμηνία Μαρτίου μέχρι Μαΐου του 2012, του 2013 και του 2015		
Ημερ.	Συλλεχθέντες τόνοι	Συνολικό κόστος ανά τόνο €
3-5/2012	190	110
3-5/2013	187	79
3-5/2015	77	68

Δεδομένου ότι η συνολική ποσότητα των συλλεχθέντων τόνων ήταν περίπου η ίδια κατά τις χρονικές περιόδους Μαρτίου μέχρι Μαΐου του 2012 και του 2013 και αισθητά μικρότερη κατά την αντίστοιχη περίοδο του 2015, φαίνεται ότι οι τιμές μονάδας που ίσχυαν κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας του έργου μέχρι τον Μάιο του 2013, που επιβλήθηκε περαιτέρω μείωση, ήταν πολύ υψηλές.

Επισημαίνεται επίσης ότι, η αρχική σύμβαση τυγχάνει συνεχούς ανανέωσης μέχρι σήμερα, παρά το γεγονός ότι το αρχικό αντικείμενο της σύμβασης διαφοροποιήθηκε σε σημαντικό βαθμό λόγω γεωγραφικών προσθηκών και αφαιρέσεων στο έργο.

1.1.4.3 Έλεγχος δελτίων ζύγισης αποβλήτων συσκευασίας από pmd και χαρτί.

Σκοπός ελέγχου: Εξακρίβωση της ορθότητας των δελτίων ζύγισης που εκδόθηκαν από τη μονάδα διαλογής για τις ποσότητες συλλεχθέντων αποβλήτων συσκευασίας από pmd και χαρτί από τον Δήμο Έγκωμης κατά το έτος 2010.

Επισημαίνεται ότι, η επιστολή της Υπηρεσίας μας ημερ. 28.2.2018, προς το Τμήμα, με την οποία τίθενται τα ευρήματα αναφορικά με τον έλεγχο του πιο πάνω θέματος, παραμένει αναπάντητη μέχρι σήμερα.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<ul style="list-style-type: none"> Εντοπίστηκαν χειρόγραφα δελτία ζύγισης εκδομένα στο χέρι, τα οποία φέρουν διορθώσεις, χωρίς οποιαδήποτε εξουσιοδότηση. Εντοπίστηκαν δελτία ζύγισης οχημάτων περισυλλογής αποβλήτων συσκευασίας από pmd και χαρτί, στα οποία η ένδειξη του απόβαρου των οχημάτων που καταγράφηκε 	<ul style="list-style-type: none"> Επιβάλλεται όπως όλα τα δελτία ζύγισης εκδίδονται μέσω του λογισμικού συστήματος. Σε περίπτωση κατά την οποία αυτό δεν είναι εφικτό πρέπει να καταγράφονται στο δελτίο ζύγισης οι λόγοι της χειρόγραφης έκδοσης και το συγκεκριμένο δελτίο ζύγισης να 	<p>Διασφάλιση της ορθότητας των δελτίων ζύγισης και ότι εφαρμόζονται κατάλληλες διαδικασίες για αποφυγή περιπτώσεων καταχώρισης λανθασμένων στοιχείων και υπερχρεώσεων.</p>

<p>παρουσιάζει σημαντική απόκλιση από αυτή που είναι καταγεγραμμένη στο πιστοποιητικό εγγραφής των οχημάτων.</p> <p>Τα πιο πάνω στοιχεία αυτά δημιουργούν ερωτηματικά για την ορθότητα της καταγραφής του απόβαρου των οχημάτων περισυλλογής στα δελτία ζύγισης και του υπολογισμού της συλλεχθείσας ποσότητας αποβλήτων συσκευασίας.</p>	<p>προσυπογράφεται από όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το ΤΠ πρέπει να ζητήσει από το Σύστημα να εξετάσει τις διαπιστώσεις αυτές και να ενημερωθεί με τα αποτελέσματα της εξέτασης. 	
---	---	--

Στα πλαίσια του πιο πάνω ελέγχου εξετάστηκαν τα ακόλουθα:

- ότι τα δελτία ζύγισης είναι εκδόθηκαν κατά αύξοντα αριθμό, χρονολογική σειρά και ώρα ζυγίσματος, ότι προσυπογράφονται από τον παραδόσαντα και τον παραλήπτη, ότι αφορούν απόβλητα συσκευασίας από ρmδ ή χαρτί και εάν φέρουν χειρόγραφες διορθώσεις.
- Εάν ένα όχημα περισυλλέγει απόβλητα από περισσότερους από ένα Δήμο κατά την ίδια ώρα και ημέρα.
- Τη λογικότητα της συνολικής εβδομαδιαίας και μηνιαίας συλλεχθείσας ποσότητας αποβλήτων συσκευασίας από ρmδ και χαρτί.
- Τον αριθμό των οχημάτων που χρησιμοποιήθηκαν κατά τους μήνες Ιανουάριο μέχρι Ιούνιο του 2010 για την περισυλλογή αποβλήτων συσκευασίας από ρmδ και χαρτί.
- Τη λογικότητα της απόκλισης μεταξύ του απόβαρου των οχημάτων που καταγράφηκε από τη μονάδα διαλογής στα δελτία ζύγισης μετά από κάθε ζύγισμα και του απόβαρου που καταγράφεται στο πιστοποιητικό εγγραφής των οχημάτων. Σημειώνεται ότι τυχόν απόκλιση μέχρι 200 κιλά είναι αποδεκτή καθότι το βάρος αυτό θεωρείται ότι αντιπροσωπεύει τον μέσο όρο του βάρους των καυσίμων με το οποίο δύναται να εφοδιαστεί ένα όχημα περισυλλογής αποβλήτων συσκευασιών. Επισημαίνεται ότι η πραγματική καταγραφή της ένδειξης του απόβαρου στα δελτία ζύγισης είναι σημαντική για σκοπούς υπολογισμού του βάρους της συλλεχθείσας ποσότητας, το οποίο ισούται με τη διαφορά μεταξύ του απόβαρου και του βάρους του φορτωμένου οχήματος.

Τα κυριότερα ευρήματα του ελέγχου αφορούν στα ακόλουθα:

(α) Σε ορισμένες περιπτώσεις τα δελτία ζύγισης συμπληρώνονται χειρόγραφα. Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις γίνονται χειρόγραφες διορθώσεις στις ποσότητες, στους αριθμούς εγγραφής των οχημάτων και στα ονόματα των γεωγραφικών περιοχών που καταχωρίζονται στα δελτία ζυγίσματος, χωρίς να καταγράφονται και να προσυπογράφονται/ εξουσιοδοτούνται.

(β) Σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε το ίδιο όχημα για την περισυλλογή αποβλήτων συσκευασίας από δύο Δήμους, κατά την ίδια ημερομηνία και ώρα, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατός ο υπολογισμός της ποσότητας που περισυλλέχθηκε από κάθε Δήμο ξεχωριστά.

(γ) Έλεγχος ορθότητας απόβαρου οχημάτων περισυλλογής αποβλήτων συσκευασίας από ρμδ και χαρτί: Για σκοπούς ελέγχου της ορθότητας του απόβαρου που καταγράφηκε από τη μονάδα διαλογής στα δελτία ζύγισης, μετά από κάθε ζύγισμα, διενεργήσαμε έλεγχο στα δελτία ζύγισης που εκδόθηκαν κατά τους μήνες Ιανουάριο μέχρι Δεκέμβριο του 2010, για τη συλλογή αποβλήτων συσκευασίας από ρμδ και χαρτί που πραγματοποίησαν επτά από τα 15 οχήματα περισυλλογής αποβλήτων συσκευασίας ρμδ της μονάδας συλλογής. Στους ακόλουθους Πίνακες παρουσιάζονται τα στοιχεία αναφορικά με το απόβαρο των οχημάτων βάσει των πιστοποιητικών εγγραφής τους και βάσει των ενδείξεων που καταγράφηκαν στα δελτία ζύγισης.

Αρ. εγγραφής οχήματος	Απόβαρο (kg) βάσει του πιστοποιητικού εγγραφής	Χαμηλότερη ένδειξη απόβαρου (kg) σύμφωνα με το δελτίο ζύγισης	Υψηλότερη ένδειξη απόβαρου (kg) σύμφωνα με το δελτίο ζύγισης	Απόκλιση μεταξύ της χαμηλότερης και υψηλότερης ένδειξης απόβαρου σύμφωνα με το δελτίο ζύγισης	Απόκλιση μεταξύ της χαμηλότερης/ υψηλότερης ένδειξης απόβαρου (kg) σύμφωνα με το δελτίο ζύγισης και του απόβαρου στο πιστοποιητικό εγγραφής
HTA519	10.600	10.560	10.890	330	290
KQD718	6.860	7.100	7.390	290	530
KVN779	12.580	12.180	12.750	570	400
KYD941	11.000	11.030	11.320	290	320
KVL564	8.920	8.860	9.220	360	300
KXH577	10.000	10.260	12.070	1.810	2.070
KVN080	12.650	12.740	12.940	200	290

Αρ. εγγραφής οχήματος	Απόβαρο (kg) βάσει του πιστοποιητικού εγγραφής	Χαμηλότερη ένδειξη απόβαρου (kg) σύμφωνα με το δελτίο ζύγισης	Υψηλότερη ένδειξη απόβαρου (kg) σύμφωνα με το δελτίο ζύγισης	Απόκλιση μεταξύ της χαμηλότερης και υψηλότερης ένδειξης απόβαρου σύμφωνα με το δελτίο ζύγισης	Απόκλιση μεταξύ της χαμηλότερης/ υψηλότερης ένδειξης απόβαρου (kg) σύμφωνα με το δελτίο ζύγισης και του απόβαρου στο πιστοποιητικό εγγραφής
HTA519	10.600	10.560	10.860	300	260
KQD718	6.860	7.180	7.460	280	600
KVN779	12.580	12.140	12.390	250	440
KYD941	11.000	11.090	11.140	50	140
KVL564	8.920	8.900	9.230	330	310
KXH577	10.000	10.260	10.930	670	930
KVN080	12.650	12.700	12.850	150	200

Σχετικά με το πιο πάνω θέμα παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

- (i) Το όχημα με αρ. εγγραφής ΚΧΗ577 παρουσιάζει σημαντική απόκλιση μεταξύ της χαμηλότερης και υψηλότερης ένδειξης απόβαρου όπως αυτή καταγράφηκε στα δελτία ζύγισης του οχήματος (1.810 κιλά). Επίσης, η μεγαλύτερη ένδειξη απόβαρου που καταγράφηκε στο δελτίο ζύγισης του υπό αναφορά οχήματος παρουσιάζει σημαντική απόκλιση από το απόβαρο του οχήματος που είναι καταγεγραμμένο στο πιστοποιητικό εγγραφής του (2.070 κιλά). Επισημαίνεται ότι, στα 31 από τα 33 δελτία ζύγισης που εκδόθηκαν κατά το ζύγισμα αποβλήτων συσκευασίας pmc του υπό αναφορά οχήματος κατά το έτος 2010, το απόβαρο κυμαίνεται μεταξύ 10.360 και 12.070 κιλά. Τα υπό αναφορά στοιχεία δημιουργούν ερωτηματικά για την ορθότητα της καταγραφής του απόβαρου του συγκεκριμένου οχήματος στα δελτία ζύγισης και του υπολογισμού της συλλεχθείσας ποσότητας αποβλήτων συσκευασίας από pmc από το συγκεκριμένο όχημα.
- (ii) Το όχημα με αρ. εγγραφής ΚΧΗ577 παρουσιάζει σημαντική απόκλιση μεταξύ της χαμηλότερης και υψηλότερης ένδειξης απόβαρου όπως αυτή καταγράφηκε στα δελτία ζύγισης του οχήματος (670 κιλά). Επίσης, η μεγαλύτερη ένδειξη απόβαρου που καταγράφηκε στο δελτίο ζύγισης του υπό αναφορά οχήματος παρουσιάζει σημαντική απόκλιση από το απόβαρο του οχήματος που είναι καταγεγραμμένο στο πιστοποιητικό εγγραφής του (930 κιλά). Επισημαίνεται ότι, στα 28 από τα 32 δελτία ζύγισης που εκδόθηκαν κατά το ζύγισμα αποβλήτων συσκευασίας χαρτιού του υπό αναφορά οχήματος κατά το έτος 2010, το απόβαρο κυμαίνεται μεταξύ 10.360 και 10.930 κιλά. Τα υπό αναφορά στοιχεία δημιουργούν ερωτηματικά για την ορθότητα της καταγραφής του απόβαρου του συγκεκριμένου οχήματος στα δελτία ζύγισης και του υπολογισμού της συλλεχθείσας ποσότητας αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί από το συγκεκριμένο όχημα.
- (iii) Σε ορισμένες περιπτώσεις, το όχημα με αρ. εγγραφής ΚΧΗ577 έδωσε δύο φορές την ίδια ημέρα απόβλητα χαρτιού, στις οποίες όμως η διαφορά στην ένδειξη του απόβαρου, όπως αυτή καταγράφεται στα δελτία ζύγισης, δεν δικαιολογείται δεδομένου του μικρού χρονικού διαστήματος που μεσολάβησε μεταξύ των δύο περισυλλογών. Συγκεκριμένα αναφέρουμε τις ακόλουθες περιπτώσεις:
- μεταξύ της χρονικής περιόδου από 16.6.2010, ώρα 22:36 και 17.6.2015, ώρα 00:28, το απόβαρο του οχήματος μειώθηκε κατά 190 κιλά.
 - μεταξύ της χρονικής περιόδου από 23.6.2010, ώρα 22:44 και 24.6.2010, ώρα 00:37, το απόβαρο του οχήματος μειώθηκε κατά 450 κιλά.
 - μεταξύ της χρονικής περιόδου από 30.6.2010, ώρα 22:42 και 1.7.2010, ώρα 00:39, το απόβαρο του οχήματος μειώθηκε κατά 270 κιλά.
 - μεταξύ της χρονικής περιόδου από 17.11.2010, ώρα 22:44 και 18.11.2010, ώρα 01:40, το απόβαρο του οχήματος μειώθηκε κατά 540 κιλά.
- (iv) Η απόκλιση μεταξύ της χαμηλότερης/υψηλότερης ένδειξης απόβαρου σύμφωνα με το δελτίο ζύγισης και του απόβαρου στο πιστοποιητικό εγγραφής των υπόλοιπων έξι υπό εξέταση οχημάτων περισυλλογής

αποβλήτων συσκευασίας από pmd και τεσσάρων εκ των υπόλοιπων υπό εξέταση οχημάτων περισυλλογής αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί (HTA519, KQD718, KVN779, KVL564) είναι σημαντική.

- (v) Επίσης, η απόκλιση μεταξύ της χαμηλότερης και υψηλότερης ένδειξης απόβαρου όπως αυτή καταγράφεται στα δελτία ζύγισης των υπό αναφορά οχημάτων περισυλλογής υπερβαίνει τα 200 κιλά που θεωρείται ο μέσος όρος του βάρους καυσίμων που δύναται να εφοδιαστεί ένα όχημα περισυλλογής αποβλήτων.

1.1.5 Παραχώρηση κυβερνητικής οικονομικής ενίσχυσης για την επέκταση του προγράμματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας στις επαρχίες Πάφου, Λάρνακας και Αμμοχώστου.

Σκοπός ελέγχου: Αξιολόγηση της επάρκειας του ελέγχου που διενήργησε το Τμήμα Περιβάλλοντος για την εξακρίβωση ότι η κυβερνητική οικονομική ενίσχυση που παραχωρήθηκε στο Σύστημα, κατά τα έτη 2009 μέχρι 2012, χρησιμοποιήθηκε για την υλοποίηση του προγράμματος επέκτασης των δραστηριοτήτων του Συστήματος στις επαρχίες Πάφου, Αμμοχώστου και Λάρνακας βάσει των προνοιών των σχετικών Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου.

Επισημαίνεται ότι, η επιστολή της Υπηρεσίας μας ημερ. 9.5.2017, προς το Τμήμα, με την οποία τίθενται τα ευρήματα αναφορικά με τον έλεγχο του πιο πάνω θέματος, παραμένει αναπάντητη μέχρι σήμερα.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Το ΤΠ δεν άσκησε επαρκή έλεγχο για την εξακρίβωση της ορθής αξιοποίησης της κυβερνητικής οικονομικής ενίσχυσης από το Σύστημα σύμφωνα με τις πρόνοιες των Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου.</p> <p>Κατά παράβαση των προνοιών των Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, το ΤΠ ενέκρινε την επιχορήγηση οικονομικών αιτημάτων του Συστήματος που αφορούσαν αποκλειστικά στην πραγματοποίηση ενημερωτικών δράσεων στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού και την καταβολή του ποσού των €40.000, προς το Σύστημα, χωρίς την προηγούμενη προσκόμιση, από το Σύστημα, αποδεικτικών στοιχείων που να τεκμηριώνουν τον τρόπο αξιοποίησης της επιχορήγησης.</p>	<p>Το Τμήμα θα πρέπει να παραθέσει τους λόγους για τους οποίους δεν ακολούθησε ρητά τις πρόνοιες των Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου κατά την εξέταση των οικονομικών αιτημάτων του Συστήματος.</p> <p>Το Τμήμα θα έπρεπε να είχε αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα του προγράμματος που εφάρμοσε το Σύστημα έτσι ώστε να διαπιστώσει σε ποιο βαθμό ικανοποιήθηκαν οι στόχοι που τέθηκαν και για τους οποίους παραχωρήθηκε η κυβερνητική χορηγία.</p>	<p>Διασφάλιση ότι η διαδικασία για την έγκριση της καταβολής της κυβερνητικής χορηγίας προς το Σύστημα και η αξιοποίησή της από το Σύστημα έγιναν βάσει των προνοιών των Υπουργικών Αποφάσεων.</p> <p>Διασφάλιση ότι ικανοποιήθηκαν οι στόχοι για τους οποίους παραχωρήθηκε η κυβερνητική χορηγία σύμφωνα με τους οποίους θα έπρεπε να πραγματοποιηθούν ενημερωτικές εκστρατείες για την επέκταση του προγράμματος ανακύκλωσης στις επαρχίες Πάφου, Λάρνακας και Αμμοχώστου.</p>

Το Υπουργικό Συμβούλιο, με Απόφασή του ημερ. 26.11.2008, ενέκρινε την παραχώρηση, προς το Σύστημα, κυβερνητικής οικονομικής ενίσχυσης ύψους €1.537.741 για κάλυψη των δαπανών ενημερωτικής εκστρατείας, κατά τα έτη 2009 μέχρι 2011, σε σχέση με την επέκταση του προγράμματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας του Συστήματος στις επαρχίες Πάφου, Λάρνακας και Αμμοχώστου. Βάσει σχετικής γνωμάτευσης του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, ημερ. 1.2.2008, η χρηματοδότηση της υπό αναφορά ενημερωτικής εκστρατείας αποτελεί υποχρέωση του κράτους και δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, νοουμένου ότι δεν επιδοτηθούν λειτουργικές δαπάνες του Συστήματος. Σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, το ποσό της οικονομικής ενίσχυσης θα καταβαλλόταν στο Σύστημα, αφού πρώτα το ΤΠ ασκούσε σχετικό έλεγχο για να εξακριβώσει ότι οι δαπάνες έγιναν στα πλαίσια των εγκεκριμένων ενοτήτων εξόδων του προγράμματος καθώς και ότι δεν συμπεριλήφθηκαν τυχόν λειτουργικά έξοδα του Συστήματος. Στην Απόφαση επισημαίνεται ότι, παρόλο που η ενημερωτική εκστρατεία θα ήταν επικεντρωμένη στις επαρχίες Λάρνακας, Αμμοχώστου και Πάφου, θα επωφελούνταν και οι επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού, ενδεχομένως από δράσεις παγκύπριας εμβέλειας, καθώς και ότι θα έπρεπε να δοθεί προτεραιότητα στην επέκταση του προγράμματος, σε πρώτη φάση, στις επαρχίες Πάφου και Αμμοχώστου λόγω της άμεσης ανάγκης αντιμετώπισης του προβλήματος με τον ΧΥΤΑ Πάφου και στη συνέχεια στη Λάρνακα. Επισημαίνεται επίσης ότι μέρος του ποσού που εγκρίθηκε θα έπρεπε να διατεθεί για την αγορά υπηρεσιών εσωτερικού λογιστικού ελέγχου. Το πρόγραμμα εγκρίθηκε από τη ΣΕΔΑΣ στις 10.2.2009, σύμφωνα με τις πρόνοιες της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου.

Στις 2.12.2011 το Υπουργικό Συμβούλιο, για σκοπούς αξιοποίησης του ποσού που δεν είχε δαπανηθεί, ενέκρινε την παράταση της περιόδου οικονομικής ενίσχυσης της ενημερωτικής εκστρατείας, από τρία σε τέσσερα χρόνια και της αποδέσμευσης κονδυλίου ύψους €40.000 από τον Προϋπολογισμό του ΤΠ το οποίο προήλθε από εξοικονομήσεις.

Από έλεγχο που διενεργήσαμε για την εξακρίβωση της επάρκειας του ελέγχου που άσκησε το ΤΠ για την ορθή αξιοποίηση της κυβερνητικής οικονομικής ενίσχυσης, από το Σύστημα, σύμφωνα με τις πρόνοιες των υπό αναφορά Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

(α) Το Σύστημα αιτήθηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου 10.7.2009 μέχρι 15.12.2011 το συνολικό ποσό των €1.260.087, ενώ το ΤΠ ενέκρινε συνολικές πληρωμές προς το Σύστημα ύψους €1.300.559. Η διαφορά αφορά κυρίως την καταβολή, στις 28.12.2012, του ποσού των €40.000, που είχε εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 2.12.2011. Διαπιστώσαμε ότι η έγκριση της υπό αναφορά πληρωμής από το ΤΠ έγινε χωρίς την προηγούμενη προσκόμιση, από το Σύστημα, αναλυτικής κατάστασης δαπανών και αποδεικτικών στοιχείων που να τεκμηριώνουν τον τρόπο αξιοποίησης του ποσού αυτού. Ως εκ τούτου, το ΤΠ δεν ήταν σε θέση να πιστοποιήσει ότι η διάθεση της υπό αναφορά επιχορήγησης έγινε στα πλαίσια των εγκεκριμένων ενοτήτων εξόδων του προγράμματος καθώς και ότι δεν συμπεριελάμβανε τυχόν λειτουργικά έξοδα του Συστήματος.

(β) Για σκοπούς εξακρίβωσης ότι η επιχορήγηση που καταβλήθηκε στο Σύστημα χρησιμοποιήθηκε σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρόγραμμα για την επέκταση των δραστηριοτήτων του Συστήματος στις επαρχίες Πάφου, Αμμοχώστου και Λάρνακας και όχι για κάλυψη λειτουργικών εξόδων του Συστήματος, διενεργήσαμε έλεγχο στο 44% των συνολικών αιτήσεων για επιχορήγηση του Συστήματος (€556.153), το

οποίο αντιστοιχεί στο 43% των συνολικών πληρωμών που εγκρίθηκαν και καταβλήθηκαν στο Σύστημα (€555.853). Από τον δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργήσαμε στο σύνολο των αιτημάτων για επιχορήγηση του Συστήματος διαπιστώσαμε ότι μόνο το 17% αφορούσε σε ενημερωτικές δράσεις για την επέκταση του προγράμματος στις επαρχίες Πάφου, Αμμοχώστου και Λάρνακας, ενώ το 70% αφορούσε σε ενημερωτικές δράσεις για την ευαισθητοποίηση του κοινού σε παγκύπρια βάση και το 13% σε ενημερωτικές δράσεις που αποσκοπούσαν στην ευαισθητοποίηση του κοινού μόνο στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού. Δεδομένων των πιο πάνω θεωρούμε ότι το ΤΠ δεν θα έπρεπε να εγκρίνει την επιχορήγηση των αιτημάτων που αφορούσαν σε πραγματοποίηση δράσεων αποκλειστικά στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού. Επίσης το Τμήμα θα έπρεπε να ενθαρρύνει την πραγματοποίηση περισσότερων ενημερωτικών εκστρατειών στις επαρχίες Πάφου, Αμμοχώστου και Λάρνακας, ώστε να επιτευχθούν σε μεγαλύτερο βαθμό, οι στόχοι για τους οποίους εγκρίθηκε η χορηγία.

1.1.6 Έσοδα του Συστήματος.

Σκοπός ελέγχου: Εξακρίβωση της λογικότητας και της πληρότητας των εσόδων του Συστήματος για σκοπούς διασφάλισης της ίσης μεταχείρισης των υπόχρεων παραγωγών-μελών και των Τοπικών Αρχών και της νομιμότητας και λογικότητας των καθορισμένων τελών συσκευασίας, το ύψος των οποίων επηρεάζεται άμεσα από την οικονομική κατάσταση του Συστήματος.

Επισημαίνεται ότι, η επιστολή της Υπηρεσίας μας ημερ. 14.6.2017, προς το Τμήμα, με την οποία τίθενται τα ευρήματα αναφορικά με τον έλεγχο του πιο πάνω θέματος, παραμένει αναπάντητη μέχρι σήμερα.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p><u>Τέλη Συσκευασίας:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Μέχρι τον Μάρτιο του 2016, το Σύστημα χρέωνε τα μέλη-παραγωγούς του με τέλη για τη διαχείριση ορισμένων συσκευασιών οι οποίες, αντί να προωθούνται για ανακύκλωση, συμπεριλαμβάνονταν στο υπόλειμμα διαλογής, το οποίο κατέληγε σε χωματερή. Δεν έχουν εκδοθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο Κανονισμοί που να καθορίζουν τα τέλη συσκευασίας του Συστήματος, κατά παράβαση της ισχύουσας νομοθεσίας. Τα τέλη συσκευασίας που βρίσκονται σε ισχύ δεν έχουν τύχει αναθεώρησης από το 2010. Δεν κατέστη δυνατή η τεκμηρίωση της χρέωσης απλοποιημένων τελών συσκευασίας στις μικρές 	<ul style="list-style-type: none"> Το ΤΠ θα πρέπει να αξιολογήσει τη στρατηγική απόφαση του Συστήματος να συμπεριλαμβάνει ορισμένες συσκευασίες στο υπόλειμμα διαλογής, αντί να τις προωθεί για ανακύκλωση, παρά το γεγονός ότι αναλαμβάνει τη σχετική δέσμευση από τους παραγωγούς-μέλη του, έναντι οικονομικού αντιτίμου. Το ΤΠ θα πρέπει να προωθήσει ενέργειες για επικαιροποίηση των τελών συσκευασίας και για εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας αναφορικά με την έκδοση, από το Υπουργικό Συμβούλιο, Κανονισμών που να καθορίζουν το ύψος των τελών που επιβάλλονται για σκοπούς λειτουργίας του Συστήματος. 	<p>Διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των υπόχρεων παραγωγών-μελών του Συστήματος και της λογικότητας και της νομιμότητας των τελών συσκευασίας, καθώς και ότι το Σύστημα διεκπεραιώνει την υποχρέωση του έναντι της είσπραξης τελών συσκευασίας, από τα μέλη-παραγωγούς, για προώθηση των συσκευασιών για ανακύκλωση ή ανάκτηση.</p>

<p>Επιχειρήσεις.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το Σύστημα δεν λαμβάνει επαρκή μέτρα για την είσπραξη των καθυστερημένων τελών συσκευασιών. 	<ul style="list-style-type: none"> • Το ΤΠ θα πρέπει να υποδείξει στο Σύστημα την ανάγκη να διενέργειας δειγματοληπτικών ελέγχων για την εξακρίβωση των ποσοτήτων των μικρών επιχειρήσεων για σκοπούς τεκμηρίωσης της χρέωσης απλοποιημένων τελών συσκευασίας σε αυτές. • Το Τμήμα θα πρέπει επίσης, για σκοπούς ίσης μεταχείρισης των υπόχρεων παραγωγών μελών, να προωθήσει ενέργειες για επιδίωξη της είσπραξης, από το Σύστημα, των καθυστερημένων οφειλών μελών που δεν παρουσιάζουν ικανοποιητικό ρυθμό αποπληρωμής. 	
<p><u>Συνεισφορά από Τοπικές Αρχές:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Η εφαρμογή ενιαίου ποσοστού μείωσης του ποσού τιμολόγησης των Τοπικών Αρχών ενδεχομένως να καταδεικνύει την ανάγκη αναπροσαρμογής των χρεώσεων προς τις Τοπικές Αρχές. • Το Σύστημα δεν λαμβάνει επαρκή μέτρα για είσπραξη των οφειλόμενων συνεισφορών των Τοπικών Αρχών. 	<ul style="list-style-type: none"> • Για σκοπούς ίσης μεταχείρισης των Τοπικών Αρχών, το ΤΠ θα πρέπει να εισηγηθεί στο Σύστημα να προωθήσει μέτρα είσπραξης των οφειλών. • Το ΤΠ θα πρέπει να υποδείξει στο Σύστημα την ανάγκη επαναξιολόγησης του ύψους των χρεώσεων σε συνεννόηση με τις Τοπικές Αρχές και διαφοροποίησής τους όπου κριθεί αναγκαίο. 	<ul style="list-style-type: none"> • Διασφάλιση ότι τα τέλη που χρεώνει το Σύστημα τις Τοπικές Αρχές αντικατοπτρίζουν το πραγματικό κόστος που προκύπτει από την παροχή υπηρεσίας διαχείρισης αποβλήτων που δεν προέρχονται από συσκευασίες έτσι ώστε να αποφεύγονται περιπτώσεις υπερτιμολόγησης Τοπικών Αρχών. • Διασφάλιση της είσπραξης των οφειλών από όλες τις Τοπικές Αρχές.
<p><u>Έσοδα από τέλη εγγραφής:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Από εξέταση δείγματος νέων μελών για το 2014 και 2015, δεν κατέστη δυνατό να εντοπιστούν επιστολές/δηλώσεις για όλες τις περιπτώσεις μικρών επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα να μην τεκμηριώνεται η ορθότητα των χρεώσεων των χαμηλών τελών εγγραφής στις μικρές επιχειρήσεις. • Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργήσαμε, εντοπίστηκαν περιπτώσεις 	<p>Το ΤΠ πρέπει να υποδείξει στο Σύστημα ότι, για σκοπούς ίσης μεταχείρισης των υπόχρεων παραγωγών-μελών, θα πρέπει να εφαρμόζει διαδικασίες για τεκμηρίωση της επιβολής χαμηλών τελών εγγραφής στις μικρές επιχειρήσεις και αναδρομικών τελών στις επιχειρήσεις που εγγράφονται στο Σύστημα με καθυστέρηση, μετά την αδειοδότησή του.</p>	<p>Διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των υπόχρεων παραγωγών-μελών του Συστήματος.</p>

<p>νέων μελών για τα έτη 2014 και 2015, τα οποία δεν χρεώθηκαν από το Σύστημα με αναδρομικά τέλη.</p>		
<p><u>Έσοδα από πώληση υλικών προς ανακύκλωση:</u> Δεν κατέστη δυνατή η τεκμηρίωση της λογικότητας των εσόδων από πώληση υλικών προς ανακύκλωση.</p>	<p>Το ΤΠ πρέπει να λάβει μέτρα για συστηματική παρακολούθηση και έγκαιρη τεκμηρίωση των συγκεκριμένων εσόδων του Συστήματος.</p>	<p>Διασφάλιση της λογικότητας των εσόδων από πώληση υλικών προς ανακύκλωση, τα οποία έχουν άμεσο αντίκτυπο στα τέλη που χρεώνει το Σύστημα στους παραγωγούς-μέλη του.</p>

Οι περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών (Ευθύνη Οικονομικών Παραγόντων) Κανονισμοί του 2003 (ΚΔΠ 747/2003) ορίζουν ότι η συμμετοχή σε συλλογικό σύστημα διαχείρισης προϋποθέτει την καταβολή τελών συσκευασίας στο σύστημα από τους συμμετέχοντες διαχειριστές συσκευασίας, τα οποία καθορίζονται «με κριτήριο ιδίως τον όγκο, το βάρος της συσκευασίας και την ποιότητα των παραγόμενων αποβλήτων». Σύμφωνα με τους Κανονισμούς, ο καθορισμός του ύψους των τελών συσκευασίας πρέπει να βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

- Να επιβραβεύονται οι ελαφριές συσκευασίες (ανά μονάδα βάρους ομοειδούς προϊόντος).
- Να μην τιμωρούνται οι βαρύτερες συσκευασίες εάν έχουν ψηλό ποσοστό ανακυκλώσιμων υλικών στη σύνθεσή τους.
- Να τιμωρείται η αλλαγή συνηθειών στη χρήση συσκευασιών από επαναχρησιμοποιούμενες σε μιας χρήσεως και από ανακυκλώσιμες σε μη ανακυκλώσιμες συσκευασίες.

Επιπρόσθετα των τελών συσκευασίας, τα έσοδα του Συστήματος περιλαμβάνουν τη συνεισφορά των Τοπικών Αρχών για τη διαχείριση αποβλήτων τα οποία δεν αποτελούν συσκευασίες, τα έσοδα από την εγγραφή των μελών στο Σύστημα και τα έσοδα από πώληση υλικών προς ανακύκλωση. Ακολούθως παραθέτουμε τα κυριότερα ευρήματα που προέκυψαν από τον έλεγχο που διενεργήσαμε για σκοπούς εξακρίβωσης της λογικότητας και πληρότητας των πιο πάνω κατηγοριών εσόδων του Συστήματος.

(α) Έσοδα από τέλη συσκευασίας. Βάσει των εκάστοτε Εγκρίσεων του Συστήματος, το Σύστημα οφείλει να χρεώνει για τις ποσότητες των συσκευασιών που τοποθετούνται στην κυπριακή αγορά, καθορισμένα τέλη ανά τύπο υλικού συσκευασίας. Τα τέλη συσκευασίας αναθεωρήθηκαν το 2008, στη βάση των διαφοροποιήσεων που προέκυψαν μεταξύ των αρχικών εκτιμήσεων και των πραγματικών δεδομένων, ενώ το 2010 εφαρμόστηκε ομοιόμορφη αύξηση, ύψους 15%, για όλες τις κατηγορίες υλικών, ώστε να επιτευχθεί αύξηση των εσόδων του Συστήματος. Επιπρόσθετα, το Σύστημα εφαρμόζει απλοποιημένα τέλη για μικρές επιχειρήσεις που τοποθετούν στην αγορά συσκευασίες συνολικού ετήσιου βάρους χαμηλότερου των πέντε τόνων. Στον Πίνακα 35 στο Παράρτημα Ε παρουσιάζονται τα ισχύοντα τέλη συσκευασίας από την ημερομηνία λειτουργίας του Συστήματος μέχρι σήμερα. Σχετικά με το θέμα αυτό επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

- (i) **Έκδοση Κανονισμών για τα τέλη συσκευασίας.** Σε καμία από τις υπό αναφορά περιπτώσεις έκδοσης και αναθεώρησης τελών συσκευασίας, δεν εκδόθηκαν, από το Υπουργικό Συμβούλιο, σχετικοί Κανονισμοί με τους οποίους να καθορίζονται τα τέλη αυτά, σε αντίθεση με τις διατάξεις του

άρθρου 17 των περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμων του 2002 έως 2017. Η ίδια διαπίστωση ισχύει και για τα απλοποιημένα τέλη.

- (ii) **Επικαιροποίηση των τελών συσκευασίας.** Κατά το 2016, το Σύστημα προέβηκε σε επανυπολογισμό των τελών, από τον οποίο προέκυψε σημαντική διαφοροποίηση στο ύψος των τελών για ορισμένα υλικά. Ωστόσο μέχρι σήμερα δεν προωθήθηκε οποιαδήποτε ενέργεια για αναθεώρηση των τελών, με αποτέλεσμα αυτά να παραμένουν τα ίδια από το 2010.
- (iii) **Υψηλή τιμολόγηση υλικών τα οποία δεν τυγχάνουν ανακύκλωσης.** Τα υλικά που εμπίπτουν στην κατηγορία «άλλα ανακτήσιμα οικιακά απόβλητα συσκευασίας», τα οποία αποτελούνται από συσκευασίες από πλαστικό τύπου PVC, PE (εκτός φιαλών), PP, PS και περιτυλίγματα, τιμολογούνται με υψηλό τέλος (€131,05/τόνο), παρά το γεγονός ότι, μέχρι και το 2015, δεν προέκυπτε οποιοδήποτε έξοδο για τη διαχείρισή τους, λόγω της πολιτικής του Συστήματος να τα συμπεριλαμβάνει στο υπόλειμμα διαλογής το οποίο κατέληγε σε χωματερή. Επισημαίνεται ότι, από τον Μάρτιο του 2016, το Σύστημα προωθεί τα υλικά αυτά για ανάκτηση ενέργειας. Περισσότερα για το θέμα αυτό παραθέτουμε στα Κεφάλαια 1.1.2 «Διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας από το Σύστημα» και 1.1.3.1.7 «Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης από το Σύστημα για τα απόβλητα συσκευασίας από πλαστικό» της Έκθεσής μας.
- (iv) **Εκκρεμείς οφειλές τελών συσκευασίας.** Σε ορισμένες περιπτώσεις, λογαριασμών μελών παρουσιάζουν χαμηλές εισπράξεις έναντι των συσσωρευμένων οφειλών τους, χωρίς να προωθούνται οποιαδήποτε επιπρόσθετα μέτρα είσπραξης από το Σύστημα.
- (v) **Χρέωση απλοποιημένων τελών συσκευασίας στις μικρές επιχειρήσεις.** Οι μικρές επιχειρήσεις (γύρω στα 250 μέλη το 2016) δεν υποβάλλουν ετησίως, στο Σύστημα, υπεύθυνη δήλωση των πραγματικών ποσοτήτων συσκευασιών που είχαν τοποθετήσει στην αγορά την προηγούμενη χρονιά, ούτε το Σύστημα προβαίνει σε οποιοδήποτε έλεγχο για την εξακρίβωση των εκάστοτε ετήσιων πραγματικών ποσοτήτων τους, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή η τεκμηρίωση της ορθότητας της κατάταξής τους στην κατηγορία των μικρών επιχειρήσεων και χρέωσής τους με τα απλοποιημένα τέλη συσκευασίας.

(β) **Συνεισφορά από Τοπικές Αρχές.** Οι όροι των συμφωνιών που το Σύστημα συνήψε με τις Τοπικές Αρχές εξετάστηκαν ενδελεχώς και τα ευρήματα του ελέγχου παρουσιάζονται σε ξεχωριστό Κεφάλαιο που περιλαμβάνεται στο Μέρος Β' της Έκθεσής μας. Από εξέταση των διαδικασιών τιμολόγησης και είσπραξης των συνεισφορών των Τοπικών Αρχών βάσει των ισχύοντων συμφωνιών, προέκυψαν τα ακόλουθα:

- (i) **Παραχώρηση εκπτώσεων και μειώσεων.** Διαπιστώθηκε ότι, με απόφαση του Συστήματος, εφαρμόζεται μείωση ύψους 12% σε όλες τις τιμολογήσεις Τοπικών Αρχών από το 2014 και παραχωρείται έκπτωση 5% ή 10% για εξόφληση εντός 60 ή 30 ημερών, αντίστοιχα, από την ημερομηνία έκδοσης του τιμολογίου. Η παραχώρηση των εν λόγω εκπτώσεων και μειώσεων δεν έτυχαν έγκρισης από το ΤΠ ή τη ΣΕΔΑΣ. Επισημάνουμε ότι η εφαρμογή ενιαίου ποσοστού μείωσης του ποσού

τιμολόγησης των Τοπικών Αρχών ενδεχομένως να καταδεικνύει την ανάγκη αναπροσαρμογής των χρεώσεων προς τις Τοπικές Αρχές. Εισηγηθήκαμε όπως το ΤΠ υποδείξει στο Σύστημα την ανάγκη επαναξιολόγησης του ύψους των χρεώσεων σε συνεννόηση με τις Τοπικές Αρχές και της διαφοροποίησής τους, όπου κριθεί αναγκαίο.

- (ii) **Οφειλές Τοπικών Αρχών προς το Σύστημα.** Το σύνολο των οφειλών Τοπικών Αρχών προς το Σύστημα στις 31.12.2016 ξεπέρασε τις €755.000, με τα σημαντικότερα ποσά να αφορούν στις οφειλές των Δήμων Έγκωμης (€148.096), Παραλιμνίου (€126.275), Πάφου (€118.130), Λάρνακας (€81.880) και Αγίου Δομετίου (€75.359). Σύμφωνα με τους διαχειριστές του Συστήματος, δεν λαμβάνονται οποιαδήποτε μέτρα για είσπραξη των οφειλόμενων συνεισφορών των Τοπικών Αρχών προς το Σύστημα.

(γ) **Έσοδα από την εγγραφή μελών στο Σύστημα.** Σύμφωνα με την αίτηση για Έγκριση του Συστήματος που υποβλήθηκε στο ΤΠ στις 9.1.2006, κατά την εγγραφή τους στο Σύστημα τα μέλη καταβάλλουν εφάπαξ τέλος εγγραφής ύψους £500, το οποίο τροποποιήθηκε στη συνέχεια σε €850. Τα τέλη εγγραφής ορίστηκαν με σκοπό τη συμμετοχή των μελών στα κόστη για τη δημιουργία και την αρχική χρηματοδότηση του Συστήματος, αλλά και για την κάλυψη του διαχειριστικού κόστους εγγραφής του μέλους. Το 2013, μετά τις οικονομικές εξελίξεις, το Σύστημα εφάρμοσε ειδικό τέλος εγγραφής για μικρότερες επιχειρήσεις, το οποίο καθορίστηκε στα €400 και αφορά εταιρείες που τοποθετούν στην αγορά συσκευασίες συνολικού ετήσιου βάρους χαμηλότερου των πέντε τόνων ετησίως. Σχετικά με το θέμα αυτό επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

- (i) **Τέλη εγγραφής.** Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι κατά την εγγραφή νέου μέλους, διαπιστώνεται επιτόπου η ποσότητα αποβλήτων συσκευασίας που το μέλος τοποθετεί ετησίως στην αγορά, ώστε να επιβληθεί το ανάλογο τέλος εγγραφής. Από εξέταση δείγματος νέων μελών για το 2014 και 2015, δεν κατέστη δυνατό να εντοπιστούν επιστολές/δηλώσεις για όλες τις περιπτώσεις μικρών επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα να μην τεκμηριώνεται η ορθότητα των χρεώσεων των χαμηλών τελών εγγραφής στις μικρές επιχειρήσεις.
- (ii) **Αναδρομική χρέωση τελών συσκευασίας για νέα μέλη.** Από την πρώτη περίοδο έγκρισης της λειτουργίας του Συστήματος, τα νέα μέλη που εγγράφονται στο Σύστημα, μετά την αδειοδότησή του, καταβάλλουν αναδρομικά τέλη για τις συσκευασίες τους, σύμφωνα με τις ισχύουσες τιμές του κάθε έτους από την ημερομηνία αδειοδότησης του Συστήματος από την αρμόδια Αρχή. Κατά τη δεύτερη περίοδο λειτουργίας του Συστήματος εγκρίθηκε όπως, για την περίοδο 2006-2010, οι παραγωγοί-μέλη χρεώνονται αναδρομικά τέλη για το 50% των ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασίας που παρήγαν. Στο μέτρο δεν εμπίπτουν επιχειρήσεις με παραγωγή αποβλήτων συσκευασίας χαμηλότερη των πέντε τόνων μέχρι το 2011 και κάτω των δύο τόνων από το 2012. Λόγω της ελλιπούς τεκμηρίωσης και παρακολούθησης των ποσοτήτων αποβλήτων συσκευασίας που παράγουν τα μέλη του Συστήματος που κατατάσσονται στις μικρές επιχειρήσεις, δεν μπορεί να διαπιστωθεί κατά πόσο το μέτρο χρέωσης αναδρομικών τελών συσκευασίας εφαρμόζεται ισότιμα από το Σύστημα. Από έλεγχο δείγματος περιπτώσεων στον Τομέα Διαχείρισης Αποβλήτων του ΤΠ, εντοπίστηκαν περιπτώσεις νέων μελών για τα έτη

2014 και 2015, τα οποία δεν χρεώθηκαν από το Σύστημα με αναδρομικά τέλη, παρόλο που οι δηλωθείσες ποσότητες παραγωγής αποβλήτων συσκευασίας υπερβαίνουν κατά πολύ την ελάχιστη ποσότητα των δύο ή πέντε τόνων.

(δ) Έσοδα από πώληση υλικών προς ανακύκλωση. Σκοπός του ελέγχου που διενεργήσαμε ήταν, μεταξύ άλλων, η εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τη λογικότητα των εσόδων από πωλήσεις υλικών που παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις του Συστήματος. Στα πλαίσια αυτά, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από καταστάσεις του Συστήματος αναφορικά με τις ποσότητες των υλικών που ανακυκλώθηκαν και τα έσοδα από πωλήσεις που πραγματοποίησε το Σύστημα, κατά τα υπό εξέταση έτη (2007-2015). Διαπιστώθηκε ότι οι ποσότητες ανακυκλώσιμων υλικών και τα αντίστοιχα έσοδα δεν ακολουθούν με συνέπεια την ίδια τάση για όλα τα υπό εξέταση έτη και δεν κατέστη δυνατό να δικαιολογηθούν όλες οι παρατηρούμενες παρεκκλίσεις. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, ενώ κατά τα έτη 2011-2012, 2013-2014 και 2014-2015 υπήρξε μείωση στις συλλεχθείσες ποσότητες χαρτιού, πλαστικού PET και πλαστικού HDPE, αντίστοιχα και των αντίστοιχων μέσων τιμών πώλησής τους, σημειώθηκε αύξηση στα αντίστοιχα έσοδα από πώληση των υπό αναφορά υλικών.

1.2 Ενέργειες του Τμήματος Περιβάλλοντος για ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τομέα παροχής υπηρεσιών συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.

Σκοπός ελέγχου: Εξακρίβωση της επάρκειας των ενεργειών του ΤΠ για ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τομέα παροχής υπηρεσιών συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας. Επίσης ο εντοπισμός των περιορισμών που δημιουργούνται από την παροχή υπηρεσιών συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας από ένα μόνο φορέα διαχείρισης.

Επισημαίνεται ότι, η επιστολή της Υπηρεσίας μας ημερ. 9.5.2017, προς το Τμήμα, με την οποία τίθενται τα ευρήματα αναφορικά με τον έλεγχο του πιο πάνω θέματος, παραμένει αναπάντητη μέχρι σήμερα.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<ul style="list-style-type: none"> • Η παροχή υπηρεσιών συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας από ένα μόνο φορέα διαχείρισης περιορίζει την αποτελεσματικότητα της εποπτείας που ασκεί το ΤΠ και της λήψης απόφασης για επιβολή αυστηρών μέτρων συμμόρφωσης, καθότι ενδεχόμενη προσωρινή ή μόνιμη διακοπή των εργασιών του θα δημιουργήσει σοβαρό πρόβλημα στην ανακύκλωση υλικών συσκευασίας και στην επίτευξη των στόχων ανακύκλωσης από το Κράτος. 	<p>Το ΤΠ θα πρέπει να προωθήσει άμεσα ενέργειες για την ετοιμασία και εφαρμογή στρατηγικής για τη δημιουργία κινήτρων και κατάλληλων συνθηκών για δραστηριοποίηση και άλλων ενδιαφερόμενων στον τομέα συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.</p>	<p>Ενίσχυση του ανταγωνισμού στην παροχή υπηρεσιών συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας τόσο για σκοπούς παροχής εναλλακτικής επιλογής συνεργασίας, με πιο οικονομικά συμφέροντες όρους, για τους υπόχρεους παραγωγούς και τις Τοπικές Αρχές, όσο και για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων από ενδεχόμενη προσωρινή ή μόνιμη διακοπή των εργασιών του υφιστάμενου φορέα διαχείρισης.</p>

<ul style="list-style-type: none"> Μέχρι σήμερα το ΤΠ δεν προώθησε ενέργειες για κατάρτιση και εφαρμογή στρατηγικής για τη δημιουργία κινήτρων και κατάλληλων συνθηκών για δραστηριοποίηση και άλλων ενδιαφερόμενων στον συγκεκριμένο τομέα. 		
<p>Το ΤΠ επέδειξε μεγάλη καθυστέρηση στην αξιολόγηση αίτησης από ενδιαφερόμενη εταιρεία για εξασφάλιση έγκρισης για λειτουργία συλλογικού συστήματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.</p>	<p>Το ΤΠ πρέπει να καθορίσει όρους και διαδικασίες για γρήγορη και αποτελεσματική αξιολόγηση των αιτήσεων και μείωσης του σχετικού διοικητικού κόστους.</p>	<p>Ενθάρρυνση για υποβολή σχετικού ενδιαφέροντος από ενδεχόμενους αιτητές και τάχιση προώθηση της διαδικασίας αξιολόγησης των αιτήσεων.</p>

Το Σύστημα αδειοδοτήθηκε το 2006 και από τότε αποτελεί το μοναδικό συλλογικό σύστημα διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας που λειτουργεί σήμερα στην Κύπρο. Σχετικά με το θέμα αυτό επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

(α) Περιορισμός στην άσκηση εποπτείας από το ΤΠ λόγω του μονοπωλιακού καθεστώτος του Συστήματος. Το γεγονός ότι το Σύστημα αποτελεί το μοναδικό σύστημα συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων στην Κύπρο, αλλά και λόγω της μεγάλης γεωγραφικής κάλυψής του, φαίνεται να περιορίζει την αποτελεσματικότητα της εποπτείας του από το Τμήμα και της λήψης απόφασης για επιβολή αυστηρών μέτρων συμμόρφωσης π.χ. ανάκληση άδειας λειτουργίας, αφού σε τέτοια περίπτωση θα δημιουργηθεί σοβαρό πρόβλημα στη συλλογή και διαχείριση ανακυκλώσιμων υλικών συσκευασίας, με συνεπακόλουθες επιπτώσεις στην επίτευξη των απαιτούμενων στόχων από το Κράτος. Όπως επισημαίνουμε και στο Κεφάλαιο 1.1.1.2 «Εξακρίβωση συμμόρφωσης του Συστήματος με τους όρους της ανανεωθείσας Έγκρισής του» της Έκθεσής μας, παρόλο που το Σύστημα λειτούργησε, σε ορισμένες φορές, κατά παράβαση των όρων Έγκρισής του π.χ. αγορά και ανάθεση υπηρεσιών χωρίς τη διενέργεια προσφορών και μη επίτευξη ποσοτικών στόχων για την ανακύκλωση/ ανάκτηση των αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί και ξύλο, το ΤΠ δεν προέβη στη λήψη οποιωνδήποτε μέτρων συμμόρφωσης.

(β) Το μονοπωλιακό καθεστώς που ισχύει σήμερα ενδεχομένως να προκαλέσει πρόβλημα στη συλλογή και διαχείριση ανακυκλώσιμων υλικών συσκευασίας στην περίπτωση που το Σύστημα αντιμετωπίσει προβλήματα βιωσιμότητας που να προκαλέσουν τον τερματισμό των εργασιών του. Περαιτέρω, η ύπαρξη ενός και μόνο συλλογικού συστήματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας περιορίζει τη δυνατότητα επιλογής συνεργασίας, τόσο από τους υπόχρεους παραγωγούς όσο και τις Τοπικές Αρχές, με βάση τους πιο οικονομικά συμφέροντες όρους.

(γ) Λήψη απαιτούμενων μέτρων από το ΤΠ για την εξυγίανση του ανταγωνισμού. Εκφράσαμε την άποψη ότι οι αναφορές του Συστήματος στις ετήσιες εκθέσεις του για μονοπωλιακή δραστηριοποίηση, καθώς και τα σημαντικά εμπόδια που έχουν δημιουργηθεί για άλλο διαχειριστή συστήματος που ενδιαφέρεται να δραστηριοποιηθεί στον συγκεκριμένο τομέα π.χ. υφιστάμενο μερίδιο αγοράς του Συστήματος, κόστος μεταφοράς συμβαλλόμενου υπόχρεου παραγωγού με το Σύστημα σε άλλο διαχειριστή (τοποθέτηση καινούριου σήματος στα προϊόντα),

δημιουργία μάρκας (το όνομα του Συστήματος είναι συνυφασμένο με την λέξη ανακύκλωση), θα έπρεπε να προβληματίσουν το ΤΠ, το οποίο θα πρέπει να προχωρήσει στην κατάρτιση και εφαρμογή στρατηγικής για τη δημιουργία κινήτρων και κατάλληλων συνθηκών για δραστηριοποίηση και άλλων ενδιαφερόμενων στον συγκεκριμένο τομέα. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τον Κανονισμό 7(2) των ΚΔΠ 747/2003, κάθε σύστημα συλλογικής διαχείρισης, για να τύχει έγκρισης θα πρέπει να είναι σχεδιασμένο κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η συνεργασία του προτεινόμενου συστήματος με άλλα υπάρχοντα συστήματα και να καθορίζονται οι όροι ή προϋποθέσεις για τυχόν συνεργασία με τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Επίσης, σύμφωνα με τον Κανονισμό 9(3) των πιο πάνω Κανονισμών, το ΤΠ, μπορεί να ζητήσει την τροποποίηση του Συστήματος, εάν από την έκθεσή του διαπιστωθεί ότι απαιτείται αποδοτικότερη λειτουργία του.

(δ) Υποβολή αίτησης από άλλο ενδιαφερόμενο για εξασφάλιση άδειας λειτουργίας συλλογικού συστήματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.

Στις 30.8.2014 ενδιαφερόμενη εταιρεία υπέβαλε προς το ΤΠ, αίτηση για εξασφάλιση έγκρισης για λειτουργία συλλογικού συστήματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας. Παρά το γεγονός ότι, ο αιτητής, μέχρι τις 15.10.2015, προσκόμισε προς το Τμήμα, τα απαιτούμενα στοιχεία και συμπληρωματικές πληροφορίες που του ζητήθηκαν, το Τμήμα, μέχρι τον Ιανουάριο του 2017, δεν είχε προωθήσει οποιεσδήποτε ενέργειες για την έγκριση ή την απόρριψη του αιτήματος του. Εκφράσαμε την άποψη ότι το ΤΠ επέδειξε μεγάλη καθυστέρηση στην εξέταση της αίτησης του ενδιαφερόμενου και στη ζήτηση των σχετικών διευκρινίσεων, παρά το γεγονός ότι ο αιτητής ανταποκρινόταν άμεσα και υπέβαλλε σε σύντομο χρονικό διάστημα τις απαιτούμενες διευκρινίσεις.

Αναφορικά με την αξιολόγηση της αίτησης της ενδιαφερόμενης εταιρείας από το Τμήμα, παρατηρήσαμε ότι, το Τμήμα ζήτησε επανειλημμένα από τον αιτητή την προσκόμιση στοιχείων που να δεικνύουν τη βιωσιμότητα της συνεργασίας του με συγκεκριμένους εργολάβους που επιθυμούσε ο αιτητής να συνεργαστεί μαζί τους. Δεδομένου ότι η Έγκριση που παραχωρήθηκε στο υφιστάμενο Σύστημα προνοεί ότι ο φορέας διαχείρισης πρέπει να ζητεί προσφορές για οποιαδήποτε παροχή υπηρεσιών/αγορά προϊόντων συνολικής αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των €5.000, υποδείξαμε στο Τμήμα ότι δεν πρέπει να αποδέχεται ή να ενθαρρύνει την ανάθεση υπηρεσιών, από τους φορείς διαχείρισης, μέσω διαπραγμάτευσης αντί μέσω της διαδικασίας προκήρυξης ανοιχτού διαγωνισμού. Διαπιστώσαμε επίσης ότι το Τμήμα επέβαλε στον αιτητή όρους π.χ. άμεση επίτευξη των ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης για όλα τα ρεύματα αποβλήτων συσκευασίας, τους οποίους μέχρι σήμερα, το υφιστάμενο Σύστημα δεν κατόρθωσε να επιτύχει, παρά το γεγονός ότι δραστηριοποιείται στον τομέα κατά τα τελευταία περίπου δέκα χρόνια, και ότι, κατά τη σύστασή του, έτυχε της στήριξης και της καθοδήγησης του Τμήματος και στη συνέχεια, της οικονομικής στήριξης της Κυβέρνησης και συστήσαμε, όπως το Τμήμα χειρίζεται όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς διαχείρισης με ομοιόμορφο τρόπο.

Ενότητα 2 - Εξακρίβωση επάρκειας και αποτελεσματικότητας ενεργειών του Τμήματος Περιβάλλοντος για τον εντοπισμό παρανομούμενων διαχειριστών συσκευασιών και την επιβολή μέτρων συμμόρφωσης προς αυτούς.

2.1 Ενέργειες του Τμήματος Περιβάλλοντος για εντοπισμό και συμμόρφωση των παρανομούμενων διαχειριστών αποβλήτων συσκευασίας.

Σκοπός ελέγχου: Εξακρίβωση εάν το ΤΠ εφαρμόζει επαρκή και κατάλληλα μέτρα για τον εντοπισμό και επιβολή μέτρων συμμόρφωσης προς τους παρανομούμενους διαχειριστές αποβλήτων συσκευασίας σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας.

Επισημαίνεται ότι, η επιστολή της Υπηρεσίας μας ημερ. 9.5.2017, προς το Τμήμα, με την οποία τίθενται τα ευρήματα αναφορικά με τον έλεγχο του πιο πάνω θέματος, παραμένει αναπάντητη μέχρι σήμερα.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Το Τμήμα δεν λαμβάνει επαρκή μέτρα για τον εντοπισμό όλων των παρανομούμενων υπόχρεων παραγωγών αποβλήτων συσκευασίας.</p>	<p>Το Τμήμα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο συνεργασίας με κυβερνητικές Υπηρεσίες οι οποίες διαθέτουν στοιχεία αναφορικά με εταιρείες που διοχετεύουν συσκευασίες στο εμπόριο π.χ. Στατιστική Υπηρεσία.</p> <p>Επιπρόσθετα, το Τμήμα πρέπει να αξιολογήσει την εισήγηση του Συστήματος για εναρμόνιση της νομοθεσίας του με την αντίστοιχη της Αρχής Λιμένων, έτσι ώστε να καταστεί δυνατός ο έλεγχος της εισαγωγής συσκευασμένων προϊόντων και η επιβολή της ευθύνης του παραγωγού κατά την εισαγωγή των προϊόντων.</p>	<p>Διασφάλιση ότι το Τμήμα λαμβάνει επαρκή και κατάλληλα μέτρα για εντοπισμό και επιβολή μέτρων συμμόρφωσης εναντίον των παράνομων υπόχρεων παραγωγών αποβλήτων συσκευασίας.</p>
<p>Το Τμήμα δεν ετοιμάζει πρόγραμμα ελέγχου, βάσει ανάλυσης κινδύνου, για τις επιθεωρήσεις που διενεργεί για τον εντοπισμό παράνομων υπόχρεων παραγωγών αποβλήτων συσκευασίας.</p> <p>Οι επιθεωρητές δεν χρησιμοποιούν καθορισμένο έντυπο ελέγχου για να καθίσταται δυνατή η ομοιόμορφη καταγραφή των αποτελεσμάτων.</p> <p>Στα πλαίσια των επιθεωρήσεων, οι επιθεωρητές δεν εξετάζουν όλα τα θέματα που προνοούν οι Κανονισμοί.</p>	<p>Για σκοπούς διενέργειας επαρκούς αριθμού επιθεωρήσεων σε παγκύπρια βάση και κάλυψης όλων των περιπτώσεων υψηλού κινδύνου, το Τμήμα πρέπει να ετοιμάζει ετήσιο πρόγραμμα επιθεωρήσεων βάσει ανάλυσης κινδύνου.</p> <p>Οι επιθεωρητές πρέπει να εξετάζουν όλα τα θέματα που προνοούν οι Κανονισμοί και για να καθίσταται δυνατή η επαλήθευση του ελέγχου, πρέπει να χρησιμοποιούν κατάλληλα έντυπα ελέγχου.</p>	<p>Διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της επάρκειας των επιθεωρήσεων που διενεργεί το Τμήμα.</p>

<p>Το ΤΠ δεν επέβαλε μέτρα συμμόρφωσης εναντίον των παρανομούντων μελών διαχειριστών συσκευασιών εταιρείας που υπέβαλε αίτηση προς το Τμήμα για εξασφάλιση άδειας λειτουργίας συστήματος συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.</p>	<p>Το Τμήμα πρέπει να μας πληροφορήσει για την εξέλιξη του θέματος και να μας παραθέσει τα μέτρα συμμόρφωσης που προώθησε εναντίον των παρανομούντων διαχειριστών συσκευασιών.</p>	<p>Διασφάλιση ότι το Τμήμα χειρίζεται άμεσα και έγκαιρα, σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας, όλες τις περιπτώσεις παρανομούντων.</p>
--	--	--

Σύμφωνα με το άρθρο 9(1) των περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμων του 2002 έως 2017 (Ν.32(Ι)/2002), πρόσωπο το οποίο κατασκευάζει, εισάγει, μεταφέρει, προμηθεύει ή με οποιοδήποτε τρόπο εμπορεύεται προϊόντα σε συσκευασίες, δεκτικές διαχείρισης αποβλήτων, αναλαμβάνει το κόστος της εν λόγω διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας. Για τον σκοπό αυτό, οι διαχειριστές συσκευασιών υποχρεούνται, εντός έξι μηνών από την έναρξη ισχύος των παρόντων Κανονισμών στις 3.10.2003, για σκοπούς διαχείρισης των συσκευασιών που αφορούν τις δραστηριότητες τους να οργανώνουν ατομικά συστήματα διαχείρισης συσκευασιών ή να συμμετέχουν σε συλλογικά συστήματα διαχείρισης των συσκευασιών. Ακολούθως παραθέτουμε τα ευρήματα μας αναφορικά με τις ενέργειες του ΤΠ για τον εντοπισμό και επιβολή μέτρων συμμόρφωσης προς τους παρανομούντες διαχειριστές αποβλήτων συσκευασίας. Επισημαίνεται ότι οι διαπιστώσεις μας βασίζονται σε στοιχεία που μας προσκόμισε το Τμήμα κατά το 2016, καθότι το Τμήμα, μέχρι σήμερα, δεν απάντησε, σε πιο πρόσφατη αλληλογραφία μας αναφορικά με το θέμα αυτό.

(α) Επιθεωρήσεις και μέτρα συμμόρφωσης εναντίον των παρανομούντων διαχειριστών συσκευασίας. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, κατά τα έτη 2012, 2013, 2014 και 2015 πραγματοποιήθηκαν 44, 43, 18 και 25 επιθεωρήσεις, αντίστοιχα, σε υποστατικά υπόχρεων παραγωγών. Αναφορικά με τον προγραμματισμό της ελεγκτικής εργασίας, το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι δεν ετοιμάζεται συγκεκριμένο πρόγραμμα ελέγχου, βάσει ανάλυσης κινδύνου, έτσι ώστε να εξάγεται ο αριθμός ελέγχων και οι κατηγορίες των υπόχρεων παραγωγών που πρέπει να ελεγχθούν κατά προτεραιότητα, καθώς και ότι δεν υπάρχει καθορισμένο έντυπο ελέγχου για να καθίσταται δυνατή η ομοιόμορφη καταγραφή των αποτελεσμάτων. Παρατηρήσαμε επίσης ότι, το Τμήμα, στα πλαίσια των υπό αναφορά ελέγχων, εξετάζει μόνο εάν ο διαχειριστής έχει εγγραφεί σε συλλογικό σύστημα ή έχει δημιουργήσει ατομικό σύστημα και εάν έχει προσκομίσει στοιχεία, στο Τμήμα, για τις ποσότητες αποβλήτων που διαθέτει στην αγορά και όχι για όλα τα θέματα που προνοούν οι σχετικοί Κανονισμοί. Από τον έλεγχο που διενεργήσαμε στο Σύστημα, εντοπίσαμε περιπτώσεις παρανομούντων υπόχρεων παραγωγών, στους οποίους το Τμήμα, δεν διενήργησε οποιοδήποτε έλεγχο, παρά τις επανειλημμένες συστάσεις του Συστήματος. Σχετικά με το θέμα αυτό, ζητήσαμε από το Τμήμα, μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας ημερ. 27.7.2016, να μας ενημερώσει, για δειγματοληπτικό αριθμό παρανομούντων διαχειριστών, εάν διενήργησε επιθεωρήσεις προς αυτούς και σε περίπτωση εντοπισμού μη συμμόρφωσης, τις ενέργειες που έλαβε, το στάδιο συμμόρφωσης του παρανομούντα διαχειριστή και εάν του επιβλήθηκε εξώδικο πρόστιμο, η οποία ωστόσο, παρά τις γραπτές υπενθυμίσεις μας, παραμένει μέχρι σήμερα αναπάντητη.

(β) Ενέργειες για εντοπισμό παρανομούντων διαχειριστών αποβλήτων συσκευασίας (free riders). Το ΤΠ μας πληροφόρησε ότι για σκοπούς εντοπισμού των παράνομων υπόχρεων παραγωγών αποβλήτων συσκευασίας, έχει συμπεριληφθεί όρος για συμμετοχή στις δημόσιες συμβάσεις για προσκόμιση πιστοποιητικού από το Τμήμα σύμφωνα με τον οποίο η εταιρεία έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της όσον αφορά τη

διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας. Επισημάναμε ότι η ενέργεια αυτή δεν διασφαλίζει τον εντοπισμό όλων των παρανομούμενων υπόχρεων παραγωγών αποβλήτων συσκευασίας, αλλά μόνο όσων συμμετέχουν σε διαγωνισμούς του δημοσίου.

Το Σύστημα, στην Ετήσια Έκθεσή του για το έτος 2014, εισηγείται, για σκοπούς εντοπισμού των παράνομων διαχειριστών εισαγόμενων συσκευασιών, την εναρμόνιση των σχετικών νομοθεσιών του ΤΠ και της Αρχής Λιμένων, έτσι ώστε να καταστεί δυνατός ο έλεγχος της εισαγωγής συσκευασμένων προϊόντων και η επιβολή της ευθύνης του παραγωγού κατά την εισαγωγή των προϊόντων. Σημειώνεται ότι, σχετικές πρόνοιες έχουν συμπεριληφθεί στη νομοθεσία για την ευθύνη του παραγωγού για ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά απόβλητα και για τις μπαταρίες. Ζητήσαμε από το Τμήμα όπως ενημερωθούμε κατά πόσο η πιο πάνω εισήγηση του Συστήματος έτυχε αξιολόγησης και σε περίπτωση που αυτή μπορεί να εφαρμοστεί, σε ποιο στάδιο βρίσκεται η εφαρμογή της.

(γ) Μέλη που συμμετέχουν σε σύστημα συλλογικής διαχείρισης συσκευασιών που υπέβαλε αίτηση στο ΤΠ για εξασφάλιση άδειας λειτουργίας.

Στις 30.8.2014 ενδιαφερόμενη εταιρεία υπέβαλε αίτηση προς το ΤΠ για εξασφάλιση άδειας λειτουργίας συστήματος συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας. Από τον προκαταρκτικό έλεγχο που διενήργησε το ΤΠ, διαπίστωσε ότι 12 από τα 15 μέλη της εν λόγω εταιρείας δεν είχαν οργανώσει ατομικό σύστημα διαχείρισης συσκευασιών ούτε συμμετείχαν σε σύστημα συλλογικής διαχείρισης, παρά το γεγονός ότι είναι διαχειριστές συσκευασιών, κατά παράβαση του Κανονισμού 4(1) των ΚΔΠ 747/2003. Επιπρόσθετα, δέκα από τους 12 υπό αναφορά παρανομούμετες δεν ήταν καταχωρισμένοι στο μητρώο διαχειριστών συσκευασιών του ΤΠ και δεν είχαν υποβάλει καμία δήλωση για τις ποσότητες συσκευασιών που τοποθετούν στην κυπριακή αγορά, ενώ οι άλλοι δύο παρανομούμετες έχουν υποβάλει τη σχετική δήλωση για ορισμένα έτη λειτουργίας τους. Το Τμήμα απέστειλε σχετική επιστολή συμμόρφωσης μόνο στα δύο μέλη που είναι καταχωρισμένοι στο μητρώο του, στην οποία τα μέλη δεν ανταποκρίθηκαν, και το Τμήμα δεν προώθησε οποιαδήποτε πρόσθετα μέτρα εναντίον τους.

Το ΤΠ περιορίστηκε στη αποστολή γραπτών υποδείξεων στις 29.6.2015, προς την ενδιαφερόμενη εταιρεία, σύμφωνα με τις οποίες, για σκοπούς εξασφάλισης της έγκρισης λειτουργίας, θα έπρεπε τα μέλη της να υποβάλουν προς το Τμήμα τα απαιτούμενα ποσοτικά στοιχεία και να τακτοποιήσουν τις οικονομικές τους οφειλές προς το συλλογικό σύστημα. Σύμφωνα με αλληλογραφία της εταιρείας προς το Τμήμα ημερομηνίας 15.10.2015, τα μέλη της θα προχωρούσαν σε ενέργειες συμμόρφωσής τους με τις πρόνοιες της νομοθεσίας. Σύμφωνα με στοιχεία που μας προσκόμισε το Τμήμα τον Ιούλιο του 2016, διαπιστώσαμε ότι, το Τμήμα, πέραν της αποστολής σχετικής επιστολής στις 16.5.2016 προς την ενδιαφερόμενη εταιρεία, με την οποία ζητούσε την υποβολή, προς το Τμήμα, των ποσοτικών στοιχείων αποβλήτων συσκευασίας που τοποθετήθηκαν στην αγορά από τα μέλη της κατά τα έτη 2006 μέχρι 2015, δεν προώθησε οποιοσδήποτε άλλες ενέργειες για συμμόρφωση των υπό αναφορά παραγωγών αποβλήτων με τις νόμιμες υποχρεώσεις τους. Επισημαίνεται ότι η σχετική νομοθεσία προνοεί την επιβολή μέτρων συμμόρφωσης εναντίον των παρανομούμετων, μεταξύ των οποίων της επιβολής εξώδικης ρύθμισης και άσκησης ποινικής δίωξης.

Ενότητα 3 – Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της επάρκειας των ελέγχων που διενεργεί το Τμήμα Περιβάλλοντος για την εξακρίβωση των ποσοτήτων εμπορικών και βιομηχανικών αποβλήτων συσκευασίας (Ε/ΒΑΣ) που συλλέγουν αδειοδοτημένοι διαχειριστές αποβλήτων συσκευασίας.

3.1 Άσκηση εποπτείας από το ΤΠ στους αδειοδοτημένους διαχειριστές Ε/ΒΑΣ που συνεργάζονται με το Σύστημα.

Σκοπός ελέγχου: Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της επάρκειας των ελέγχων που διενεργεί το ΤΠ για την εξακρίβωση των ποσοτήτων Ε/ΒΑΣ που συλλέγουν αδειοδοτημένοι διαχειριστές, οι οποίες προσμετρούνται στους ποσοτικούς στόχους ανακύκλωσης του Συστήματος και του Κράτους.

Επισημαίνεται ότι, η επιστολή της Υπηρεσίας μας ημερ. 9.5.2017, προς το Τμήμα, με την οποία τίθενται τα ευρήματα αναφορικά με τον έλεγχο του πιο πάνω θέματος, παραμένει αναπάντητη μέχρι σήμερα.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
<p>Οι έλεγχοι που διενεργεί το Τμήμα για την εξακρίβωση των ποσοτήτων Ε/ΒΑΣ που διαχειρίζονται και εξάγουν στο εξωτερικό οι αδειούχοι διαχειριστές είναι ελλιπείς.</p>	<p>Το Τμήμα πρέπει να εξετάζει, επιπρόσθετα των στοιχείων για τις παραλαβές και τις εξαγωγές Ε/ΒΑΣ, στοιχεία για τα αποθέματα Ε/ΒΑΣ που τηρούν στην αποθήκη τους οι αδειοδοτημένοι διαχειριστές. Επίσης πρέπει να εξετάζει σε τακτική βάση την τήρηση του μητρώου στο οποίο οι αδειοδοτημένοι διαχειριστές καταγράφουν τις ποσότητες Ε/ΒΑΣ που διαχειρίστηκαν και εξήγαγαν στο εξωτερικό.</p>	<p>Διασφάλιση της πληρότητας και της αποτελεσματικότητας των ελέγχων που διενεργεί το Τμήμα για την εξακρίβωση των ποσοτήτων Ε/ΒΑΣ που διαχειρίζονται και εξάγουν οι αδειοδοτημένοι διαχειριστές.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Οι αδειούχοι διαχειριστές των αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα και αλουμίνιο δεν υποβάλλουν στοιχεία προς το ΤΠ σε σχέση με την ακριβή σύσταση των αποβλήτων που διαχειρίζονται και εξάγουν στο εξωτερικό με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή η εξακρίβωση, από το ΤΠ, ότι αυτά αποτελούν απόβλητα από συσκευασίες. Ως εκ τούτου η παρουσίαση της επίδοσης του Συστήματος και του Κράτους αναφορικά με τον στόχο ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από μέταλλο είναι λανθασμένος. Εντοπίστηκαν αδειούχοι διαχειριστές αποβλήτων συσκευασίας από πλαστικό και χαρτί οι οποίοι υποβάλλουν, προς το ΤΠ, ανεπαρκή στοιχεία όσον αφορά την προέλευση και το υπόλειμμα Ε/ΒΑΣ από πλαστικό και χαρτί. 	<ul style="list-style-type: none"> Το Τμήμα πρέπει να εξετάσει το θέμα της σύστασης των αποβλήτων από χάλυβα και αλουμίνιο και να απαιτήσει από τους διαχειριστές όπως εφαρμόσουν μέτρα έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η διάκριση των αποβλήτων σε συσκευασίες και σε αυτά που δεν προέρχονται από συσκευασίες. Το ΤΠ πρέπει να επανεξετάσει τις αδυναμίες που παρουσιάζει το υφιστάμενο σύστημα ελέγχου των δηλώσεων που υποβάλλουν οι αδειοδοτημένοι διαχειριστές Ε/ΒΑΣ και να εφαρμόσει μέτρα έτσι ώστε όλοι οι αδειοδοτημένοι διαχειριστές Ε/ΒΑΣ να υποβάλλουν προς το Τμήμα όλα τα απαιτούμενα στοιχεία. 	<ul style="list-style-type: none"> Διασφάλιση της υποβολής, από τους αδειούχους διαχειριστές, ορθών στοιχείων αναφορικά με τη σύσταση αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα και αλουμίνιο και της ορθής παρουσίασης της επίδοσης του Συστήματος και του Κράτους αναφορικά με τον στόχο ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από μέταλλο. Διασφάλιση της πληρότητας και αποτελεσματικότητας των ελέγχων που διενεργεί το Τμήμα στους αδειοδοτημένους διαχειριστές Ε/ΒΑΣ και της ίσης μεταχείρισης των αδειοδοτημένων διαχειριστών Ε/ΒΑΣ από το Τμήμα.

Οι ποσότητες Ε/ΒΑΣ που συλλέγουν και εξάγουν αδειοδοτημένοι διαχειριστές, έναντι καταβολής προς αυτούς οικονομικών κινήτρων, προσμετρούνται από το Σύστημα και το Κράτος στον υπολογισμό των ετήσιων ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας. Η προσμέτρηση των υπό αναφορά ποσοτήτων Ε/ΒΑΣ στους ποσοτικούς στόχους του Συστήματος και ο υπολογισμός των οικονομικών κινήτρων, πρέπει να γίνεται κατόπιν προσκόμισης, ανά τρίμηνο, από τους αδειοδοτημένους διαχειριστές Ε/ΒΑΣ, προς το Σύστημα, σχετικής βεβαίωσης από το ΤΠ, για τα Ε/ΒΑΣ που διαχειρίστηκαν και εξήγαγαν στο εξωτερικό.

Από έλεγχο που διενεργήσαμε στη διαδικασία που ακολούθησε το ΤΠ για την επιβεβαίωση των ποσοτήτων Ε/ΒΑΣ που διαχειρίστηκαν και εξήγαγαν στο εξωτερικό οκτώ από τους 13 αδειοδοτημένους διαχειριστές/ συνεργάτες του Συστήματος, κατά το έτος 2014, οι οποίες αντιστοιχούν στο 80% των συνολικών ποσοτήτων Ε/ΒΑΣ του Συστήματος, διαπιστώσαμε ότι, τα στοιχεία που υποβάλλονται από τους υπό αναφορά διαχειριστές είναι ανεπαρκή, με αποτέλεσμα ο έλεγχος που διενεργεί το ΤΠ να είναι ελλιπής. Συγκεκριμένα διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

(α) Πληρότητα ελέγχου. Το ΤΠ λαμβάνει υπόψη μόνο τα στοιχεία που υποβάλλουν οι αδειοδοτημένοι διαχειριστές για τις παραλαβές και τις εξαγωγές Ε/ΒΑΣ που διενεργούν και όχι για τα αποθέματα που τηρούν στην αποθήκη τους, με αποτέλεσμα να καθίσταται δύσκολη η επαλήθευση της αυξομείωσης του αποθέματος και η εξακρίβωση της ορθότητας και της πληρότητας των ποσοτήτων Ε/ΒΑΣ που διαχειρίζονται. Εκφράσαμε την άποψη ότι, για σκοπούς αντιμετώπισης της πιο πάνω αδυναμίας, το ΤΠ πρέπει να εξετάζει το σχετικό μητρώο που τηρεί ο αδειοδοτημένος διαχειριστής, βάσει των όρων αδειοδότησής του, στο οποίο θα πρέπει να καταγράφονται χρονολογικά, η ποσότητα, η φύση, η προέλευση, ο τρόπος επεξεργασίας, η συχνότητα συλλογής, το μέσο μεταφοράς και ο προορισμός των αποβλήτων συσκευασίας. Οι ποσότητες που παραλήφθηκαν και εξήχθηκαν, καθώς και αυτές που παραμένουν ως απόθεμα στα υποστατικά του αδειοδοτημένου διαχειριστή, πρέπει να επαληθεύονται με ικανοποιητικά αποδεικτικά στοιχεία π.χ. τιμολόγια και αποδείξεις πληρωμής από πελάτες, δελτία εξαγωγής, ηλεκτρονικές καταστάσεις με το υπόλοιπο του αποθέματος και στοιχεία από απογραφή του αποθέματος. Η επαλήθευση του αποθέματος μπορεί να γίνεται και με την αντιπαράθεση στοιχείων των ποσοτήτων που εξήχθησαν πριν και μετά την ημερομηνία του ελέγχου. Παρατηρήσαμε επίσης ότι το Τμήμα δεν διενεργεί ελέγχους σε τακτική βάση για την εξακρίβωση της τήρησης των όρων αδειοδότησης από τους διαχειριστές, καθώς και ότι η εξακρίβωση της κατάλληλης τήρησης του μητρώου, στο οποίο οι αδειοδοτημένοι διαχειριστές καταγράφουν τις ποσότητες που διαχειρίζονται και εξάγουν στο εξωτερικό, δεν διενεργείται πάντα στα πλαίσια των ελέγχων αυτών. Συνεπώς, το Τμήμα δεν είναι σε θέση να εξακριβώνει σε ετήσια βάση τις συνολικές ποσότητες Ε/ΒΑΣ που διαχειρίζονται και εξάγουν στο εξωτερικό οι αδειοδοτημένοι διαχειριστές.

(β) Έλεγχος Ε/ΒΑΣ από χάλυβα και αλουμίνιο. Όπως ήδη αναφέρουμε στο Κεφάλαιο 1.1.3.1.6 «Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από μέταλλο» της Έκθεσής μας, κατά τα έτη 2009 μέχρι 2016, το Σύστημα ανακύκλωσε περισσότερες ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα από αυτές που δηλώθηκαν ως να τοποθετήθηκαν στην αγορά κάθε χρόνο (Πίνακας 8, Παράρτημα Α). Παρόμοια επίδοση παρουσιάζει το Κράτος σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα επίσημα στοιχεία τα οποία αφορούν στα έτη 2013 και 2014 (Πίνακας 14, Παράρτημα Β).

Αναφορικά με το ποσοστό ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα που διαχειρίστηκε το Σύστημα κατά τα έτη 2007 μέχρι 2016, το 100%, 92%, 93%, 94%, 92%, 93%, 92%, 91%, 93% και 93% του ποσοστού, αντίστοιχα, προέρχεται από δύο αδειοδοτημένους διαχειριστές Ε/ΒΑΣ (Πίνακας 7, Παράρτημα Α). Παρατηρήσαμε ότι οι εν λόγω διαχειριστές δεν υποβάλλουν στοιχεία προς το ΤΠ σε σχέση με την ακριβή σύσταση των αποβλήτων από χάλυβα που διαχειρίζονται και εξάγουν, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή η εξακρίβωση, από το Τμήμα, ότι αυτά αποτελούν απόβλητα από συσκευασίες. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με υπεύθυνες δηλώσεις του ενός από τους διαχειριστές, οι ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα που εξάγει προέρχονται από συντηρητική εκτίμηση του ιδίου, ενώ ο δεύτερος υπολογίζει ότι τα απόβλητα συσκευασιών από χάλυβα που εξάγει στο εξωτερικό ανέρχονται στο 7,5% των αποβλήτων από χάλυβα που διαχειρίζεται. Ο πρώτος διαχειριστής αναφέρει στις υπεύθυνες δηλώσεις του ότι η καταγραφή της σύστασης των αποβλήτων από χάλυβα είναι εξαιρετικά δύσκολη έως αδύνατη καθότι οι συλλέκτες δεν ασχολούνται με τη διαλογή τους, αφού η αξία των αποβλήτων συσκευασίας και των αποβλήτων που δεν προέρχονται από συσκευασίες είναι η ίδια. Αναφέρει επίσης ότι τα απόβλητα συσκευασίας από χάλυβα, τα οποία αποτελούνται κυρίως από βαρέλια, δεν εξάγονται ως έχουν, αλλά τεμαχισμένα μαζί με άλλα σιδηρούχα μέταλλα, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή, τόσο η διάκριση, όσο και η αναγραφή τους στα έγγραφα εξαγωγής. Επισημαίνεται ότι, ο Διευθυντής του ΤΠ παραχώρησε, στις 28.5.2014, έγκριση για έκδοση σχετικής βεβαίωσης προς τον πρώτο αδειούχο διαχειριστή, για τις ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας από χάλυβα που διαχειρίζεται και εξάγει στο εξωτερικό, οι οποίες υπολογίζονται βάσει δικής του εκτίμησης. Στη σχετική αλληλογραφία αναφέρεται επίσης ότι τα μικροπροβλήματα που αντιμετωπίζουν οι διαχειριστές αναφορικά με τη σύσταση των αποβλήτων από χάλυβα θα επιλύονταν εντός του επόμενου εξαμήνου και ότι για τον σκοπό αυτό το Τμήμα θα ετοίμαζε σχετικές εισηγήσεις. Ωστόσο, όπως πληροφορηθήκαμε από το Τμήμα, το πιο πάνω θέμα δεν έχει επιλυθεί ακόμα.

Όσον αφορά στα Ε/ΒΑΣ από αλουμίνιο που προσμετρά το Σύστημα στον υπολογισμό του ποσοτικού στόχου ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από μέταλλο, τα οποία προέρχονται από τον δεύτερο αδειοδοτημένο διαχειριστή που αναφέρουμε πιο πάνω, παρατηρήσαμε ότι, όπως και για τα απόβλητα από χάλυβα, ο εν λόγω διαχειριστής δεν υποβάλλει στοιχεία για την παραλαβή/προέλευσή τους και τον καθορισμό της σύστασής τους σε συσκευασίες και σε αυτά που δεν προέρχονται από συσκευασίες. Όπως και στην περίπτωση των αποβλήτων από χάλυβα, το Τμήμα αποδέχεται τη δήλωση του διαχειριστή σύμφωνα με την οποία το 7,5% των ποσοτήτων αποβλήτων από αλουμίνιο αφορά σε συσκευασίες.

(γ) Έλεγχος Ε/ΒΑΣ από πλαστικό και χαρτί. Από έλεγχο που διενεργήσαμε σε έξι αδειοδοτημένους διαχειριστές/ συνεργάτες του Συστήματος, από τους οκτώ που περιλήφθηκαν στο δείγμα, οι οποίοι διαχειρίζονται και εξάγουν Ε/ΒΑΣ από πλαστικό και χαρτί, παρατηρήσαμε ότι πέντε από αυτούς παρουσιάζουν ανεπαρκή στοιχεία προς το ΤΠ όσον αφορά στην προέλευση και το υπόλειμμα των Ε/ΒΑΣ. Συγκεκριμένα αναφέρουμε τα ακόλουθα:

- (i) Ένας από τους τρεις διαχειριστές Ε/ΒΑΣ από πλαστικό και χαρτί, δεν καταγράφει στην κατάσταση που υποβάλλει προς το ΤΠ στοιχεία για το υπόλειμμα που προκύπτει από τη διαχείριση ποσοτήτων Ε/ΒΑΣ από πλαστικό και χαρτί και για τον χώρο διάθεσής τους, ενώ δεύτερος δεν υποβάλλει καν τη σχετική κατάσταση, ούτε και παρουσιάζει στοιχεία για τις

παραληφθείσες ποσότητες και το υπόλειμμα των αποβλήτων συσκευασίας που διαχειρίζεται και εξάγει.

- (ii) Ένας από τους δύο διαχειριστές Ε/ΒΑΣ από χαρτί δεν υποβάλλει στοιχεία για την προέλευση των αποβλήτων συσκευασίας.
- (iii) Μέχρι σήμερα, ο διαχειριστής Ε/ΒΑΣ από πλαστικό, που είναι και ο μοναδικός, δηλώνει λανθασμένα στοιχεία σχετικά με το υπόλειμμα.

Ενότητα 4 – Εξακρίβωση επάρκειας και αποτελεσματικότητας ενεργειών του Τμήματος Περιβάλλοντος για τη λειτουργία ατομικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών.

4.1 Αδειοδότηση ατομικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών.

Σκοπός ελέγχου: Αξιολόγηση των διαδικασιών που εφαρμόζει το ΤΠ για την ενθάρρυνση λειτουργίας και την εποπτεία των ατομικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
Το Τμήμα ασκεί εποπτεία και προωθεί τις διαδικασίες για έκδοση και ανανέωση αδειών λειτουργίας ατομικών συστημάτων διαχείρισης συσκευασιών με τεράστια καθυστέρηση.	Επιβάλλεται όπως το Τμήμα επισπεύσει τις διαδικασίες εποπτείας και αδειοδότησης των ατομικών συστημάτων διαχείρισης συσκευασιών.	Διασφάλιση της νόμιμης λειτουργίας των ατομικών συστημάτων διαχείρισης συσκευασιών και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των παραγωγών αποβλήτων συσκευασίας σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας.

Σύμφωνα με μητρώο που τηρεί το ΤΠ, μέχρι τον Δεκέμβριο του 2015, είχαν επιδείξει ενδιαφέρον έξι εταιρείες για λειτουργία ατομικού συστήματος διαχείρισης συσκευασιών, εκ των οποίων οι τέσσερις ανέμεναν την έκδοση της άδειας λειτουργίας και οι άλλες δύο την ανανέωση της υφιστάμενης άδειας λειτουργίας. Σχετικά με το θέμα αυτό επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

- (i) Η προώθηση από το Τμήμα, προς το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ), των αιτήσεων των δύο εταιρειών για ανανέωση της υφιστάμενης άδειας λειτουργίας τους έγινε, κατόπιν δικής μας υπόδειξης, μετά από καθυστέρηση περίπου τριών ετών.
- (ii) Η προώθηση από το Τμήμα, προς το ΥΓΑΑΠ, των αιτήσεων δύο εταιρειών για έκδοση άδειας λειτουργίας ατομικού συστήματος έγινε, κατόπιν δικής μας υπόδειξης, μετά από καθυστέρηση περίπου δύο ετών.
- (iii) Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2015 εκκρεμούσε η εξέταση από το Τμήμα και η προώθησή τους προς τη ΣΕΔΑΣ, δύο αιτήσεων εταιρειών για λειτουργία ατομικού συστήματος διαχείρισης συσκευασιών, εκ των οποίων η μία υποβλήθηκε τον Οκτώβριο του 2015 και η άλλη υπέβαλε τα πρόσθετα στοιχεία που της ζητήθηκαν τον Νοέμβριο του 2014.

Σχετικά με το πιο πάνω θέμα, επισημίναμε ότι η τεράστια καθυστέρηση που επιδεικνύει το ΤΠ για την εξέταση των αιτήσεων που υποβάλλουν εταιρείες που επιθυμούν έκδοση ή ανανέωση της άδειας λειτουργίας του ατομικού τους συστήματος, έχει ως αποτέλεσμα την παράνομη λειτουργία των υφιστάμενων

ατομικών συστημάτων και τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους για διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας που παράγουν, σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας.

Ο Διευθυντής του ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι η καθυστέρηση ενδέχεται να οφείλεται και στην ανεπαρκή υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων από τους αιτητές. Η Υπηρεσία μας διαφωνεί με την άποψη αυτή καθότι σύμφωνα με το σχετικό μητρώο του Τμήματος, η καθυστέρηση που διενεργήθηκε στην εξυπηρέτηση πέντε εκ των έξι εταιρειών οφείλεται σε μη προώθηση ενεργειών από το Τμήμα. Όσον αφορά στην έκτη εταιρεία που υπέβαλε τις συμπληρωματικές πληροφορίες με καθυστέρηση, το Τμήμα απέστειλε υπενθυμητική επιστολή περίπου 12 μήνες μετά την πρώτη επιστολή που με την οποία ζητήθηκαν τα συμπληρωματικά στοιχεία. Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε επίσης ότι συμφωνεί με τη σύσταση της Υπηρεσίας μας για επίσπευση των διαδικασιών αδειοδότησης και ελέγχου των ατομικών συστημάτων διαχείρισης συσκευασιών, ωστόσο η εργασία αυτή θα διενεργείται ανάλογα με τις προτεραιότητες του Τμήματος και του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού.

Ενότητα 5 – Νομικό πλαίσιο για τη διαχείριση των συσκευασιών και αποβλήτων από συσκευασίες.

5.1 Επισκόπηση νομικού πλαισίου για τη διαχείριση των συσκευασιών και αποβλήτων από συσκευασίες.

Σκοπός ελέγχου: Επισκόπηση και εντοπισμός τυχόν αδυναμιών του υφιστάμενου νομικού πλαισίου για τα απόβλητα από συσκευασίες.

Επισημαίνεται ότι, η επιστολή της Υπηρεσίας μας ημερ. 9.5.2017, προς το Τμήμα, με την οποία τίθενται τα ευρήματα αναφορικά με τον έλεγχο του πιο πάνω θέματος, παραμένει αναπάντητη μέχρι σήμερα.

Κύριες επισημάνσεις	Εισηγήσεις	Αναμενόμενο όφελος
Στις 15.12.2017 τέθηκε σε ισχύ η ΚΔΠ 340/2017 σύμφωνα με την οποία οι παραγωγοί χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες έχουν την ευθύνη, μέχρι τις 15.9.2018, να μεριμνήσουν, ατομικά ή συλλογικά, για τη λειτουργία συστήματος διαχείρισης αποβλήτων χαρτιού μη συσκευασίας.	Παρακολούθηση του θέματος από το ΤΠ έτσι ώστε να μην υπάρξει καθυστέρηση στην εφαρμογή των προνοιών της νομοθεσίας.	Με την εφαρμογή των Κανονισμών οι παραγωγοί χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες θα αναλάβουν την ευθύνη της διαχείρισης του συγκεκριμένου αποβλήτου και θα καθίσταται δυνατός ο διαχωρισμός στην πηγή του χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες, με αποτέλεσμα να παύσει να υφίσταται η οικονομική αντιπαράθεση μεταξύ των Τοπικών Αρχών και του Συστήματος για την καταβολή του σχετικού κόστους διαχείρισης.
Η συμμετοχή των πολιτών στη διαλογή στην πηγή δεν είναι, βάση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου, υποχρεωτική.	Προώθηση ενεργειών για νομοθετική ρύθμιση της υποχρεωτικής συμμετοχής των πολιτών στη διαλογή στην πηγή και για εφαρμογή προγραμμάτων που θα ενθαρρύνουν την πιο πάνω	Υποβοήθηση στην εκπλήρωση της υποχρέωσης του Κράτους για χωριστή συλλογή αποβλήτων από χαρτί, μέταλλο, πλαστικό και γυαλί με συνεπακόλουθη βελτίωση των ποσοτικών στόχων

	ενέργεια π.χ. εφαρμογή του προγράμματος «Πληρώνω όσο Πετώ» στη φορολόγηση των σκυβάλων.	ανακύκλωσης.
Περιορισμένα νομικά εργαλεία για εντοπισμό παρανομούντων παραγωγών αποβλήτων συσκευασίας.	Εναρμόνιση νομοθεσίας του ΤΠ και της Αρχής Λιμένων και απάλειψης του υφιστάμενου ορίου των δύο τόνων για την ευθύνη του παραγωγού αποβλήτων συσκευασίας, έτσι ώστε όλοι οι εισαγωγείς να υπόκεινται σε έλεγχο στο λιμάνι. Εξέταση του ενδεχομένου να καταστεί υποχρεωτική η σήμανση των προϊόντων που διατίθενται στις υπεραγορές με ένδειξη ότι ο παραγωγός των προϊόντων είναι εγγεγραμμένος σε συλλογικό σύστημα ή λειτουργεί ατομικό σύστημα διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.	Υιοθέτηση αποτελεσματικών μέτρων για τον εντοπισμό παρανομούντων παραγωγών αποβλήτων συσκευασίας.
Καθιέρωση νομοθεσίας για τη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας με επικίνδυνο υπόλειμμα.	Προώθηση τροποποίησης της νομοθεσίας έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή, μεταξύ άλλων, η εφαρμογή της υποχρέωσης των παραγωγών και για το επικίνδυνο υπόλειμμα που περιέχεται σε ορισμένους τύπους συσκευασιών.	Επίτευξη της διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας με επικίνδυνα υπολείμματα.
Εφαρμογή μέτρων για την υποχρεωτική συμμετοχή των χώρων μαζικής εστίασης στη συλλογή του γυαλιού.	Λόγω της μεγάλης ποσότητας συσκευασιών από γυαλί που απορρίπτουν οι χώροι μαζικής εστίασης, το ΤΠ πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο επιβολής μέτρων για την υποχρεωτική συμμετοχή τους στη συλλογή του γυαλιού συσκευασίας.	Αύξηση της συλλογής του γυαλιού συσκευασίας με συνεπαγόμενο αποτέλεσμα την επίτευξη του αντίστοιχου ποσοτικού στόχου ανακύκλωσης.

Η διαχείριση των συσκευασιών και αποβλήτων συσκευασίας διέπεται από εθνική και κοινοτική νομοθεσία. Στο Παράρτημα ΣΤ παρατίθεται το σχετικό θεσμικό πλαίσιο.

Από επισκόπηση που διενεργήσαμε στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο που διέπει τη διαχείριση συσκευασιών και αποβλήτων συσκευασίας εντοπίσαμε τις ακόλουθες σημαντικές αδυναμίες:

(α) Νομοθεσία για την ευθύνη του παραγωγού στο χαρτί που δεν είναι συσκευασία. Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017 η νομοθεσία δεν καθόριζε οποιαδήποτε ευθύνη για συλλογή και ανακύκλωση των παραγωγών χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασία π.χ. εφημερίδες, περιοδικά. Το γεγονός ότι τα απόβλητα χαρτιού που δεν προέρχονται από συσκευασίες περιλαμβάνονται στα απόβλητα χαρτιού συσκευασίας και δεν διαχωρίζονται στην πηγή, προκάλούσε προβλήματα και

διαφωνίες με τις Τοπικές Αρχές, οι οποίες καλούνται να καταβάλουν το κόστος διαχείρισης του χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες. Με επιστολή μας ημερομηνίας 9.5.2017 υποδείξαμε προς το Τμήμα ότι θα έπρεπε να επισπεύσει τις ενέργειές του για ετοιμασία και προώθηση για ψήφιση νομοσχεδίου για τον καθορισμό της ευθύνης του παραγωγού στο χαρτί που δεν είναι συσκευασία. Στις 15 Δεκεμβρίου 2017 τέθηκαν σε ισχύ οι περί Αποβλήτων (Διαχείριση Αποβλήτων Χαρτιού Μη Συσκευασίας) Κανονισμοί του 2017 (ΚΔΠ 430/2017) βάσει των οποίων οι παραγωγοί χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες έχουν την ευθύνη, μέχρι την 15.9.2018, να μεριμνήσουν, ατομικά ή συλλογικά, για τη λειτουργία συστήματος διαχείρισης αποβλήτων χαρτιού μη συσκευασίας. Επιπρόσθετα, το γεγονός ότι δεν υπάρχει, για όλες τις γεωγραφικές περιοχές, επίσημη καταμέτρηση ή/και ανάλυση της σύστασης του συλλεχθέντος χαρτιού η οποία να καθορίζει το ποσοστό χαρτιού που αποτελεί ή όχι συσκευασία, καθιστά αμφισβητήσιμη την τιμολόγηση των ΤΑ από το Σύστημα.

(β) Μη καθιέρωση της υποχρεωτικής συμμετοχής των πολιτών στη διαλογή στην πηγή. Σύμφωνα με το άρθρο 13 των Περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως (Αρ. 2) του 2016, το Κράτος θα έπρεπε, για διευκόλυνση και βελτίωση της ανάκτησης, μέχρι το 2015, να καθιερώνει χωριστή συλλογή τουλάχιστον για το χαρτί, το μέταλλο, το πλαστικό και το γυαλί, νοουμένου ότι η διαδικασία αυτή είναι εφικτή από τεχνικής, περιβαλλοντικής και οικονομικής άποψης και τα απόβλητα δεν αναμιγνύονται με άλλα απόβλητα ή υλικά με διαφορετικές ιδιότητες. Ωστόσο, το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο δεν καθιστά τη διαλογή στην πηγή από τους πολίτες υποχρεωτική, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η υλοποίηση της υποχρέωσης του Κράτους. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4(2)(η) των περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμων του 2002 έως 2017, ο διαχωρισμός των αποβλήτων στην πηγή συμβάλλει στην επίτευξη του σκοπού του εν λόγω Νόμου.

(γ) Εφαρμογή μέτρων για εντοπισμό παρανομούμενων παραγωγών αποβλήτων συσκευασίας.

(i) **Καθιέρωση νομοθεσίας για έλεγχο των εισαγόμενων συσκευασμένων προϊόντων στο λιμάνι.** Θεωρούμε ότι ο έλεγχος της εισαγωγής συσκευασμένων προϊόντων και της επιβολής της ευθύνης του παραγωγού κατά την εισαγωγή των προϊόντων στο λιμάνι θα συνέβαλλε στον εντοπισμό των παρανομούμενων εισαγωγέων συσκευασμένων προϊόντων που δεν λειτουργούν ατομικό σύστημα και δεν συμμετέχουν σε συλλογικό σύστημα διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.

(ii) **Υιοθέτηση πρόνοιας για έλεγχο και σήμανση των συσκευασμένων προϊόντων στις υπεραγορές.** Το Σύστημα μάς πληροφόρησε ότι, για σκοπούς εντοπισμού των παρανομούμενων παραγωγών συσκευασιών, εισηγήθηκε στο ΤΠ όπως εξετάσει τη δυνατότητα υιοθέτησης πρόνοιας, σύμφωνα με την οποία να καθίσταται υποχρεωτική η σήμανση των προϊόντων που διατίθενται στις υπεραγορές με ένδειξη ότι ο παραγωγός των προϊόντων είναι εγγεγραμμένος σε συλλογικό σύστημα ή λειτουργεί ατομικό σύστημα διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.

(δ) Καθιέρωση νομοθεσίας για τη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας με επικίνδυνο υπόλειμμα. Το ΤΠ, μέχρι σήμερα, δεν προχώρησε στην τροποποίηση της νομοθεσίας για τη συμπερίληψη προνοιών για τη διαχείριση άλλων αποβλήτων συσκευασίας με επικίνδυνα υπολείμματα πέραν των συσκευασιών φυτοφαρμάκων π.χ. φαρμάκων, μπogiών. Ως εκ τούτου, τα απόβλητα συσκευασιών με

επικίνδυνα υπολείμματα δεν τυγχάνουν διαχείρισης από συλλογικό ή ατομικό σύστημα διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.

(ε) **Εφαρμογή μέτρων για την υποχρεωτική συμμετοχή των χώρων μαζικής εστίασης στη συλλογή του γυαλιού.** Το ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι ένας από τους κύριους λόγους της μη επίτευξης του ποσοτικού στόχου για το γυαλί συσκευασίας είναι η άρνηση των χώρων μαζικής εστίασης να συμμετέχουν στη συλλογή και ανακύκλωση του γυαλιού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2007-2016

Πίνακας 1 – Επίτευξη συνολικών στόχων ανάκτησης, ανακύκλωσης και ανάκτησης ενέργειας από το Σύστημα.											
Έτος	Ανάκτηση				Ανακύκλωση				Ανάκτηση ενέργειας		
	Στόχος σύμφωνα με την Έγκριση	Εγκεκριμένο αποτέλεσμα από ΤΠ	Αποτέλεσμα χωρίς τη συμπερίληψη του χαρτιού μη συσκευασίας	Επίτευξη στόχου	Στόχος σύμφωνα με την Έγκριση	Εγκεκριμένο αποτέλεσμα από ΤΠ	Αποτέλεσμα χωρίς τη συμπερίληψη του χαρτιού μη συσκευασίας	Επίτευξη στόχου	Στόχος σύμφωνα με την Έγκριση	Εγκεκριμένο αποτέλεσμα από ΤΠ	Επίτευξη στόχου
2007	50%-65%	13%	δ/ε		25%-45%	13%	δ/ε		-	-	
2008	50%-65%	15%	δ/ε		25%-45%	15%	δ/ε		-	-	
2009	50%-65%	41%	δ/ε		25%-45%	41%	δ/ε		-	-	
2010	50%-65%	52%	δ/ε		25%-45%	52%	δ/ε		-	-	
2011	50%-65%	62%	δ/ε		25%-45%	62%	δ/ε		-	-	
2012	Τουλάχιστον 60%	61%	δ/ε		55%-80%	61%	δ/ε		-	-	
2013	Τουλάχιστον 60%	56%	47%	X	55%-80%	56%	47%	X	-	-	X
2014	Τουλάχιστον 60%	63%	54%	X	55%-80%	63%	54%	X	5%	-	X
2015	Τουλάχιστον 60%	69%	59%	X	55%-80%	69%	59%	√	5%	3%	X
2016	Τουλάχιστον 65%	88%	76%	√	60%-80%	88%	76%	√	5%	3%	X

Πίνακας 2 – Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από γυαλί.

Έτος	Στόχος σύμφωνα με την Έγκριση	Εγκεκριμένο αποτέλεσμα από ΤΠ	Επίτευξη στόχου	Δηλωθέντες τόνοι	Συνολικά τέλη παραγωγών/μελών (€)	Συλλεχθείσα ποσότητα (τόνοι)	Υποχρέωση ανακύκλωσης βάσει των δηλωθέντων τόνων (τόνοι)	Ανακύκλωση (τόνοι)	Ποσοστό μη επίτευξης αναλαμβανόμενης ευθύνης
2007	15%	6%	X	15.337	291.863	2.174	2.301	948	59%
2008	15%	11%	X	20.087	507.598	2.110	3.013	2.212	27%
2009	15%	11%	X	21.221	536.255	3.043	3.183	2.361	26%
2010	15%	26%	√	19.952	579.805	5.097	2.993	5.097	-70%
2011	15%	35%	√	16.208	471.004	5.623	2.431	5.623	-131%
2012	60%	33%	X	17.120	497.507	5.636	10.272	5.636	45%
2013	60%	30%	X	17.479	507.940	5.310	10.487	5.310	49%
2014	60%	37%	X	15.318	445.141	5.738	9.191	5.738	38%
2015	60%	39%	X	15.134	439.794	5.950	9.080	5.950	34%
2016	60%	47%	X	14.394	418.290	6.779	8.636	6.779	22%

Πίνακας 3 – Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από χαρτί.

Έτος	Στόχος σύμφωνα με την Έγκριση	Εγκεκριμένο αποτέλεσμα από ΤΠ	Αποτέλεσμα χωρίς τη συμπερίληψη του χαρτιού μη συσκευασίας	Επίτευξη στόχου	Δηλωθέντες τόνοι	Συλλεχθείσα ποσότητα (τόνοι)	Υποχρέωση ανακύκλωσης βάσει των δηλωθέντων τόνων (τόνοι)	Ανακύκλωση (τόνοι)	Χαρτί μη συσκευασίας που περιλαμβάνεται στον στόχο ανακύκλωσης (τόνοι)
2007	15%	25%	-	-	18.150	4.594	2.723	4.475	Δεν υπάρχουν στοιχεία – συμπεριλήφθηκε ολόκληρη η ποσότητα
2008	15%	26%	-	-	22.168	5.879	3.325	5.846	>>
2009	15%	104%	-	-	24.405	25.755	3.661	25.425	>>
2010	15%	113%	-	-	24.263	27.300	3.639	27.300	>>
2011	15%	128%	-	-	24.334	31.326	3.650	31.199	>>
2012	60%	121%	-	-	23.313	28.384	13.988	28.250	>>
2013	60%	113%	84%	√	21.302	23.982	12.781	23.982	6.358 (αφορά το 30% της συνολικής ποσότητας)
2014	60%	126%	96%	√	19.642	24.798	11.785	24.798	5.913
2015	60%	136%	104%	√	19.422	26.346	11.653	26.346	6.119
2016	60%	174%	139%	√	19.212	33.385	11.527	33.385	6.679

Πίνακας 4 - Διαχείριση υλικού tetrapak

Έτος	Δηλωθέντες τόνοι	Συνολικά τέλη παραγωγών/μελών (€)	Συλλεχθείσα ποσότητα (τόνοι)	Ανακύκλωση (τόνοι)	Ποσοστό ανακύκλωσης	Ποσοστό συλλεχθείσας ποσότητας
2007	1.776	189.570	0	0	0,00%	0,00%
2008	1.854	197.896	33	0	0,00%	1,78%
2009	1.494	159.470	60	0	0,00%	4,02%
2010	1.443	177.128	89	89	6,17%	6,17%
2011	1.454	178.479	127	0	0,00%	8,73%
2012	1.362	167.186	134	0	0,0%0	9,84%
2013	1.207	148.159	0	0	0,00%	0,00%
2014	1.050	128.888	81	81	7,71%	7,71%
2015	859	105.442	44	44	5,12%	5,12%
2016	726	89.117	57	57	7,85%	7,85%

Πίνακας 5 – Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από ξύλο.

Έτος	Στόχος σύμφωνα με την Έγκριση	Εγκεκριμένο αποτέλεσμα από ΤΠ	Επίτευξη στόχου	Δηλωθέντες τόνοι	Συνολικά τέλη παραγωγών/μελών (€)	Συλλεχθείσα ποσότητα (τόνοι)	Υποχρέωση ανακύκλωσης βάσει των δηλωθέντων τόνων (τόνοι)	Ανακύκλωση (τόνοι)	Ποσοστό μη επίτευξης αναλαμβανόμενης ευθύνης
2007	15%	0,00%	X	5.898	50.664	0	885	0	100%
2008	15%	0,00%	X	7.832	84.488	0	1.173	0	100%
2009	15%	0,00%	X	9.350	100.980	0	1.403	0	100%
2010	15%	0,00%	X	7.155	88.865	0	1.073	0	100%
2011	15%	11,77%	X	7.606	94.467	895	1.141	895	22%
2012	15%	4,67%	X	6.675	82.904	312	1.001	312	69%
2013	15%	0,00%	X	5.652	70.198	0	848	0	100%
2014	15%	3,51%	X	5.161	64.100	181	774	181	77%
2015	15%	3,07%	X	5.187	64.423	159	778	159	80%
2016	15%	3,56%	X	4.749	58.983	169	712	169	76%

Πίνακας 6 – Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από αλουμίνιο.

Έτος	Στόχος σύμφωνα με την Έγκριση	Εγκεκριμένο αποτέλεσμα από ΤΠ	Επίτευξη στόχου	Δηλωθέντες τόνοι	Συνολικά τέλη παραγωγών/μελών (€)	Συλλεχθείσα ποσότητα (τόνοι)	Υποχρέωση ανακύκλωσης βάσει των δηλωθέντων τόνων (τόνοι)	Ανακύκλωση (τόνοι)	Από αδειούχους διαχειριστές	Από το ρεύμα οικιακών αποβλήτων
2007	15%	0,16%	X	2.379	37.969	18	357	4	0	4
2008	15%	4,68%	X	2.603	48.390	122	390	122	72	50
2009	15%	11,75%	X	2.673	49.691	310	401	314	209	101
2010	15%	15,84%	√	2.898	61.959	459	435	459	289	170
2011	15%	12,29%	X	2.947	63.007	362	442	362	150	212
2012	50%	15,25%	X	2.696	57.640	411	1.348	411	200	211
2013	50%	12,62%	X	2.520	53.878	318	1.260	318	120	198
2014	50%	10,25%	X	2.333	49.880	239	1.167	239	65	174
2015	50%	14,55%	X	2.179	46.587	317	1.090	317	167	150
2016	50%	30,36%	X	2.453	52.445	745	1.226	745	588	157

Πίνακας 7 – Επίτευξη στόχου ανακύκλωσης, από το Σύστημα, για τα απόβλητα συσκευασίας από χάλυβα.

Έτος	Στόχος σύμφωνα με την Έγκριση	Εγκεκριμένο αποτέλεσμα από ΤΠ	Επίτευξη στόχου	Δηλωθέντες τόνοι	Συνολικά τέλη παραγωγών/μελών (€)	Συλλεχθείσα ποσότητα (τόνοι)	Υποχρέωση ανακύκλωσης βάσει των δηλωθέντων τόνων (τόνοι)	Ανακύκλωση (τόνοι)	Από αδειούχους διαχειριστές	Από το ρεύμα οικιακών απόβλητων
2007	15%	63,75%	√	1.873	155.365	1.209	281	1.194	1.190	197
2008	15%	48,28%	√	3.507	290.906	1.693	526	1.693	1.565	128
2009	15%	104,33%	√	2.637	218.739	2.743	396	2.751	2.569	174
2010	15%	123,43%	√	4.004	381.942	4.942	601	4.942	4.654	288
2011	15%	130,14%	√	3.929	374.787	5.113	598	5.113	4.728	385
2012	50%	150,63%	√	3.678	350.844	5.540	1.839	5.540	5.154	386
2013	50%	134,67%	√	3.361	320.606	4.526	1.681	4.526	4.152	374
2014	50%	130,09%	√	3.055	291.416	3.974	1.528	3.974	3.626	348
2015	50%	148,11%	√	2.979	284.167	4.412	1.490	4.412	4.082	330
2016	50%	160,00%	√	3.162	301.623	5.058	1.581	5.058	4.692	366

Πίνακας 8 – Συνολική επίδοση του Συστήματος αναφορικά με τον στόχο ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από μέταλλο		
Έτος	Στόχος σύμφωνα με την Έγκριση	Εγκεκριμένο αποτέλεσμα από ΤΠ
2007	15%	28,18%
2008	15%	29,71%
2009	15%	57,73%
2010	15%	78,26%
2011	15%	79,63%
2012	50%	93,37%
2013	50%	82,37%
2014	50%	78,20%
2015	50%	91,69%
2016	50%	103,35%

Πίνακας 9 – Στοιχεία διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας από πλαστικό (Α)

	PET (μπουκάλες νερού και γάλακτος)			HDPE (απορρυπαντικά, νέο σχήμα κουτιού γάλακτος, σαμπού)			PVC (κυρίως κρεμαστάρια)			PE - PP (το PE αφορά κυρίως σακούλες από νάιλον σκληρό και το PP γιαούρτια)		
	Δηλωθείσες ποσότητες	Τέλη μελών (€)	Συλλεχθείσες ποσότητες	Δηλωθείσες ποσότητες	Συνολικά τέλη μελών (€)	Συλλεχθείσες ποσότητες	Δηλωθείσες ποσότητες	Τέλη μελών (€)	Συλλεχθείσες ποσότητες	Δηλωθείσες ποσότητες	Τέλη μελών (€)	Συλλεχθείσες ποσότητες
2007	4.925	453.494	93	2.126	195.762	45	671	76.467	0	1.901	216.638	11
2008	6.261	576.513	281	1.776	163.534	123	652	74.302	0	2.606	296.980	67
2009	6.351	584.800	684	1.862	171.453	0	847	96.524	0	3.009	342.906	389
2010	6.559	694.533	1.018	2.014	213.262	357	1.076	141.010	0	2.840	372.182	194
2011	6.652	704.380	1.380	2.181	230.946	599	917	120.173	0	2.949	386.466	419
2012	6.614	700.356	1.419	1.856	196.532	0	682	89.376	0	891	116.766	830
2013	7.109	752.772	1.636	1.762	186.578	662	576	75.485	0	861	112.834	166
2014	6.291	666.154	1.557	1.434	151.846	771	604	79.154	0	827	108.378	193
2015	6.674	706.710	1.417	1.815	192.190	715	594	77.844	0	809	106.019	179
2016	6.509	689.238	1.578	1.981	209.768	1.131	629	82.430	0	673	88.197	0

Πίνακας 10 – Στοιχεία διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας από πλαστικό (B)

	Film (αφορά κυρίως σακούλια νάιλον)			PS (κυρίως πολυστερίνη)			Εμπορική συλλογή		
	Δηλωθείσες ποσότητες	Συνολικά τέλη μελών (€)	Συλλεχθείσες ποσότητες	Δηλωθείσες ποσότητες	Συνολικά τέλη μελών (€)	Συλλεχθείσες ποσότητες	Δηλωθείσες ποσότητες	Συνολικά τέλη μελών (€)	Συλλεχθείσες ποσότητες
2007	0	0	0	325	37.037	0	1.600	37.888	930
2008	0	0	0	375	42.735	0	2.504	82.607	705
2009	0	0	0	377	42.963	0	3.009	99.267	1.328
2010	0	0	0	368	48.226	0	2.461	93.370	1.053
2011	0	0	0	455	59.628	0	2.644	100.313	842
2012	1.722	225.668	261	357	46.785	0	2.389	90.639	1.255
2013	1.664	218.067	488	369	48.357	0	2.313	87.755	1.438
2014	1.419	185.960	478	341	44.688	0	2.606	98.872	1.374
2015	1.318	172.724	412	274	35.908	0	2.078	78.839	2.669
2016	1.545	202.472	549	280	36.694	0	2.028	76.942	3.429

Πίνακας 11 – Επίτευξη στόχων για το πλαστικό συσκευασίας

	Στόχος σύμφωνα με την Έγκριση	Εγκεκριμένο αποτέλεσμα από ΤΠ	Επίτευξη στόχου	Δηλωθέντες τόνοι	Συλλεχθείσα ποσότητα (τόνοι)	Ανακύκλωση (τόνοι)
2007	15%	8,35%	✗	11.548	1.079	964
2008	15%	8,30%	✗	14.174	1.176	1.177
2009	15%	15,77%	✓	15.455	2.401	2.438
2010	15%	17,12%	✓	15.318	2.622	2.622
2011	15%	20,51%	✓	15.798	3.240	3.240
2012	22,5%	25,95%	✓	14.511	3.765	3.765
2013	22,5%	27,49%	✓	14.654	4.390	4.029
2014	22,5%	32,34%	✓	13.522	4.373	4.373
2015	22,5%	39,76%	✓	13.562	5.392	5.392
2016	22,5%	49,01%	✓	13.644	6.687	6.687

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2013-2015

Πίνακας 12 – Επίτευξη συνολικών στόχων ανάκτησης και ανακύκλωσης από το Κράτος για τα έτη 2012-2014								
Έτος	Ανάκτηση				Ανακύκλωση			
	Στόχος σύμφωνα με τη νομοθεσία	Επίδοση Κράτους – εγκεκριμένο αποτέλεσμα από ΤΠ	Επίτευξη στόχου	Παρατηρήσεις	Στόχος σύμφωνα με τη νομοθεσία	Επίδοση Κράτους – εγκεκριμένο αποτέλεσμα από ΤΠ	Επίτευξη στόχου	Παρατηρήσεις
2012	Τουλάχιστον 60% κατά βάρος των αποβλήτων συσκευασίας	55,7%	X	Περιλαμβάνει το 100% της ποσότητας χαρτιού μη συσκευασίας που συλλέχθηκε. Επιπρόσθετα όλη η συνυπολογιζόμενη ποσότητα γυαλιού συσκευασίας δεν έτυχε πραγματικής διαχείρισης	55%-80% κατά βάρος των αποβλήτων συσκευασίας	55,3%	√	Περιλαμβάνει το 100% της ποσότητας χαρτιού μη συσκευασίας που συλλέχθηκε. Επιπρόσθετα όλη η συνυπολογιζόμενη ποσότητα γυαλιού συσκευασίας δεν έτυχε πραγματικής διαχείρισης
2013	«»	56,6%	X	Περιλαμβάνει το 30% της ποσότητας χαρτιού μη συσκευασίας που συλλέχθηκε. Επιπρόσθετα όλη η συνυπολογιζόμενη ποσότητα γυαλιού συσκευασίας δεν έτυχε διαχείρισης στην πραγματικότητα	«»	56,6%	√	Περιλαμβάνει το 30% της ποσότητας χαρτιού μη συσκευασίας που συλλέχθηκε. Επιπρόσθετα όλη η συνυπολογιζόμενη ποσότητα γυαλιού συσκευασίας δεν έτυχε διαχείρισης στην πραγματικότητα
2014	«»	58,7%	X	«»	«»	58,7%	√	«»

Πίνακας 13 - Στοιχεία ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από το Κράτος για το έτος 2013

Υλικό συσκευασίας	Δηλωμένες ποσότητες - Κράτος (τόνοι)	Δηλωμένες ποσότητες - συλλογικό σύστημα (τόνοι)	Ποσότητες ανακύκλωσης - Κράτος (τόνοι)	Ποσότητες ανακύκλωσης - συλλογικό σύστημα (τόνοι)	Ποσοστό ανακύκλωσης - Κράτος	Σύμφωνα με τον Νόμο
Γυαλί	18.947	17.479	6.081	5.310	32,1%	60%
Πλαστικό	15.728	14.653	7.130	4.029	45,3%	22,5%
Χαρτί	23.755	21.302	23.120	23.982	97,3%	60%
Μέταλλο:						
- Αλουμίνιο	3.648	2.520	503	318	13,8%	
- Χάλυβας	6.597	3.361	6.736	4.526	102,1%	
Σύνολο	10.245	5.881	7.238	4.844	70,1%	50%
Ξύλο	7.083	5.652	850	0	12,0%	15%
Άλλα	2.945	2.896	101	0	3,4%	
Σύνολο	78.703	67.862	44.520	38.164	56,6%	55%-80%

Πίνακας 14 - Στοιχεία ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από το Κράτος για το έτος 2014

Υλικό συσκευασίας	Δηλωμένες ποσότητες - Κράτος (τόνοι)	Δηλωμένες ποσότητες - συλλογικό σύστημα (τόνοι)	Ποσότητες ανακύκλωσης - Κράτος (τόνοι)	Ποσότητες ανακύκλωσης - συλλογικό σύστημα (τόνοι)	Ποσοστό ανακύκλωσης - Κράτος	Σύμφωνα με τον Νόμο
Γυαλί	17.809	15.318	5.739	5.738	32,2%	60%
Πλαστικό	15.822	13.522	7.371	4.373	46,6%	22,5%
Χαρτί	23.489	19.642	22.722	24.798	96,7%	60%
Μέταλλο:						
- Αλουμίνιο	2.817	2.333	633	239	22,5%	
- Χάλυβας	3.611	3.055	5.626	3.974	155,8%	
Σύνολο	6.428	5.388	6.258	4.213	97,4%	50%
Ξύλο	6.032	5.161	696	181	11,5%	15%
Άλλα	3.467	2.996	74	-	2,1%	
Σύνολο	73.047	62.027	42.859	39.303	58,7	55%-80%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ – ΔΕΙΓΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΧΑΡΤΙ ΚΑΙ PMD**Πίνακας 15 – Συμβάσεις που σύνηψε το Σύστημα με εργολάβους για τη συλλογή αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί και pmD οι οποίες εξετάστηκαν στα πλαίσια του διαχειριστικού ελέγχου**

Περιοχές	Μέθοδος ανάθεσης σύμβασης/επιλογής εργολάβου συλλογής αποβλήτων από το Σύστημα	Διάρκεια σύμβασης
Επαρχία Λευκωσίας		
Δήμοι Λευκωσίας, Αγλαντζιάς, Λασιών, Λακατάμιας, Αγίου Δομετίου και Έγκωμης	Εξασφάλιση προσφορών από τρεις υφιστάμενους εργολάβους του Συστήματος και στη συνέχεια διαπραγμάτευση των όρων της σύμβασης με τον επιλεγθέντα εργολάβο (εργολάβος Α).	1.10.2008-30.9.2011 (διακοπή σύμβασης 31.1.2010)
Δήμοι Λευκωσίας, Αγλαντζιάς, Λασιών, Λακατάμιας, Αγίου Δομετίου, Έγκωμης και Στροβόλου (από 1.2.2010)	Σύναψη νέας σύμβασης με τον εργολάβο Α	1.2.2010-31.1.2015
>> >>	Ανανέωση σύμβασης με τον εργολάβο Α κατόπιν αναθεώρησης όρων προηγούμενης σύμβασης	1.2.2015-31.1.2018
Επαρχία Λεμεσού		
Δήμοι Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών	Ανάθεση σύμβασης κατόπιν προκήρυξης ανοικτού διαγωνισμού (εργολάβος Β)	5.1.2007-4.1.2010
Δήμος Λεμεσού	Ανάθεση σύμβασης, κατόπιν προκήρυξης ανοικτού διαγωνισμού (εργολάβος Β)	15.12.2007-14.12.2010
Κοινότητες Ύψωνα, Μουταγιάκας και Αγίου Τύχωνα	Απευθείας ανάθεση σύμβασης στον εργολάβο Β	15.12.2007-4.2.2010

Περιοχές	Μέθοδος ανάθεσης σύμβασης/επιλογής εργολάβου συλλογής αποβλήτων από το Σύστημα	Διάρκεια σύμβασης
Δήμοι Λεμεσού, Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών και Ύψωνα και Κοινότητες Μουταγιάκας, Αγίου Τύχωνα και Πάνω Πολεμιδιών	Ανανέωση σύμβασης με τον εργολάβο Β κατόπιν αναθεώρησης όρων προηγούμενης σύμβασης	1.2.2010-31.1.2015 (διακοπή σύμβασης στις 30.10.2012)
>> >>	Σύσταση κοινοπραξίας μεταξύ του Συστήματος και του εργολάβου Α, συνεχής ετήσια ανανέωση της σύμβασης	1.11.2012-31.1.2015, 1.2.2015-31.12.2015, 1.1.2016-31.12.2016, 1.1.2017-31.12.2017
Επαρχία Λάρνακας		
Δήμοι Λάρνακας, Αραδίππου και Κοινότητα Λειβαδιών	Εξασφάλιση προσφορών από τρεις υφιστάμενους εργολάβους του Συστήματος και στη συνέχεια διαπραγμάτευση των όρων της σύμβασης με τον επιλεγθέντα εργολάβο (εργολάβος Γ)	1.10.2010-30.9.2013
Δήμοι Λάρνακας, Αραδίππου και Κοινότητα Λειβαδιών	Συνέχιση έργου από εργολάβο Γ χωρίς ανανέωση της προηγούμενης σύμβασης	1.10.2013-31.12.2013
>> >>	Αναθεώρηση όρων αρχικής σύμβασης με εργολάβο Γ και συνεχείς εξαμηνιαίες ανανεώσεις	1.1.2014-30.6.2014, 1.7.2014-31.12.2014, 1.1.2015-30.6.2015, 1.7.2015-31.12.2015, 1.1.2016-30.6.2016, 1.7.2016-31.12.2016
Δήμοι Λάρνακας, Αραδίππου, Λειβαδιών, Αθένου και Δρομολαξιάς/Μενεού και Κοινότητα Περβολιών (από 15.5.2017)	Ανανέωση σύμβασης με εργολάβο Γ και αναθεώρηση όρων	1.1.2017-31.12.2017

Περιοχές	Μέθοδος ανάθεσης σύμβασης/επιλογής εργολάβου συλλογής αποβλήτων από το Σύστημα	Διάρκεια σύμβασης
Δήμοι Αθηνών και Δρομολαξιάς/ Μενεού και Κοινότητες Ξυλοτύμπου και Δασακίου Άχνας (από 1.11.2012)	Απευθείας ανάθεση σύμβασης στον εργολάβο Γ	1.8.2012-30.9.2013
>> >>	Συνέχιση έργου από εργολάβο Γ χωρίς ανανέωση της προηγούμενης σύμβασης	1.10.2013-31.12.2013
Δήμοι Αθηνών και Δρομολαξιάς/ Μενεού και Κοινότητες Ξυλοτύμπου, Δασακίου Άχνας και Πεντακώμου (από 1.4.2016)	Αναθεώρηση όρων αρχικής σύμβασης με εργολάβο Γ και συνεχείς εξαμηνιαίες ανανεώσεις	1.1.2014-30.6.2014, 1.1.2014-31.12.2014, 1.1.2015-30.6.2015, 1.7.2015-31.12.2015, 1.1.2016-30.6.2016, 1.7.2016-31.12.2016
Κοινότητες Ξυλοτύμπου, Δασακίου Άχνας και Πεντακώμου	Τροποποιητική συμφωνία με εργολάβο Γ	1.1.2017-31.12.2017
Επαρχία Αμμοχώστου		
Δήμοι Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας και Κοινότητες Ξυλοφάγου, Σωτήρας, Αυγόρου και Λιοπετρίου (μέχρι 6.2010)	Προκήρυξη ανοικτού διαγωνισμού και στη συνέχεια διαπραγμάτευση όρων με τον επιλεγθέντα εργολάβο (εργολάβος Δ)	1.1.2010-31.7.2012
Δήμοι Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας, Δερύνειας και Σωτήρας και Κοινότητες Ξυλοφάγου και Αυγόρου	Απευθείας ανάθεση της σύμβασης στον εργολάβο Γ	1.8.2012-31.12.2012
>> >>	Αναθεώρηση όρων αρχικής σύμβασης με εργολάβο Γ και συνεχείς εξαμηνιαίες ανανεώσεις	1.1.2013-30.6.2013, 1.7.2013-31.12.2013, 1.1.2014-30.6.2014,

Περιοχές	Μέθοδος ανάθεσης σύμβασης/επιλογής εργολάβου συλλογής αποβλήτων από το Σύστημα	Διάρκεια σύμβασης
		1.7.2014-31.12.2014, 1.1.2015-30.6.2015
Δήμοι Παραλιμνίου (μέχρι 30.9.2015) και Αγίας Νάπας και Κοινότητες Ξυλοφάγου, Αυγόρου και Αχερίτου (από 1.6.2015)	Σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης με τον εργολάβο Γ με τους ίδιους όρους	1.7.2015-31.12.2015
Δήμοι Σωτήρας και Δερύνειας	Σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης με τον εργολάβο Γ με αναθεωρημένους όρους	1.7.2015-31.12.2015
Δήμοι Αγίας Νάπας, Σωτήρας και Δερύνειας και Κοινότητες Ξυλοφάγου, Αυγόρου και Αχερίτου (μέχρι 1.6.2017)	Σύμπτυξη των υπό αναφορά δύο συμπληρωματικών συμβάσεων και συνεχείς ανανεώσεις της νέας σύμβασης	1.1.2016-30.6.2016, 1.7.2016-31.12.2016, 1.1.2017-31.12.2017
Επαρχία Πάφου		
Δήμοι Πάφου, Γεροσκήπου και Πέγειας και Κοινότητες Κισσόνεργας, Τάλας, Έμπας, Μεσόγης, Χλώρακας	Κατόπιν ζήτησης προσφορών από τέσσερις εργολάβους συλλογής, εκ των οποίων οι τρεις ήταν υφιστάμενοι εργολάβοι του Συστήματος, το Σύστημα εξασφάλισε προσφορά μόνο από τον τέταρτο εργολάβο, ο οποίος εδρεύει στην επαρχία Πάφου και στον οποίο ανέθεσε τη σύμβαση (εργολάβος Ε)	1.9.2009-31.7.2012
Δήμοι Πάφου (μέχρι 31.5.2014), Γεροσκήπου και Πέγειας και Κοινότητες Κισσόνεργας, Τάλας, Έμπας, Μεσόγης, Χλώρακας	Αναθεώρηση όρων αρχικής σύμβασης με εργολάβο Ε και συνεχείς εξαμηνιαίες ανανεώσεις	1.8.2012-31.12.2012, 1.1.2013-30.6.2013, 1.7.2013-31.5.2014
Δήμοι Γεροσκήπου και Πέγειας και Κοινότητες Κισσόνεργας (μέχρι 31.12.2014), Τάλας, Έμπας, Μεσόγης, Χλώρακας, Άρμου, Κονιών, Κουκλιών, Μέσα Χωριού και Τρεμιθούσας	Ανανέωση προηγούμενης σύμβασης με εργολάβο Ε	1.6.2014-31.12.2014

Περιοχές	Μέθοδος ανάθεσης σύμβασης/επιλογής εργολάβου συλλογής αποβλήτων από το Σύστημα	Διάρκεια σύμβασης
Δήμοι Γεροσκήπου (μέχρι 6.2015) και Πέγειας και Κοινότητες Τάλας, Έμπας, Μεσόγης, Χλώρακας, Άρμου, Κονιών, Κουκλιών, Μέσα Χωριού, Τρεμιθούσας, Αναρίτας (από 2017)	Αναθεώρηση όρων και συνεχείς ετήσιες και εξαμηνιαίες ανανεώσεις σύμβασης με εργολάβο Ε	1.1.2015-30.6.2015, 1.7.2015-31.12.2015, 1.1.2016-30.6.2016, 1.7.2016-31.12.2016, 1.1.2017-31.12.2017
Δήμος Πάφου	Απευθείας ανάθεση της σύμβασης στον εργολάβο Ε	1.5.2014-31.12.2014, 1.1.2015-30.6.2015
Δήμος Πάφου και Κοινότητα Κισσόνεργας	Σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης με τον εργολάβο Ε με αναθεωρημένους όρους	1.7.2015-31.12.2015, 1.1.2016-30.6.2016 1.7.2016-31.12.2016 1.1.2017-31.12.2017

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ – ΔΕΙΓΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΓΥΑΛΙ

Πίνακας 16 – Συμβάσεις που σύνηψε το Σύστημα με εργολάβους για τη συλλογή αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί οι οποίες εξετάστηκαν στα πλαίσια του διαχειριστικού ελέγχου

Περιοχές	Μέθοδος ανάθεσης σύμβασης/επιλογής εργολάβου συλλογής αποβλήτων από το Σύστημα	Διάρκεια σύμβασης
Επαρχία Λευκωσίας		
Δήμος Στροβόλου (από 1.2.2010 μέχρι 31.12.2014 συμμετείχε στο έργο συλλογής γυαλιού της επαρχίας Λεμεσού)	Προκήρυξη ανοικτού διαγωνισμού και ανάθεση σύμβασης στην πλέον οικονομικά συμφέρουσα προσφορά (εργολάβος ΣΤ)	18.1.2007-17.1.2010
Δήμοι Λευκωσίας, Αγλαντζιάς, Λατσιών, Λακατάμιας, Αγίου Δομετίου και Έγκωμης	Απευθείας ανάθεση σύμβασης στον εργολάβο ΣΤ	1.10.2008-30.9.2011
>> >>	Προκήρυξη ανοικτού διαγωνισμού και ανάθεση σύμβασης στην πλέον οικονομικά συμφέρουσα προσφορά (εργολάβος Α)	1.10.2011-30.9.2014
>> >>	Χωρίς σύμβαση	1.10.2014-31.12.2014
Δήμοι Λευκωσίας, Αγλαντζιάς, Λατσιών, Λακατάμιας, Αγίου Δομετίου, Έγκωμης και Στροβόλου (από 1.1.2015)	Σύναψη νέας σύμβασης με τον εργολάβο Α	1.1.2015-31.12.2017
Επαρχία Λεμεσού		
Δήμοι Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών	Προκήρυξη ανοικτού διαγωνισμού και ανάθεση σύμβασης στην πλέον οικονομικά συμφέρουσα προσφορά (εργολάβος Α)	Υπογραφή 20.12.2006, ισχύ μέχρι 3 έτη από την έναρξη εργασιών

Περιοχές	Μέθοδος ανάθεσης σύμβασης/επιλογής εργολάβου συλλογής αποβλήτων από το Σύστημα	Διάρκεια σύμβασης
Δήμος Λεμεσού	Απευθείας ανάθεση σύμβασης στον εργολάβο Α	15.12.2007-14.12.2010
Κοινότητες Ύψωνα, Μουταγιάκας και Αγίου Τύχωνα	Απευθείας ανάθεση σύμβασης στον εργολάβο Α	15.12.2007-4.2.2010
Δήμοι Στροβόλου, Λεμεσού, Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών και Ύψωνα και Κοινότητες Μουταγιάκας, Αγίου Τύχωνα και Πάνω Πολεμιδιών	Ανανέωση σύμβασης με τον εργολάβο Α κατόπιν αναθεώρησης όρων προηγούμενης σύμβασης	1.2.2010-31.1.2013
>> >>	Χωρίς σύμβαση	1.2.2013-31.12.2014
Δήμοι Λεμεσού, Μέσα Γειτονιάς, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών και Ύψωνα και Κοινότητες Μουταγιάκας, Αγίου Τύχωνα και Πάνω Πολεμιδιών	Σύσταση κοινοπραξίας μεταξύ του Συστήματος και του εργολάβου Α	1.1.2015-31.12.2017
Επαρχία Λάρνακας		
Δήμοι Λάρνακας, Αραδίππου και Αθηνού και Κοινότητες Λειβαδιών, Δρομολαξιάς, Μενεού και Ξυλοτύμπου	Απευθείας ανάθεση της σύμβασης στον εργολάβο Γ	1.10.2010-31.7.2012
Δήμοι Λάρνακας, Αραδίππου και Αθηνού και Κοινότητες Λειβαδιών, Δρομολαξιάς, Μενεού, Ξυλοτύμπου, Δασακίου Άχνας (από 1.11.2012), Πεντακώμου (από 1.4.2016) και Περβολιών (από 15.5.2017)	Αναθεώρηση όρων αρχικής σύμβασης με εργολάβο Γ και συνεχείς ετήσιες και εξαμηνιαίες ανανεώσεις	1.8.2012-31.12.2012, 1.1.2013-30.6.2013, 1.7.2013-31.12.2013, 1.1.2014-30.6.2014, 1.7.2014-31.12.2014,

Περιοχές	Μέθοδος ανάθεσης σύμβασης/επιλογής εργολάβου συλλογής αποβλήτων από το Σύστημα	Διάρκεια σύμβασης
		1.1.2015-30.6.2015, 1.7.2015-31.12.2015, 1.1.2016-30.6.2016, 1.7.2016-31.12.2016 1.1.2017-31.12.2017
Επαρχία Αμμοχώστου		
Δήμοι Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας και Κοινότητες Ξυλοφάγου, Σωτήρας, Αυγόρου και Λιοπετρίου (μέχρι 6.2010)	Προκήρυξη ανοικτού διαγωνισμού και στη συνέχεια διαπραγμάτευση όρων με τον επιλεχθέντα εργολάβο (εργολάβος Δ)	1.1.2010-31.7.2012
Δήμοι Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας, Δερύνειας και Σωτήρας και Κοινότητες Ξυλοφάγου και Αυγόρου	Απευθείας ανάθεση της σύμβασης στον εργολάβο Γ	1.8.2012-31.12.2012
>> >>	Αναθεώρηση όρων αρχικής σύμβασης με εργολάβο Γ και συνεχείς εξαμηνιαίες ανανεώσεις	1.1.2013-30.6.2013, 1.7.2013-31.12.2013, 1.1.2014-30.6.2014, 1.7.2014-31.12.2014, 1.1.2015-30.6.2015
Δήμοι Παραλιμνίου (διακοπή από 10.2015 μέχρι 4.2016), Αγίας Νάπας, Σωτήρας και Δερύνειας και Κοινότητες Ξυλοφάγου, Αυγόρου και Αχερίτου (από 1.6.2015 μέχρι 1.6.2017)	Συνεχείς ετήσιες και εξαμηνιαίες ανανεώσεις σύμβασης με τον εργολάβο Γ	1.7.2015-31.12.2015, 1.1.2016-30.6.2016, 1.7.2016-31.12.2016, 1.1.2017-31.12.2017
Επαρχία Πάφου		

Περιοχές	Μέθοδος ανάθεσης σύμβασης/επιλογής εργολάβου συλλογής αποβλήτων από το Σύστημα	Διάρκεια σύμβασης
Δήμοι Πάφου, Γεροσκήπου και Πέγειας και Κοινότητες Κισσόνεργας, Τάλας, Έμπας, Μεσόγης, Χλώρακας	Κατόπιν ζήτησης προσφορών από τέσσερις εργολάβους συλλογής, εκ των οποίων οι τρεις ήταν υφιστάμενοι εργολάβοι του Συστήματος, το Σύστημα εξασφάλισε προσφορά μόνο από τον τέταρτο εργολάβο, ο οποίος εδρεύει στην επαρχία Πάφου και στον οποίο ανέθεσε τη σύμβαση (εργολάβος Ε)	1.9.2009-31.7.2012
Δήμοι Πάφου, Γεροσκήπου και Πέγειας και Κοινότητες Κισσόνεργας, Τάλας, Έμπας, Μεσόγης, Χλώρακας	Αναθεώρηση όρων αρχικής σύμβασης με εργολάβο Ε και συνεχείς εξαμηνιαίες ανανεώσεις	1.8.2012-31.12.2012, 1.1.2013-30.6.2013, 1.7.2013-31.5.2014
Δήμοι Πάφου, Γεροσκήπου (μέχρι 6.2015) και Πέγειας και Κοινότητες Κισσόνεργας, Τάλας, Έμπας, Μεσόγης, Χλώρακας, Άρμου, Κοιτών, Κουκλιών, Μέσα Χωριού, Τρεμιθούσας, Αναρίτας (από 2017)	Συνεχείς ετήσιες και εξαμηνιαίες ανανεώσεις σύμβασης με εργολάβο Ε	1.6.2014-30.12.2014, 1.1.2015-30.12.2015, 1.1.2016-30.6.2016, 1.7.2016-31.12.2016, 1.1.2017-31.12.2017

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε – ΤΕΛΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Πίνακας 35 – Ισχύοντα τέλη συσκευασίας του Συστήματος					
	2006-2007	2008-2009		2010-Σήμερα	
	€/τόνο	€/τόνο	Διαφορά	€/τόνο	Διαφορά
Οικιακές συσκευασίες					
Γυαλί	19,03	25,27	33%	29,06	15%
Χαρτοκιβώτιο	26,67	40,99	54%	47,14	15%
Σίδηρος	82,95	82,95	0%	95,39	15%
Αλουμίνιο	15,96	18,59	16%	21,38	15%
Μπουκάλια PET	92,08	92,08	0%	105,89	15%
Μπουκάλια HDPE	92,08	92,08	0%	105,89	15%
Συσκευασίες ποτών τύπου TetraPak	106,74	106,74	0%	122,75	15%
Άλλα ανακτήσιμα (PVC, PE, PP, PS, περιτυλίγματα)	113,96	113,96	0%	131,05	15%
Άλλα μη ανακτήσιμα/σύμμεικτα	136,76	136,76	0%	157,27	15%
Εμπορικές και βιομηχανικές συσκευασίες					
Χαρτοκιβώτιο	24,33	37,66	55%	43,31	15%
Πλαστικό	23,68	32,99	39%	37,94	15%
Ξύλο	8,59	10,80	26%	12,42	15%
Άλλα	28,29	43,71	55%	50,27	15%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ – ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

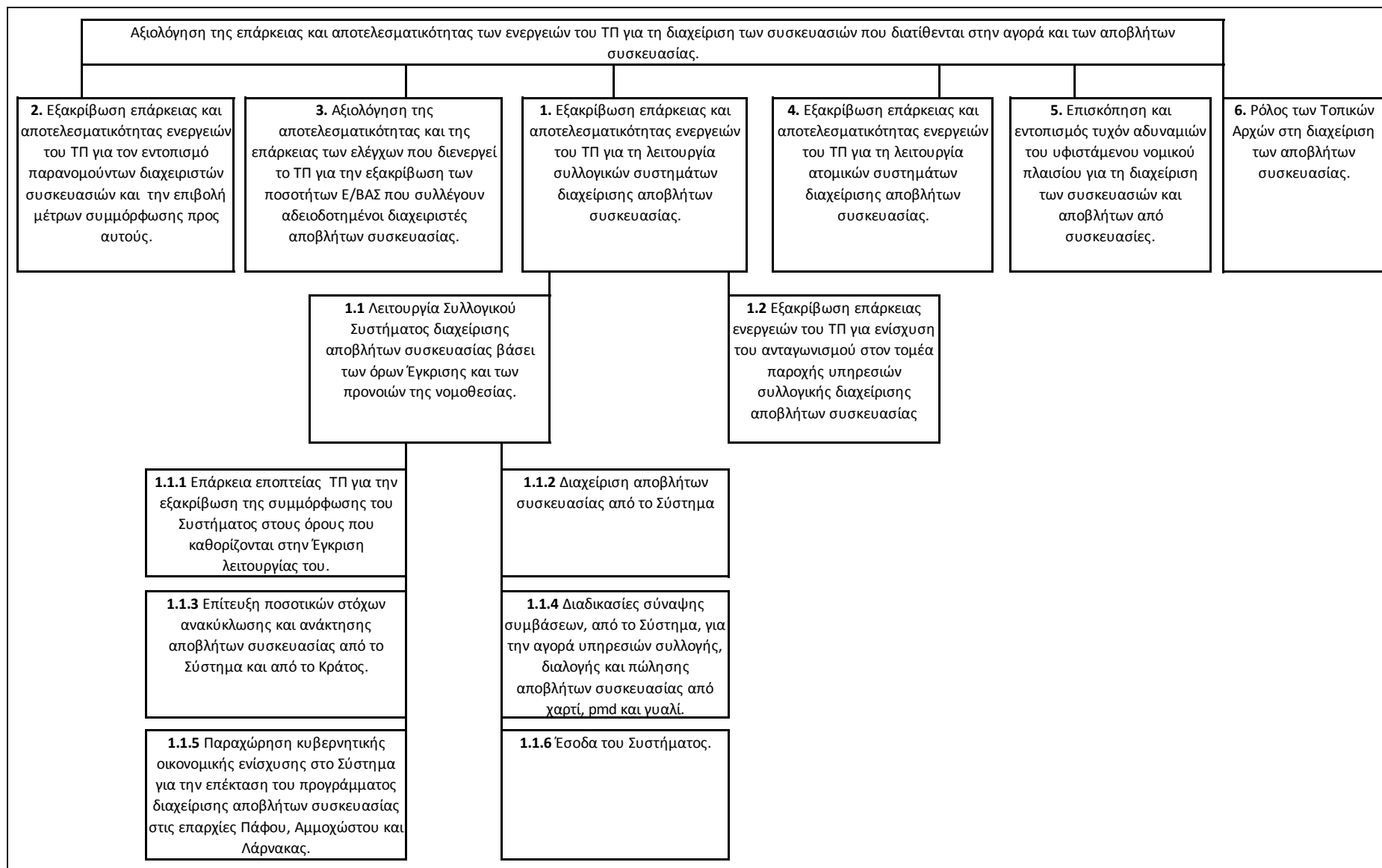
Εθνική νομοθεσία:

1. Ν. 185(Ι)/2011 – Οι περί Αποβλήτων Νόμοι του 2011 έως (Αρ. 2) του 2016.
2. Ν. 32(Ι)/2002 – Οι περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμοι του 2002 έως 2017.
3. ΚΔΠ 746/2003 – Οι περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών (Εξουσίες και Καθήκοντα Επιθεωρητών) Κανονισμοί του 2003.
4. ΚΔΠ 747/2003 – Οι περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών (Ευθύνη Οικονομικών Παραγόντων) Κανονισμοί του 2003.
5. ΚΔΠ 430/2017 – Οι περί Αποβλήτων (Διαχείριση Αποβλήτων Χαρτιού Μη Συσκευασίας) Κανονισμοί του 2017.
6. ΚΔΠ 31/2014 – Το περί Αντικατάστασης του Παραρτήματος ΙΙΑ των περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμων του 2002 έως (Αρ. 3) του 2012, Διάταγμα του 2014.

Κοινοτική νομοθεσία:

1. 94/62/ΕΚ – Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ – ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Βασικός Στόχος / Ερώτημα Ελέγχου

Αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας των ενεργειών του Τμήματος Περιβάλλοντος για τη διαχείριση των συσκευασιών που διατίθενται στην αγορά και των αποβλήτων συσκευασίας.

	Επί μέρους Ερωτήματα Ελέγχου	Κριτήρια Ελέγχου / Τι αναμένεται
1.	Εξακρίβωση επάρκειας και αποτελεσματικότητας ενεργειών του ΤΠ για τη λειτουργία συλλογικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών.	Το ΤΠ παρέχει κίνητρα και εφαρμόζει επαρκείς διαδικασίες για την ενθάρρυνση της αποτελεσματικής λειτουργίας των συλλογικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών με στόχο την ενίσχυση του ανταγωνισμού.
1.1	Λειτουργία Συλλογικού Συστήματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών βάσει των όρων Έγκρισης και των προνοιών της νομοθεσίας.	Το Σύστημα λειτουργεί βάσει των όρων Έγκρισης λειτουργίας του και των διατάξεων του περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμου του 2002 και των σχετικών Κανονισμών.
1.1.1	Επάρκεια εποπτείας ΤΠ για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης του Συστήματος στους όρους που καθορίζονται στην Έγκριση λειτουργίας του.	Το ΤΠ διενεργεί επαρκείς, συστηματικούς και αποτελεσματικούς ελέγχους για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης του Συστήματος με τους όρους Έγκρισης λειτουργίας του και εφαρμόζει μέτρα συμμόρφωσης όπου ενδείκνυται. Τα ευρήματα των ελέγχων καταγράφονται και τεκμηριώνονται δεόντως.
1.1.2	Διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας από το Σύστημα	Το Σύστημα εκπληρώνει την υποχρέωσή του έναντι των υπόχρεων παραγωγών-μελών του και διαχειρίζεται τα απόβλητα συσκευασίας, σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και της Έγκρισης λειτουργίας του.
1.1.3	Επίτευξη ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασιών από το Σύστημα και από το Κράτος.	Το Σύστημα επιτυγχάνει τους συνολικούς ποσοτικούς στόχους ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας και τους αντίστοιχους στόχους για κάθε κατηγορία αποβλήτων συσκευασίας (γυαλί, χαρτί, pmd και ξύλο) οι οποίοι καθορίζονται στην Έγκριση λειτουργίας του.
1.1.4	Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, από το Σύστημα, για την αγορά υπηρεσιών συλλογής, διαλογής και πώλησης αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί, pmd και γυαλί.	Οι διαδικασίες που ακολουθεί το Σύστημα για τη σύναψη συμβάσεων για την αγορά υπηρεσιών συλλογής, διαλογής και πώλησης αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί, pmd και γυαλί, διενεργούνται βάσει των όρων Έγκρισης λειτουργίας του και των αρχών της χρηστής διοίκησης και της ίσης μεταχείρισης. Το Σύστημα συνάπτει συμφωνίες οι οποίες διασφαλίζουν τα οικονομικά συμφέροντά του και δεν αποδέχεται τη συμπερίληψη όρων οι οποίοι έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνσή του, η οποία

Βασικός Στόχος / Ερώτημα Ελέγχου

Αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας των ενεργειών του Τμήματος Περιβάλλοντος για τη διαχείριση των συσκευασιών που διατίθενται στην αγορά και των αποβλήτων συσκευασίας.

	Επί μέρους Ερωτήματα Ελέγχου	Κριτήρια Ελέγχου / Τι αναμένεται
		μετακυλείται, μέσω των τελών συσκευασιών στους παραγωγούς-μέλη του και στους καταναλωτές, και μέσω των τιμών χρέωσης των προγραμμάτων συλλογής, στις Τοπικές Αρχές και στους πολίτες.
1.1.5	Παραχώρηση κυβερνητικής οικονομικής ενίσχυσης στο Σύστημα για την επέκταση του προγράμματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών στις επαρχίες Πάφου, Αμμοχώστου και Λάρνακας.	Το Τμήμα παραχωρούσε έγκριση για τη σταδιακή χρήση της κυβερνητικής χορηγίας από το Σύστημα, κατόπιν διασφάλισης ότι το Σύστημα ενεργούσε βάσει των Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου.
1.1.6	Έσοδα του Συστήματος.	Το ύψος των τελών συσκευασίας, των τελών εγγραφής και των χρεώσεων των Τοπικών Αρχών είναι λογικός και η χρέωση τους γίνεται νομότυπα και βάσει της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Τα έσοδα που πραγματοποιεί το Σύστημα από την πώληση των ανακυκλώσιμων υλικών είναι λογικά.
2	Εξακρίβωση επάρκειας και αποτελεσματικότητας ενεργειών του ΤΠ για τον εντοπισμό παρανομούντων διαχειριστών συσκευασιών και την επιβολή μέτρων συμμόρφωσης προς αυτούς.	Το ΤΠ εφαρμόζει επαρκή και αποτελεσματικά μέτρα για τον εντοπισμό παρανομούντων διαχειριστών αποβλήτων συσκευασίας και εφαρμόζει μέτρα συμμόρφωσης σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας, όπου ενδείκνυται.
3	Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της επάρκειας των ελέγχων που διενεργεί το ΤΠ για την εξακρίβωση των ποσοτήτων Ε/ΒΑΣ που συλλέγουν αδειοδοτημένοι διαχειριστές αποβλήτων συσκευασίας.	Το ΤΠ διενεργεί επαρκείς και αποτελεσματικούς ελέγχους για την εξακρίβωση των ποσοτήτων εμπορικών και βιομηχανικών αποβλήτων συσκευασίας (Ε/ΒΑΣ) που συλλέγουν αδειοδοτημένοι διαχειριστές, οι οποίες προσμετρούνται στους ποσοτικούς στόχους ανακύκλωσης του Συστήματος και του Κράτους.
4	Εξακρίβωση επάρκειας και αποτελεσματικότητας ενεργειών του ΤΠ για τη λειτουργία ατομικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών.	Το ΤΠ εφαρμόζει απλοποιημένες και αποτελεσματικές διαδικασίες για την ενθάρρυνση λειτουργίας ατομικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας και διενεργεί επαρκή έλεγχο στη λειτουργία τους.
5	Επισκόπηση και εντοπισμός τυχόν αδυναμιών του υφιστάμενου νομικού πλαισίου για τη διαχείριση των συσκευασιών και αποβλήτων από συσκευασίες.	Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο είναι επαρκές και προνοεί για την ορθή διαχείριση όλων των κατηγοριών αποβλήτων συσκευασίας και τον αποτελεσματικό εντοπισμό των παρανομούντων διαχειριστών αποβλήτων.
6	Ρόλος των Τοπικών Αρχών στη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας.	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Η – ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΥΝΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΩΝ ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ

Δυνατά Σημεία

- Ύπαρξη εθνικής στρατηγικής για τη διαχείριση αποβλήτων μεταξύ των οποίων και για τα απόβλητα συσκευασίας.
- Λειτουργία συλλογικού και ατομικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.
- Ενσωμάτωση κοινοτικής νομοθεσίας για τη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας στο εθνικό δίκαιο.
- Λειτουργία Τομέα Διαχείρισης Αποβλήτων στο Τμήμα Περιβάλλοντος.

Ευκαιρίες

- Μείωση της τελικής διάθεσης των αποβλήτων συσκευασιών με την ενθάρρυνση συστημάτων επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης ή της ανάκτησης ενέργειας ως αποτελεσματικού μέσου επεξεργασίας των αποβλήτων.
- Ενίσχυση του Τμήματος Περιβάλλοντος με εργαλεία και μέσα για την άσκηση επαρκούς και αποτελεσματικής εποπτείας στους διαχειριστές αποβλήτων συσκευασιών.
- Παροχή κινήτρων και απλοποίηση διαδικασιών για παραχώρηση αδειών λειτουργίας συλλογικών και ατομικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών με στόχο την ενίσχυση του ανταγωνισμού.
- Εφαρμογή μέτρων για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων συσκευασίας, για την ενίσχυση του διαχωρισμού των αποβλήτων στην πηγή, για την ενημέρωση του πολίτη και για την εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Αδύνατα Σημεία

- Ανεπαρκής εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής για τη μείωση των στερεών αποβλήτων.
- Ανεπαρκής εποπτεία της θεσμοθετημένης ευθύνης του παραγωγού για όλα τα ρεύματα αποβλήτων.
- Ανεπαρκής ενημέρωση του κοινού από τα αρμόδια Κυβερνητικά Τμήματα για την ανακύκλωση και τη διαλογή στην πηγή, ειδικά σε μη αστικές περιοχές.
- Χαμηλή ευαισθητοποίηση του κοινού για περιβαλλοντικά θέματα.
- Απουσία σε μη αστικές περιοχές της υποδομής και/ή συστήματος ξεχωριστής διαλογής.
- Χαμηλή απόδοση προγράμματος ανακύκλωσης και διαχείρισης για ορισμένα ρεύματα αποβλήτων συσκευασίας (γυαλί, ξύλο, αλουμίνιο).
- Απουσία κατάλληλων εγκαταστάσεων για ανακύκλωση των υλικών στην Κύπρο με αποτέλεσμα να στέλλονται στο εξωτερικό για επεξεργασία και ανακατασκευή.

- Απουσία ξεκάθαρων ετήσιων ποσοστιαίων στόχων μείωσης των παραγόμενων ποσοτήτων αποβλήτων και συγκεκριμένων δραστηριοτήτων για την επίτευξή τους και απουσία εναλλακτικού σχεδιασμού από το Τμήμα Περιβάλλοντος σε περίπτωση μη επίτευξής τους.
- Καθυστέρηση στις εργασίες για το κλείσιμο και αποκατάστασης των χωματερών για τις οποίες υπάρχει καταδικαστική απόφαση από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Αδυναμίες στην τήρηση των όρων Έγκρισης για τη λειτουργία του συλλογικού συστήματος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.
- Σημαντικό ποσοστό υπόχρεων παραγωγών αποβλήτων δεν διαχειρίζονται και δεν παραδίδουν τα απόβλητα σε αδειοδοτημένο διαχειριστή.
- Παράνομη διαχείριση αποβλήτων με αποτέλεσμα μέρος τους να απορρίπτεται σε χωματερές χωρίς επεξεργασία.

Απειλές

- Κίνδυνος για επιβολή καταδίκης ή προστίμου στην Κυπριακή Δημοκρατία από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή αναγκαστικής εφαρμογής δαπανηρών λύσεων στην περίπτωση που οι εκτιμήσεις για ετήσια ποσοστιαία μείωση των παραγόμενων ποσοτήτων αποβλήτων δεν επιτευχθούν.
- Ανεξέλεγκτη απόρριψη αποβλήτων σε υπαίθριους χώρους με συνεπακόλουθες επιπτώσεις στο περιβάλλον και στην ανθρώπινη υγεία.
- Αύξηση περιθωρίου ποσοστού μη επίτευξης ποσοτικών στόχων ανάκτησης και ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασίας από γυαλί, ξύλο και αλουμίνιο σε περίπτωση καθορισμού αυστηρότερων στόχων.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Θ – ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ**

1. Ανταπόκριση Τοπικών Αρχών στο ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας μας.

α/α	Τοπική Αρχή	Συμβεβλημένη με συλλογικό Σύστημα	Έτος ένταξης στο συλλογικό Σύστημα	Ανταποκρίθηκε	Δεν ανταποκρίθηκε
1	Δήμος Αγίας Νάπας	ναι	2009	✓	
2	Δήμος Αγίου Αθανασίου	ναι	2006	✓	
3	Δήμος Αγίου Δομετίου	ναι	2008	✓	
4	Δήμος Αγλαντζιάς	ναι	δεν απαντήθηκε	✓	
5	Δήμος Αθηνένου	ναι	2010	✓	
6	Δήμος Αραδίππου	ναι	2010	✓	
7	Δήμος Γερίου	ναι	2009	✓	
8	Δήμος Γερμασόγειας	ναι	2007	✓	
9	Δήμος Γεροσκήπτου	ναι	2009	✓	
10	Δήμος Δερύνειας	ναι			✓
11	Δήμος Δρομολαξιάς- Μενεού	ναι			✓
12	Δήμος Έγκωμης	ναι	2008	✓	
13	Δήμος Ιδαλίου	ναι	δεν απαντήθηκε	✓	
14	Δήμος Κάτω Πολεμιδιών	ναι	2006	✓	
15	Δήμος Λακατάμιας	ναι	2008	✓	
16	Δήμος Λάρνακας	ναι			✓
17	Δήμος Λατσίων	ναι	2008	✓	
18	Δήμος Λειβαδιών	ναι			✓
19	Δήμος Λεμεσού	ναι	2008	✓	
20	Δήμος Λευκάρων	όχι			✓
21	Δήμος Λευκωσίας	ναι	2008	✓	
22	Δήμος Μέσα Γειτονιάς	ναι	2007	✓	
23	Δήμος Παραλιμνίου	ναι			✓
24	Δήμος Πάφου	ναι	2010	✓	
25	Δήμος Πέγειας	ναι	2009	✓	
26	Δήμος Πόλης Χρυσοχούς	όχι		✓	
27	Δήμος Στροβόλου	ναι	2007	✓	
28	Δήμος Σωτήρας	ναι	2010	✓	
29	Δήμος Τσερίου	ναι	2011	✓	
30	Δήμος Ύψωνα	ναι			✓
31	Κοιν. Συμβ. Άγιου Τύχωνα	ναι			✓
32	Κοιν. Συμβ. Αλεθρικού	όχι		✓	

α/α	Τοπική Αρχή	Συμβεβλημένη με συλλογικό Σύστημα	Έτος ένταξης στο συλλογικό Σύστημα	Ανταποκρίθηκε	Δεν ανταποκρίθηκε
33	Κοιν. Συμβ. Αργάκας (Σύμπλεγμα σκυβάλων: Αργάκα, Γιαλιά, Νέο Χωριό, Μακούντα, Κινούσα, Νέα Δήμματα και Αγία Μαρίνα Χρυσοχούς)	όχι			✓
34	Κοιν. Συμβ. Αστρομερίτη	όχι			✓
35	Κοιν. Συμβ. Έμπας	ναι			✓
36	Κοιν. Συμβ. Κακοπετριάς	όχι		✓	
37	Κοιν. Συμβ. Καπέδων	ναι			✓
38	Κοιν. Συμβ. Κάτω Πύργου	όχι		✓	
39	Κοιν. Συμβ. Κιτίου	όχι		✓	
40	Κοιν. Συμβ. Κοκκινотριμιθιάς	όχι		✓	
41	Κοιν. Συμβ. Κολοσσίου	όχι			✓
42	Κοιν. Συμβ. Κόρνου (Σύμπλεγμα σκυβάλων: Κόρνος, Δελίκηπος, Αγία Άννα, Μοσφιλωτή, Ψευδάς Πυργά)	ναι			✓
43	Κοιν. Συμβ. Κυπερούντας	όχι		✓	
44	Κοιν. Συμβ. Λιοπετρίου	ναι			✓
45	Κοιν. Συμβ. Λυμπιών	όχι			✓
46	Κοιν. Συμβ. Μάμμαρι	όχι			✓
47	Κοιν. Συμβ. Μεσόγης	ναι	2009	✓	
48	Κοιν. Συμβ. Μουταγιάκας	ναι			✓
49	Κοιν. Συμβ. Ξυλοτύμπου	ναι			✓
50	Κοιν. Συμβ. Ξυλοφάγου	ναι			✓
51	Κοιν. Συμβ. Ορόκλινης	όχι			✓
52	Κοιν. Συμβ. Παλιομετόχου	όχι		✓	
53	Κοιν. Συμβ. Πάχνας	όχι		✓	
54	Κοιν. Συμβ. Πελενδρίου	όχι		✓	
55	Κοιν. Συμβ. Πέρα Χωριού Νήσου (Σύμπλεγμα σκυβάλων: Πέρα Χωριό Νήσου, Αλάμπρα)	ναι	2011	✓	
56	Κοιν. Συμβ. Περβολιών Λάρνακας	όχι		✓	
57	Κοιν. Συμβ. Πολεμίου	όχι		✓	

α/α	Τοπική Αρχή	Συμβεβλημένη με συλλογικό Σύστημα	Έτος ένταξης στο συλλογικό Σύστημα	Ανταποκρίθηκε	Δεν ανταποκρίθηκε
58	Κοιν. Συμβ. Ποταμιάς	όχι			✓
59	Κοιν. Συμβ. Τάλας	ναι	2009	✓	
60	Κοιν. Συμβ. Τρεμιθούσας	όχι			✓
Σύνολο		60		37	23

2. Απαντήσεις Τοπικών Αρχές που έχουν συμβληθεί με το Σύστημα συλλογικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασιών.

2.1 Διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας.

Από τις Τοπικές Αρχές που είχαν συμβληθεί με το Σύστημα, τρεις ανέφεραν ότι διέκοψαν τη συνεργασία τους με αυτό, για τους ακόλουθους λόγους:

Τοπική Αρχή	Λόγος διακοπής συνεργασίας
Δήμος Ιδαλίου	Η συνεργασία διακόπηκε για τα ρεύματα του χαρτιού και PMD, καθώς η συλλογή γινόταν από σημεία ανακύκλωσης και όχι από πόρτα σε πόρτα, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα στον Δήμο.
Δήμος Γεροσκήπου	Λόγω της συνεχιζόμενης αρνητικής εικόνας που παρουσίαζαν οι νησίδες με τους κάδους ανακύκλωσης.
Δήμος Πάφου	Λόγω διαφωνίας αναφορικά με τον τρόπο χρέωσης του Δήμου, ο οποίος διατηρεί την άποψη ότι, βάσει της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» (άρθρο 5(1)(β) του Ν. 32(Ι)/2002, το κόστος εφαρμογής του Νόμου για τα ρεύματα γυαλιού, PMD και χαρτιού συσκευασίας, θα έπρεπε να ενσωματωθεί στη χονδρική ή λιανική τιμή πώλησης του προϊόντος και να μην είχε μετακυλιστεί στις Τοπικές Αρχές.

Μετά τη διακοπή της συμμετοχής τους στο Σύστημα, οι πιο πάνω Δήμοι προέβηκαν στις εξής ενέργειες για τη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας:

Τοπική Αρχή	Ενέργειες μετά τη διακοπή συνεργασίας
Δήμος Ιδαλίου	Σύμβαση με ιδιωτική εταιρεία κατόπιν ανοικτού διαγωνισμού, για συλλογή χαρτιού και PMD από πόρτα σε πόρτα, με ετήσιο κόστος €17.940+ΦΠΑ (σε σύγκριση με την πληρωμή €9.073 το 2012 στο συλλογικό σύστημα).
Δήμος Γεροσκήπου	Στους δημότες παρέχεται η δυνατότητα τοποθέτησης αποβλήτων συσκευασίας στο Πράσινο Σημείο Κολώνης, που βρίσκεται εντός των δημοτικών ορίων.
Δήμος Πάφου	Ο Δήμος δεν προέβη σε ενέργειες για τη συλλογή των αποβλήτων συσκευασίας, καθώς θεωρεί ότι οι παραγωγοί φέρουν τη σχετική ευθύνη, ενώ ανασταλτικός παράγοντας είναι η μη ύπαρξη στην Πάφο αδειοδοτημένων μονάδων διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας. Το κόστος μεταφοράς των αποβλήτων στη Λεμεσό επηρεάζει πιθανή απόφαση του Δήμου για τη συλλογή χαρτιού που δεν προέρχεται από συσκευασίες το οποίο δεν αποτελεί υποχρέωση του παραγωγού.

2.2 Κόστος υπηρεσίας και ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας.

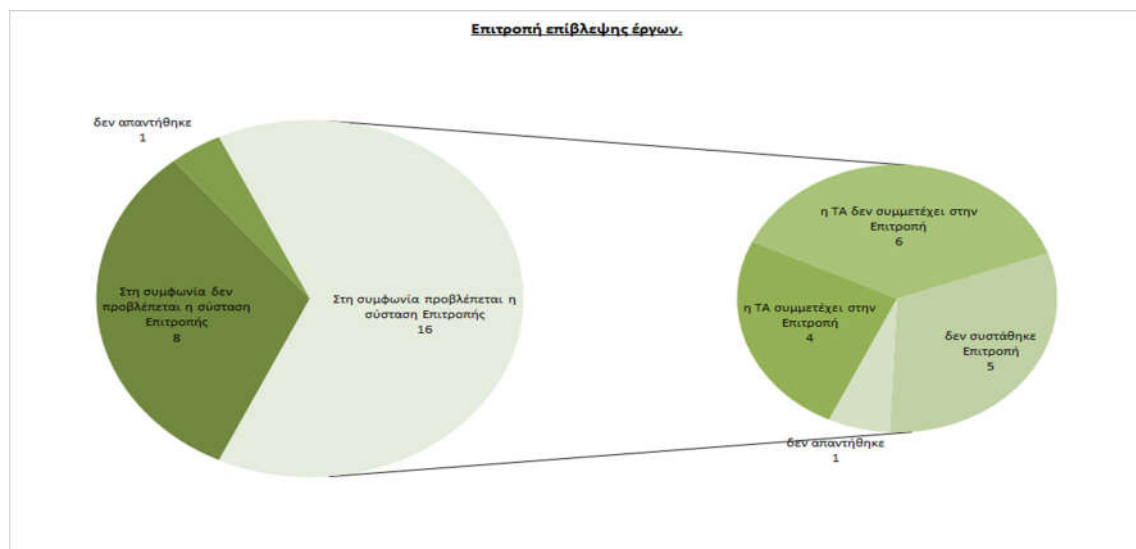
Από τις συμβληθείσες Τοπικές Αρχές, εννέα (ποσοστό 36% των απαντήσεων που λήφθηκαν) εξέφρασαν διαφωνία σχετικά με την τιμολόγηση των Τοπικών Αρχών από το Σύστημα, ως ακολούθως:

Τοπική Αρχή	Σχόλια
Δήμος Έγκωμης	Παρά το γεγονός ότι, σύμφωνα με τον Δήμο, το Σύστημα τον ενημέρωσε γραπτώς αναφορικά με σταθερό ετήσιο κόστος ύψους €26.430, οι ετήσιες χρεώσεις είναι πολύ μεγαλύτερες.
Δήμος Λακατάμιας	Υπήρχε διαφωνία όσον αφορά στο ύψος και στον τρόπο κοστολόγησης. Μετά από αλληπάλληλες συσκέψεις και συζητήσεις συμφωνήθηκε ο νέος τρόπος χρέωσης.
Δήμος Γερίου	Οι Δήμοι διαφωνούν με τη χρέωση για διαλογή του χαρτιού καθώς το ρεύμα αυτό δεν απαιτεί ιδιαίτερη επεξεργασία για σκοπούς διαλογής. Το ρεύμα rmd συλλέγεται χωριστά και αφορά μόνο συσκευασίες, το κόστος συλλογής και διαλογής των οποίων είναι υποχρέωση των εμπόρων, βιομηχανιών και εισαγωγέων. Θεωρούν ότι η χρέωση έπρεπε να είναι ενιαία ανά τόνο υλικών και να προσκομίζονται ζυγολόγια για κάθε απορριμματοφόρο όχημα, αφού αφαιρεθεί το βάρος των αποβλήτων συσκευασιών από το συνολικό βάρος μετά από δειγματοληπτικούς ελέγχους, ώστε να χρεώνεται στην Τοπική Αρχή μόνο το βάρος του χαρτιού που προέρχεται από συσκευασίες.
Δήμος Αγίας Νάπας	Με βάση την συμφωνία που υπογράφηκε, 65% του χαρτιού που συλλέγεται στον Δήμο δεν αποτελεί απόβλητα συσκευασίας, επομένως το κόστος συλλογής και διαχείρισης του χαρτιού διαμοιράζεται κατά 65% στην Τοπική Αρχή και 35% στο Σύστημα. Το ποσοστό αυτό αμφισβητήθηκε καθώς το χαρτί που συλλέγεται είναι, σύμφωνα με τον Δήμο, κυρίως χαρτοκιβώτια. Έγιναν δειγματοληπτικοί έλεγχοι στο υλικό στο οποίο συλλέγεται και ανευρέθηκε ότι, κατά μέσο όρο, η ποιοτική σύσταση του χαρτιού ήταν 81% χαρτί συσκευασίας και 19% χαρτί που δεν προέρχεται από συσκευασίες.
Δήμος Αραδίππου	Ο Δήμος διαφωνεί ως προς το θέμα χρεώσεων του χαρτιού.
Δήμος Γεροσκήπου	Ο Δήμος εξέφρασε την άποψη ότι η Τοπική Αρχή δεν θα πρέπει να χρεώνεται για συλλογή και διαχείριση αποβλήτων συσκευασιών αφού αυτή είναι η υποχρέωση του παραγωγού. Επίσης, ο Δήμος εξέφρασε επιφύλαξη αναφορικά με τις ακριβείς ποσότητες των αποβλήτων συσκευασίας που συλλέγονταν στα όριά του.
Δήμος Πάφου	Το Σύστημα αρχικά τιμολογούσε τις Τοπικές Αρχές για τη διαχείριση του γυαλιού, rmd και χαρτιού. Μετά από διαφωνία αρκετών Δήμων, το Σύστημα προχώρησε στην τιμολόγηση προς τους Δήμους 65% της αξίας ως το ποσό τιμολόγησης χαρτιού, αλλά με κόστος €110+ΦΠΑ ανά τόνο χαρτιού, χρέωση που ο Δήμος χαρακτηρίζει εξωφρενική.
Κοινοτικό Συμβούλιο Μεσόγης	Η Τοπική Αρχή δεν είναι σε θέση να γνωρίζει τις παραμέτρους υπολογισμού των τελών που εφαρμόζονται (π.χ. κόστος συλλογής και διαλογής).

Από τις Τοπικές Αρχές που ανταποκρίθηκαν, μόνο οι Δήμοι Αγίας Νάπας και Αραδίππου (ποσοστό 8% των Τοπικών Αρχών που ανταποκρίθηκαν) προβαίνουν σε περιστασιακούς ή δειγματοληπτικούς ελέγχους επιβεβαίωσης των ποσοτήτων αποβλήτων που συλλέγονται από το Σύστημα, μέσω παράλληλης επίβλεψης, με το Σύστημα, των εργαλάβων που εκτελούν έργα στη δική τους διοικητική περιφέρεια. Συγκεκριμένα, ο Δήμος Αγίας Νάπας διενήργησε από τον Δεκέμβριο του 2013 μέχρι τον Οκτώβριο του 2014 οκτώ δειγματοληπτικούς ελέγχους στο υλικό που συλλέγεται, κατά τους οποίους εκπρόσωπος του Δήμου ήταν παρών κατά την παράδοση και ζύγιση των υλικών στις μονάδες διαλογής. Ο Δήμος Αραδίππου προβαίνει σε μερικό έλεγχο του βάρους του υλικού που συλλέγεται. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος Τσερίου διενεργεί έρευνα μεταξύ των δημοτών για να διαπιστώσει κατά πόσο τα απόβλητα συλλέγονται από τους κάδους και από πόρτα σε πόρτα.

Πέραν των πιο πάνω, δύο Δήμοι διενέργησαν ελέγχους σχετικά με τα εκτελούμενα έργα και τα αποτελέσματά τους. Συγκεκριμένα, ο Δήμος Αγίας Νάπας προέβηκε σε ανάλυση της σύστασης των αποβλήτων κατά το 2014, ενώ ο Δήμος Γεροσκήπου, σε συνεννόηση με εκπροσώπους του συλλογικού Συστήματος, απαίτησε, από τον εργολάβο, σε συγκεκριμένη εβδομάδα το 2013, τη συλλογή και ζύγισμα των συσκευασιών ρηd και χαρτιού, ώστε να συλλέξει πληροφορίες αναφορικά με πραγματικές μετρήσεις.

Στη συμφωνία των Τοπικών Αρχών με το Σύστημα, για 16 από τις 25 Τοπικές Αρχές που ανταποκρίθηκαν, προβλέπεται η σύσταση κοινής Επιτροπής Επίβλεψης των έργων, η οποία θα αποτελείται από στελέχη των δύο συμβαλλόμενων. Ωστόσο, μόνο σε τέσσερις περιπτώσεις η Τοπική Αρχή συμμετέχει στην Επιτροπή αυτή, ενώ σε τέσσερις περιπτώσεις αναφέρεται ότι η Επιτροπή δεν έχει συσταθεί. Αναλυτικά, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στο γράφημα που ακολουθεί.

2.3 Όροι συμφωνίας με το Σύστημα.

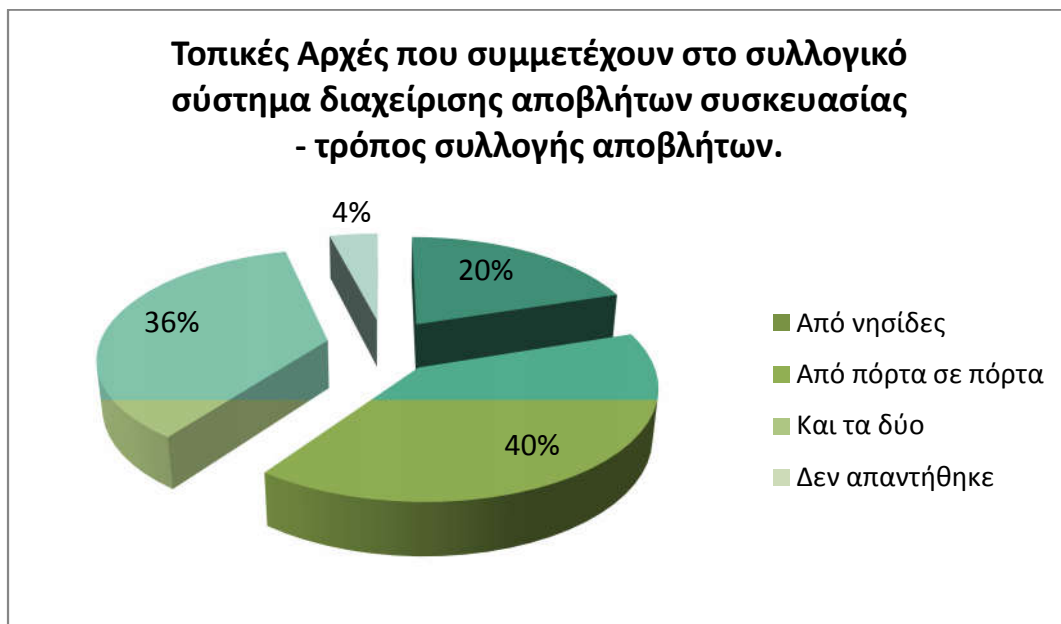
Το Σύστημα κοινοποιεί τα συμβόλαια που προτίθεται να συνάψει με τους εργολάβους για τη συλλογή των αποβλήτων συσκευασίας, ώστε η Τοπική Αρχή να είναι γνώστης και να έχει την ευχέρεια να σχολιάσει τις πρόνοιές τους, σε πέντε μόνο περιπτώσεις του δείγματος (20%). Συγκεκριμένα, ο Δήμος Αραδίππου και Αγλαντζιάς, καθώς και το Κοινοτικό Συμβούλιο Τάλας, ανέφεραν ότι οι συμφωνίες τους κοινοποιούνται πριν από την υπογραφή τους, στον Δήμο Πέγειας τα συμβόλαια κοινοποιήθηκαν στις περιπτώσεις που το ζήτησε ο Δήμος, ενώ στον Δήμο Κάτω Πολεμιδιών τα συμβόλαια κοινοποιούνται μετά την υπογραφή τους.

Σε όλες τις περιπτώσεις του δείγματος που εξασφαλίστηκε, οι Τοπικές Αρχές εισέπραξαν, από το Σύστημα, με τη μορφή πιστωτικών σημειώσεων, το μερίδιο που τους αναλογεί από τα έσοδα του Συστήματος για την αξιοποίηση χαρτιού και pmδ, για τις περιόδους που εφαρμόζεται.

2.4 Εξυπηρέτηση.

Στην πλειοψηφία των Τοπικών Αρχών που ανταποκρίθηκαν, η συλλογή των αποβλήτων συσκευασίας από το συλλογικό Σύστημα διενεργείται από πόρτα σε πόρτα ή σε συνδυασμό με νησίδες κάδων. Αναλυτικά αποτελέσματα παρουσιάζονται στον πίνακα και το γράφημα που ακολουθούν:

Συλλογή αποβλήτων	Αρ. Τοπικών Αρχών	%
Από νησίδες	5	20
Από πόρτα σε πόρτα ²	10	40
Και τα δύο	9	36
Δεν απαντήθηκε	1 ³	4
Σύνολο	25	100

Ο αριθμός κάδων ανακύκλωσης, ανά είδος υλικού, για τις Τοπικές Αρχές που παρέιχαν τα σχετικά στοιχεία, συνοψίζεται στον πίνακα που ακολουθεί:

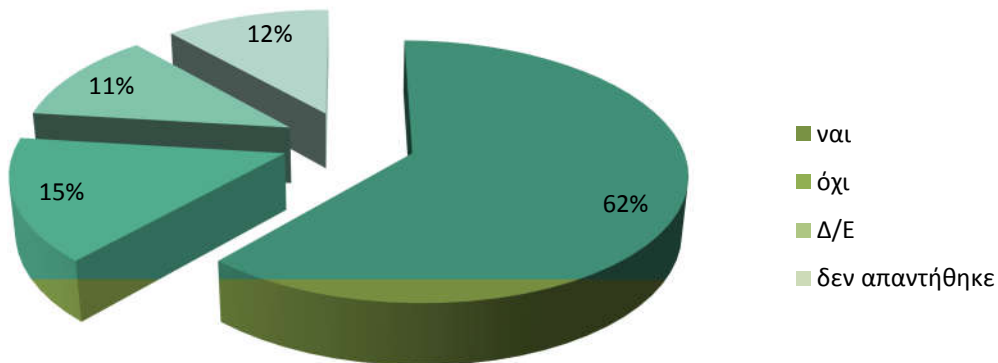
² Για τα ρεύματα χαρτιού και PMD - για το γυαλί από ειδικούς κάδους.

³ Δήμος Ιδαίου - διακόπηκε η συνεργασία και συνήφθηκε συμφωνία με ιδιώτη εργολάβο για συλλογή από πόρτα σε πόρτα.

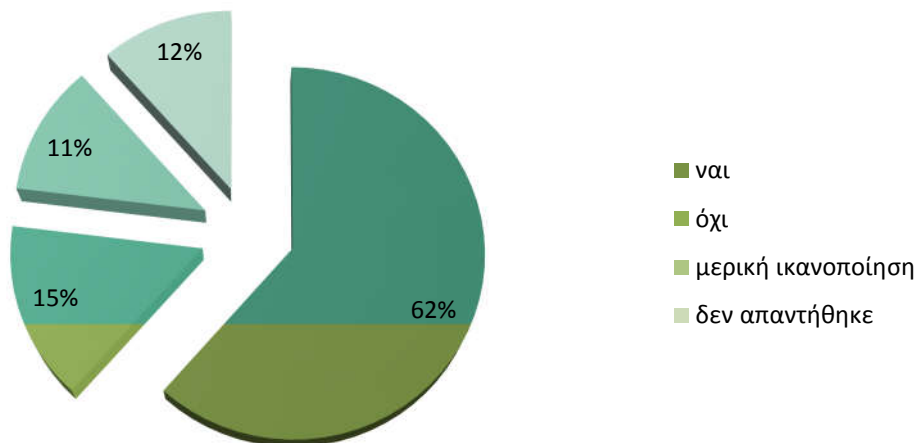
Τοπική Αρχή	Κάδοι χαρτιού ανά 1000 κατοίκους	Κάδοι PMD ανά 1000 κατοίκους	Κάδοι γυαλιού ανά 1000 κατοίκους	Γίνεται παράλληλη συλλογή από πόρτα σε πόρτα (για χαρτί και PMD);
Δήμος Λευκωσίας	0,5	10,2	2,1	ναι
Δήμος Έγκωμης	0,4	8,7	2,4	ναι
Δήμος Στροβόλου	1,4	5,8	1,0	ναι
Δήμος Αγίου Δομετίου	0,5	4,3	0,5	ναι
Δήμος Λακατάμιας	0,2	2,4	0,8	ναι
Δήμος Γερίου	3,4	3,4	0,9	ναι
Δήμος Τσερίου	0,7	1,1	1,1	ναι
Δήμος Λατσιών	0,5	4,8	1,9	ναι
Δήμος Αγίας Νάπας	34,2	47,9	34,6	όχι
Δήμος Λεμεσού	0,3	3,1	1,3	ναι
Δήμος Γερμασόγειας	0,3	13,6	4,5	ναι
Δήμος Κάτω Πολεμιδιών	-	1,7	1,3	ναι
Δήμος Μέσα Γειτονιάς	0,1	2,7	1,0	ναι
Δήμος Αραδίππου	1,1	2,1	0,4	ναι
Δήμος Αθένου	0,6	1,2	1,8	ναι
Δήμος Γεροσκήπου	5,7	6,5	3,0	όχι
Δήμος Πάφου	2,9	6,6	3,9	ναι
Κοιν. Συμβ. Πέρα Χωρίου Νήσου (Σύμπλεγμα - Πέρα Χωριό Νήσου, Αλάμπρα)	2,7	3,5	1,6	ναι
Κοιν. Συμβ. Τάλας	7,8	6,3	4,1	όχι
Κοιν. Συμβ. Μεσόγης	4,1	5,3	3,0	όχι
Δήμος Αγλαντζιάς	1,1	10,7	1,7	ναι
Δήμος Αγίου Αθανασίου	δεν δόθηκαν επαρκή στοιχεία	δεν δόθηκαν επαρκή στοιχεία	0,8	δεν δόθηκαν επαρκή στοιχεία
Δήμος Σωτήρας	0	0	0	ναι

Η πλειοψηφία των Τοπικών Αρχών που ανταποκρίθηκαν, θεωρεί ικανοποιητική την προμήθεια και συντήρηση των κάδων στις νησίδες ανακύκλωσης, από το Σύστημα, καθώς και τις υπηρεσίες που αυτό προσφέρει στις Τοπικές Αρχές.

Επαρκής προμήθεια και συντήρηση κάδων σε νησίδες από το συλλογικό σύστημα.

Ικανοποίηση Τοπικών Αρχών από υπηρεσίες του συλλογικού συστήματος.

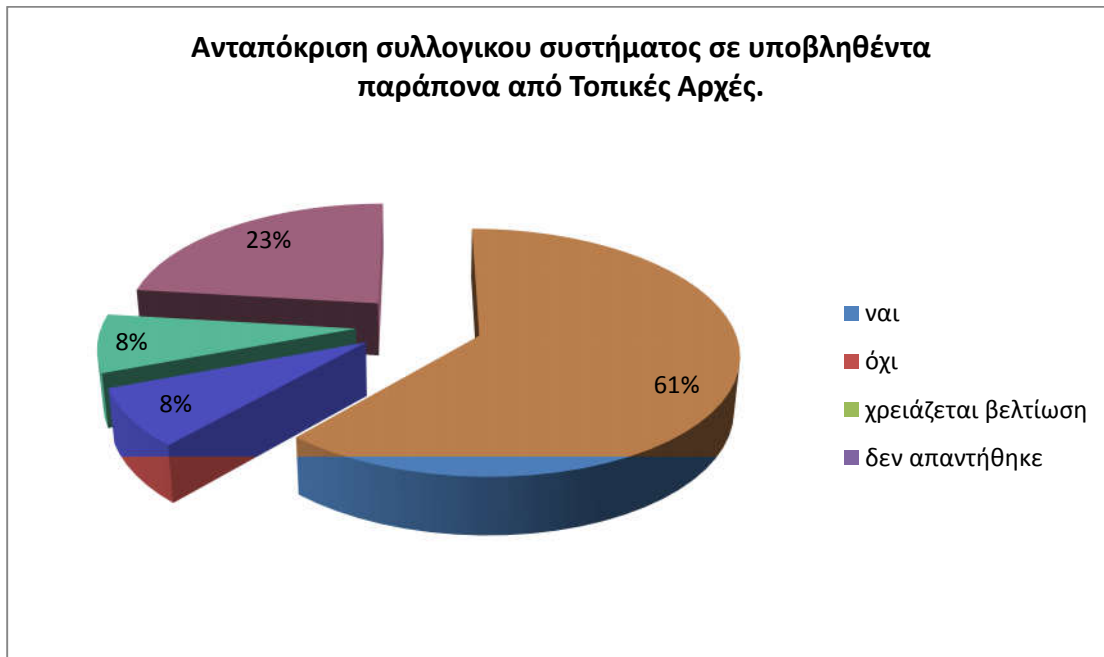

Ως λόγοι μη ικανοποίησης των Τοπικών Αρχών από την εξυπηρέτηση του Συστήματος αναφέρονται οι εξής:

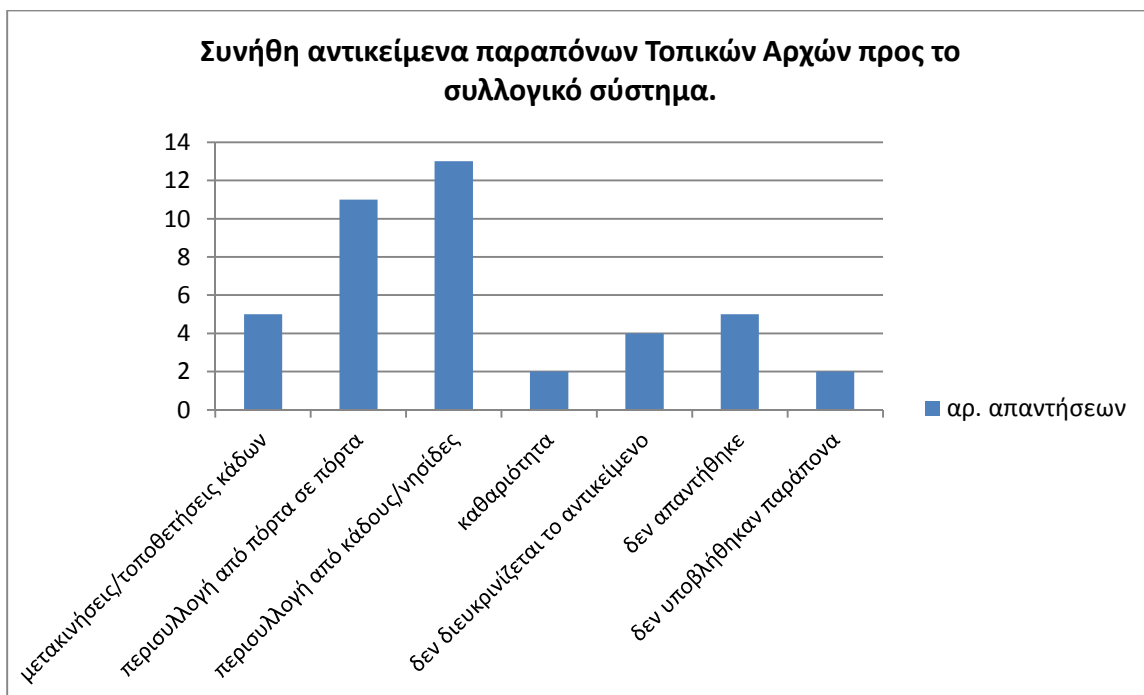
- Δεν γίνεται συλλογή τυχόν αποβλήτων που τοποθετούνται εκτός κάδων και καθαρισμός του χώρου γύρω από κάδους/νησίδες.
- Δεν γίνεται συχνή συλλογή στις νησίδες.
- Μη συλλογή από κάποιες οδούς.
- Οι κάδοι δεν απολυμαίνονται.
- Δεν επιστρέφεται οποιοδήποτε όφελος στους δημότες.

- Ισχυρισμοί για άρνηση της εταιρείας να αδειάζει κάδους συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών που έχουν τοποθετηθεί από συγκεκριμένο Δήμο.

Παρά τα πιο πάνω, οι Τοπικές Αρχές θεωρούν ικανοποιητική την ανταπόκριση του Συστήματος σε παράπονα που αυτές υποβάλλουν, τα οποία αφορούν, συνήθως, στη συχνότητα συλλογής των αποβλήτων. Οι σχετικές απαντήσεις συνοψίζονται στα γραφήματα που ακολουθούν:

Όπως παρουσιάζεται στο γράφημα που ακολουθεί, τα παράπονα που υπέβαλαν οι Τοπικές Αρχές στο Σύστημα, το 2015 αφορούσαν σε:

2.5 Ενημέρωση.

Στα πλαίσια της συλλογής πληροφοριών μέσω ερωτηματολογίων, υποβλήθηκαν εισηγήσεις από τις Τοπικές Αρχές για τη βελτίωση της ενημερωτικής εκστρατείας του Συστήματος. Οι εισηγήσεις αυτές, ανά Τοπική Αρχή, συνοψίζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Τοπική Αρχή	Εισηγήσεις
Δήμος Λευκωσίας	Θα ήταν χρήσιμη η συχνότερη ενημέρωση.
Δήμος Έγκωμης	Χρειάζεται περαιτέρω ενημέρωση του κοινού για αύξηση στο ποσοστό συμμετοχής του στην ανακύκλωση.
Δήμος Στροβόλου	Επανάληψη ενημέρωσης των δημοτών από πόρτα σε πόρτα με κατάλληλο υλικό.
Δήμος Αγίου Δομετίου	Συχνότερη ενημέρωση του κοινού με ενημερωτικά φυλλάδια, ενημέρωση από πόρτα σε πόρτα, εκδηλώσεις, ενημέρωση των παιδιών στα σχολεία.
Δήμος Λακατάμιας	Εκστρατείες ευαισθητοποίησης στα σχολεία. Παραχώρηση σακουλιών για τοποθέτηση των ανακυκλώσιμων υλικών.
Δήμος Γερίου	Από πόρτα σε πόρτα ενημέρωση των δημοτών και επεξήγηση του τι ανακυκλώνεται και διανομή ενημερωτικού υλικού
Δήμος Τσερίου	Ενημέρωση πολιτών για να διαχωρίζουν τα ανακυκλώσιμα υλικά
Δήμος Λατσιών	Επιχορήγηση, από το Σύστημα, ποσοστού έκπτωσης στα τέλη αποκομιδής απορριμμάτων, που επιβάλλονται από τον Δήμο, σε ιδιοκτήτες οικιών που διαχωρίζουν και εκθέτουν τακτικά προς συλλογή ανακυκλώσιμα υλικά.
Δήμος Αγίας Νάπας	Συχνότερες εκστρατείες ενημέρωσης και αποστολή ενημερωτικού υλικού.
Δήμος Λεμεσού	Η ενημέρωση να γίνεται σε συνεχή βάση, σε συνδυασμό με μέτρα επιβολής.
Δήμος Αγίου Αθανασίου	Ενημέρωση από πόρτα σε πόρτα, με την συμμετοχή του Δημάρχου και των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου
Δήμος Μέσα Γειτονιάς	Διοργάνωση διαγωνισμών σχετικών με θέματα ανακύκλωσης, βράβευση νοικοκυριών, κίνητρα για μείωση οικιακών απορριμμάτων (ανταποδοτικό τέλος ανακύκλωσης).
Δήμος Αραδίππου	Ενημέρωση από πόρτα σε πόρτα για άμεση προσωπική επαφή με τους πολίτες.
Δήμος Πάφου	Ο Δήμαρχος και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι να αναπτύσσουν τις θέσεις τους σε τοπικά ραδιόφωνα.
Κοιν. Συμβ. Πέρα Χωρίου Νήσου	Στον κατάλληλο χρόνο να επαναληφθεί η κατ'οίκον ενημέρωση, να γνωστοποιηθούν στους κατοίκους τα αποτελέσματα και να τους ζητηθεί να εκφράσουν τυχόν εισηγήσεις για βελτίωση του προγράμματος.
Κοιν. Συμβ. Μεσόγης	Χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση για ευαισθητοποίηση του κοινού.

2.6 Άλλα θέματα.

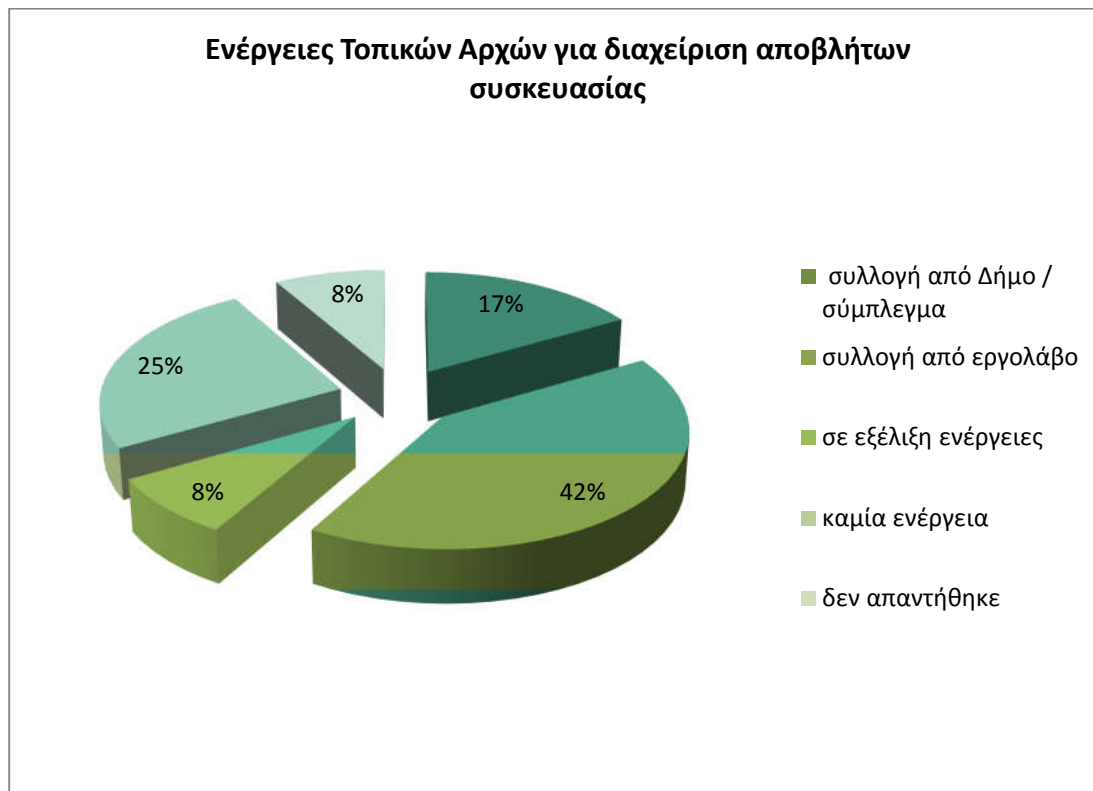
Προσπάθειες για συνεργασία με άλλο συλλογικό σύστημα που βρίσκεται στη διαδικασία της αδειοδότησης έγιναν από τους Δήμους Αθηνών, Γεροσκήπου και Πάφου, ενώ στον Δήμο Πέγειας υπάρχει σε εξέλιξη διαδικασία για υιοθέτηση προγράμματος μείωσης των παραλιακών αποβλήτων.

Άλλα σχόλια που υπέβαλαν οι Τοπικές Αρχές αναφορικά με το συλλογικό σύστημα συνοψίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

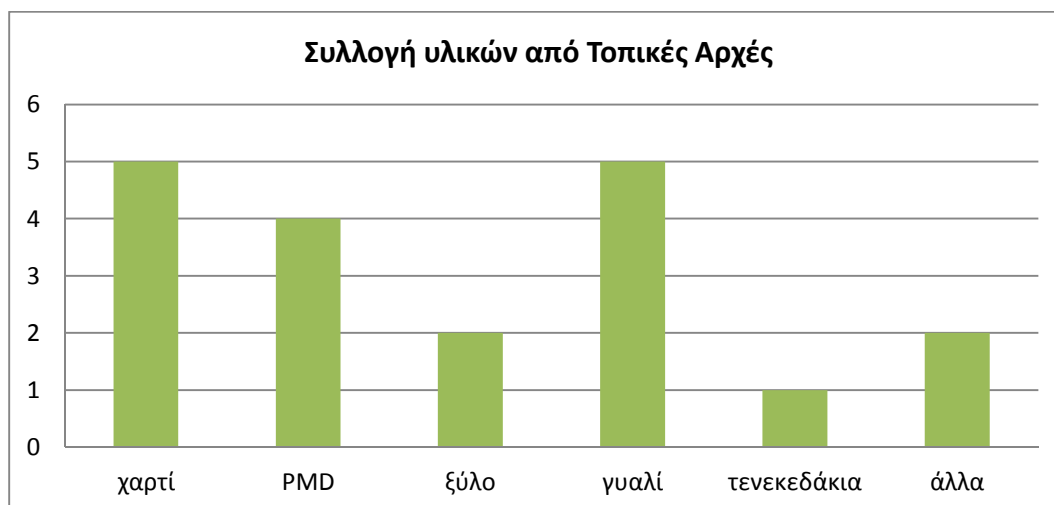
Τοπική Αρχή	Σχόλιο
Δήμος Λευκωσίας	Ικανοποιητικές υπηρεσίες, αλλά χρειάζεται συνεχής αναβάθμιση και έμφαση στην επικοινωνία του Συστήματος με τους δημότες.
Δήμος Έγκωμης	Ο Δήμος θεωρεί ότι θα πρέπει να αντιμετωπιστεί το σοβαρό θέμα του τρόπου με τον οποίο καθορίζει τις χρεώσεις του το Σύστημα και ιδιαίτερα τη χρέωση για τη διαλογή χαρτιού, η οποία δεν προβλέπεται στη συμφωνία.
Δήμος Αγίου Δομετίου	Η περισυλλογή να γίνεται δύο φορές την εβδομάδα αντί μία και τα σημεία να διατηρούνται πιο καθαρά.
Δήμος Λακατάμιας	Θα πρέπει οι Δήμοι να σταματήσουν να επιχορηγούν τη συλλογή των ανακυκλώσιμων υλικών. Ο Δήμος εξέφρασε την άποψη ότι το Σύστημα χρεώνει πολλαπλάσια του κόστους του γιατί είναι το μόνο αδειοδοτημένο συλλογικό σύστημα και δεν υπάρχει ανταγωνισμός. Οι Δήμοι θα έπρεπε να έχουν μόνο οικονομικό όφελος από την όλη συλλογή και διαχείριση.
Δήμος Λατσιών	Το κόστος της συλλογής των συσκευασιών μετά τη διοχέτευση τους στην αγορά κατά πάσα πιθανότητα συνυπολογίζεται στο κόστος παραγωγής, χρεώνεται και πληρώνεται άμεσα από τον πολίτη κατά την αγορά ενός αγαθού. Δεν πρέπει να ξαναπληρώνει δεύτερη φορά ο πολίτης στους επιχειρηματίες, έμμεσα μέσω των συμφωνιών που γίνονται από τις Τοπικές Αρχές με το Σύστημα, γιατί έχει ήδη πληρώσει για αυτό κατά την αγορά του αγαθού.
Δήμος Αγίου Αθανασίου	Ο Δήμος αιτείται την εφαρμογή πιο δίκαιης και πιο ορθολογικής χρέωσης από το Σύστημα.
Δήμος Αραδίππου	Ο Δήμος ζητά όπως επιστραφεί το ποσό που αναλογεί για τις εφημερίδες και τα περιοδικά και όπως αυξηθούν οι κάδοι χαρτιού και PMD
Δήμος Γεροσκήπου	Από 1.7.2015 τερματίστηκε η συνεργασία με το Σύστημα. Το Σύστημα δεν πρέπει να χρεώνει τις Τοπικές Αρχές για τις υπηρεσίες που προσφέρει αφού πληρώνεται με τεράστια ποσά από τις εταιρείες μέλη και μετόχους, οι οποίοι είναι και οι παραγωγοί που με βάση την σχετική Νομοθεσία έχουν νομική υποχρέωση για συλλογή, διαχείριση και ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασιών τα οποία παράγουν ή εισάγουν.
Κοιν. Συμβ. Πέρα Χωρίου Νήσου	Με την σωστή οργάνωση της ανακύκλωσης οι κοινότητες θα πρέπει να καταβάλλουν πολύ χαμηλό ή κανένα ποσό, καθώς, λόγω της αξίας των αποβλήτων, με την ορθή διαχείριση τους θα προκύπτει κέρδος, τόσο για τα συλλογικά συστήματα όσο και για την Τοπική Αρχή και κατ' επέκταση στους πολίτες.

3. Τοπικές Αρχές που δεν έχουν συμβληθεί με το συλλογικό σύστημα διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας.

Από το δείγμα Τοπικών Αρχών οι οποίες δεν έχουν συμβληθεί με το Σύστημα και οι οποίες ανταποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο, σε ποσοστό 25% δεν φαίνεται να προωθούνται, ενέργειες για διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας εκ μέρους των Τοπικών Αρχών. Από τις επτά περιπτώσεις που δηλώθηκε ότι τα απόβλητα συλλέγονται από την Τοπική Αρχή ή εργολάβο, διευκρινίστηκε ότι στις δύο η συλλογή αφορά σε συγκεκριμένα υλικά (γυαλί και ξύλο και χαρτί, αντίστοιχα).

Σε όλες τις περιπτώσεις συλλογής αποβλήτων συσκευασίας από την Τοπική Αρχή, η συλλογή γίνεται από νησίδες. Τα υλικά που συλλέγονται παρουσιάζονται πιο κάτω:

Ο αριθμός κάδων ανά υλικό συσκευασίας, στις περιπτώσεις όπου προωθούνται ενέργειες διαχείρισης των αποβλήτων, παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Τοπική Αρχή	Πληθυσμός (τελευταία απογραφή πληθυσμού 1.10.2011)	Αρ. κάδων pmd	Αρ. κάδων χαρτιού	Αρ. κάδων γυαλιού	Αρ. κλωβών για τενεκεδάκια
Δήμος Πόλης Χρυσοχούς	2.018	4	6	0	0
Κοιν. Συμβ. Κακοπετριάς	1.274	2	2	2	0
Κοιν. Συμβ. Παλιομετόχου	4.145	3	4	2	0
Κοιν. Συμβ. Κοκκινοτριμιθιάς	4.077	0	0	2	0
Κοιν. Συμβ. Κυπερούντας	1.516	7	7	1	0
Κοιν. Συμβ. Πελενδρίου	1.074	3	3	0	0
Κοιν. Συμβ. Αλεθρικού	1.101	0	0	0	5

Ως κύριοι λόγοι που η Τοπική Αρχή δεν προωθεί την ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασίας αναφέρονται οικονομικοί λόγοι και η άρνηση του συλλογικού συστήματος για συμπερίληψη απομακρυσμένων κοινοτήτων. Από τις 12 Τοπικές Αρχές που ανταποκρίθηκαν, οι 11 ανέφεραν ότι κατέβαλαν προσπάθειες συνεργασίας με το συλλογικό Σύστημα, ωστόσο η συνεργασία δεν προωθήθηκε για οικονομικούς ή πρακτικούς λόγους, ή λόγω διαφωνίας της Τοπικής Αρχής με το Σύστημα. Τρεις από τις Τοπικές Αρχές κατέβαλαν προσπάθειες συνεργασίας με άλλα συλλογικά Συστήματα που βρίσκονται στη διαδικασία της αδειοδότησης.

Αναφορικά με την πληροφόρηση που εξασφαλίζουν οι Τοπικές Αρχές αναφορικά με την τελική διάθεση των αποβλήτων συσκευασίας στην περιοχή υπό τη δικαιοδοσία τους, έξι από τις εννέα που απάντησαν στη συγκεκριμένη ερώτηση και οι οποίες προωθούν ενέργειες για τη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας, ανέφεραν ότι δεν γνωρίζουν τους τρόπους με τους οποίους γίνεται η διάθεση των αποβλήτων, ενώ άλλες δύο, οι οποίες ανέφεραν ότι γνωρίζουν, δεν έδωσαν περαιτέρω επεξηγήσεις.